

F12.1

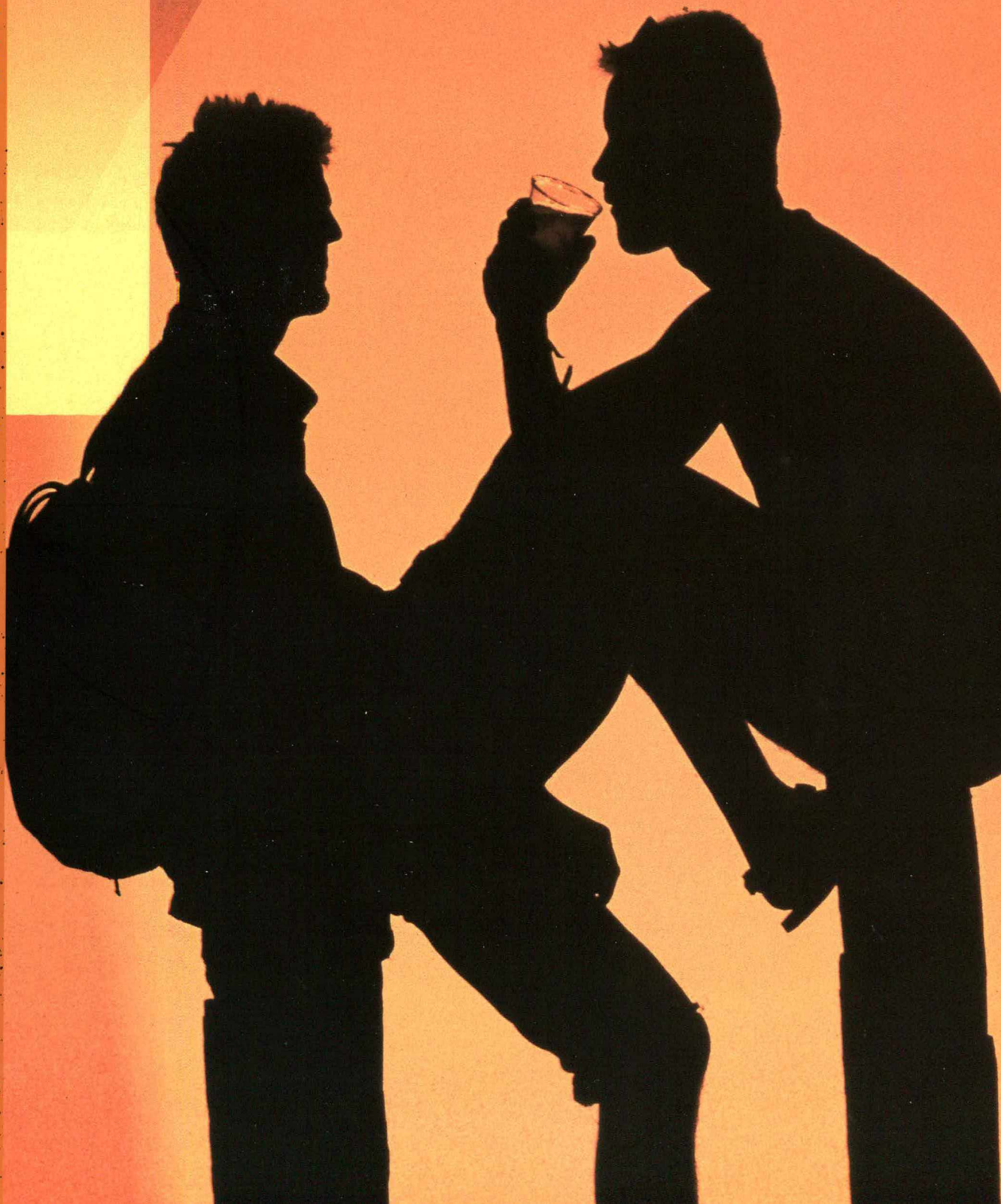
Sosiaaliturva
2005
socialskydd
social Protection

Päihdetilastollinen vuosikirja 2005

Alkoholi ja huumeet

Rusmedelsstatistisk
årsbok 2005
Alkohol och narkotika

Yearbook of Alcohol and
Drug Statistics 2005

Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus
Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården
National Research and Development Centre for Welfare and Health

STAKES

Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus
Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården
National Research and Development Centre for Welfare and Health

Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

Sosiaaliturva 2005
Socialskydd
Social Protection

Päihdetilastollinen vuosikirja 2005

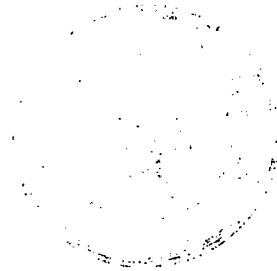
Alkoholi ja huumeet

Rusmedelsstatistisk årsbok 2005

Alkohol och Narkotika

Yearbook of Alcohol and

Drug Statistics 2005

TILASTOKIRJASTO

136 015 4814

Tiedustelut – Förfrågningar – For further information
Ritva Hein (09) 3967 2494
Ari Virtanen (09) 3967 2378
Lennart Wahlfors/STTV (09) 3967 2717

Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

Toimitusneuvosto – Redaktionsråd – Editorial board
Hannu Hämmäläinen, puheenjohtaja – ordförande – chairman
Esa Arajärvi
Ritva Hein
Olli Nylander
Hannu Rintanen
Salla Säkkinen

© Stakes

Taitto – Lay-out: Sirpa Virtanen
Kansikuva – Omslagsbild – Cover photo: Gorilla/Nana Reimers

ISBN 951-33-1817-6
ISSN 1795-5165 (Suomen virallinen tilasto)
ISSN 1455-7444 (Päihdetilastollinen vuosikirja)

Gummerus Kirjapaino Oy
Vaajakoski 2005

PÄIHDETILOSTOLLINEN VUOSIKIRJA 2005

Alkoholi ja huumeet

Päihdetilastollinen vuosikirja 2005 on päihdealan yleisteos, joka sisältää keskeiset tilastotiedot Suomen alkoholi- ja huumeoloista sekä yleiskatsauksen Suomen päihdetilanteen kehityksestä. Sen lisäksi se sisältää tietoja päihteiden käytöstä myös muissa maissa.

Päihdetilastollinen vuosikirja ilmestyy nyt kahdeksannen kerran. Se on alkoholitilastojen osalta jatkoa Alkon vuodesta 1932 julkaisemalle Alkoholitilastolliselle vuosikirjalle, mikä mahdollistaa alkoholiolojen kehityksen seuraamisen pitkänä vertailukelpoisina aikasarjoina aina 1930-luvulta lähtien. Vuonna 1995 vuosikirjan sisältöä laajennettiin käsittämään myös huumausaineet ja päihtymystarkoitukseen käytetyt lääkkeet. Vuosikirjassa esitetään keskeinen tietoperusta alkoholipoliittiselle päätöksenteolle ja alkoholiolojen arviointiin kuin myös huumeitilanteen kehityksen seurantaan ja Suomen päihdetilanteen kokonaiskartoitukseen.

Päihdetilastollinen vuosikirja tehdään Stakesin sekä Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen yhteistyönä. Vuosikirjan vastaavina toimittajina ovat olleet Stakesista kehittämisspällikkö Ritva Hein ja suunnittelija Sirpa Virtanen sekä STTV:stä tietohallintopäällikkö Lennart Wahlfors. Julkaisun laadintaan ovat osallistuneet STTV:ssä erikoissuunnittelija Merja Hietala ja Stakesissa erikoissuunnittelija Ari Virtanen, suunnittelija Airi Partanen ja erikoistutkija Esa Österberg.

Helsingissä, marraskuussa 2005

Hannu Hämäläinen
Tulosaluejohtaja

Ritva Hein
Kehittämisspällikkö

RUSMEDELSSTATISTISK ÅRSBOK 2005

Alkohol och narkotika

Rusmedelsstatistisk årsbok 2005 är ett allmänt verk om rusmedel och ger en helhetsbild av alkohol- och narkotikasituationen samt av rusmedelssituationens utveckling i Finland. Därtill innehåller årsboken även uppgifter om alkohol och narkotikasituationen i andra länder

Rusmedelsstatistisk årsbok kommer ut för åttonde gången. För alkoholstatistikens del är den en fortsättning på Årsboken över alkoholstatistik som Alko publicerat sedan år 1932, vilken gör det möjligt att följa med alkoholförhållandenas utveckling i form av långa jämförbara tidsserier delvis alltsedan 1930-talet. År 1995 utvidgades årsbokens innehåll till att även omfatta droger och mediciner som intagits i avsikt att bli berusad. Årsboken utgör en central databas för alkoholpolitiskt beslutsfattande och för utvärdering av alkoholförhållanden liksom även för uppföljning av drogsituationens utveckling och för en helhetskartläggning av rusmedelsituationen i Finland.

Rusmedelsstatistisk Årsbok görs i samarbete med enheten för StakesInformation vid Stakes och Produkttillsynscentralen för social- och hälsovård (STTV). Ansvariga redaktörer för årsboken är utvecklingschef Ritva Hein och planerare Sirpa Virtanen (Stakes) och data-administrationschef Lennart Wahlfors (STTV). Publikationen har utarbetats av specialplanerare Merja Hietala (STTV) och specialplanerare Ari Virtanen, planerare Airi Partanen, specialforskare Esa Österberg (Stakes).

Helsingfors, i november 2005

Hannu Hämäläinen
Direktör för resultatområdet

Ritva Hein
Utvecklingschef

YEARBOOK OF ALCOHOL AND DRUG STATISTICS 2005

The Yearbook of Alcohol and Drug Statistics 2005 gives an overview of the drug and alcohol situation in Finland and discusses the developments in the alcohol and drug situation. It also contains information on other countries.

The Yearbook of Alcohol and Drug Statistics has now been published for the eighth time. With respect to alcohol statistics, it succeeds the yearbook of alcohol statistics published by Alko since 1932. The development of the alcohol situation can thus be observed as a long-term comparable time series starting in the 1930s. In 1995, the contents of the yearbook were expanded to include narcotics and medicines used for the purpose of becoming intoxicated.

The yearbook offers an essential knowledge base for decision-making on alcohol policy and assessment of the alcohol situation as well as for following the development of the drug situation and mapping the overall situation related to alcohol and drugs in Finland.

The Yearbook resulted from collaboration between the StakesInformation Unit at the National Research and Development Centre for Welfare and Health (STAKES) and the National Product Control Agency for Welfare and Health (STTV). The editors in charge were Development Manager Ritva Hein and Planner Sirpa Virtanen of STAKES and Chief of Data Administration Lennart Wahlfors of STTV. The following persons participated in the compilation of the Yearbook: Senior Planner Merja Hietala of STTV and Senior Planner Ari Virtanen, Planner Airi Partanen, Senior Researcher Esa Österberg of STAKES.

In Helsinki, November 2005

Hannu Hämäläinen
Director of Division

Ritva Hein
Development Manager

Alkusanat	3
-----------------	---

SISÄLLYS	5
----------------	---

Yleiskatsaus

1 Alkoholiolojen kehitys

1.1 Suomen alkoholipolitiikan peruslinjat	17
1.2 Suomalaisten alkoholiasenteet	17
1.3 Alkoholijuomien kulutus ja käyttö vuonna 2004	18
1.3.1 Alkoholijuomien tuontikiintiöt, verot ja hinnat	18
1.3.2 Alkoholijuomien kokonaiskulutus	18
1.3.3 Alkoholijuomien tilastoitu kulutus	18
1.3.4 Alkoholijuomien tilastoimaton kulutus	19
1.3.5 Alkoholijuomien käytön laajuus	19
1.4 Päihdepalvelut	20
1.4.1 Päihdehuollon erityispalvelut	20
1.4.2 Alkoholisairaudet terveydenhuollossa	21
1.4.3 Alkoholikuolemat	21
1.5 Alkoholit ja rikollisuus sekä säilönnöt	21
1.5.1 Väkivaltarikollisuus	21
1.5.2 Rattijuopumus- ja liikennerikokset	22
1.5.3 Säilönnöt	22
1.6 Alkoholitalous ja alkoholihaittakustannukset	22

2 Huumeolojen kehitys

2.1 Suomen huumausainepolitiikan peruslinjat	23
2.2 Suomalaisten asenteet huumeita kohtaan	23
2.3 Huumeiden kokeilu ja käyttö	23
2.4 Huumehoitojärjestelmä	24
2.4.1 Päihdehuollon erityispalvelut huumeiden käyttäjille	24
2.4.2 Huumeiden käyttäjät terveydenhuollossa	25
2.4.3 Huumekuolemat	26
2.5 Huumet ja rikollisuus	26
2.5.1 Huumausainerikokset	26
2.5.2 Väkivaltarikollisuus	26
2.5.3 Tieliikennerikokset	26
2.6 Huumehaittakustannukset	26

3 Alkoholilupa- ja valvontakysymykset

3.1 Alkoholilupa- ja valvontahallinto	27
3.2 Alkoholijuomien vähittäismyynti	28
3.3 Alkoholijuomien anniskelu	28
3.4 Alkoholijuomien valmistus, maahantuonti, tukkumyynti ja teknillinen käyttö	29
3.5 Alkoholituotevalvonta	29
3.6 Alkoholijuomien mainonta	30

Taulukoissa käytetyt symbolit	62
-------------------------------------	----

TAULUKOT

Päihteen kulutus ja käyttö

Alkoholijuomien kulutus

1. Alkoholijuomien kokonaiskulutus 100 %:n alkoholina asukasta kohti vuosina 1985-2004	65
2. Alkoholijuomien tilastoimaton kulutus 100 %:n alkoholina vuosina 1998-2004	65
3. Alkoholijuomien kulutus asukasta kohti vuosina 1960-2004	66
4. Alkoholijuomien kulutus 100 %:n alkoholina vuosina 1990-2004	67

5. Alkoholijuomien vähittäiskulutus 100 %:n alkoholina vuosina 1990-2004	68
6. Alkoholijuomien anniskelukulutus 100 %:n alkoholina vuosina 1990-2004	69
7. Alkoholijuomien kulutuksen arvo vuosina 1990-2004	70
8. Alkoholijuomien vähittäiskulutuksen arvo vuosina 1990-2004	71
9. Alkoholijuomien anniskelukulutuksen arvo vuosina 1990-2004	72
10. Alkoholijuomien kulutuksen määrä vuosina 1990-2004	73
11. Alkoholijuomien vähittäiskulutuksen määrä vuosina 1990-2004	74
12. Alkoholijuomien anniskelukulutuksen määrä vuosina 1990-2004	75
13. Alkoholijuomien kulutus asukasta kohti maakunnittain vuonna 2004	77
14. Alkoholijuomien kulutus 100 %:n alkoholina maakunnittain vuonna 2004	78
15. Alkoholijuomien vähittäiskulutus 100 %:n alkoholina maakunnittain vuonna 2004	79
16. Alkoholijuomien anniskelukulutus 100 %:n alkoholina maakunnittain vuonna 2004	80
17. Alkoholijuomien kulutuksen arvo maakunnittain vuonna 2004	81
18. Alkoholijuomien kulutuksen määrä maakunnittain vuonna 2004	82
19. Alkoholijuomien vähittäiskulutuksen määrä maakunnittain vuonna 2004	83
20. Alkoholijuomien anniskelukulutuksen määrä maakunnittain vuonna 2004	84
21. Alkoholijuomien kulutus asukasta kohti 100 %:n alkoholina eräissä maissa vuosina 1999-2003	86
22. Alkoholijuomien kulutus asukasta kohti juomaryhmittäin eräissä maissa vuonna 2003	87
Alkoholin käyttö	
23. Raittiiden osuus sukupuolen ja iän mukaan vuosina 1968-2004	88
24. Alkoholista vähintään kerran viikossa juovat 12-18 -vuotiaat vuosina 1983-2005	90
25. Alkoholin käytön useus vuosina 1968-2004	91
Huumeiden käyttö	
26. Kannabista kokeilleet tai käyttäneet ikäryhmittäin vuosina 1992-2004	91
27. Amfetamiinin ja opiaattien käyttäjien osuus Suomessa ja pääkaupunkiseudulla vuonna 2002	93
28. Kannabiksen kokeilu tai käyttö eräissä maissa vuosina 1998-2003	93
Päihteiden käyttöön liittyviä haittavaikutuksia	
Liikenne	
29. Henkilövahinkoihin johtaneet alkoholitapaukset tieliikenneonnettomuuksissa vuosina 2000-2004	96
30. Tieliikenneonnettomuuksien alkoholitapauksissa kuolleet ja loukkaantuneet vuonna 2004	97
31. Liikennejuopumustapaukset vuosina 2000-2004	98
Säilönnöt	
32. Päihtyneiden säilönnöt vuosina 1995-2004	100
Päihderikollisuus	
33. Väkivaltarikollisuus vuosina 2000-2004	101
34. Huumausainerikollisuus vuosina 1990-2004	102
35. Takavarikoidut huumeaineet, kg, vuosina 1990-2004	103
36. Tullin takavarikoiman alkoholin ja pirtun (litraa) määrä vuosina 1995-2004	103
37. Alkoholilainsäädäntöä vastaan tehdyt rikokset vuosina 2000-2004	104
Sairaalahoito	
38. Alkoholisairauksien hoitajaksot vuosina 1995-2004	106
39. Huumesairauksien hoitajaksot vuosina 1995-2004	108
40. Päihdesairauksien hoitajaksot ikäryhmittäin vuonna 2004	110
41. HIV-tartunnat sekä suonensisäisen huumeiden käytön välityksellä saatujen tartuntojen osuus vuosina 1996-2004	110
Päihdehuolto	
42. Päihdehuollon erityispalvelut vuosina 2000-2004	111
43. Päihdehuollon laitoksissa hoidetut asiakkaat vuonna 2004	112
44. Hoitajaksot päihdehuollon laitoksissa vuonna 2004	112
45. Päihdehuollon huumeasiakkaiden päihteiden käyttö vuosina 2001-2004	113
46. Kodin ulkopuolelle sijoitetut sekä avohuollon piirissä olleet lapset ja nuoret vuosina 1995-2004	114
Päihde-eläkkeet	
47. Alkoholisairauksien perusteella myönnetty, vuoden lopussa voimassa olevat työkyvyttömyyseläkkeet vuosina 2000-2004	115

48. Huumesairauksien perusteella myönnetyt, vuoden lopussa voimassa olevat työkyvyttömyyseläkkeet vuosina 2000-2004	116
---	-----

Päihdekuolemat

49. Alkoholien käytön seurauksena kuolleet vuosina 1997-2004	117
50. Alkoholisairauksiin kuolleet vuosina 1995-2004	118
51. Huumausainekuolemat ruumiinavauksissa tehtyjen löydösten perusteella vuosina 1995-2004	118

Alkoholijuomien kulutuksen sääätely

Hinnat

52. Alkoholijuomien kulutuksen nimellishintaindeksejä vuosina 1995-2004	120
53. Alkoholijuomien kulutuksen reaalihintaindeksejä vuosina 1995-2004	121

Jakeluverkosto

54. Alkoholijuomien vähittäismyyntiverkosto vuosina 1995-2004	122
55. Alkoholijuomien anniskeluverkosto vuosina 1995-2004	123

Valvonta

56. Väkiviinan ja teollisuusalkoholin käyttökohteiden valvontaan liittyviä toimenpiteitä vuosina 1995-2004	124
57. Vähittäismyynnin valvontaan liittyviä toimenpiteitä 1995-2004	124
58. Anniskelun valvontaan liittyviä toimenpiteitä vuosina 1995-2004	125
59. Mainonnan valvonta vuosina 2000-2004	126

Työllisyys

60. Alkoholiteollisuuden ja kaupan palveluksessa olevat henkilöt vuosina 1994-2004	127
61. Anniskeluravintoloiden palveluksessa olevat henkilöt vuosina 1988-2004	128

Talous

62. Kuluttajien alkoholimenot jakeluteittain ja niiden osuus yksityisistä kulutusmenoista vuosina 1995-2004	129
63. Valtion alkoholitulot vuosina 1995-2004	130
64. Päihdehuollon menot ja tulot vuosina 1995-2003	130
65. Haittakustannukset pääryhmittäin vuonna 2003	131

Tuotanto

66. Alkoholijuomien valmistus ja astiointi vuosina 1995-2004	133
67. Väkiviinan valmistus ja kotimaan myynti vuosina 1995-2004	133

Kauppa

68. Alkoholittomien juomien toimitukset vuosina 1995-2004	134
69. Kotimaiset ja ulkomaiset valmisteet alkoholijuomien myynnissä vuonna 2004	134
70. Alkoholijuomien myynti juomaryhmittäin vuosina 2000-2004	135
71. Alkoholijuomien myynti jakeluteittain 100 %:n alkoholina vuosina 1995-2004	136
72. Alkoholijuomien myynti vuosina 1995-2004	137
73. Alkoholijuomien tuonti vuosina 1995-2004	138
74. Alkoholijuomien vienti vuosina 1995-2004	139

KUVIOT

Alkoholijuomien kulutus

Kuvio 1. Alkoholijuomien kulutus 100 %:n alkoholina asukasta kohti vuosina 1933-2004	64
Kuvio 2. Alkoholijuomien kulutuksen rakenne juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina vuosina 1960-2004	64
Kuvio 3. Alkoholijuomien kokonaiskulutus 100 %:n alkoholina asukasta kohti vuosina 1970-2004	65
Kuvio 4. Alkoholijuomien kulutus 100 %:n alkoholina asukasta kohti maakunnittain vuonna 2004	76
Kuvio 5. Alkoholijuomien kulutus eräissä maissa 100 %:n alkoholina asukasta kohti vuonna 2003	85

Alkoholin käyttö

Kuvio 6. Nuorten alkoholijuomien käyttö ikäryhmittäin vuosina 1983-2005	88
Kuvio 7. Alkoholia vähintään kerran kuukaudessa juovat 12-18 -vuotiaat vuosina 1983-2005	89

Huumeiden käyttö

Kuvio 8. Kannabiksen kokeilu tai käyttö eräissä maissa vuosina 1998-2003	92
--	----

Kuvio 9. Kannabista kokeilleiden tai käyttäneiden aikuisten osuudet vuosina 1992-2004	94
Kuvio 10. Kannabista kokeilleiden tai käyttäneiden nuorten osuudet vuosina 1995-2003	94
Päihteiden käyttöön liittyviä haittavaikutuksia	
Kuvio 11. Sosiaali- ja terveydenhuollon päihdeasiakkaat vuosina 1995, 1999 ja 2003	95
Kuvio 12. Alkoholit ja huumeet, kokeilu-, käyttö- ja haittaindeksit vuosina 1992-2004	95
Päihteiden käyttöön liittyvä sairaalahoito	
Kuvio 13. Hoitajaksot sairaaloiden vuodeosastoilla vuosina 1990-2004	105
Alkoholijuomien kulutuksen säätely	
Kuvio 14. Alkoholijuomien kulutuksen reaalihintaindeksit vuosina 1969-2004	119
Kuvio 15. Alkoholijuomien jakeluverkosto vuosina 1969-2004	119
Alkoholijuomien tuotanto ja kauppa	
Kuvio 16. Alkoholituotannon ja -kaupan puitteet	132
Päihteitä koskevan lainsäädännön kehitys ja päihdeoloihin vaikuttaneita tapahtumia	140
Tilastoaineisto ja tietosisältö	147
Käytetyt käsitteet	150
Lähteenä käytetty kirjallisuus	156
Laatuseloste	157

Förord	3
--------------	---

INNEHÅLL	9
----------------	---

Allmän översikt

1 Alkoholägets utveckling

1.1 Alkoholpolitikens grundlinje	32
1.2 Finländarnas attityder till alkohol	32
1.3 Konsumtion och bruk av alkohol 2004	33
1.3.1 Alkoholdryckernas importkvoter, skatter och priser	33
1.3.2 Den totala konsumtionen av alkoholdrycker	33
1.3.3 Registrerad alkoholkonsumtion	33
1.3.4 Oregistrerad alkoholkonsumtion	34
1.3.5 Alkoholkonsumtionens omfattning	34
1.4 Tjänster inom missbrukarvården	35
1.4.1 Missbrukarvårdens specialtjänster	35
1.4.2 Alkoholrelaterade sjukdomar inom hälso- och sjukvården	36
1.4.3 Alkoholrelaterade dödsfall	36
1.5 Alkohol och våldsbrottslighet samt omhändertagande	36
1.5.1 Våldsbrottslighet	36
1.5.2 Rattfylleri- och trafikbrott	37
1.5.3 Omhändertagande	37
1.6 Alkoholekonomin och kostnaderna för alkoholskador	37

2 Narkotikalägets utveckling

2.1 Grundlinjerna i Finlands narkotikapolitik	38
2.2 Finländarnas attityder till narkotika	38
2.3 Experimenterande med och bruk av narkotika	38
2.4 Systemet för narkomanvård	39
2.4.1 Missbrukarvårdens specialtjänster för narkotikabrukare	39
2.4.2 Narkotikabrukare som vårdas inom hälso- och sjukvården	40
2.4.3 Narkotikarelaterade dödsfall	41
2.5 Narkotika och brottslighet	41
2.5.1 Narkotikabrott	41
2.5.2 Våldsbrottslighet	41
2.5.3 Vägtrafikbrott	41
2.6 Kostnader för skadeverkningar av narkotika	41

3 Alkoholtillstånds- och övervakningsfrågor

3.1 Alkoholtillstånds- och övervakning	42
3.2 Detaljförsäljning av alkoholdrycker	43
3.3 Servering av alkoholdrycker	43
3.4 Tillverkning, import, partiförsäljning och teknisk användning	44
3.5 Produkttillsyn	44
3.6 Alkoholreklam	45

Teckenförklaring	62
------------------------	----

TABELLER

Konsumtion och bruk av rusmedel

Alkoholkonsumtion

1. Total alkoholkonsumtion i 100 %-ig alkohol per invånare åren 1985-2004	65
2. Oregistrerad alkoholkonsumtion i 100 %-ig alkohol åren 1998-2004	65
3. Alkoholkonsumtion per invånare åren 1960-2004	66
4. Alkoholkonsumtion i 100 %-ig alkohol åren 1990-2004	67

5. Alkoholkonsumtion genom detaljhandel i 100 %-ig alkohol åren 1990-2004	68
6. Alkoholkonsumtion genom servering i 100 %-ig alkohol åren 1990-2004	69
7. Värde av alkoholkonsumtion åren 1990-2004	70
8. Värde av alkoholkonsumtion genom detaljhandel åren 1990-2004	71
9. Värde av alkoholkonsumtion genom servering åren 1990-2004	72
10. Volym av alkoholkonsumtion åren 1990-2004	73
11. Volym av alkoholkonsumtion genom detaljhandel åren 1990-2004	74
12. Volym av alkoholkonsumtion genom servering åren 1990-2004	75
13. Alkoholkonsumtion per invånare landskapsvis år 2004	77
14. Alkoholkonsumtion i 100 %-ig alkohol landskapsvis år 2004	78
15. Alkoholkonsumtion genom detaljhandel i 100 %-ig alkohol landskapsvis år 2004	79
16. Alkoholkonsumtion genom servering i 100 %-ig alkohol landskapsvis år 2004	80
17. Värde av alkoholkonsumtion landskapsvis år 2004	81
18. Volym av alkoholkonsumtion landskapsvis år 2004	82
19. Volym av alkoholkonsumtion genom detaljhandel landskapsvis år 2004	83
20. Volym av alkoholkonsumtion genom servering landskapsvis år 2004	84
21. Alkoholkonsumtion per invånare i 100 %-ig alkohol i några länder åren 1999-2003	86
22. Alkoholkonsumtion per invånare i några länder, per dryckesgrupp år 2003	87
Bruk av alkohol	
23. Antalet nykterister enligt ålder och kön åren 1968-2004	88
24. Individer som dricker alkohol minst en gång i veckan, 12-18 -åriga åren 1983-2005	90
25. Frekvensen av alkoholkonsumtion åren 1968-2004	91
Bruk av narkotika	
26. Individer som prövat på eller använt cannabis enligt åldersgrupp åren 1992-2004	91
27. Andel användare av amfetamin och opiater i Finland och huvudstadsområdet år 2002	93
28. Experimentering med eller användning av cannabis i några länder åren 1998-2003	93
Skadeverkningar i anslutning till användning av rusmedel	
Trafik	
29. Alkoholfall i vägtrafikolyckor med personskada åren 2000-2004	96
30. I vägtrafikolyckorna dödade och skadade, alkoholfall år 2004	97
31. Fall av trafiknykterhetsbrott åren 2000-2004	98
Omhändertagandena	
32. Omhändertagandena av berusade, åren 1995-2004	100
Rusmedelsbrott	
33. Våldsbrott åren 2000-2004	101
34. Narkotikabrottslighet åren 1990-2004	102
35. Narkotikabeslag, kg, åren 1990-2004	103
36. Tullbeslagen av alkohol- och sprit (liter) åren 1995-2004	103
37. Brott mot alkohollagstiftningen åren 2000-2004	104
Sjukhusvård	
38. Alkoholbetingade sjukdomar, vårdfall åren 1995-2004	106
39. Narkotikarelaterade sjukdomar, vårdfall åren 1995-2004	108
40. Rusmedelssjukdomar, vårdfall enligt åldersgrupp år 2004	110
41. HIV-smittade och andel av smittade via intravenöst narkotikabruk åren 1996-2004	110
Missbrukarvård	
42. Missbrukarvården åren 2000-2004	111
43. Klienter i anstalter för missbrukare år 2004	112
44. Vårdperioder i anstalter för missbrukare år 2004	112
45. Missbrukarvårdsklienternas bruk av berusningsmedel åren 2001-2004	113
46. Barn och unga som placerats utom hemmet och i öppenvården under åren 1995-2004	114
Rusmedelspensioner	
47. På grund av alkoholbetingade sjukdomar beviljade, vid årslutet gällande pensionerna för arbetsförmåga åren 2000-2004	115

48. På grund av narkotikabetingade sjukdomar beviljade, vid årslutet gällande pensionerna för arbetsoförmåga åren 2000-2004	116
---	-----

Rusmedelsdödsfall

49. Dödsfall till följd av alkohol åren 1997-2004	117
50. Dödsfall i alkoholbetingade sjukdomar åren 1995-2004	118
51. Narkotikadödlighet på basis av obduktionsfynd åren 1995-2004	118

Reglering av alkoholkonsumtionen

Prisen

52. Nominella prisindex för alkoholkonsumtion åren 1995-2004	120
53. Realprisindex för alkoholkonsumtion åren 1995-2004	121

Nätet för distribution

54. Distributionsnät för detaljhandel av alkoholdrycker åren 1995-2004	122
55. Distributionsnät för servering av alkoholdrycker åren 1995-2004	123

Kontroll

56. Åtgärder i samband med kontroll av industriella alkohol- och spritförbrukningen åren 1995-2004	124
57. Åtgärder i samband med kontroll av detaljhandel åren 1995-2004	124
58. Åtgärder i samband med serveringskontroll åren 1995-2004	125
59. Reklam tillsyn åren 2000-2004	126

Sysselsättningen

60. Anställda inom alkoholindustrin och handel åren 1994-2004	127
61. Restaurangernas personal åren 1988-2004	128

Ekonomi

62. Konsumenternas alkoholutgifter enligt distributionsväg och deras andel av de privata konsumtionsutgifterna åren 1995-2004	129
63. Statens alkoholintäkter åren 1995-2004	130
64. Rusvårdens utgifter och inkomster åren 1995-2003	130
65. Skadekostnader per huvudgrupp år 2003	131

Produktion

66. Tillverkning och omtappning av alkoholdrycker åren 1995-2004	133
67. Tillverkning och inhemsk försäljning av sprit åren 1995-2004	133

Handel

68. Leveranserna av alkoholfria drycker åren 1995-2004	134
69. Inhemska och utländska produkter inom försäljningen av alkoholdrycker år 2004	134
70. Försäljning av alkoholdrycker per varugrupp åren 2000-2004	135
71. Försäljning av alkoholdrycker enligt distributionsväg i 100 %-ig alkohol åren 1995-2004	136
72. Försäljning av alkoholdrycker åren 1995-2004	137
73. Import av alkoholdrycker åren 1995-2004	138
74. Export av alkoholdrycker åren 1995-2004	139

FIGURER

Alkoholkonsumtion

Figur 1. Alkoholkonsumtion i 100 %-ig alkohol per invånare åren 1933-2004	64
Figur 2. Fördelning av alkoholkonsumtionen per dryckesgrupp i 100 %-ig alkohol åren 1960-2004	64
Figur 3. Total alkoholkonsumtion i 100 %-ig alkohol per invånare åren 1970-2004	65
Figur 4. Alkoholkonsumtion i 100 %-ig alkohol per invånare landskapsvis år 2004	76
Figur 5. Alkoholkonsumtion per invånare i 100 %-ig alkohol i några länder år 2003	85

Bruk av alkohol

Figur 6. Ungdomar som konsumerar alkohol enligt åldersgrupp åren 1983-2005	88
Figur 7. Individer som dricker alkohol minst en gång i månaden, 12-18 åriga åren 1983-2005	89

Bruk av narkotika

Figur 8. Experimentering med eller användning av cannabis i några länder åren 1998-2003	92
---	----

Figur 9. Andel av vuxna som prövat på eller använt cannabis åren 1992-2004	94
Figur 10. Andel av ungdomarna som prövat på eller använt cannabis åren 1995-2003	94
Skadeverkningar i anslutning till alkohol- och narkotikabruk	
Figur 11. Missbrukarklienter inom social- och hälsovården åren 1995, 1999 och 2003	95
Figur 12. Alkohol och narkotika, index för experiment, användning och skador åren 1992-2004	95
Rusmedelsbetingad sjukhusvård	
Figur 13. Vårdperioderna i sjukhusens bäddavdelningar åren 1990-2004	105
Reglering av alkoholkonsumtionen	
Figur 14. Realprisindex för alkoholkonsumtion åren 1969-2004	119
Figur 15. Nätet för distribution av alkoholdrycker åren 1969-2004	119
Produktion och handel av alkoholdrycker	
Figur 16. Ramen av alkoholproduktionen och -handeln	132
Utvecklingen av lagstiftningen om berusningsmedel samt händelser med inverkan på alkohol- och narkotikaläget	142
Statistiskt material och innehåll	148
Använda begrepp	152
Litteraturförteckning	156
Kvalitetsdeklaration	157

Foreword	4
CONTENTS	13
Overview	
1 Development of the alcohol situation	
1.1 Finnish alcohol policy	47
1.2 Alcohol attitudes among Finns	47
1.3 Alcohol consumption and use in 2004	48
1.3.1 Alcohol import quotas, taxes and prices	48
1.3.2 Total consumption of alcoholic beverages	48
1.3.3 Documented consumption of alcoholic beverages	48
1.3.4 Undocumented consumption of alcoholic beverages	49
1.3.5 Prevalence of alcohol use	49
1.4 Services for substance abusers	50
1.4.1 Specialised care and services for substance abusers	51
1.4.2 Alcohol-related diseases in health care	51
1.4.3 Alcohol-related deaths	51
1.5 Crimes and arrests involving alcohol use	52
1.5.1 Violent offences	52
1.5.2 Drink driving and traffic offences	52
1.5.3 Arrests for drunkenness	52
1.6 Alcohol economy and cost of alcohol harm	53
2 Drug situation	
2.1 Finnish drug policy	54
2.2 Drug attitudes among Finns	54
2.3 Drug experimentation and use	54
2.4 Drug treatment systems	55
2.4.1 Specialised services for substance abusers	55
2.4.2 Drug users in health services	56
2.4.3 Drug-related deaths	57
2.5 Drugs and criminality	57
2.5.1 Drug offences	57
2.5.2 Violent offences	57
2.5.3 Road traffic offences	57
2.6 Cost of drug-related harm	57
3 Alcohol licensing and supervision	
3.1 Alcohol licensing and supervision authorities	58
3.2 Retail sales of alcoholic beverages	59
3.3 Serving of alcoholic beverages and technical use	59
3.4 Production, import, wholesale and technical use	60
3.5 Product control	60
3.6 Advertising of alcoholic beverages	62
Explanation of symbols	62
TABLES	
Consumption and use of alcohol and drugs	
Consumption of alcoholic beverages	
1. Total consumption of alcoholic beverages per capita, 100 % alcohol in 1985-2004	65
2. Undocumented consumption of alcoholic beverages, 100 % alcohol in 1998-2004	65
3. Consumption of alcoholic beverages per capita in 1960-2004	66
4. Consumption of alcoholic beverages, 100 % alcohol, in 1990-2004	67

5.	Consumption of alcoholic beverages through retail outlets, 100 % alcohol, in 1990-2004	68
6.	Consumption of alcoholic beverages through licensed serving, 100 % alcohol, in 1990-2004	69
7.	Value of consumption of alcoholic beverages in 1990-2004	70
8.	Value of consumption of alcoholic beverages through retail outlets in 1990-2004	71
9.	Value of consumption of alcoholic beverages through licensed serving in 1990-2004	72
10.	Volume of consumption of alcoholic beverages in 1990-2004	73
11.	Volume of consumption of alcoholic beverages through retail outlets in 1990-2004	74
12.	Volume of consumption of alcoholic beverages through licensed serving in 1990-2004	75
13.	Consumption of alcoholic beverages per capita, by region, in 2004	77
14.	Consumption of alcoholic beverages, 100 % alcohol, by region, in 2004	78
15.	Consumption of alcoholic beverages through retail outlets, 100 % alcohol, by region, in 2004	79
16.	Consumption of alcoholic beverages through licensed serving, 100 % alcohol, by region, in 2004	80
17.	Value of consumption of alcoholic beverages, by region, in 2004	81
18.	Volume of consumption of alcoholic beverages, by region, in 2004	82
19.	Volume of consumption of alcoholic beverages through retail outlets, by region, in 2004	83
20.	Volume of consumption of alcoholic beverages through licensed serving, by region, in 2004	84
21.	Consumption of alcoholic beverages per capita in certain countries, 100 % alcohol, in 1999-2003	86
22.	Consumption of alcoholic beverages per capita in certain countries, by type of beverages, in 2003	87
Use of alcohol		
23.	Prevalence of abstainers, men and women by age groups in 1968-2004	88
24.	Individuals drinking alcohol at least once a week, 12 - 18-year-olds in 1983-2005	90
25.	Frequency of alcohol consumption in 1968-2004	91
Use of narcotics		
26.	Experimental or habitual use of cannabis by age group in 1992-2004	91
27.	Shares of amphetamine and opiate users in Finland and in the Greater Helsinki Area in 2002	93
28.	Experimental or habitual use of cannabis in certain countries in 1998-2003	93
Detrimental effects related to the use of intoxicants		
Traffic		
29.	Alcohol-related cases involving personal injury in road traffic accidents in 2000-2004	96
30.	Persons killed or injured in road traffic accidents involving alcohol in 2004	97
31.	Cases of road temperance offences in 2000-2004	98
Taken in custody		
32.	Number of cases taken in custody for drunkenness, in 1995-2004	100
Crimes involving intoxicants		
33.	Violent crimes in 2000-2004	101
34.	Drug-related criminality in 1990-2004	102
35.	Drug seizures, kg, in 1990-2004	103
36.	Alcohol and spirit seizures by Customs (litres) in 1995-2004	103
37.	Offences against the Alcohol Act in 2000-2004	104
Hospital treatment		
38.	Alcohol-related illnesses, hospital care periods in 1995-2004	106
39.	Drug-related illnesses, hospital care periods in 1995-2004	108
40.	Alcohol- and drug-related illnesses, hospital care periods by age group in 2004	110
41.	HIV-notifications and proportion of intravenous drug use transmission in 1996-2004	110
Services for substance abusers		
42.	Services for substance abusers in 2000-2004	111
43.	Clients in institutional care for substance abusers in 2004	112
44.	Care periods in institutional care for substance abusers in 2004	112
45.	Drugs used by clients visiting substance abuse clinics in 2001-2004	113
46.	Children and young people placed outside their home and in open care in 1995-2004	114
Alcohol- and drug-related pensions		
47.	Disability pensions effective at the end of the year, granted on the grounds of alcohol-related illnesses in 2000-2004	115

48. Disability pensions effective at the end of the year, granted on the grounds of drug-related illnesses in 2000-2004	116
---	-----

Alcohol- and drug-related deaths

49. Alcohol-related deaths in 1997-2004	117
50. Deaths from alcohol-related illnesses in 1995-2004	118
51. Deaths associated with classical drug findings in autopsies in 1995-2004	118

Regulating the consumption of alcoholic beverages

Prices

52. Nominal price indices for consumption of alcoholic beverages in 1995-2004	120
53. Real price indices for consumption of alcoholic beverages in 1995-2004	121

Distribution network

54. Distribution network for alcoholic beverages through retail outlets in 1995-2004	122
55. Distribution network for alcoholic beverages through licensed serving in 1995-2004	123

Control

56. Control of sale and use of industrial ethyl alcohol in 1995-2004	124
57. Control measures related to sale through retail outlets in 1995-2004	124
58. Control measures related to licensing supervision in 1995-2004	125
59. State control of alcohol advertising in 2000-2004	126

Employment

60. Persons employed by the alcohol industry and trade in 1994-2004	127
61. Personnel at licensed premises in 1988-2004	128

Economy

62. Consumer expenditure on alcohol by distribution channel and its share of private consumer expenditure in 1995-2004	129
63. State revenues from alcohol in 1995-2004	130
64. Expenditure and revenue of the services for substance abusers in 1995-2003	130
65. Costs of detrimental effects by main category in 2003	131

Production

66. Production and bottling of alcoholic beverages in 1995-2004	133
67. Production and domestic sales of industrial ethyl alcohol in 1995-2004	133

Sale

68. Deliveries of non-alcoholic beverages in 1995-2004	134
69. Domestic and imported products in sales of alcoholic beverages in 2004	134
70. Sales of alcoholic beverages per drink category in 2000-2004	135
71. Sales of alcoholic beverages by distribution channel, 100 % alcohol, in 1995-2004	136
72. Sales of alcoholic beverages in 1995-2004	137
73. Imports of alcoholic beverages in 1995-2004	138
74. Exports of alcoholic beverages in 1995-2004	139

FIGURES

Consumption of alcoholic beverages

Figure 1. Consumption of alcoholic beverages per capita, 100 % alcohol in 1933-2004	64
Figure 2. Division of the consumption of alcoholic beverages by type of beverage, 100 % alcohol in 1960-2004	64
Figure 3. Total consumption of alcoholic beverages per capita, 100 % alcohol in 1970-2004	65
Figure 4. Consumption of alcoholic beverages per capita, 100 % alcohol, by region, in 2004	76
Figure 5. Consumption of alcoholic beverages per capita in certain countries, 100 % alcohol, in 2003	85

Use of alcohol

Figure 6. Alcohol drinking among young people by age group in 1983-2005	88
Figure 7. Individuals drinking alcohol at least once a month, 12 - 18-year-olds in 1983-2005	89

Use of narcotics

Figure 8. Experimental or habitual use of cannabis in certain countries in 1998-2003	92
--	----

Figure 9. Shares of adults who have experimented with or used cannabis in 1992-2004	94
Figure 10. Shares of young people who have experimented with or used cannabis in 1995-2003	94
Detrimental effects related to the use of alcohol and drugs	
Figure 11. Substance abusers in social and health services in 1995, 1999 and 2003	95
Figure 12. Experimenting, use and harm indices for alcohol and drugs in 1992-2004	95
Hospital treatment related to the use of alcohol and drugs	
Figure 13. Hospital inpatient care periods in 1990-2004	105
Regulating the consumption of alcoholic beverages	
Figure 14. Real price indices for consumption of alcoholic beverages in 1969-2004	119
Figure 15. Distribution network for alcoholic beverages in 1969-2004	119
Production and trade of alcoholic beverages	
Figure 16. Frame of the production and trade in alcoholic beverages	132
Legislation and other issues with an impact on the alcohol and drug situation	144
Statistical material and data content	149
Concepts used in this publication	154
Literature	156
Quality specification	158

1 Alkoholiolojen kehitys

Vuonna 2004 alkoholijuomien kokonaiskulutus lisääntyi lähes 10 prosenttia edellisestä vuodesta ja oli 10,3 litraa 100 %:n alkoholia asukasta kohti (9,4 litraa vuonna 2003). Lähes 93 prosenttia aikuisväestöstä käyttää alkoholijuomia. Näistä suurkuluttajia arvioidaan olevan 6–12 prosenttia.

Alkoholin kulutuksen kasvu ennakoi alkoholiin liittyvän sairastavuuden ja kuolemien kasvua. Vuonna 2004 sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla kirjattiin 36 441 alkoholiin liittyvää hoitojaksoa. Määrä oli runsaat 3 500 hoitojaksoa eli yli 10 prosenttia suurempi kuin edellisellä vuonna. Alkoholisairauksiin ja myrkytyksiin kuoli 1860 henkeä eli 300 henkeä enemmän kuin edellisellä vuonna.

1.1 Suomen alkoholipolitiikan peruslinjat

Valtioneuvoston periaatepäätöksessä 9.10.2003 vahvistettiin Suomen alkoholipolitiikan tavoitteeksi alkoholilaisakin mainittu alkoholista aiheutuvien haittojen vähentäminen. Periaatepäätöksen mukaan alkoholipolitiikan keskeisinä käytännön tavoitteina on vähentää alkoholin aiheuttamia haittoja lasten ja perheiden hyvinvoinnille, vähentää alkoholin riskikäyttöön liittyviä haittoja ja kääntää alkoholijuomien kokonaiskulutus laskuun.

Sosiaali- ja terveysministeriön koordinoima Alkoholiohjelma 2004–2007 "Yhteistyön lähtökohdat" valmistui huhtikuussa 2004. Nelivuotisen alkoholiohjelman tavoitteena on ehkäistä ja vähentää alkoholihaittoja. Alkoholihaittoihin vaikuttavat sekä juomatavat että alkoholin kulutuksen taso, minkä vuoksi alkoholiohjelman pyrkimyksenä on vaikuttaa molempiin. Alkoholiohjelma valmisteltiin yhteistyössä valtionhallinnon, kuntien, kirkkojen, järjestöjen ja elinkeinoelämän kanssa. Ohjelma perustuu kaikkien osapuolten yhteistyöhön ja kumppanuuteen. Kumppanuussopimuksen tehneet kunnat sitoutuvat samalla päivittämään päihdehaittojen ehkäisystrategiat ja ehkäisevän päihdetyön toimintaedellytykset ja määrittelemään lisäksi joukon konkreettisia painopistealueita tai -toimia.

Alkoholiohjelman toteutumista seurataan useiden indikaattorien avulla. Näitä ovat mm. alkoholin tilastoidun ja tilastoimattoman kulutuksen kehitys, alkoholiin liittyvät onnettomuudet ja väkivaltarikollisuus, alkoholiin liittyvä perheväkivalta ja alkoholinkäytön seurauksena kuolleiden määrä. Näitä indikaattoreita on muiden alkoholioloja koskevien indikaattorien ohella koottu tähän julkaisuun. Alkoholi- ja huumeoloja kuvaavia indikaattoreita kunnittain ja koko maan tasolla löytyy sähköisesti SOTKANet -indikaattoripankista osoitteesta <http://www.sotkanet.fi/>.

1.2 Suomalaisien alkoholiasenteet

Alkoholiasenteet ovat tiukentuneet viime vuosina. Väestön yhä suurempi enemmistö on vallitsevien alkoholipoliittisten rajoitusten kannalla. Kun vuoden 2000 alussa Stakesin TNS - Gallupilla teettämän mielipidekyselyn mukaan vallitsevia alkoholipoliittisiä rajoituksia kannatti 54 prosenttia vastanneista, oli vastaava osuus 68 prosenttia vuonna 2005 suoritetussa tutkimuksessa. Nykyisten alkoholipoliittisten rajoitusten tiukentamista toivoi 18 prosenttia väestöstä ja 12 prosenttia olisi ollut lieventämässä niitä. Kaksi prosenttia haastatelluista ei ottanut kantaa tähän kysymykseen. Asenteiden kiristymistä kuvaa hyvin se, että alkoholipolitiikan lieventämistä kannattavien osuus oli 41 prosenttia vuonna 1994.

Väestön valtaenemmistö kannattaa vallitsevia alkoholijuomien ostoon oikeuttavia ikärajoja. Väkevien alkoholijuomien ostoon oikeuttavaa 20 vuoden ikärajaa piti sopivana 83 prosenttia vastanneista ja 90 prosenttia piti viinien ja oluen 18 vuoden ostoikärajaa sopivana.

Väkeviä alkoholijuomia suomalaiset eivät halua gallup-tutkimusten mukaan päivittäistavara-kauppoihin, eivätkä edes vahvaa olutta. Tammikuussa 2005 suoritetussa tutkimuksessa 90 prosenttia haastatelluista oli sitä mieltä, että väkeviä alkoholijuomia tulisi saada ostaa vain Alkosta. Vastaava osuus oli vahvan oluen kohdalla 60 prosenttia. Keskioluen nykyinen myyntijärjestelmä sai väestön valtaenemmistön tuen, sillä 90 prosenttia haastatelluista oli sitä mieltä, että keskiolutta pitää saada ostaa elintarvikeliikkeistä. Viinejä elintarvikeliikkeistä halusi ostaa 48 prosenttia haastatelluista ja 51 prosenttia oli sitä mieltä, että niitä tulee voida ostaa vain Alkosta.

1.3 Alkoholijuomien kulutus ja käyttö vuonna 2004

1.3.1 Alkoholijuomien tuontikiintiöt, verot ja hinnat

Tammikuun ensimmäisenä päivänä 2004 poistettiin Suomeen toisista EU-maista saapuvien matkustajien verovapaasti omaan käyttöön tuomia alkoholijuomia säädelleet määrälliset kiintiöt. Määrällisten kiintiöiden ollessa voimassa matkustaja sai tuoda verotta Suomeen toisesta EU-maasta yhden litran väkeviä juomia, kolme litraa välituotteita, viisi litraa viiniä ja 64 litraa olutta. EU:n ulkopuolelta omaan käyttöön verovapaasti tuotavien alkoholijuomien määrät pysyivät ennallaan eli omaan käyttöön saa verovapaasti tuoda mukanaan yhden litran väkeviä alkoholijuomia tai kaksi litraa välituotteita sekä kaksi litraa viiniä ja 16 litraa olutta. Samoin aikarajat pysyivät ennallaan eli EU:n ulkopuolelta muutoin kuin lentoteitse Suomeen saapuva Suomessa asuva henkilö, saa tuoda alkoholijuomia vain, jos matka on kestänyt yli 20 tuntia.

Määrällisten kiintiöiden poistumisen odotettiin lisäävän alkoholijuomien matkustajatuontia. Kun Virosta tuli EU:n jäsen toukokuun ensimmäisenä päivänä 2004, matkustajatuonnin Virosta odotettiin lisääntyvän merkittävästi. Viron merkitykseen alkoholin tuontilähteenä vaikuttavat Viron selvästi alhaisemmat alkoholihinnat, maantieteellinen läheisyys, tuontikiintiöistä luopuminen sekä alkoholin tuontia aiemmin rajoittaneen 20 tunnin säännön poistaminen. Matkustajatuonnin odotettiin lisääntyvän siinä määrin, että kotimainen alkoholijuomien myynti olisi vähentynyt, alkoholiveron määrä olisi pienentynyt ja suomalainen alkoholityöllisyys olisi heikentynyt. Lisäksi ennakoitiin harmaiden alkoholimarkkinoiden kasvua.

Matkustajatuonnin kasvun hillitsemiseksi alkoholijuomien valmisteveroja alennettiin ensimmäisenä päivänä maaliskuuta 2004 keskimäärin 33 prosenttia siten, että väkevien alkoholijuomien veroja alennettiin 44 prosenttia, välituotteiden veroja 40 prosenttia, viinien veroja 10 prosenttia ja oluiden veroja 32 prosenttia.

Veronalennuksen seurauksena alkoholijuomien vähittäismyyntihinnat alenivat keskimäärin 20 prosenttia ja anniskeluhinnat kolme prosenttia. Veronalennus vaikutti odotetusti enemmän vähittäismyyntihintoihin kuin anniskeluhintoihin, sillä verojen osuus on selvästi suurempi vähittäismyyntihinnoissa. Alemmat alkoholihinnat olivat vuonna 2004 voimassa kymmenen kuukautta, vuositasolla alkoholijuomien hinnat olivat vuonna 2004 reaalisesti, kuluttajahintaindeksiin verrattuna, keskimäärin 12,5 prosenttia alemmalla tasolla kuin vuonna 2003.

1.3.2 Alkoholijuomien kokonaiskulutus

Vuonna 2004 alkoholijuomien kokonaiskulutus nousi 53,7 miljoonaan litraan 100 prosentin alkoholina eli 10,3 litraan asukasta kohti. Vuoteen 2003 verrattuna asukasta kohti laskettu kokonaiskulutus kasvoi lähes 10 prosenttia.

Kokonaiskulutus sisältää sekä tilastoidun että tilastoimattoman alkoholikulutuksen. Tilastoitu alkoholijuomien kulutus sisältää myynnin Alkon myymälöistä sekä alkoholijuomien tukkumyyjien toimitukset elintarvikeliikkeille ja anniskeluravintoloille. Tilastoimaton alkoholijuomien kulutus sisältää alkoholijuomien laillisen ja laittoman kotivalmistuksen, matkustajien alkoholin tuonnin, salakuljetuksen ja korvikkeet sekä suomalaisten Suomen rajojen ulkopuolella kuluttaman alkoholin.

1.3.3 Alkoholijuomien tilastoitu kulutus

Alkoholijuomien tilastoidun kulutuksen kasvu kiihtyi vuonna 2004. Kulutus kasvoi 6,9 prosenttia edellisestä vuodesta ja nousi 42,8 miljoonaan litraan 100 %:n alkoholia eli 8,2 litraan asukasta kohti. Tähän vaikutti ennen kaikkea alkoholiveron alentaminen ja siitä aiheutunut alkoholijuomien hintojen lasku. Keskioluen käytön yleistymisen elintarvikeliikkeiden tarjoustuotteena on myös kasvattanut keskioluen kulutusta.

Veroalennus kohdistettiin suurempana väkeviin juomiin, välituotteisiin ja olueen. Näiden juomaryhmien kulutus myös kasvoi eniten vuonna 2004. Litramääräisestä kulutuksesta laskettuna väkevien juomien kulutus kasvoi 17,9 prosenttia, väkevien viinien kulutus 14,5 prosenttia ja keskioluen kulutus 5,7 prosenttia. Muiden juomaryhmien kulutus väheni. Mietojuomien viinien kulutus väheni 0,9 prosenttia, siiderin kulutus 3,3 prosenttia, long drink -juomien kulutus 3,1 prosenttia ja vahvan oluen kulutus 3,2 prosenttia.

Tilastoitu kulutus väkevoityi vuonna 2004. Väkevien juomien osuus tilastoidusta kulutuksesta nousi 28 prosenttiin (edellisenä vuonna 26 %), mallasjuomien osuus väheni 46 prosenttiin (47 %) ja mietojen viinien osuus väheni 14 prosenttiin (15 %).

Alkoholijuomien verojen alentaminen laskee eniten alkoholijuomien vähittäismyyntihintoja. Vuonna 2004 vähittäiskulutus kasvoi 9,1 prosenttia edellisestä vuodesta ja sen osuus tilastoidusta kulutuksesta nousi 83 prosenttiin. Kaikkiaan vähittäismyymälöiden (Alkon myymälöiden, elintarvikeliikkeiden, kioskien ja huoltoasemien) kautta myytiin 35,6 miljoonaa litraa 100 %:n alkoholia eli 6,8 litraa asukasta kohti.

Alkoholijuomien veronalennuksen vaikutus anniskeluhintoihin oli huomattavasti vähäisempi kuin vähittäismyyntihintoihin. Alkoholijuomien anniskelukulutus laskee 3,1 prosenttia edellisestä vuodesta ja sen osuus tilastoidusta kulutuksesta oli nyt 17 prosenttia (18 % vuonna 2003). Vuonna 2004 anniskeluravintoloissa kulutettiin yhteensä 7,1 miljoonaa litraa 100 %:n alkoholia eli 1,4 litraa asukasta kohti.

1.3.4 Alkoholijuomien tilastoimaton kulutus

Alkoholijuomien matkustajatuonti lisääntyi noin kahdella kolmasosalla vuonna 2004 edellisvuoteen verrattuna. Väkevien alkoholijuomien matkustajatuonti lähes kaksinkertaistui. Väliuotteiden ja oluen tuonti lisääntyi reilulla kolmanneksella. Siiderien ja long drink -juomien tuonti nousi lähes kahdeksaan miljoonaa litraan. Viinienkin tuonti lisääntyi lähes viidenneksellä. Kotiviinin ja kotioluen valmistus on ollut vähenemässä 1990-luvun puolivälin jälkeen. Tämä kehitys jatkui myös vuonna 2004. Viime vuosina suurin piirtein samoillaan pysynyt alkoholin salakuljetus väheni selvästi. Pontikan valmistus on pysynyt alkoholin salakuljetusta vähäisempänä laittoman alkoholin hankintakeinona.

Tilastoimaton alkoholinkulutus kohosi viime vuonna noin 2,1 litraan 100 prosentin alkoholia asukasta kohti (1,7 litraa vuonna 2003). Sen osuus kokonaiskulutuksesta nousi 20 prosenttiin, kun se oli edellisvuotena ollut hieman alle 18 prosenttia. Matkustajatuonti kattaa noin 70 prosenttia alkoholin tilastoimattomasta kulutuksesta. Ulkomailla kulutetun alkoholin osuus on noin 15 prosenttia. Sekä laillisen kotivalmistuksen että laittoman alkoholin osuus on noin seitsemän prosenttia tilastoimattomasta alkoholinkulutuksesta.

1.3.5 Alkoholijuomien käytön laajuus

Alkoholin kokonaiskulutus on yli kaksinkertaistunut kolmen vuosikymmenen aikana (kuvio 3). Samalla aikavälillä juomatavat ovat muuttuneet mietoja juomia suosivimmiksi (kuvio 2). 1960-luvun alussa lähes 70 prosenttia alkoholin kulutuksesta oli väkeviä juomia, 2000-luvulla niiden osuus on runsas neljännes. Samalla aikavälillä mallasjuomien ja mietojen viinien suosio on lisääntynyt. Tästä huolimatta kaksi suomalaista juomatapaa leimaavaa piirrettä on säilynyt ennallaan: alkoholin käyttö aterialla on edelleen harvinaista ja humalajuominen on edelleen yleistä (Stakes: Vuosien 2003 ja 2004 alkoholipaneelitutkimus).

Vuoden 2004 alkoholikyselyn mukaan 93 prosenttia 15–69-vuotiaista suomalaisista oli nauttinut jotain alkoholijuomaa viimeisten 12 kuukauden aikana. Alkoholia käyttäviä oli eniten nuorten aikuisten ja keski-ikäisten parissa. Viimeisten 12 kuukauden aikana 30–49-vuotiaista miehistä 96 prosenttia ja vastaavankäisistä naisista 93 prosenttia oli käyttänyt alkoholia. Sukupuolten välinen ero alkoholia käyttävien osuudessa on enää vähäinen. Kun vuoden 1968 juomatapatutkimuksessa naisista 43 prosenttia ja miehistä 13 prosenttia ilmoitti olevansa raittiita, niin vuoden 2004 kyselytutkimuksessa raittiiden miesten osuus oli 6 ja raittiiden naisten osuus 9 prosenttia.

Runsaasti alkoholia käyttäviä on arvioitu olevan 250 000–500 000 henkeä eli noin 6–12 prosenttia aikuisväestöstä. Vuonna 2004 miehistä joka kymmenes käytti alkoholia vähintään neljä kertaa viikossa, naisista joka kahdeskymmenes. Miehistä 27 prosenttia joi kuusi tai enemmän alkoholiannosta kerralla vähintään kerran viikossa, ja naisista 14 prosenttia joi neljä annosta tai enemmän vähintään kerran viikossa. Miehistä 16 ja naisista 7 prosenttia ilmoitti olleensa toden teolla humalassa vähintään kerran kuukaudessa.

Alkoholiohjelman 2004–2007 yhtenä painopistealueena on lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisääminen. Kouluterveyskyselyiden ja ESPAD-koululaistutkimuksien mukaan alkoholiin tutustutaan pääasiassa

ikävuosien 12 ja 16 välillä. Vuonna 2005 yhdeksän kymmenestä 12-vuotiaasta ei ollut käyttänyt alkoholia viimeksi kuluneen vuoden aikana. Vastaava osuus 16-vuotiaiden parissa oli yksi viidestä. 2000-luvulla toteutettujen kouluterveyskyselyjen mukaan alkoholin käyttötiheys on ollut hieman vähenemässä 16 -vuotiaiden ja sitä nuorempien parissa. Myös humaltuminen on näissä ikäryhmissä tullut hieman harvinaisemmaksi. Kuitenkin eniten juova vajaa viidennes (lähes viikoittain humaltuvien nuorten osuus) oli säilynyt ennallaan. Eurooppalaisittain suomalaiset humaltuvat yhä keskimääräistä useammin, vaikkakin juovat alkoholia keskimääräistä harvemmin.

1.4 Päihdepalvelut

Päihdepalvelujen järjestämisvelvollisuus kuuluu kunnille. Päihdepalvelujärjestelmä koostuu sosiaali- ja terveydenhuollon yleisistä avohoitomuotoisista palveluista kuten terveyskeskusten, työterveyshuollon, koulu- ja opiskelijahuollon ja mielenterveys- ja sosiaalitoimistojen antamista palveluista sekä laitostenmuotoisista palveluista sairaaloissa ja asumispalveluissa. Päihdehuollon erityispalveluja tarjoavat avohoitomuotoisina muun muassa A-klinikat, nuorisoseurat, päihdepysäkit, terveysneuvontapisteet ja päiväkeskukset sekä laitostenmuotoisista muun muassa katkaisuhuoltoasemat, kuntoutuslaitokset ja asumispalvelut.

Neljän vuoden välein toteutettavalla päihdetapauslaskennalla kerätään poikkileikkaustietoa päihdeasiointikertojen määrästä eri palveluissa. Laskenta ei suoranaisesti kuvaa yksittäisiä asiakkaita vaan päihde-ehtoisia asiointeja, koska sama asiakas oli saattanut käyttää useampia palveluja laskentavuorokauden sisällä.

Vuoden 2003 päihdetapauslaskennassa päihdeasiointikäynneistä 56 prosenttia oli avohuoltokäyntejä ja 44 prosenttia laitos- ja asumispalvelukäyntejä. Päihdehuollon erityispalveluiden osuus asiointikäynneistä oli 48 prosenttia, terveydenhuollon osuus oli 33 prosenttia, sosiaalihuollon osuus oli 17 prosenttia ja kirkon diakoniatyön sekä muun päihdetyön osuus oli kolme prosenttia. (Metso, L. & al. 2004).

Vuoden 2004 valtakunnallisessa peruspalveluiden arvioinnissa selvitettiin päihdepalvelujen tarjontaa ja tarvetta sekä palveluverkon riittävyyttä. Lisäksi arvioinnin kohteena oli ehkäisevä päihde- ja huumetyö. Tarkastelussa olivat erityisesti katkaisu- ja vieroitushoidon, korvaus- ja ylläpito- ja kuntouttavan laitoshoidon riittävyys ja järjestämistavat. Ehkäisevän päihdetyön arvioinnin kohteena olivat poikkihallinnollisen ehkäisevän päihdetyön asema, laajuus ja siihen liittyvät hallinnolliset järjestelyt sekä ehkäisevän päihdetyön edellytykset kunnissa. Arvioinnin tuloksena oli mm.:

- kunnissa ei ole lisätty hoitomahdollisuuksia päihdeiden käytön kasvun aiheuttaman tarpeen mukaisesti. Päihdepalvelujen asiakasmäärät eivät ole kasvaneet, vaan pidentyneet hoitajakset viestivät huonokuntoisemmista asiakkaista sekä päihdeiden sekakäytöstä.

- katkaisuhoidon saatavuus on kohtuullisen hyvä ja sitä järjestetään sekä sosiaali- että terveydenhuollon yksiköissä. Kuitenkin välittömästi katkaisuhuoltoon pääsee vain joka toisessa kunnassa ja vajaassa kymmenesosassa kuntia katkaisuhuolto ei ole järjestetty lainkaan.

- vajaalla puolella maan kunnista on päihdestrategia tai vastaava suunnitelma. Alle puolessa kunnista kunnan hallintoelimet ovat käsitelleet päihdestrategiaa. Useimmiten päätös on tehty lautakunnassa tai kunnanhallituksessa.

1.4.1 Päihdehuollon erityispalvelut

Päihdehuollon erityispalvelut kuuluvat lähinnä sosiaalitoimeen. Joukkoon on tullut muutama uusi terveydenhuoltoon kuuluva erityispalvelu, jotka ovat ensisijaisesti erikoistuneet huumausaineiden käyttäjien hoitoon.

Alkoholijuomien kulutuksen 1990-luvun puolivälistä alkanut kasvu on lisännyt päihdepalvelujen kysyntää. Vuoden 2004 kulutuksen kasvun hyppäys kasvattikin odotetusti sekä avohuollon että katkaisu- ja kuntoutushoidon asiakasmääriä, mutta pidensi myös hoitoaikojen kestoa.

Vuonna 2004 A-klinikoilla kävi yhteensä 42 973 asiakasta eli kolme prosenttia enemmän kuin edellisellä vuonna. Asiakkaista yli puolet oli 40–59-vuotiaita. Yli 60-vuotiaiden osuus oli 8,3 prosenttia. Naisten osuus asiakaskunnasta on kasvanut edelleen ja oli 31 prosenttia. Nuorisoasemilla kävi 5 271 asiakasta eli 2,9 prosenttia vähemmän kuin edellisellä vuonna. Nuorisoasemilla kävijät olivat pääsääntöisesti alle 30-vuotiaita. Nuorisoasemilla asioinneista 46 prosenttia oli naisia.

Vuonna 2004 päihdehuollon katkaisuhuoltolaitoksissa ja Kelan kuntoutusrahaa saavissa kuntoutuslaitoksissa hoidettiin 11 355 asiakasta. Miesten osuus näistä oli 74 prosenttia. Yli puolet asiakkaista oli 35–54-vuotiaita.

Kaikkiaan kuntien kustantamissa päihdehuollon katkaisuhuoltopalveluissa kirjattiin 10 091 asiakasta eli 9,4 prosenttia enemmän kuin vuonna 2003. Hoitovuorokausia kertyi 106 204. Päihdehuollon kuntoutuslaitoksissa oli 6 842 asiakasta eli prosentin enemmän kuin vuonna 2003. Hoitovuorokausia kertyi 300 288. Sekä katkaisuhuoltoon että kuntoutukseen tulevien potilaiden hoitoajat ovat selvästi pidentyneet 2000-luvulla. Päihdehuollon katkaisuhuoltolaitosten lisäksi katkaisuhuoltoon saa myös terveystieteiden vuodeosastoilla ja psykiatrisissa sairaaloissa.

Vuonna 2004 päihdehuollon asumispalveluita käytti 3 719 asiakasta ja ensisuoja 1 386 asiakasta. Etenkin asumispalveluissa asiakkaiden asumisajat ovat pidentyneet.

1.4.2 Alkoholisairaudet terveydenhuollossa

Vuonna 2004 terveydenhuollon vuodeosastoilla rekisteröitiin 26 673 hoitajaksoa, joissa alkoholisairaus oli päädiagnoosina. Sairaalahoitajaksojen määrä kasvoi lähes 9 prosenttia edellisestä vuodesta. Alkoholisairaus pää- tai sivudiagnoosina kirjattiin 36 441 hoitajaksoa eli lähes 11 prosenttia enemmän kuin vuonna 2003.

Alkoholisairauksista eniten lisääntyivät alkoholin aiheuttamat elimelliset aivo-oireyhtymät (16,0 %), maksasairaudet (15,8 %) ja päihtymystila (12,1 %). Miesten osuus päihdeasiakkaista oli lähes 80 prosenttia.

1.4.3 Alkoholikuolemat

Vuonna 2004 alkoholisairauksiin ja -myrkytyksiin kuoli 1 860 henkeä. Määrä on noin 20 prosenttia suurempi kuin edellisellä vuonna. Alkoholimyrkytyksiin kuoli 481 henkeä eli 20 prosenttia enemmän kuin vuonna 2003. Maksakirroosiin kuolleiden määrä kasvoi 30 prosenttia. Alkoholisyys olivat edelleen toiseksi yleisin työikäisten (15-64 -vuotiaiden) miesten ja naisten kuolinsyy. Miesten osuus alkoholikuolemista on noin 80 prosenttia. Alkoholisairauksiin ja -myrkytyksiin kuolleista yli 60 prosenttia oli 45-64-vuotiaita.

Vuonna 2004 päihdyksissä tapaturmaan ja väkivaltaan kuoli 966 henkeä ja päihtyneen uhrina kuoli 18 henkeä. Yhteensä alkoholin käytön seurauksena Suomessa kuoli vuonna 2004 2 844 henkeä. Lisäksi on arvioitu, että yli 700 hengellä alkoholi on ollut myötävaikuttavana kuolinsyynä.

1.5 Alkoholi ja rikollisuus sekä säilöönotot

1.5.1 Väkivaltarikollisuus

Vuonna 2004 poliisin tietoon tulleiden väkivaltarikosten määrä oli 30 284 eli 3,3 prosenttia enemmän kuin edellisellä vuonna. Murhien ja tappojen määrä nousi lähes 40 prosenttia eli 144 kuolemaan.

Alkoholin käyttö ja väkivaltarikollisuus liittyvät perinteisesti toisiinsa. Vuoden 2004 tilastojen mukaan poliisin tietoon tulleista pahoinpitelyrikoksista 67 prosenttia ja kuolemaan johtaneista väkivaltarikoksista 62 prosenttia tehtiin alkoholin vaikutuksen alaisena. Osuudet ovat samaa suuruusluokkaa kuin aikaisempinakin vuosina. Vuoden 2004 alkoholijuomien kulutuksen nopea kasvu ei näyttäisi aiheuttaneen

varsinaista kasvuhyppyä väkivaltarikoksien määrään. Alkoholikulutuksen 1990-luvun puolivälistä jatkunut melko tasainen kasvu on lisännyt vastaavasti väkivaltarikosten määrää. Oli kuitenkin odotusten mukaista, että pahoinpitelyrikoksissa vuonna 2004 lisäystä tapahtui etenkin asuntoväkivallassa ja muussa yksityistilojen väkivallassa, sillä juuri alkoholijuomien vähittäiskulutus ja matkustajatuonti kasvoivat anniskelukulutuksen edelleen vähetessä.

1.5.2 Rattijuopumus- ja liikennerikokset

Vuonna 2004 poliisin tietoon tuli 26 977 rattijuopumustapausta eli 9,6 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Törkeiden rattijuopumustapausten osuus oli 59 prosenttia. Näissä tapauksissa veren alkoholipitoisuus ylittää 1,2 promillea. Rattijuopumus- ja huumaantuneena-ajo tapausten määrä lisääntyi 10,5 prosenttia ja törkeiden rattijuopumustapausten määrä 9,0 prosenttia.

Alkoholin kulutuksen kasvu ei selitä täysin rattijuopumustapausten kasvua vuonna 2004. Rattijuopumusrikollisuuteen vaikuttaa alkoholin kulutuksen kasvun vaikutusta hillitsevä tekijänä poliisin toiminta, liikennevalvonnan ja valvontatekniikan tehostuminen sekä kiinnijoutumisriskin kasvaminen. Esi-merkiksi vuonna 2004 poliisi puhallutti 1 057 000 kuljettajaa. Määrä on 20 prosenttia eli 171 000 puhallutusta suurempi kuin edellisenä vuonna.

Rattijuopumusrikosten kasvu vuosina 2003 ja 2004 johtuu osittain myös huumausaineiden nollarajaa koskevan lain voimaantulosta 1.2.2003. Rattijuopumustapauksista kahdeksan prosenttia oli huumetapauksia ja kolme prosenttia sekakäyttötapauksia vuonna 2004. Muu liikennejuopumustapausten (vesi-, raide ja ilmaliikennejuopumus) määrä kasvoi viime vuonna 8,2 prosenttia edellisestä vuodesta ja oli yhteensä 501 tapausta.

Vuonna 2004 alkoholionnettomuuksissa kuoli 92 henkeä (edellisenä vuonna 76 henkeä) ja loukkaantui 1 357 henkeä (1 286). Vuonna 2004 alkoholitapausten osuus kuolemaan johtaneista tieliikenneonnettomuuksista oli 27 prosenttia ja loukkaantumiseen johtaneista tieliikenneonnettomuuksista 14 prosenttia.

Valtakunnallisissa ratsiatutkimuksissa alkoholia maistelleiden eli alle 0,5 promillea puhaltaneiden kuljettajien määrä hieman väheni vuonna 2004. Maistelleiden osuus on 1990-luvun puolivälistä lähtien kasvanut jatkuvasti.

1.5.3 Säilöönnotot

Vuonna 2004 päihtyneenä säilöönottojen määrä kääntyi nousuun. Säilöön otettiin 105 819 henkilöä eli 11,1 prosenttia eli runsaat 10 500 päihtynyttä enemmän kuin vuonna 2003.

1.6 Alkoholitalous ja alkoholihaittakustannukset

Vuonna 2004 kuluttajien tilastoituun alkoholiin käyttämä rahamäärä oli yhteensä 3,75 miljardia euroa eli 7,4 prosenttia pienempi kuin edellisenä vuonna. Asukasta kohti laskettuna alkoholijuomia hankittiin 716 eurolla eli alkoholiin käytettiin 60 euroa vähemmän rahaa kuin vuonna 2003. Alkoholimenojen osuus yksityisistä kulutusmenoista oli 5,4 prosenttia. Valtion alkoholista saamat verotulot ml. arvonlisävero laskivat yli 16 prosenttia 1,7 miljardiin euroon, mikä oli 4,6 prosenttia valtion tuloista ilman rahoitustaloustoimia.

Vuonna 2003 alkoholin käyttö aiheutti 0,6–0,8 miljardin euron välittömät kustannukset ja 2,5–4,7 miljardin euron välilliset kustannukset. Yli 30 prosenttia välittömistä alkoholihaittamenoista aiheutui järjestyksen ylläpidosta. Terveystalouden osuus oli neljännes ja sosiaalihuollon osuus viidennes välittömistä alkoholihaittamenoista.

2 Huumeolojen kehitys

Huumausaineiden kokeilukäytön kasvu on hidastunut 1990-luvun lopulla. Vuonna 2004 ei enää tapahtunut suuria muutoksia. Kannabista kokeilleiden osuus 15–69-vuotiaista oli edelleen kolme prosenttia. Huumeiden ongelmakäyttäjien määrä sen sijaan on lisääntynyt selvästi vuodesta 1999. Vuonna 2002 ongelmakäyttäjää arvioitiin olevan 0,4–0,6 prosenttia aikuisväestöstä.

Huumeiden käytön kasvu on lisännyt päihdepalvelujen kysyntää. Huumausaineasiakkaiden osuus kaikista sosiaali- ja terveydenhuollon päihdeasiakkaista nousi 16 prosentista 27 prosenttiin vuodesta 1999 vuoteen 2003.

2.1 Suomen huumausainepolitiikan peruslinjat

Suomen hallitusohjelmassa vuonna 2003 esitettiin, että hallitus valmistelee huumausainepoliittisen toimenpideohjelman vuosille 2004–2007. Toimenpideohjelma valmistui 5.2.2004. Ohjelman toimenpiteet liittyvät huumausainepolitiikan koordinointiin, huumausaineiden kysynnän, haittojen ja tarjonnan vähentämiseen, kansainvälisiin toimiin sekä tutkimukseen ja seurantaan.

Ohjelman tavoitteita ovat hallinnon osalta kansallisen huumausainepolitiikan koordinoinnin vakiinnuttaminen sekä Suomen huumausainelainsäädännön tarkistaminen huomioiden yhteisölainsäädännön muutokset ja huumausainekontrollin ulkopuolella olevien aineiden nopeutunut markkinoille tulo. Huumeiden kysynnän osalta ehkäisevässä päihdetyössä kehitetään uusia menetelmiä, vahvistetaan paikallistason viranomaisyhteistyötä ja tuetaan kansalaisjärjestöjen roolin vahvistumista, sekä oppilas- ja opiskelijahuollossa tehostetaan moniammatillista yhteistyötä ja paikallisia yhteistyömuotoja nuorten huumausaineiden käyttäjien syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Hoidon osalta vahvistetaan asianmukaisten huumehoitopalvelujen saatavuus, kehitetään huumetyön osaamista ja tehostetaan hoitotoimenpiteiden käyttöä rikosoikeudellisten seuraamusten yhteydessä. Huumeiden tarjonnan rajoittamiseksi lisätään poliisin, tullin, rajavartiolaitoksen ja syyttäjän sekä yksityisen turvallisuusalan yhteistoimintaa huumausaineiden tarjonnan vähentämiseksi ja tehostetaan huumausaineiden lähtöaineisiin liittyvää viranomaisyhteistyötä. Lisäksi kehitetään huumausaineisiin liittyvää tietopohjaa ja tutkimusta ja edistetään huumausaineiden käyttöä sekä levittämistä ehkäiseviä kansainvälisiä toimia ja jatketaan huumausaineiden vastaisen työn tukemista lähtö- ja kehitysalueyhteistyössä.

2.2 Suomalaisten asenteet huumeita kohtaan

Vuoden 2004 aikuisväestön terveyteen vaikuttavien elintapojen seurantatutkimuksen mukaan (Jallinoja, P. 2004) huumausaineiden käytön vakavaksi ongelmaksi arvioivien (81 %) osuus on kolmessa vuodessa pudonnut 9 prosenttiyksikköä. Vielä selvemmin arvioiden lieventyminen ilmenee siinä, että huumausaineiden käytön erittäin vakavaksi ongelmaksi (40 %) arvioivien osuus on laskenut 18 prosenttiyksikköä. Ääripäinä vertailussa nousevat esiin 15–24-vuotiaat miehet, joiden keskuudessa huumeiden käyttöä vakavana ongelmana pitävien osuus on vuosina 2001–2004 pudonnut 75 prosentista 56 prosenttiin. Huumeiden kokeilijoita tietävien ja huumetarjonnan kohteena olleiden arviot huumeongelman vakavuudesta olivat vielä selvästi lievemmat. Näin voisi arvioida, että siellä, missä huumeita liikkuu ja niitä käytetään yleisemmin, huumehuoli on harvinaisempaa kuin siellä, missä omakohtainen kosketus huumeilmiöihin on vähäinen.

Tulokset kuvastanevat sitä, että huumeaallon 1990-luvulla tapahtuneen nopean nousun ja vakavien huumehaittojen (mm. äkkikuolemat) synnyttämä säikähähdys on menossa ohi. Huumeiden käytön kulttuurista hyväksymistä kuvatut suomalaisten mielipiteiden muutokset eivät kuitenkaan merkitse. Edelleen neljä vastaajaa viidestä pitää huumausaineiden käyttöä Suomessa vakavana ongelmana, puolet näistä jopa erittäin vakavana. Käytön kehityssuunnasta kysyttäessä lähes kolme neljäsosaa arvioi käytön lisääntyvän. Huumausaineiden käyttöä lievänä tai olemattomana ongelmana pitävien osuus on jatkuvasti ollut erittäin vähäinen, ja käytön vähenemiseen lähitulevaisuudessa on uskonut vain muutama kymmenen vastaajaa.

2.3 Huumeiden kokeilu ja käyttö

Huumausaineiden kokeilu, käyttö ja haitat lisääntyivät 1990-luvulla koko maassa. Etenkin nuorten ja nuorten aikuisten huumausaineiden kokeilu ja käyttö lisääntyivät. Vasta vuosikymmenen vaihteessa esiin ovat nousseet ensimmäiset merkit kasvuvauhdin hidastumisesta.

Vuonna 2004 noin 12 prosenttia suomalaisista 15–69-vuotiaista ilmoitti kokeilleensa joskus kannabista. Tulos on sama kuin vuonna 2002. Viimeisen vuoden aikana kannabista kokeilleiden osuus oli kolme prosenttia. Lääkkeitä päihtymistarkoituksessa oli käyttänyt elinaikana viisi prosenttia ja viimeksi kuluneen vuoden aikana noin kaksi prosenttia aikuisväestöstä. Amfetamiineja ja ekstaasia oli joskus kokeillut noin 1–2 prosenttia ja viimeksi kuluneen vuoden aikana 0,5 prosenttia aikuisväestöstä (Hakkarainen, P. & al. 2005.) Ekstaasin ja kokaiinin kokeiluja pidetään huumeiden niin sanotun viihdekäytön mittareina ja myös suomalaisten 15–34-vuotiaiden joukossa 2–3 prosenttia on kertonut joskus kokeilleensa näitä aineita.

Vaikka kannabiksen kokeilijoiden osuus aikuisväestöstä lisääntyi tasaisesti 10 vuoden ajan, viimeisen vuoden aikaisessa käytössä ei ole enää tapahtunut suurta muutosta vuosien 1998 ja 2002 osalta. Tulos viittaisi siihen, että huumekekeiluille aktiivisimman osan kohdalta käytön kasvu olisi hidastumassa. Nuorista aikuisista (15–34-vuotiasta) noin joka viides oli joskus elämänsä aikana kokeillut kannabista. (Hakkarainen, P. & al. 2005). Kuitenkin yhä harvempi 15–24-vuotias näyttää aloittavan kannabiskokeilut. Vastaavat tulokset saadaan koululaiskyselyistä. 15–16-vuotiaista 11 prosenttia oli vuonna 2003 kokeillut joskus jotain laitonta huumetta. Arvio on pysynyt lähes entisellään vuodesta 1999 (Ahlström, S. & al. 2003). Esimerkiksi kouluterveyskysely vahvistaa tuloksen ja antaa viitteitä jopa koululaisten huumekekeilujen vähenemisen suuntaan.

Amfetamiinien ja opiaattien ongelmakäyttäjii arvioitiin vuonna 2002 olevan 15–69 -vuotiaista koko maassa noin 0,4–0,6 prosenttia ja pääkaupunkiseudulla 0,7–1,1 prosenttia. Ongelmakäyttäjistä amfetamiinien käyttäjät olivat enemmistönä. (Partanen, P. & al. 2004). Poikkeuksena käytön trendeille amfetamiinien ja opiaattien ongelmakäyttäjien määrän arvio onkin kasvanut nopeasti vuodesta 1999 vuoteen 2002. Samaa trendiä osoittavat päihdetapauslaskennan luvut. Kun vuonna 1999 huumausaineiden käyttäjien osuus kaikista sosiaali- ja terveydenhuollossa yhtenä päivänä asioineista päihdeasiakkaista oli 16 prosenttia, osuus oli vuonna 2003 jo 27 prosenttia. Ongelmakäyttäjistä suurin osa on amfetamiinien käyttäjiä, mutta erityisesti buprenorfiinin käyttö on lisääntynyt.

2.4 Huumehoitojärjestelmä

Suomessa on muutaman viime vuoden aikana lisätty huumeiden käyttäjien hoitoon erikoistuneiden yksiköiden palveluja muun muassa perustamalla uusia, nuorille huumeiden käyttäjille suunnattuja avohoitoyksiköitä. Opiaattiriippuvaisten lääkehoidosta annettiin vuonna 2002 uusi asetus (289/2002), jolla liitettiin hoidon tarpeen arviointia ja hoidon toteuttamista suorittavien yksiköiden määrää. Lisäksi vuonna 2002 ja 2003 sosiaali- ja terveysministeriön huumehoitoon kehittämiseen myöntämän 7,5 miljoonan euron lisäpanostuksen eräänä painopistealueena oli opiaattiriippuvaisille tarkoitetun lääkehoidon laajentaminen muiden vaikeasti huumeongelmaisten hoitojen kehittämisen ohella.

Erityisesti matalakynnyksiset, pistämällä huumeita käyttäville tarkoitetut terveysneuvontapalvelut ovat laajentuneet voimakkaasti. Palvelupisteissä on mahdollista vaihtaa käytetyt pistosvälineet puhtaisiin sekä samalla saada perustason terveyspalveluja ja neuvontaa. Ensimmäinen terveysneuvontapiste avattiin Helsingissä vuonna 1997, ja vuoden 2004 loppuun mennessä terveysneuvontapisteitä oli avattu 23 paikkakunnalla. Vuodesta 2004 lähtien velvollisuus järjestää terveysneuvontapalveluja on laajentunut myös terveyskeskuksiin. Lisäksi apteekit toimivat merkittävänä puhtaiden ruiskujen ja neulojen välityspisteinä alueille, joilla ei ole olemassa varsinaisia terveysneuvontapalveluja.

2.4.1 Päihdehuollon erityispalvelut huumeiden käyttäjille

Huumeiden käyttäjien hoitotietoja on kerätty vuodesta 1998 lähtien huumehoitoon tietojärjestelmään anonyymillä ja hoitoyksiköille vapaaehtoisella tiedonkeruulla. Vuonna 2004 tiedonkeruuseen osallistui 166 päihdehuollon yksikköä ja tietoja saatiin 5 701 asiakkaasta. Mukana olleet yksiköt edustivat A-kli-

nikoita, nuorisoasemia, katkaisu- ja kuntoutusyksiköitä, huumehoitoon erikoistuneita avo- ja laitoshoitoyksiköitä sekä psykiatrisia yksiköitä. Aineisto painottui avohoitoyksiköihin ja Etelä-Suomen lääniin.

Huumehoidon tietojärjestelmän mukaan huumeaineiden tai lääkeaineiden vuoksi päihdehoitoon hakeutuneilla huumeasiakkailta opiaattien (34 %) käyttö oli hieman yleisempää ensisijaisena hoitoon hakeutumiseen johtaneena syynä kuin amfetamiinin tai muiden stimulanttien (26 %) käyttö. Opiaattiryhmän sisällä buprenorfiinin päihdekäytön vuoksi ensisijaisesti hoitoon hakeutuneiden osuus on kasvanut voimakkaasti ja oli 27 prosenttia vuonna 2004. Suomalaiselle päihdekulttuurille ominaista on myös se, että amfetamiinien ja opiaattien käyttäjistä yli 80 prosenttia käyttää ainetta pistämällä. Sekakäyttö oli yleistä ja kaksi kolmesta oli ilmoittanut ainakin kolme hoitoon hakeutumiseen liittyvää ongelmallista päihdettä.

Vuoden 2003 päihdetapauslaskennan mukaan päihdehuollon avopalveluissa päihdeasiakkaiden asioineista yli kolmannes liittyi huumeisiin ja laitospalveluissa määrä oli noin 40 prosenttia. Paremmiin huumeiden ongelmakäyttöä kuvaavan huumehoidon tietojärjestelmän kattavuusarvion mukaan huumeaineiden käyttäjien osuus olisi noin 20 prosenttia avohoidossa ja 30 prosenttia laitoshoidossa. Terveystieteiden tutkimuksessa lähes joka neljänteen päihdetapaukseen liittyvät myös huumeaineet. Opioidiriippuvaisten lääkityksessä on vuonna 2004 arvioitu olleen noin 700–750 asiakasta.

Päihdetapauslaskennan mukaan huumeaineasiakkaat ovat yli 10 vuotta muuta päihdeasiakaskuntaa nuorempia. Vuonna 2004 huumehoitoon hakeutuneet olivat aikaisempaan tapaan nuoria, ikäkeskiarvo oli 27,3 vuotta, naisten ollessa kolme vuotta miehiä nuorempia. Asiakkaat olivat yleensä joko syrjäytymisriskin alla tai jo syrjäytyneitä. Koulutustaso oli matala ja työttömyys yleistä (62 %). Joka yhdeksäs (11 %) oli asunoton.

Vuonna 2003 huumehoitoon liittyvistä terveysneuvontapisteistä 12 on yli 50 000 asukkaan kuntia ja kahdeksan 20 000–50 000 asukkaan kuntia. Anonyymien tiedonkeruun perusteella asiakasmäärän on arvioitu olevan lähes 10 000. Kävijämäärältään selvästi suurimmat terveysneuvontapisteet toimivat vuonna 2003 Helsingissä (n. 3 900 asiakasta), Turussa (n. 1 200 asiakasta), Vantaalla (n. 1 100 asiakasta), Espoossa (n. 1 100 asiakasta) ja Tampereella (n. 900 asiakasta). (Partanen, A. 2004).

Vuoden 2004 valtakunnallisessa peruspalveluiden arvioinnissa päihdepalvelujen tarjonnasta ja käytöstä kunnissa saatiin tuloksena muun muassa: huumeaineiden ongelmakäyttäjien hoitomuotoja kuten korvaus- ja ylläpitohoitoa, huumeruiskujen ja huumeruiskujen vaihtoa tai muita matalan kynnyksen palveluja on tarjolla vain alle puolessa kunnista.

2.4.2 Huumeiden käyttäjät terveydenhuollossa

Vuonna 2004 terveydenhuollon vuodeosastoilla rekisteröitiin 6 853 huumehoitajaksoa, joissa huumesairaus, eli huumeaineisiin tai lääkeaineisiin liittyvä sairaus, oli päädiagnoosina ja 9 628 hoitajaksoa, joissa huumesairaus oli pää- tai sivudiagnoosina. Huumehoitajaksista joka viides liittyy suoraan huumeaineisiin. Erittäin voimakkaasti on lisääntynyt sellainen lääkeaineisiin liittyvien myrkytysten hoito, jossa vaikuttavaa ainetta ei ole ilmoitettu. Huumehoitajaksot muodostavat viidenneksen kaikista sairaalan päihdehoitajaksista, mutta puolet jaksoista, kun kyseessä ovat alle 35-vuotiaat.

Tartuntataudeista etenkin C-hepatiitti liittyy useimmiten pistämällä tapahtuvaan huumeaineiden käyttöön. Vuosittain todettujen uusien C-hepatiittitartuntojen määrä on kuitenkin viime vuosien aikana vähentynyt. Vuonna 2004 uusia tartuntoja oli 1 238. (KTL:n tartuntatautirekisteri) Huumehoidon tietojärjestelmän mukaan C-hepatiittitestituloksen saaneista huumeaineasiakkaista 63 prosenttia oli C-hepatiittiposiitivisia.

Toinen vakava veriteitse leviävä virusinfektio on HIV-infektio. Vuonna 1998 pistämällä huumeita käyttävien keskuudessa alkanut HIV-epidemia on osoittanut alussa nopeasti tapahtuneen kasvun jälkeen jo usean vuoden ajan laantumista: vuoden 2004 aikana enää alle 10 prosenttia uusista HIV-tartunnoista johtui huumeiden pistämisestä, kun vuonna 1999 osuus oli ollut yli puolet. (KTL:n tartuntatautirekisteri) Huumehoidon tietojärjestelmän mukaan HIV-positiivisia oli HIV-testituloksen saaneista asiakkaista noin kaksi prosenttia, terveysneuvontapisteiden seuranta-aineiston mukaan noin yksi prosentti.

2.4.3 Huumekuolemat

Vuodesta 1997 vuoteen 2000 kuolemantapauksiin liittyvissä oikeuslääketieteellisissä lääke- ja huumausainetutkimuksissa huumausaineiden löydökset lähes kaksinkertaistuivat. Tämän jälkeen löydösten määrä on tasaantunut ja jopa vähentynyt siten, että vuonna 2003 löytöjä arvioitiin olleen 146. Peruskuolemansyynä oli huumemyrkytys 67 kuolemantapauksessa. Suurin yksittäinen syy tilanteen tasaantumiselle on heroinin tarjonnan tyrehtyminen markkinoilta ja samalla heroini-kuolemien määrän väheneminen. (Helsingin yliopiston oikeuslääketieteen laitos).

2.5 Huumeet ja rikollisuus

2.5.1 Huumausainerikokset

Vuonna 2004 poliisin ja tullin kirjaamien huumausainerikosten määrä oli 14 486. Näistä kaksi kolmesta liittyi huumausaineen käyttörikokseen ja neljä prosenttia törkeisiin huumausainerikoksiin. Rikosten lukumäärä on pysynyt tasaisena vuoden 2001 jälkeen. Takavarikkojen osalta kannabis- ja buprenorfiinikavarikkojen lukumäärät ovat pysyneet melko tasaisina, amfetamiini- ja ekstaasitakavarikkojen määrässä on jopa pientä vähenemistä ja heroinitakavarikot ovat romahtaneet. Vain kannabiskasvien osalta takavarikkojen määrässä on selvä nousu. Sairaudenasteista huumausaineiden käyttöä esiintyy vankeusvankeista 46 prosentilla ja 18 prosentilla on vankilassa päärikoksenaan huumausainerikos.

2.5.2 Väkivaltarikollisuus

Vuosien 2000–2003 tietojen mukaan tekohetkellä henkirikoksista 64 prosenttia ja pahoinpitelyrikoksista 71 prosenttia tehtiin alkoholin vaikutuksen alaisena. Henkirikoksista noin kuusi prosenttia ja pahoinpitelyrikoksista noin kaksi prosenttia tehtiin huumausaineiden vaikutuksen alaisena. Huumausaineiden vaikutuksen alaisena tehtyjen tekojen määrä ja osuus kaikista tilastoiduista väkivaltarikoksista on lisääntynyt 1990-luvun alusta lähtien, erityisesti ryöstörikollisuudessa. Siitä huolimatta alkoholin läsnäolo ryöstörikoksista (43 %) on edelleen monin verroin yleisempää kuin huumeiden (9 %). (Siren & al. 2004).

2.5.3 Tieliikenne rikokset

Vuonna 2004 lääkkeitä ja huumausaineita todettiin 3 065 liikennejuopumustapauksessa (2 577 tapauksessa vuonna 2003). Tämä merkitsee noin 11 prosenttia kaikista rattijuopumustapauksista. Näistä huumausainelöydöksiä tehtiin 1 467 tapauksessa (1 266). Helmikuussa 2003 rattijuopumussäännöksiä muutettiin siten, että huumausaineille säädettiin ns. nollaraja. Tämän seurauksena liikenteen huumausainetapaukset lisääntyivät vuodesta 2002 vuoteen 2003 yli 50 prosenttia. Lainsäädäntömuutos myötävaikuttanut myös siihen, että poliisin oli aikaisempaa helpompaa käynnistää esitutkinta epäiltäessä huumeiden käyttöä tieliikenteessä. Vuoden 2003 aineiston mukaan huumausainelöydöksistä kannabista oli 25,5 prosentilla (edellisenä vuonna 60 %), amfetamiinia 81,8 prosentilla (66,7 %) ja heroinia kahdella prosentilla (12 %) tapauksista.

2.6 Huumehaittakustannukset

Huumausaineiden ja lääkeaineiden väärinkäytön aiheuttamat välittömät haittakustannukset olivat vuonna 2003 noin 0,2–0,3 miljardia euroa ja arvio välillisistä haittakustannuksista oli 0,3–0,7 miljardia euroa. Eniten välittömiä kustannuksia aiheutui sosiaalitoimen menoista sekä rikollisuuskontrollista. Välillisistä kustannuksista ylivoimaisesti suurin erä oli menetetyt elämän arvo enenaikaisen kuoleman johdosta.

3 Alkoholilupa- ja valvontakysymykset

Vuonna 2004 Alkon myymälöiden määrä kasvoi, mutta elintarvikeliikkeiden ja ravintoloiden kokonaisuudet vähenivät edelleen. Alkoholijuomien myynnin ja anniskelun valvontaa tehostettiin. Anniskelulupa peruutettiin 61:ltä A- ja B-ravintolalta sekä 25:ltä C-ravintolalta. Vähittäismyyntilupa peruutettiin 15:ltä elintarvikeliikkeeltä.

Alkoholijuomien kotimainen valmistus väheni hieman. Valmistuslupien määrä sen sijaan hieman kasvoi. Markkinoilla olevien alkoholituotteiden määrä kasvoi edelleen. Uusia tuotteita rekisteröitiin runsaat 4000. Näistä kotimaisia oli 10 prosenttia. Noin puolet uusista tuotteista oli mietoja viinejä. Tuotevalvonnassa erityistä huomiota on kiinnitetty tuotteisiin, joiden markkinointi on suunnattu lapsiin ja nuoriin. Vuonna 2004 viisi tuotetta määrättiin myyntikieltoon.

3.1 Alkoholilupa- ja valvontahallinto

Alkoholilupa- ja valvontaviranomaisina toimivat Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus (STTV) ja lääninhallitukset. Tuotevalvontakeskuksen tulosalue "Alkoholin aiheuttamien haittojen ehkäisy" käsittelee neljää aihealuetta: Alkoholiohjelman 2004–2007 toimeenpano, nuorten alkoholinkäytön ehkäiseminen, alkoholielinkeinojen harjoittajien vastuullisen toiminnan varmistaminen ja alkoholipitoisten aineiden laadun ja tuoteturvallisuuden varmistaminen.

Vuodesta 1995 lähtien elinkeinonharjoittajille vähittäismyynti- ja anniskeluluvat on myöntänyt Tuotevalvontakeskus lukuun ottamatta korkeintaan 4,7 prosenttia alkoholia sisältävien käymisteitse valmistettujen juomien myynti- ja anniskelulupia, jotka lääninhallitukset ovat myöntäneet. Vuoden 2005 alusta kaikkien vähittäismyynti- ja anniskelulupien myöntäminen on säädetty lääninhallitusten tehtäväksi. Lääninhallitusten tehtäväksi tuli jo vuoden 2004 alusta anniskelulupien jatkamisesta päättäminen. Jatkoaikojen myöntämisestä koskeviin säännöksiin ei tässä yhteydessä tehty asiallisia muutoksia. Sen sijaan päätettiin, että lääninhallitukset tehostavat jatkoaikaravintoloiden valvontaa. Jatkoaikaravintoloihin kohdistetusta valvonnasta on luvanhaltijoille säädetty lisäksi erityinen valvontamaksu.

Alkoholijuomien anniskelun luvanvaraisuuteen liittyy säädettyjen edellytysten olemassaolon varmistamisen lisäksi mahdollisuus tunnistaa haittoja aiheuttavia tilanteita ennakolta ja ehkäistä niitä rajoittamalla lupaa, asettamalla ehtoja tai epäämällä lupa. Anniskeluluvan myöntämisestä koskeviin säännöksiin tehdyt muutokset, jotka tulivat voimaan vuoden 2003 alusta, ovat selkeyttäneet lupakäytäntöä sekä luvan hakijan että lupaviranomaisen kannalta.

Anniskelun ja vähittäismyyntin alueellisesta valvonnasta vastaavat lääninhallitukset. Tuotevalvontakeskus ohjaa lääninhallituksia lupahallinnon ja valvonnan toteuttamisessa. Valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että annettuja säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan.

Vuoden 2003 alusta voimaan tulleita osittain tiukentuneita alkoholilain säännöksiä on tiukkaan noudatettu lupahallinnossa. Alkoholijuomien anniskelulupien myöntämisestä on rajoitettu työelämään, urheiluun ja vapaa-aikaan liittyvissä tilanteissa sekä erityisesti lasten, nuorten ja perheiden tilaisuuksiin anniskelulupien myöntämiseen on suhtauduttu pidättyvästi. Ravintoloiden vastaavien hoitajien ja näiden sijaisten ammattitaitovaatimusten seurannalla on tarkoitus tehostaa valvontaa sekä saada yrittäjät ja henkilökunta sitoutumaan asianmukaiseen omavalvontaan.

Pyrittäessä ehkäisemään haittoja ennakolta on luvanhaltijan omavalvonnalla keskeinen merkitys. Lupaviranomaiset ovat vuosittain järjestäneet luvanhaltijoille ja henkilökunnalle ohjausta ja koulutustilaisuuksia. Niissä on korostettu anniskelupaikan erityisolosuhteet huomioon ottavan tehokkaan omavalvonnan tärkeyttä. Omavalvontaa on tehostanut alkoholilain vaatimus, että anniskelupaikan vastaavalla hoitajalla ja tämän sijaisella tulee olla tehtävään riittävä ammattitaito. Tämän tarkistaminen on viranomaisvalvonnassa yksi keskeisimpiä tehtäviä. Omavalvonnan edellytyksiä on parantanut myös alkoholilain muutos, jonka mukaan anniskelupaikassa tulee toiminnan laajuus ja laatu huomioon ottaen olla riittävästi henkilökuntaa tehokkaan valvonnan ja järjestyksenpidon toteuttamiseksi. Luvanhaltijan tulee esittää lupaviranomaiselle henkilökunnan määrää ja tehtäviä koskeva suunnitelma.

Valvontatoiminnassa on edellisten vuosien tapaan ollut keskeisesti esillä harmaan talouden ja talousrikkisuuden torjunta. Vuoden 2004 aikana Tuotevalvontakeskus on osallistunut viranomaisyhteistyön kehittämisprojektin (VIRKE) koordinoimaan kolmivuotiseen ravintola-alan verovalvontahankkeeseen.

Valvontatoiminnassa on harmaan talouden torjunnan lisäksi kiinnitetty erityistä huomiota alaikäisille ja päihtyneille myynnin sekä ympäristölle aiheutuvien häiriöiden ehkäisyyn. Todettuihin rikkomuksiin on johdonmukaisesti sovellettu viime vuosina vakiintunutta kovennettua sanktiolinjaa.

3.2 Alkoholijuomien vähittäismyynti

Tuotevalvontakeskus on vuodesta 1995 lähtien hyväksynyt Alkon myymälät ja myöntänyt luvat Alkon luovutuspaikoille ja tilaviini- ja sahtimymälöille. Läänihallitukset myönsivät luvat käymisteitse valmistettujen enintään 4,7 tilavuusprosenttisten alkoholijuomien vähittäismyyntiin. Vuoden 2005 alusta lukien kaikki luvat myöntää lääninhallitus. Vuonna 2004 vähittäismyyntilupapäätös maksoi 141–340 euroa.

Vuoden 2004 lopussa Alkon myymälöitä oli 320. Alkolla on oikeus toimittaa tilauksesta alkoholijuomia luovutuspaikkojen kautta, ja niiden määrä oli vuoden lopussa 141. Enintään 4,7 % alkoholia sisältävien käymisteitse valmistettujen juomien vähittäismyyntilupia oli 6 839, mikä on 47 lupaa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Tilaviini- ja sahtimymälöitä oli vuoden 2004 lopussa 54.

Tuotevalvontakeskus antoi Alkon myymälöissä ilmenneistä myyntirikkomuksista kaksi seuraamuspäätöstä. Rovaniemen Keskustan myymälälle annettiin kahden päivän myyntikielto, kun myymälässä oli myyty alkoholijuomia alle 18-vuotiaalle. Tämä oli ensimmäinen kerta, kun myyntikielto annettiin Alko Oy:n myymälään. Toinen Varkauden myymälää koskeva seuraamus oli huomautus, joka annettiin päihtyneelle myynnistä.

Lääninhallitukset peruuttivat valvontatoimenpiteinä pysyvästi 15 ja määräajaksi 19 vähittäismyyntilupaa. Kirjallisia varoituksia ja huomautuksia annettiin 74.

3.3 Alkoholijuomien anniskelu

Tuotevalvontakeskus on vuodesta 1995 lähtien myöntänyt kaikkien alkoholijuomien anniskeluluvat (A-luvat) ja enintään 22 % alkoholia sisältävien alkoholijuomien anniskeluluvat (B-luvat). Lääninhallitukset myönsivät luvat enintään 4,7 %:n käymisteitse valmistetuille alkoholijuomille (C-luvat). Vuoden 2005 alusta lukien anniskeluluvat tulee myöntämään lääninhallitus. Vuonna 2004 anniskelulupapäätös maksoi 176–500 euroa.

Vuonna 2004 myönnettiin 244 uutta toistaiseksi voimassaolevaa anniskelulupaa eli 20 lupaa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Määräaikaisia, korkeintaan vuodeksi annettuja anniskelulupia myönnettiin 72 kappaletta eli 41 vähemmän kuin vuonna 2003. Tilapäisiä, korkeintaan kuukauden kestäviä anniskelulupia eri tilaisuuksiin myönnettiin 391. Vuoden 2004 lopussa oli voimassa 5 309 anniskelulupaa A- ja B-ravintoloille ja 3 147 anniskelulupaa C-ravintoloille. Uuden alkoholilain aikana A- ja B-ravintoloiden määrä on kasvanut 2 081:llä ja C-ravintoloiden määrä on vähentynyt 2 582:lla.

Vuonna 2004 Tuotevalvontakeskus antoi anniskeluluvan haltijoille 74 kirjallista varoitusta sekä peruutti 25 anniskelulupaa määräajaksi ja 61 lupaa pysyvästi. Lääninhallitukset peruuttivat 25 anniskelulupaa lopullisesti ja 10 lupaa määräaikaisesti sekä antoivat 78 kirjallista varoitusta.

Valvontatoiminnassa on tärkeänä painopistealueena harmaan talouden ja talousrikkisuuden ehkäiseminen ravintola-alalla. Tältä osin valvonnan tehostuminen onkin lisännyt anniskelulupien lopullisten peruutusten määrää.

Alkoholijuomista ja väkiviinasta annetun asetuksen (1207/2002) 10 ja 20 pykälien sekä asetuksen voimaantulosäännöksen mukaisesti alkoholijuomien vähittäismyyntipaikan, alkoholiyhtiön alkoholijuomamyymälän sekä anniskeluluvan myöntää vuoden 2005 alusta lukien myyntipaikan sijaintikunnan lääninhallitus.

Asetuksen (lisätty 12/2004 1a pykälän) mukaisesti Tuotevalvontakeskuksen tehtäviin kuuluvat lääninhallitusten lupahallinnon ja valvonnan ohjaus, kehittäminen, alkoholihallinnon tieto- ja viestintäpalvelujen tuottaminen sekä alkoholijuomien vähittäismyynnin ja anniskelun sekä mainonnan ja myyntityön valvonta koko maassa. Tarkoituksena on tehostaa AlkoL:n 1 pykälän tarkoituksen saavuttamista sekä turvata lain yhdenmukainen soveltaminen koko maassa.

3.4 Alkoholijuomien valmistus, maahantuonti, tukkumyynti ja teknillinen käyttö

Alkoholijuoman, väkiviinan ja alkoholivalmisteen valmistus-, tukkumyynti- ja käyttöluvut sekä väkiviinan maahantuontiluvat myöntää Tuotevalvontakeskus.

Vuonna 2004 alkoholijuomia valmistettiin 583 miljoonaa litraa eli noin prosentin vähemmän kuin edellisenä vuonna. Juomaryhmistä kasvoivat väkevien alkoholijuomien ja väkevien viinien ryhmät, mutta muiden juomaryhmien valmistusmäärät vähenivät.

Alkoholijuomien valmistuslupia myönnettiin vuonna 2004 viisi kappaletta, joista yksi tutkimustarkoitukseen. Vuoden aikana kaksi valmistuslupaa peruutettiin. Vuoden lopussa alkoholijuomien valmistuslupia oli 126. Alkoholijuomien tukkumyyntilupia myönnettiin 33. Tukkumyyntilupia peruutettiin 14, joista kaksi sanktioina. Vuoden 2004 lopussa alkoholijuomien ja väkiviinan tukkumyyntilupia oli 203. Alkoholin teknillisen käytön lupia myönnettiin 69 kappaletta ja alkoholin käytön loppumisen johdosta peruutettiin 53 lupaa. Vuoden 2004 lopussa oli voimassa 2 413 lupaa alkoholin teknilliseen käyttöön.

3.5 Alkoholituotevalvonta

Markkinoilla olevien alkoholituotteiden määrä on edelleen kasvanut. Vuoden 2004 lopussa alkoholijuomien tuoterekisterissä oli noin 30 000 alkoholijuomatuotetta, joista runsas puolet (15 600) oli sellaisia tuotteita, joita tukkumyyjät toimittivat anniskelu- ja vähittäismyyntipaikoille vuoden 2004 aikana. Uusia tuotteita rekisteröitiin 4 124, joista kotimaisia oli 451 ja EU:n ulkopuolisia 554. Noin puolet uusista tuotteista oli mietoja viinejä.

Tuotevalvonnassa kiinnitetään erityistä huomiota sellaisiin tuotteisiin, joiden markkinointi tuotteiden koostumuksen tai päällysmarkkintöjen osalta suuntautuu lapsiin tai nuoriin. Vuonna 2004 ohjaavia lausuntoja annettiin 12, joista kolme arviottiin nuorten kannalta. Tuotevalvontakeskus on estänyt alkoholipitoisen energijuoman pääsyn markkinoille eikä Suomen markkinoilla, päinvastoin kuin useissa Euroopan maissa, ole yhtään tällaista tuotetta. Vuonna 2004 määrättiin viisi tuotetta myyntikieltoon. Näistä neljää voitiin pitää nuorille suunnattuina tuotteina.

Vuonna 2004 Tuotevalvontakeskus tutkitutti yhteensä 192 alkoholijuomanäytettä. Näytteet jakaantuivat eri tuoteryhmiin seuraavasti: valmiit juomasekoitukset 51 (esim. long drink -juomat), oluet 49, siiderit 21, viinit 20, hedelmäviinit 14, liköörit 25 ja muut tislattut alkoholijuomat 8. Lisäksi tutkittiin kolme ravintolan omaa juomasekoitusta. Yhden tuotteen kemiallinen laatu tutkittiin kuluttajan pyynnöstä. Juomien kofeiinipitoisuuden osalta tutkittiin myös neljä ravintoloissa yleisesti juomasekoituksissa käytettyä alkoholitonta energijuomaa.

Näytteille tehtiin juomaryhmien mukaiset ensivalvonta-analyysit (mm. alkoholipitoisuus ja uutokset), jonka lisäksi tehtiin tuote-/tuoteryhmäkohtaisia kemiallisia, mikrobiologisia ja aistinvaraisia tutkimuksia riskinarvioinnin perusteella.

Oluissa keskityttiin ulkomaisiin elintarvikeliikkeissä myytäviin oluisiin. Neljä näytteistä (sama myyntinimike, eri valmistuserä) ylitti alkoholipitoisuudeltaan sallitun 4,7 tilavuusprosentin rajan, ja tämän tuotteen kaikki erät tukkumyyjä poisti markkinoilta.

Hedelmäviineistä ja niiden raaka-aineista tutkittiin patuliinipitoisuutta. Näytteitä otettiin omenaraaka-ainetta sisältävistä alkoholijuomista ja niiden raaka-aineista. Tutkituissa kahdeksassa näytteessä pitoisuuden jäivät alle määräysrajan (10 mg/l).

Elintarvikeliikkeissä myynnissä olleista siidereistä ja juomasekoituksista tutkittiin niiden sisältämän alkoholin alkuperä (käymisteitse muodostunut alkoholi vs. tislattu etyylialkoholi). Yhden tuotesarjan (kolme eri nimikettä) ei voitu osoittaa olevan yksinomaan käymisteitse valmistettu ja sen myyntiä rajoitettiin. Osana käymisanalytiikan kehittämistä jatkettiin käymisteitse valmistettujen alkoholijuomien ja niiden raaka-aineiden tietopankin koostamista.

Viinien vierasaineanalyysinä tehtiin okratoksiini-, nonyylifenyyli- (hanapakkausviineistä), lysotsyymi- (valkoviinit) ja etyylikarbamaattimääritykset (punaviini).

Lisäksi toteutettiin Alko Oy:n kanssa valvontatutkimus alkoholijuomien sisältämien kiniinin ja kofeiinin sekä sen johdannaisten teobromiinin ja teofylliinin, määristä. Alkoholijuomia tutkittiin 72 kappaletta. Tutkitut juomat ovat markkinoilla jo olevia liköörejä ja juomasekoituksia.

Alkoholin tuotevalvonnassa valvotaan koostumuksen ohella juomien päällyserkintöjä. Alkoholijuomien päällyserkinnöistä annettiin seuraavat ohjeet: yleisohje, omaetikettituotteita koskeva ohje sekä alkuperän ja alkoholipitoisuuden ilmoittamista koskevat ohjeet. Viinin päällyserkintöjä koskeva ohje päivitettiin vastaamaan komission asetuksen (316/2004) vaatimuksia. Myös luonnonmukaisesti tuotettuina markkinoitavien alkoholijuomien valvontaohje päivitettiin vastaamaan komission asetusta (753/2002) viinien päällyserkinnöistä.

Luonnonmukaisen tuotannon valvontajärjestelmään vuonna 2004 kuului 9 yritystä: kolme panimoa, kolme Euroopan yhteisön alueen ulkopuolelta alkoholijuomia maahantuovaa yritystä, kaksi hedelmäviinien valmistajaa sekä yritys, joka harjoittaa sekä rypäleviinien pullotusta että pullotetun rypäleviinin maahantuontia kolmansista maista. Järjestelmään tuli vuonna 2004 kolme uutta luvanhaltijaa. Kaikkiin valvontajärjestelmään kuuluviin kohteisiin tehtiin luonnonmukaista tuotantoa koskevan neuvoston asetuksen (2092/91) edellyttämä vuositarkastus.

Vuonna 2004 alkoholin tuotevalvonnan, valmistuksen ja varastoinnin käyttö- ja olosuhdevalvonnassa tehtiin yhteensä 243 tarkastusta. Valvontatarkastuksista 63 koski valmistusta, 74 tukkumyyntiä, yksi väkiviinan maahantuontia ja 105 teollista käyttöä.

3.6 Alkoholijuomien mainonta

Alkoholijuomien mainonnan rajoittamista on pidetty tärkeänä keinona alkoholin kulutuksen ohjaamisessa. Useimmissa Euroopan maissa on voimassa alkoholimainontaa koskevia rajoituksia. EU:n televisio-toimintadirektiivissä on alkoholijuomien mainontaa rajoitettu televisiossa. Suomessa tämä direktiivi on saatettu voimaan vuoden 1995 alkoholilain mainontasäännöksillä. Muista Pohjoismaista Norjassa alkoholimainonta on kokonaan kiellettyä. Ruotsissa mainontasäännöksiä muutettiin EY:n tuomioistuimen ns. Gourmet-päätöksen seurauksena siten, että alle 15-prosenttisten alkoholijuomien mainonta on sallittua.

WHO:n suositus joulukuulta 1995 ja ns. Tukholman julistus 2001 puoltavat alkoholimainonnan, ja erityisesti nuoriin kohdistuvan mainonnan, rajoittamista. Yhtenä erityisesti nuoriin vetoavana keinona mainitaan alkoholin yhdistäminen urheiluun. Periaatetta on noudatettu esim. Ranskan lainsäädännössä, jossa kielletään alkoholin mainonta urheilukilpailuissa.

Alkoholilain mukaan mietojen, korkeintaan 22 tilavuusprosenttia alkoholia sisältävien juomien mainonta on sallittua tietyin rajoituksin. Rajoitukset koskevat muun muassa alaikäisiin kohdistuvaa mainontaa, terveysväitteiden käyttöä ja hyvän tavan vastaista mainontaa. Rajoitukset koskevat myös 1,2–2,8 tilavuusprosenttisten juomien mainontaa. Väkevien, yli 22 tilavuusprosenttia alkoholia sisältävien alkoholijuomien mainonta, epäsuora mainonta ja muu myynninedistäminen on kiellettyä. Tuotevalvontakeskus antoi vuonna 1999 alkoholijuomien mainontaa koskevan ohjeen, johon on koottu yhteen aiemmin annetut erilliset ohjeet ja mainontaa koskevat tapausesimerkit.

Alkoholijuomien ja yli 1,2 tilavuusprosenttia alkoholia sisältävien juomien mainonnan valvonta kuuluu Tuotevalvontakeskukselle ja lääninhallituksille. Molemmat voivat kieltää lainvastaisen mainonnan ja tehostaa kieltä uhkasakolla. Vaihtoehtoisesti mainostajalle voidaan antaa kirjallinen ohje mainonnan oikaisemiseksi. Mainonnan valvonta on painottunut ennalta ehkäisevään toimintaan.

Vuonna 2004 Tuotevalvontakeskus käsitteli 93 alkoholimainonta-asiaa. Kieltoja annettiin vuonna 2004 yhteensä neljä kappaletta, joista kolmea tehostettiin uhkasakolla. Ohjeita annettiin vuonna 2004 kaikkiaan 10 kappaletta. Elinkeinonharjoittajien omien tiedustelujen johdosta annettiin vuonna 2004 yhteensä neljä ennakkolausuntoa mainonnan lainmukaisuudesta. Näiden lisäksi elinkeinonharjoittajille annetaan henkilökohtaista neuvontaa sekä puhelimitse että kirjallisesti, mitä ei ole tilastoitu. Läninhallitusten valvontatoimenpiteitä kirjattiin kolme.

1 Alkohollägets utveckling

Jämfört med året innan ökade den totala alkoholkonsumtionen med nästan 10 procent till 10,3 liter 100-procentig alkohol per invånare 2004 (9,4 liter år 2003). Nästan 93 procent av vuxenbefolkningen dricker alkohol. Av dessa är uppskattningsvis 6–12 procent storkonsumenter.

Eftersom alkoholkonsumtionen ökar kommer också den alkoholrelaterade sjukfrekvensen och de alkoholrelaterade dödsfallen att öka. År 2004 registrerades på sjukhusens och hälsovårdscentralernas vårdavdelningar 36 441 alkoholrelaterade vårdperioder. Antalet är över 3 500 vårdperioder eller över 10 procent mer än året innan. År 2004 avled 1 860 personer av alkoholrelaterade sjukdomar och alkoholförgiftning. Antalet är 300 personer mera än år 2003.

1.1 Alkoholpolitikens grundlinje

I statsrådets principbeslut av den 9 oktober 2003 fastställs som mål för Finlands alkoholpolitik minskning av alkoholens skadeverkningar, som även nämns i alkohollagen. Enligt principbeslutet är de centrala målen för alkoholpolitiken att minska alkoholens skadliga inverkan på barns och familjers välbefinnande, att minska riskbruk av alkohol och dess skadeverkningar samt att få den totala alkoholkonsumtionen att minska.

I april 2004 färdigställdes Alkoholprogrammet 2004–2007 - Utgångspunkter för samarbetet. Programmet samordnas av social- och hälsovårdsministeriet. Målet för alkoholprogrammet, som pågår i fyra år, är att förebygga och minska alkoholskadorna. Alkoholskadorna hänger samman med både dryckesvanor och nivån på alkoholkonsumtionen. Därför försöker man genom alkoholprogrammet påverka båda faktorerna. Alkoholprogrammet förbereddes i samarbete med statsförvaltning, kommuner, kyrkor, organisationer och näringslivet. Det bygger på samarbete och kompanjonskap mellan alla parter. De kommuner som har ingått ett avtal om kompanjonskap förbinder sig samtidigt att uppdatera strategierna för förebyggande av alkohol- och narkotikaskador och verksamhetsbetingelserna för alkohol- och narkotikaförebyggande arbete samt att fastställa en rad frågor och verksamheter som skall prioriteras.

Genomförandet av alkoholprogrammet följs upp genom flera indikatorer. Dessa är bland annat utvecklingen av registrerad och oregistrerad alkoholkonsumtion, olycksfall, våldsbrott och familjevåld med anknytning till alkohol samt antal personer som dött till följd av alkoholbruk. Dessa indikatorer har vid sidan av indikatorer för andra alkoholförhållanden sammanställts i denna publikation. Indikatorer som återger alkohol- och narkotikaförhållanden efter kommun och hela landet finns i elektronisk form i indikatorbanken SOTKANet på adressen <http://www.sotkanet.fi/>.

1.2 Finländarnas attityder till alkohol

Finländarnas attityder till alkohol har blivit mindre liberala under de senaste åren. En allt större del av befolkningen stöder de rådande alkoholpolitiska begränsningarna. Enligt en enkät som Stakes lät TNS Gallup genomföra i början av 2000 var 54 procent av respondenterna nöjda med den rådande alkoholpolitiken, medan motsvarande siffra var 68 procent i en enkät som genomfördes 2005. Av befolkningen ville 18 procent skärpa begränsningarna och 12 procent liberalisera dem ytterligare. Två procent av de intervjuade tog inte ställning till denna fråga. Det att attityderna blivit mindre liberala kan utläsas av att 41 procent ville lindra alkoholpolitiken 1994.

En överväldigande majoritet av befolkningen ansåg att åldersgränserna för att få köpa alkoholdrycker är lämpliga. Åldersgränsen på 20 år för inköp av starka alkoholdrycker ansåg 83 procent vara lämplig, och 90 procent ansåg att åldersgränsen på 18 år för inköp av vin och öl är lämplig.

Enligt gallupundersökningarna vill inte finländarna att starka alkoholdrycker skall säljas inom dagligvaruhandeln liksom inte heller starköl. I en undersökning som gjordes i januari 2005 ville 90 procent av de intervjuade att de starka alkoholdryckerna skall säljas enbart i Alkos butiker, medan 60 procent ville att starköl skall säljas enbart i Alkos butiker. Det nuvarande säljsystemet för mellanöl fick folkmajoritetens stöd, eftersom 90 procent av de intervjuade ansåg att mellanöl skall säljas också inom dagligvaruhandeln. Viner ville 48 procent av de intervjuade köpa i livsmedelsbutiker, medan 51 procent ansåg att viner bör man kunna köpa endast från Alko.

1.3 Konsumtion och bruk av alkohol 2004

1.3.1 Alkoholdryckernas importkvoter, skatter och priser

Den 1 januari 2004 slopades kvoterna för skattefri import av alkoholdrycker till Finland från andra EU-länder för eget bruk. När kvoterna var i kraft fick resenärer importera skattefritt en liter starka drycker, tre liter mellanprodukter, fem liter vin och 64 liter öl från ett annat EU-land till Finland. Mängderna alkoholdrycker som man får importera skattefritt för eget bruk från länder utanför EU förblev oförändrade, dvs. en liter starka alkoholdrycker eller två liter mellanprodukter samt två liter vin och 16 liter öl.

Likaså förblev tidsgränserna desamma, dvs. en person som är bosatt i Finland får på annat sätt än per flyg importera alkoholdrycker till Finland från länder utanför EU endast om resan varat över 20 timmar.

Man väntade sig att slopandet av mängdbegränsningarna skulle leda till att resenärernas införsel av alkohol ökar. När Estland anslöt sig till EU den 1 maj 2004, förväntades resenärernas införsel från Estland öka avsevärt. Estlands betydelse som källa för import av alkohol påverkas av landets uppenbart lägre alkoholpriser, geografiska närhet till Finland, avskaffandet av importkvoter för alkohol och slopandet av begränsningen om en restid på 20 timmar för att få importera alkohol. Resenärernas införsel väntades öka så mycket att den inhemska försäljningen av alkoholdrycker skulle minska, intäkterna av alkoholskatten minska och den finländska alkoholrelaterade sysselsättningen försvagas. Dessutom räknade man med att alkoholmarknaden skulle växa.

Accisen på alkoholdryckerna sänktes den 1 mars 2004 för att tygla en ökad införsel bland resenärerna. Den sänktes i snitt 33 procent på så sätt att skatterna på starka alkoholdrycker sänktes med 44 procent, på mellanprodukter med 40 procent, på viner med 10 procent och på öl med 32 procent.

Till följd av skattesänkningen sjönk detaljhandelspriserna på alkoholdrycker med i snitt 20 procent och priserna på alkoholdrycker för servering med 3 procent. Skattesänkningen påverkade som väntat detaljhandelspriserna mer än serveringspriserna, eftersom skatternas andel är tydligt större i detaljhandelspriserna. År 2004 var de lägre alkoholpriserna i kraft tio månader. På årsnivå var priserna på alkoholdrycker reellt, i jämförelse med konsumentprisindexet, i snitt 12,5 procent lägre 2004 än 2003.

1.3.2 Den totala konsumtionen av alkoholdrycker

År 2004 ökade den totala konsumtionen av alkoholdrycker till 53,7 miljoner liter 100-procentig alkohol, dvs. 10,3 liter per invånare. Den totala konsumtionen ökade med nästan 10 procent per invånare jämfört med 2003.

Den omfattar både den registrerade och den oregistrerade alkoholkonsumtionen. Den registrerade alkoholkonsumtionen omfattar försäljningen i Alkos butiker samt det som grossisterna av alkoholdrycker levererar till restauranger med serveringstillstånd och livsmedelsbutiker. Den oregistrerade alkoholkonsumtionen inbegriper laglig och olaglig hemtillverkning, alkohol som resenärer importerar, smugglad alkohol, T-sprit och andra surrogat samt alkohol som finländarna konsumerat utanför Finlands gränser.

1.3.3 Registrerad alkoholkonsumtion

Den registrerade alkoholkonsumtionen ökade kraftigt 2004. Konsumtionen ökade med 6,9 procent från året innan till 42,8 miljoner liter 100-procentig alkohol, dvs. 8,2 liter per invånare. Detta orsakades främst av att alkoholskatten sänktes, varpå priserna på alkoholdrycker sjönk. Det har blivit allt vanligare att livsmedelsbutikerna säljer mellanöl till extrapris, vilket också har bidragit till att konsumtionen av mellanöl ökat.

Man sänkte framför allt skatterna på starka drycker, mellanprodukter och öl. Följaktligen ökade konsumtionen av dessa drycker mest 2004. Beräknad i liter var ökningen för starka drycker 17,9 procent, starka viner 14,5 procent och mellanöl 5,7 procent. Konsumtionen av andra alkoholdrycker minskade: lättviner med 0,9 procent, cider med 3,3 procent, longdrinkar med 3,1 procent och starköl med 3,2 procent.

Tyngdpunkten inom den registrerade konsumtionen flyttades mer till starkvaror 2004. Andelen starka drycker av den registrerade konsumtionen ökade till 28 procent (året innan 26 %), andelen maltdrycker minskade till 46 procent (47 %) och andelen lättviner minskade till 14 procent (15 %).

Sänkningen av alkoholskatten sänkte mest detaljhandelspriserna på alkoholdrycker. År 2004 ökade således detaljhandelskonsumtionen med 9,1 procent från året innan och dess andel av den registrerade konsumtionen ökade till 83 procent. Allt som allt såldes via detaljhandeln (Alkos butiker, livsmedelsbutiker, kiosker och bensinstationer) 35,6 miljoner liter 100-procentig alkohol, dvs. 6,8 liter per invånare.

Sänkningen av skatterna på alkoholdrycker inverkar avsevärt mindre på priserna på alkoholdrycker för servering än på detaljhandelspriserna. Konsumtionen av alkoholdrycker som serveras minskade med 3,1 procent från föregående år och dess andel av den registrerade konsumtionen är nu 17 procent (året innan 18 %). År 2004 serverades i restauranger som får servera alkohol totalt 7,1 miljoner liter 100-procentig alkohol, dvs. 1,4 liter per invånare.

1.3.4 Oregistrerad alkoholkonsumtion

År 2004 ökade resenärernas införsel av alkohol med cirka två tredjedelar jämfört med året innan. Deras införsel av starka alkoholdrycker fördubblades nästan. Importen av mellanprodukter och öl ökade med drygt en tredjedel. Importen av cider och longdrinkar ökade till nästan åtta miljoner liter. Även importen av vin ökade med nästan en femtedel. Tillverkningen av öl och vin hemma har minskat sedan mitten av 1990-talet. Denna utveckling fortsatte 2004. Alkoholsmugglingen, som varit rätt oförändrad under de senaste åren, minskade tydligt. Tillverkning av hembränt har varit mindre allmänt än smuggling av alkohol.

Den oregistrerade alkoholkonsumtionen ökade senaste år till cirka 2,1 liter 100-procentig alkohol per invånare (året innan 1,7 liter). Dess andel av den totala konsumtionen ökade till 20 procent, medan den var knappt 18 procent året innan. Resenärernas import utgjorde ungefär 70 procent av den oregistrerade alkoholkonsumtionen. Andelen alkohol som konsumerats utomlands var cirka 15 procent. Både andelen för den lagliga hemtillverkningen och för den olagliga alkoholen var ungefär sju procent av den oregistrerade alkoholkonsumtionen.

1.3.5 Alkoholkonsumtionens omfattning

Den totala alkoholkonsumtionen har mer än fördubblats under tre årtionden (figur 3). Under samma period har dryckesvanorna förändrats och svaga drycker har blivit populärare (figur 2). I början av 1960-talet utgjordes nästan 70 procent av alkoholkonsumtionen av starka drycker, medan deras andel har varit drygt en fjärdedel på 2000-talet. Under samma period har ölets och lättvinets popularitet ökat. Trots det har två särdrag i den finländska dryckeskulturen inte förändrats: Man dricker i allmänhet inte alkohol till maten och berusningsdrickande är fortfarande vanligt (Stakes: Undersökningen om dryckesvanor 2003 och 2004).

Enligt 2004 års undersökning om dryckesvanor hade 93 procent av de 15–69-åriga finländarna druckit någon typ av alkoholdryck under de senaste 12 månaderna. Flest personer som använder alkohol fanns bland unga vuxna och personer i medelåldern. Under de senaste 12 månaderna hade 96 procent av männen i åldern 30–49 år och 93 procent av kvinnorna i samma ålder brukat alkohol. När det gäller andelen personer som brukar alkohol, är skillnaden mellan könen rätt liten nuförtiden. Medan 43 procent av kvinnorna och 13 procent av männen uppgav i undersökningen om dryckesvanor 1968 att de var nykterister, var motsvarande siffror 6 procent för männen och 9 procent för kvinnorna i undersökningen om dryckesvanor 2004.

Uppskattningsvis 250 000–500 000 personer av den vuxna befolkningen, dvs. 6–12 procent, är storkonsumenter av alkohol. År 2004 drack var tionde man och var tjugonde kvinna alkohol minst fyra gånger i veckan. Av männen drack 27 procent sex eller fler alkoholportioner på en gång minst en gång per vecka, medan 14 procent av kvinnorna drack fyra portioner eller mer minst en gång per vecka. Av männen uppgav 16 procent och av kvinnorna 7 procent att de varit ordentligt berusade minst en gång per månad.

En av de prioriterade frågorna i Alkoholprogrammet 2004–2007 är att öka barns och ungas välbefinnande. Enligt enkäterna om hälsan i skolan och ESPAD-undersökningarna börjar man pröva på alkohol

främst i åldern 12–16 år. År 2005 hade nio av tio 12-åringar inte druckit alkohol under det senaste året. Den motsvarande andelen för åldersgruppen 16 år var en av fem. Enligt de enkäter om hälsan i skolan som genomförts under 2000-talet hade användningsfrekvensen för alkohol minskat lite bland 16-åringar och yngre. Även berusningsdrickande hade blivit lite ovanligare i dessa åldersgrupper. Trots det var den andel på knappt en femtedel som de som dricker mest står för (andelen ungdomar som dricker sig berusade nästan varje vecka) oförändrad. Finländarna dricker sig fortfarande oftare berusade än européerna i snitt, även om de dricker alkohol mer sällan än genomsnittet.

1.4 Tjänster inom missbrukarvården

Kommunerna är skyldiga att anordna service för missbrukare. Systemet för tjänster inom missbrukarvården består av social- och hälsovårdens allmänna öppenvårdstjänster, som tillhandahålls av bl.a. hälsovårdscentralerna, företagshälsovården, skol- och studenthälsovården samt mentalvårds- och socialbyråerna, och av institutionstjänster, som tillhandahålls på sjukhus och inom boendeservice. Missbrukarvårdens specialtjänster tillhandahålls i form av öppenvård av bland annat A-klinikerna, ungdomsstationerna, missbrukarstationerna, hälsorådgivningsställena och dagcentralerna samt i form av institutions-tjänster på bland annat avvänjnings- och rehabiliteringsinrättningarna och inom boendeservicen.

Genom en inventering av alkohol- och narkotikarelaterade fall, som genomförs med fyra års mellanrum, samlar man in ett tvärsnitt av uppgifter om antal missbruksrelaterade besök hos olika tjänster. Inventeringen beskriver inte direkt enskilda klienter utan missbruksrelaterade ärenden, eftersom samma klient kan ha utnyttjat flera olika tjänster under det dygn inventeringen pågick.

Enligt inventeringen av alkohol- och narkotikarelaterade fall 2003 var 56 procent öppenvårdsbesök och 44 procent institutions- och boendeservicebesök. Andelen besök till missbrukarvårdens specialtjänster var 48 procent av det totala antalet besök, hälso- och sjukvårdens andel var 33 procent, socialvårdens andel var 17 procent och andelen för kyrkans diakoni tillsammans med annat drogarbete var 3 procent. (Metso L. & al, 2004).

Vid den nationella utvärderingen av basservicen 2004 utredde man utbudet på och behovet av service för missbrukare samt hur servicenätverket räcker till. Dessutom utvärderade man det alkohol- och narkotikaförebyggande arbetet. I granskningen fokuserade man särskilt på avgiftnings- och avvänjningsbehandling, substitutions- och underhållsbehandling samt på hur ändamålsenlig rehabiliterande institutionsvård är och hur den anordnas. Föremål för utvärderingen av det alkohol- och narkotikaförebyggande arbetet var ställningen för och omfattningen av det alkohol- och narkotikaförebyggande arbete som sträcker sig över förvaltningsgränser samt förvaltningsarrangemangen i anslutning till det och förutsättningarna för det alkohol- och narkotikaförebyggande arbetet i kommunerna. Av utvärderingen framgick bl.a. följande:

- I kommunerna har behandlingsmöjligheterna inte utökats i enlighet med det behov som det ökande bruket av alkohol och narkotika skapar. Antalet klienter som utnyttjar servicen för missbrukare har inte ökat. De allt längre behandlingsperioderna talar däremot om klienter som är i sämre form samt om blandmissbruk.
- Tillgången till avgiftningsbehandling är rätt så bra. Avgiftning anordnas i såväl enheter för social- som hälso- och sjukvård. Endast i varannan kommun finns det dock möjlighet att intas direkt till avgiftning, och knappt en tiondel av kommunerna har ingen avgiftningsbehandling att erbjuda.
- Knappt hälften av landets kommuner har en strategi för missbrukarvård eller en motsvarande plan. I mindre än hälften av kommunerna har kommunens förvaltningsorgan behandlat en strategi för missbrukarvård. Vanligen har beslutet fattats i en nämnd eller i kommunstyrelsen.

1.4.1 Missbrukarvårdens specialtjänster

Missbrukarvårdens specialtjänster hör närmast till socialväsendet. Några nya specialtjänster, som hör till hälso- och sjukvården, har tillkommit. Det är främst fråga om behandlingar för narkotikabrukare.

Alkoholkonsumtionen, som började öka i mitten av 1990-talet, har ökat efterfrågan på service för missbrukare. Den snabba konsumtionsökningen 2004 ledde som väntat till att antalet klienter inom både öppenvården och avgiftnings- och rehabiliteringsbehandlingen ökat samtidigt som behandlingsperioderna förlängts.

År 2004 hade A-klinikerna totalt 42 973 klienter, dvs. 3 procent mer än året innan. Över hälften av klienterna var 40–59 år. Andelen personer över 60 år var 8,3 procent. Andelen kvinnor av klientelet hade fortsatt att öka och var 31 procent. Ungdomsstationerna hade haft 5 271 klienter, dvs. 2,9 procent färre än föregående år. De som besökte ungdomsstationerna var i regel under 30 år och 46 procent av dem var kvinnor.

År 2004 vårdades 11 355 klienter på institutionerna för missbrukarvård (alla akutvårdsstationer och institutioner som berättigar Folkpensionsanstaltens rehabiliteringspenning). Männens andel av dessa var 74 procent. Över hälften av dem som vårdats på institutionerna för missbrukarvård var 35–54 år.

I allt fick 10 091 klienter avgiftningsbehandling inom missbrukarvården som kommunernas bekostade service, dvs. 9,4 procent mer än 2003. Antalet vårddygn var 106 204. Rehabiliteringsinrättningar inom missbrukarvården hade förra året 6 842 klienter som kommunernas bekostade service, dvs. 1 procent mer än 2003. Antalet vårddygn var 300 288. Vårdtiderna för både dem som får avgiftningsbehandling och dem som får rehabilitering har tydligt förlängts under 2000-talet. Avgiftningsbehandling ges inte bara vid akutvårdsstationer utan också på hälsovårdscentralernas vårdavdelningar och på psykiatriska sjukhus.

År 2004 använde 3 719 klienter missbrukarvårdens boendeservice, medan 1 386 klienter bodde på skyddshärbärgen. Främst inom boendeservicen har boendeperioderna förlängts.

1.4.2 Alkoholrelaterade sjukdomar inom hälso- och sjukvården

År 2004 registrerades på vårdavdelningarna inom hälso- och sjukvården 26 673 vårdperioder med alkoholrelaterade sjukdomar som huvuddiagnos. Antalet perioder av sjukhusvård ökade med nästan 9 procent från året innan. För 36 441 vårdperioder registrerades en alkoholrelaterad sjukdom som huvud- eller bidiagnos, dvs. 11 procent mer än 2003.

Av de alkoholrelaterade sjukdomarna ökade psykiska störningar och beteendestörningar orsakade av alkohol (16,0 %), leversjukdomar (15,8 %) och berusningstillstånd (12,1 %) mest. Männens andel av missbrukarklienterna var nästan 80 procent.

1.4.3 Alkoholrelaterade dödsfall

År 2004 avled 1 860 personer av alkoholrelaterade sjukdomar och alkoholförgiftning. Antalet är cirka 20 procent större än året innan. Totalt dog 481 personer av alkoholförgiftning, dvs. 20 procent mer än 2003. Antalet personer som dött till följd av levercirros ökade 30 procent. Alkoholrelaterade orsaker var fortfarande den näst vanligaste dödsorsaken bland män och kvinnor i arbetsför ålder (15-64 år). Männens andel av de alkoholrelaterade dödsfallen var cirka 80 procent. Över 60 procent av dem som avled av alkoholrelaterade sjukdomar och alkoholförgiftning var i åldern 45-64 år.

År 2004 dog 966 personer i alkohol- eller narkotikapåverkat tillstånd genom olycksfall eller våld, och 18 personers död orsakades av en alkohol- eller narkotikapåverkad person. Till följd av alkoholbruk dog totalt 2 844 personer i Finland år 2004. Enligt beräkningar var alkoholen dessutom en bidragande orsak till att över 700 personer dog.

1.5 Alkohol och våldsbrottslighet samt omhändertagande

1.5.1 Våldsbrottslighet

År 2004 var antalet våldsbrott som kommit till polisens kännedom 30 284, dvs. 3,3 procent mer än året innan. Antalet dråp och mord ökade med nästa 40 procent, dvs. till 144 dödsfall.

Alkoholbruk och våldsbrottslighet är av tradition kopplade till varandra. Enligt statistiken 2004 hade 67 procent av de misshandelsbrott som kommit till polisens kännedom och 62 procent av de våldsbrott som lett till döden begåtts av alkoholpåverkade personer. Andelarna var ungefär lika stora som under tidigare år. Den snabbt ökande konsumtionen av alkoholdrycker 2004 verkar inte ha orsakat någon topp i antalet våldsbrott. Antalet våldsbrott har ökat i motsvarande grad som den rätt jämna ökningen av alkoholkonsumtionen, som pågått sedan mitten av 1990-talet. År 2004 var det emellertid väntat att antalet misshandelsfall skulle öka särskilt i fråga om våld i bostäder och i andra privata lokaler, eftersom just detaljhandelskonsumtionen av alkoholdrycker och resenärers införsel av alkohol ökade medan konsumtionen av alkoholdrycker som serveras fortsatte att minska.

1.5.2 Rattfylleri- och trafikbrott

År 2004 var antalet våldsbrott som kommit till polisens kännedom 26 977, dvs. 9,6 procent mer än året innan. Andelen grova rattfyllerifall var 59 procent. I dessa fall överstiger alkoholhalten i blodet 1,2 promille. Antalet fall där man kört alkohol- eller narkotikapåverkad ökade 10,5 procent och antalet grova rattfyllerifall 9,0 procent.

Ökningen av antalet rattfyllerifall 2004 kan inte uteslutande förklaras med den ökande alkoholkonsumtionen. Polisens verksamhet, en effektivare trafikövervakning och övervakningsteknik samt den allt större risken för att bli fast dämpar effekten av den ökande alkoholkonsumtionen på rattfylleribrottsligheten. Till exempel 2004 alkoholtestade polisen 1 057 000 förare. Antalet är cirka 20 procent, dvs. 171 000 alkoholtestade, större än året innan.

Ökningen av antalet rattfyllerifall åren 2003 och 2004 beror delvis också på att en lagändring om nollgräns för narkotika i vägtrafiken trädde i kraft den 1 februari 2003. Av rattfyllerifallen var 8 procent narkotikafall och 3 procent fall av blandmissbruk 2004. Antalet fall av annan trafikonykterhet (fylleri i sjö-, tåg- och lufttrafik) ökade förra året med 8,2 procent från föregående år. Det totala antalet fall var 501.

I samband med alkoholfall i vägtrafikolyckorna avled år 2004 92 personer medan 1 357 personer skadades (året innan 76 och 1 286). År 2004 var andelen alkoholrelaterade olycksfall i vägtrafiken som lett till döden 27 procent och som lett till skador 14 procent.

Antalet förare som smakat på alkohol eller med andra ord blåste under 0,5 promille minskade lite i nationella razzior 2004. För övrigt har deras antal ökat sedan mitten av 1990-talet.

1.5.3 Omhändertagande

År 2004 började antalet alkohol- och narkotikapåverkade personer som omhändertagits öka. Totalt omhändertogs 105 819 personer. Antalet är 11,1 procent, dvs. över 10 500 personer mer än 2003.

1.6 Alkoholekonomin och kostnaderna för alkoholskador

Enligt den registrerade alkoholkonsumtionen 2004 använde konsumenterna sammanlagt 3,75 miljarder euro för inköp av alkohol 2004, dvs. 7,4 procent mindre än året innan. Med andra ord köpte man alkoholdrycker för 716 euro per invånare, dvs. 60 euro mindre än föregående år. Alkoholutgifternas andel av de privata konsumtionsutgifterna var 5,4 procent. Statens skatteintäkter av alkoholen (inklusive mervärdesskatt) minskade med över 16 procent till 1,7 miljarder euro, vilket utgjorde 4,6 procent av statens intäkter (exklusive finansiella åtgärder).

År 2003 var de direkta kostnaderna för de skadeverkningar som alkoholbruket orsakar samhället 0,6–0,8 miljarder euro och de indirekta kostnaderna 2,5–4,7 miljarder euro. Över 30 procent av de direkta skadekostnaderna orsakades av satsningar på att upprätthålla ordningen, en fjärdedel av hälso- och sjukvården samt en femtedel av socialvården.

2 Narkotikalägets utveckling

Ökningen av den befolkningsandel som prövat på narkotika blev långsammare i början av 2000-talet. Från 2002 till 2004 ändrades den mycket lite. Andelen 15–69-åringar som prövat på cannabis var fortfarande 3 procent. Antalet missbrukare ökade däremot tydligt mellan 1999 och 2002. År 2002 uppskattades andelen missbrukare av 15–69-åringarna vara 0,4–0,6 procent.

Det ökande experimenterandet med narkotika i slutet av 1990-talet ledde till att efterfrågan på service för missbrukare ökade i början av 2000-talet. Därför ökade andelen narkotikaklienter av alla missbrukarklienter inom social- och hälsovården från 16 till 27 procent under 1999–2003.

2.1 Grundlinjerna i Finlands narkotikapolitik

I Finlands regeringsprogram från 2003 fastställs att regeringen skall bereda ett narkotikapolitiskt åtgärdsprogram för åren 2004–2007. Åtgärdsprogrammet blev färdigt den 5 februari 2004. Åtgärdena i programmet anknuter till samordningen av narkotikapolitiken, till olika sätt att minska efterfrågan och utbud, till att reducera skadeverkningarna av narkotika, till internationella åtgärder samt till forskning och uppföljning.

Programmets mål är för förvaltningens del att stabilisera samordningen av den nationella narkotikapolitiken samt att granska Finlands narkotikalagstiftning med hänsyn till ändringarna i EG-lagstiftningen och till att de ämnen som inte omfattas av narkotikakontrollen kommer snabbare ut på marknaden. När det gäller efterfrågan på narkotika, utvecklas nya metoder inom det alkohol- och narkotikaförebyggande arbetet, stärks det lokala myndighetssamarbetet och stöds stärkandet av medborgarorganisationernas roll. Dessutom effektivteras det yrkesövergripande samarbetet inom elev- och studentvården samt lokalt samarbete för att förebygga att unga narkotikabrukare slås ut. När det gäller behandling tryggas tillgången till ändamålsenliga tjänster inom missbrukarvården, kunskaperna om drogarbete förbättras och användningen av vårdinsatser i samband med straffrättsliga påföljder effektivteras. Samarbetet mellan polis, tull, gränsbevakningsväsende och åklagare samt den privata säkerhetsbranschen ökas för att minska utbudet på narkotika. Man effektiviserar också myndighetssamarbetet i fråga om prekursorer för narkotika. Dessutom utvecklas kunskapsunderlaget och forskningen om narkotika och man främjar internationella åtgärder för förebyggande av bruk och spridning av narkotika. Man fortsätter också att stödja kampen mot narkotika inom närområdes- och utvecklingssamarbetet.

2.2 Finländarnas attityder till narkotika

Enligt uppföljningsundersökningen 2004 om levnadsvanor som påverkar vuxenbefolkningens hälsa (Jalilinoja, P. 2004) har andelen finländare som anser att bruk av narkotika är ett allvarligt problem (81 %) minskat 9 procentenheter under tre år. Mer tydligt framgår uppmjukningen av attityden av att andelen finländare som anser att bruk av narkotika är ett mycket allvarligt problem (40 %) har minskat 18 procentenheter. I jämförelsen framträder som ytterligheter män i åldern 15–24 år, bland vilka andelen som anser att narkotikabruk är ett allvarligt problem hade minskat från 75 till 56 procent under perioden 2001–2004. De som känner till personer som prövat på narkotika och som erbjudits narkotika hade en ännu mer positiv attityd till hur allvarligt narkotikaproblemet är. Med andra ord kunde man säga att där var det förekommer narkotika och bruket är vanligast är oron över narkotika mindre än på platser där den personliga kontakten till narkotikaföreteelser är liten.

Resultaten torde återspegla att den förskräckelse som den snabbt växande vågen av narkotika och de allvarliga narkotikaskadorna (bl.a. plötslig död) orsakade på 1990-talet håller på att försvinna. Ändringarna i finländarnas åsikter innebär emellertid inte att narkotikabruk är kulturellt accepterat. Fortfarande anser fyra av fem svarande att bruket av narkotika är ett allvarligt problem. Och hälften av dessa anser att det är ett mycket allvarligt problem. På frågan om bruket ökar eller minskar svarade nästan tre fjärdedelar att det ökar. Andelen personer som ansåg att narkotikabruk är ett litet eller obefintligt problem har hela tiden varit mycket liten. Och endast några tiotal av de svarande har trott att bruket kommer att minska inom den närmaste framtiden.

2.3 Experimenterande med och bruk av narkotika

Att pröva på och använda narkotika, och de skador som detta medför, ökade på 1990-talet i hela landet. I synnerhet ungdomar och unga vuxna använder och prövar på narkotika mer än tidigare. De första tecknen på att tillväxttakten avtar visade sig först vid övergången till 2000-talet.

År 2004 uppgav ungefär 12 procent av finländarna i åldern 15–69 år att de prövat på cannabis. Resultatet är samma som år 2002. Under det senaste året hade 3 procent prövat på cannabis. Av den vuxna befolkningen hade 5 procent använt läkemedel i berusningssyfte under sin livstid och cirka 2 procent under det senaste året. Amfetamin och ecstasy hade 1–2 procent av den vuxna befolkningen någon gång prövat på och 0,5 procent under det senaste året. (Hakkarainen P. m.fl. 2005.) Experimenterandet med ecstasy och kokain betraktas som utslagsgivande för den så kallade nöjesanvändningen av narkotika. Även 2-3 procent av finländarna i åldern 15–34 år uppgav att de någon gång prövat på dessa ämnen.

Trots att antalet vuxna som prövat på cannabis har ökat i jämn takt under de senaste tio åren, har det inte skett några större förändringar under det senaste året jämfört med 1998 och 2002. Resultatet tyder på att det mest aktiva skedet av att pröva på narkotika är förbi och att användningen inte ökar lika mycket som tidigare. Av de unga vuxna (15–34 år) hade över var femte prövat på cannabis någon gång i sitt liv. (Hakkarainen P. m.fl. 2005.) Trots det verkar allt färre 15–24-åringar pröva på cannabis. Motsvarande resultat fås från de enkäter som riktar sig till skolelever. År 2003 hade 11 procent av ungdomarna i åldern 15–16 år prövat någon gång på olagliga narkotika. Procenttalet har varit nästan detsamma sedan 1999 (Ahlström S., m.fl. 2003). Till exempel enkäten Hälsa i skolan styrker resultatet och ger antydningar om att till och med skolelevers experimenterande med narkotika håller på att minska.

År 2002 fanns det uppskattningsvis 0,4–0,6 procent missbrukare av amfetamin och opiat i åldersgruppen 15–69 år i hela landet och 0,7–1,1 procent i huvudstadsregionen. Majoriteten av missbrukarna använde amfetamin. (Partanen P. m.fl., 2004). En avvikelse i trenderna för bruket är att det uppskattade antalet missbrukare av amfetamin och opiat ökade snabbt under perioden 1999–2002. Även resultaten från inventeringen av alkohol- och narkotikafall bekräftar trenden. När andelen narkotikabrukare av alla missbrukarklienter inom social- och hälsovården under en dag var 16 procent 1999, var den redan uppe i 27 procent 2003. Största delen av missbrukarna använder amfetamin, men särskilt bruket av buprenorfin har ökat.

2.4 Systemet för narkomanvård

I Finland har utbudet av vårdtjänster vid de enheter som specialiserat sig på vård av narkotikabrukare blivit större under de senaste åren. Bland annat har nya öppenvårdsenheter som är avsedda för unga narkotikamissbrukare inrättats. År 2002 utfärdades en ny förordning om läkemedelsbehandling av opioidberoende personer (289/2002), genom vilken antalet enheter som bedömer vårdbehovet och som verkställer vården utökades. Åren 2002 och 2003 var ett av de prioriterade områdena för det anslag på 7,5 miljoner euro som social- och hälsovårdsministeriet beviljat narkomanvården att utvidga läkemedelsvården för opioidberoende personer vid sidan av att utveckla behandlingar för andra svåra narkotikaproblem.

Inom hälsovårdsrådgivningen har tjänsterna med "låg tröskel" för dem som använder narkotika intravenöst utvidgats kraftigt. På serviceställena kan man byta ut använda sprutor och nålar mot rena och samtidigt få grundläggande hälsovårdstjänster och rådgivning. Det första stället där man ger hälsovårdsrådgivning av denna typ öppnades i Helsingfors 1997 och i slutet av 2004 gavs denna typs rådgivning på 23 orter. Från och med 2004 omfattas även hälsovårdscentralerna av skyldigheten att anordna hälsovårdsrådgivning. Dessutom fungerar apoteken som viktiga förmedlare av rena sprutor och nålar på platser där det inte ges någon annan hälsovårdsrådgivning.

2.4.1 Missbrukarvårdens specialtjänster för narkotikabrukare

Sedan 1998 har informationssystemet för narkomanvården samlat in anonyma vårddata om narkotikabrukare genom en datainsamling som är frivillig för behandlingsenheterna. År 2004 deltog 166 missbrukarvårdsenheter i datainsamlingen och man fick uppgifter om 5 701 klienter. De enheter som deltog rep-

resenterade A-kliniker, ungdomsstationer, avgiftnings- och rehabiliteringsenheter, enheter inom öppen och slutna vård som har specialiserat sig på narkomanvård samt psykiatriska enheter. Tyngdpunkten inom insamlingen låg på enheter inom öppenvården och i Södra Finlands län.

Enligt informationssystemet för narkomanvården var användningen av opiat (34 %) något oftare huvudorsaken till att brukare av narkotika eller läkemedel, dvs. s.k. narkotikaklienter, sökte vård jämfört med användningen av amfetamin eller andra stimulantia (26 %). Inom opiatgruppen hade andelen brukare som sökt vård främst på grund av missbruk av buprenorfin ökat kraftigt och var 27 procent 2004. Typiskt för den finländska narkotikakulturen är att 80 procent av brukarna av amfetamin och opiat använder ämnet intravenöst. Blandmissbruk var vanligt. Två av tre uppgav att de använde åtminstone tre berusningsmedel, som hade blivit till problem för dem och som var orsak till att de sökt vård.

Enligt inventeringen av alkohol- och narkotikafall 2003 rörde över en tredjedel av besöken inom missbrukarvårdens öppenvård narkotika. Inom de institutionsrelaterade tjänsterna var antalet cirka 40 procent. Enligt informationssystemet för narkomanvårdens beräkning av täckningen, som bättre återger narkotikamissbruket, är andelen narkotikabrukare ungefär 20 procent inom öppenvården och 30 procent inom institutionsvården. Inom hälso- och sjukvården förekommer också narkotika i nästan vart fjärde berusningsmedelsrelaterat fall. Enligt uppskattningar fick cirka 700–750 klienter läkemedelsbehandling för opioidberoende personer år 2004.

Enligt inventeringen av alkohol- och narkotikafall var narkotikaklienterna över tio år yngre än det övriga missbrukarklientelet. De som sökte vård år 2004 var liksom tidigare unga personer, som var i snitt 27,3 år gamla. Kvinnorna var tre år yngre än männen. Klienterna löpte vanligen risk att bli utslagna eller så var de redan utslagna. Utbildningsnivån var låg och arbetslöshet (62 %) allmänt. Var nionde (11 %) var bostadslös.

År 2003 fanns tolv av ställena där man ger hälsovårdsrådgivning i kommuner med över 50 000 invånare och åtta i kommuner med 20 000–50 000 invånare. Med utgångspunkt i den anonyma datainsamlingen har man beräknat att antalet klienter var nästan 10 000. År 2003 hade hälsovårdsrådgivningsställena i Helsingfors (ca 3 900 klienter), Åbo (ca 1 200 klienter), Vanda (ca 1 100 klienter), Esbo (ca 1 100 klienter) och Tammerfors (ca 900 klienter) klart mest besökare. (Partanen A. 2004).

Av den nationella utvärderingen av basservicen 2004 framgick bland annat följande om utbudet på och utnyttjandet service för missbrukare: Behandlingar för narkotikamissbrukare, som substitutions- och underhållsbehandling, utbyte av sprutor och nålar eller andra tjänster med "låg tröskel" finns i mindre än hälften av kommunerna.

2.4.2 Narkotikabrukare som vårdas inom hälso- och sjukvården

Under 2004 registrerades på vårdavdelningarna inom hälso- och sjukvården sammanlagt 6 853 perioder av narkomanvård där någon narkotikarelaterad sjukdom (dvs. sjukdom orsakad av narkotika eller läkemedel) var huvuddiagnosen och 9 628 perioder med en narkotikarelaterad sjukdom som huvud- eller bidiagnos. Av perioderna av narkomanvård var en femtedel direkt narkotikarelaterade. Särskilt behandling av sådana läkemedelsrelaterade förgiftningar där det verksamma ämnet inte angetts har ökat kraftigt. Perioderna av narkomanvård utgör en femtedel av sjukhusens alla perioder av missbrukarvård eller hälften av perioderna när det är fråga om personer under 35 år.

Av de smittsamma sjukdomarna är framför allt hepatit C ofta förknippade med intravenöst bruk av narkotika. Det årliga antalet nya fall av hepatit C har dock minskat under de senaste åren. År 2004 var antalet nya smittfall 1 238. (Folkhälsoinstitutets register för smittsamma sjukdomar.) Enligt informationssystemet för narkomanvården hade 63 procent av de narkotikaklienter som genomgått ett hepatit C-test fått ett positivt testresultat.

En annan allvarlig virusinfektion som sprids via blod är hiv. Den hiv-epidemi som bröt ut 1998 och som fick sin början bland injektionsmissbrukare av narkotika har redan under flera års tid visat tecken på att

avta efter den snabba spridningen i början. År 2004 hade smittan fåtts genom intravenöst bruk av narkotika i mindre än 10 procent av de nya hiv-fallen, medan andelen var över hälften år 1999. (Folkhälsoinstitutets register för smittsamma sjukdomar.) Enligt informationssystemet för narkomanvården hade cirka 2 procent av de klienter som genomgått ett hiv-test fått ett positivt resultat, medan motsvarande tal var 1 procent enligt hälsovårdsrådgivningsställes uppföljningsmaterial.

2.4.3 Narkotikarelaterade dödsfall

I de rättsmedicinska läkemedels- och narkotikaundersökningar som har genomförts 1997–2000 för att reda ut dödsorsaken fördubblades nästan fynden av narkotiska ämnen. Efter detta har antalet fynd stabiliserats och till och med minskat, så att det var 146 år 2003. Den så kallade underliggande dödsorsaken var narkotikaförgiftning i 67 fall. Den största enskilda orsaken till att situationen stabiliserats är att heroinutbudet minskat drastiskt på marknaden och att antalet dödsfall på grund av heroin samtidigt minskat. (Rättsmedicinska institutionen vid Helsingfors universitet.)

2.5 Narkotika och brottslighet

2.5.1 Narkotikabrott

År 2004 var antalet narkotikabrott som registrerades av polisen och tullen 14 486. Av dessa hade två av tre anknytning till straffbart bruk av narkotika och 4 procent till grova narkotikabrott. Antalet brott har varit rätt oförändrat sedan 2001. Antalet beslag av cannabis och buprenorfin har nästan inte alls ändrats, medan antalet beslag av amfetamin och ecstasy till och med har minskat lite och antalet heroinbeslag har sjunkit dramatiskt. Endast beslagen av cannabisväxter har tydligt ökat. Av fängelsefångarna brukar 46 procent narkotika i en utsträckning som kan likställas med en sjukdomsnivå, och huvudorsaken till att 18 procent av dem har hamnat i fängelse är att de begått narkotikabrott.

2.5.2 Våldsbrottslighet

Enligt uppgifterna från 2000–2003 hade 64 procent av brotten mot liv och 71 procent av misshandelsbrotten begåtts av alkoholpåverkade personer. Cirka 6 procent av brotten mot liv och ungefär 2 procent av misshandelsbrotten hade begåtts av narkotikapåverkade personer. Antalet gärningar som begåtts av narkotikapåverkade personer och gärningarnas andel av alla registrerade våldsbrott har ökat sedan början av 1990-talet, särskilt inom rånbrottsligheten. Trots det är det fortfarande många gånger vanligare att personerna är alkoholpåverkade (43 %) än narkotikapåverkade (9 %) vid rån. (Siren m.fl. 2004.)

2.5.3 Vägtrafikbrott

År 2004 förekom läkemedel och narkotika i 3 065 fall av trafikonykterhet (2 577 fall år 2003). Detta är cirka 11 procent av alla fall av rattonykterhet. I 1 467 (1 266) av fallen gjordes narkotikafynd. I februari 2003 ändrades bestämmelserna om rattonykterhet och man gick in för en så kallad nollgräns för narkotika. Till följd av detta ökade antalet narkotikafall i trafiken med över 50 procent från 2002 till 2003. Lagändringen bidrog också till att det är enklare än tidigare för polisen att påbörja en förundersökning vid misstankar om att någon kört narkotikapåverkad i vägtrafiken. Enligt 2003 års data var andelen cannabis av narkotikafynden 25,5 procent (året innan 60 %), amfetamin 81, 8 procent (66,7 %) och heroin 2 procent (12 %).

2.6 Kostnader för skadeverkningar av narkotika

De direkta kostnader för skadeverkningar som narkotika- och läkemedelsmissbruket orsakat uppgick till ungefär 0,2–0,3 miljarder euro år 2003, medan de indirekta kostnaderna var 0,3–0,7 miljarder euro. De största direkta kostnaderna uppstod inom socialvården och brottskontrollen. Den överlägset största delen av de indirekta kostnaderna hänförde sig till värdet på det liv som förlorats till följd av för tidig död.

3 Alkoholtillstånds- och övervakningsfrågor

År 2004 ökade antalet Alkobutiker, men totalantalet livsmedelsbutiker och restauranger fortsatte att minska. Övervakningen av försäljningen och serveringen av alkoholdrycker effektiviserades. Man återkallade 61 A- och B-restaurangers samt 25 C-restaurangers serveringstillstånd. Dessutom återkallade man 15 livsmedelsbutikers detaljhandelstillstånd.

Den inhemska tillverkningen av alkoholdrycker minskade lite. Däremot ökade antalet tillverkningsstillstånd något. Antalet alkoholdrycker på marknaden fortsatte att öka. Drygt 4 000 nya produkter registrerades. Av dessa var 10 procent inhemska. Ungefär hälften av de nya produkterna var lättviner. Inom produkttillsynen uppmärksammades särskilt produkter vars marknadsföring är inriktad på barn och ungdomar. År 2004 utfärdades säljförbud för fem produkter.

3.1 Alkoholtillstånds- och övervakning

Som alkoholtillstånds- och tillsynsmyndigheter fungerar Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral (STTV) och länsstyrelserna. Produkttillsynscentralens resultatområde för förebyggande av alkoholskador inbegriper fyra ämnesområden: genomförande av Alkoholprogrammet 2004–2007, förebyggande av alkoholbruk bland ungdomar, säkerställande av att utövarna av alkoholnäringsverksamhet verkar på ett ansvarsfullt sätt samt garanterande av kvaliteten på och produktsäkerheten hos ämnen som innehåller alkohol.

Från och med 1995 har produkttillsynscentralen beviljat näringsutövare detaljhandels- och serveringstillstånd. Försäljnings- och serveringstillstånd för drycker som innehåller högst 4,7 volymprocent alkohol och som tillverkats genom jäsningsprocess beviljas emellertid av länsstyrelserna. Från och med början av 2005 är det länsstyrelsernas uppgift att bevilja alla detaljhandels- och serveringstillstånd. Redan från och med början av 2004 fick de i uppgift att fatta beslut om förlängning av serveringstillstånd. Bestämmelserna om beviljande av förlängning har i detta sammanhang inte ändrats i sak. Däremot har det beslutats att länsstyrelserna skall effektivisera övervakningen av de restauranger vars serveringstillstånd förlängts. För övervakningen av dessa restauranger skall tillståndshavarna betala en särskild övervakningsavgift.

I anslutning till beviljandet av serveringstillstånd är det vid sidan av fastställandet av att de föreskrivna förutsättningarna uppfylls också möjligt att i förväg identifiera situationer som kan orsaka problem. Situationerna kan förebyggas genom att begränsa tillstånden, genom att ställa villkor för tillstånden och genom att vägra bevilja tillstånd. Ändringarna i bestämmelserna om beviljande av serveringstillstånd, som trädde i kraft från och med början av 2003, har förtydligat tillståndspraxisen både ur den sökandes och tillståndsmyndighetens perspektiv.

Regionalt övervakas serveringen och detaljhandeln av länsstyrelserna. Produkttillsynscentralen styr länsstyrelserna när det gäller tillståndsförvaltning och övervakning. Syftet med övervakningen är att säkerställa att bestämmelser och föreskrifter följs.

De bestämmelser som delvis blev strängare och som trädde i kraft från och med början av 2003 har noga följts av tillståndsadministrationen. Beviljandet av tillstånd för servering av alkoholdrycker har begränsats i samband med arbetslivet, idrotten och fritiden. Man ställer sig särskilt restriktiv till att bevilja serveringstillstånd till evenemang för barn, ungdomar och familjer. Syftet med uppföljningen av hurdan yrkeskompetens restaurangers ansvariga föreståndare och deras ställföreträdare har är att effektivisera övervakningen och att få företagarna och personalen att tillämpa ändamålsenlig egenkontroll.

När man strävar efter att förebygga skadeverkningar spelar tillståndshavarens egenkontroll en viktig roll. Tillståndsmyndigheterna har varje år anordnat handledning och kurser för tillståndshavarna och personalen. I samband med detta har man framhävt hur viktig en effektiv egenkontroll som tar hänsyn till de särskilda förhållandena på serveringsstället är. Egenkontrollen har effektiviserats av kravet i alkohollagen, enligt vilket den ansvariga föreståndaren och dennes ställföreträdare på serveringsstället måste ha till-

räcklig yrkeskompetens. Att kontrollera detta är en av de viktigaste uppgifterna inom myndighetsövervakningen. Förutsättningarna för egenkontroll har förbättrats genom en ändring i alkohollagen, enligt vilken det med avseende på verksamhetens omfattning och kvalitet bör finnas tillräckligt med personal för att ta hand om effektiv övervakning och för att upprätthålla ordning. Tillståndshavaren skall lägga fram för tillståndsmyndigheten en plan om personalens antal och uppgifter.

Liksom under tidigare år har man inom övervakningen fokuserat på att bekämpa den grå ekonomin och den ekonomiska brottsligheten. Under 2004 deltog produkttillsynscentralen i ett tre års projekt om skatteövervakning inom restaurangbranschen. Projektet samordnades genom ett projekt för utveckling av myndighetssamarbete (Virke).

Inom tillsynen har man utöver bekämpandet av den grå ekonomin fäst särskild uppmärksamhet vid att förhindra försäljning till minderåriga och alkoholpåverkade samt vid att förebygga att omgivningen störs. Under det senaste åren har man konsekvent tillämpat skärpta sanktioner på konstaterade överträdelser.

3.2 Detaljförsäljning av alkoholdrycker

Sedan 1995 har produkttillsynscentralen godkänt Alkos butiker och beviljat tillstånd till Alkos utlämningsställen samt till gårdsvins- och sahtibutiker. Länsstyrelserna beviljade tillstånd till detaljförsäljning av drycker med högst 4,7 volymprocent alkohol. Från och med början av 2005 beviljas tillstånden av länsstyrelserna. År 2004 kostade ett beslut om detaljhandelstillstånd 141–340 euro.

I slutet av 2004 var antalet Alkobutiker 320. Alko har rätt att på beställning leverera alkoholdrycker via utlämningsställen. Deras antal var i slutet av året 141. Antalet detaljhandelstillstånd för drycker som tillverkas genom jäsning och innehåller högst 4,7 volymprocent alkohol var 6 839, vilket är 47 tillstånd färre än året innan. Antalet gårdsvins- och sahtibutiker var 54 i slutet av 2004.

Produkttillsynscentralen fattade två beslut om påföljder med anledning av överträdelser vid Alkos butiker. Butiken i centrum av Rovaniemi fick två dagars säljförbud, eftersom den sålt alkohol till minderåriga. Detta är första gången som en av Alko Oy:s butiker fått säljförbud. Alkos butik i Varkaus fick en anmärkning för att man sålt alkohol till berusad person.

Som tillsynsåtgärd återkallade länsstyrelserna slutgiltigt 15 detaljhandelstillstånd och drog in 19 för en viss tid. Antalet varningar och anmärkningar uppgick till 74.

3.3 Servering av alkoholdrycker

Sedan 1995 har produkttillsynscentralen beviljat serveringstillstånd till samtliga alkoholdrycker (A-tillstånd) och för alkoholdrycker med högst 22 volymprocent alkohol (B-tillstånd). Länsstyrelserna beviljade tillstånd till alkoholdrycker som tillverkas genom jäsning och innehåller högst 4,7 volymprocent alkohol (C-tillstånd). Från och med början 2005 beviljas tillstånden av länsstyrelserna. År 2004 kostade ett beslut om serveringstillstånd 176–500 euro.

År 2004 beviljades 244 nya serveringstillstånd som är i kraft tillsvidare, dvs. 20 tillstånd färre än året innan. Man beviljade 72 tidsbundna serveringstillstånd för högst ett år, dvs. 41 färre än 2003. Tillfälliga serveringstillstånd för högst en månad för olika evenemang beviljades sammanlagt 391. I slutet av 2004 fanns det 5 309 giltiga serveringstillstånd för A- och B-restauranger och 3 147 för C-restauranger. Under den tid den nya alkohollagen varit i kraft har antalet A- och B-restauranger ökat med 2 081 stycken, medan antalet C-restauranger har minskat med 2 582.

År 2004 gav produkttillsynscentralen 74 skriftliga varningar åt olika serveringstillståndshavare, återkallade 25 serveringstillstånd för en viss tid och 61 tillstånd slutgiltigt. Länsstyrelserna återkallade 25 tillstånd slutgiltigt och 10 för en viss tid samt gav 78 skriftliga varningar.

En viktig tyngdpunkten i tillsynen ligger på åtgärder mot den grå ekonomin och den ekonomiska brottsligheten inom restaurangbranschen. I detta hänseende har den effektiverade övervakningen bidragit till att antalet slutgiltigt återkallade tillstånd har ökat.

Från och med början av 2005 godkänns detaljhandelsställe och alkoholbolagets alkoholbutik samt beviljas tillstånd för servering av alkoholdrycker av länsstyrelsen i det län där serveringsstället är beläget enligt 10 och 20 paragrafer i förordningen om alkoholdrycker och sprit (1207/2002) samt enligt förordningens ikraftträdandebestämmelser.

Enligt förordningen (12/2004 1a paragraf) har produkttillsynscentralen till uppgift att styra och utveckla länsstyrelsernas tillståndsförvaltning och övervakning, producera informations- och kommunikationstjänster för alkoholförvaltningen samt att i hela landet övervaka detaljhandel med och servering av alkoholdrycker samt reklam och annan säljfrämjande verksamhet av alkoholdrycker. Avsikten är att effektivisera syftet med 1 paragrafen i lagen om alkoholdrycker och sprit samt att garantera en enhetlig tillämpning av lagen i hela landet.

3.4 Tillverkning, import, partiförsäljning och teknisk användning

Tillstånd till tillverkning, partiförsäljning och användning av alkoholdrycker, sprit och alkoholpreparat samt tillstånd till import av sprit beviljas av produkttillsynscentralen.

År 2004 tillverkades 583 miljoner liter alkoholdrycker, dvs. ungefär 1 procent mindre än året innan. Bland dryckerna ökade starka alkoholdrycker och starka viner mest, medan de övriga dryckernas tillverkningsmängder minskade.

År 2004 beviljades fem tillstånd till tillverkning av alkoholdrycker. Ett av dessa var i forskningssyfte. Under året återkallades två tillverkningstillstånd. I slutet av året var antalet tillverkningstillstånd 126. Tillstånd till partiförsäljning av alkoholdrycker beviljades i 33 fall. Av partiförsäljningstillstånden återkallades 14 (två som sanktioner). I slutet av 2004 fanns det 203 giltiga tillstånd till partiförsäljning av alkoholdrycker och sprit. Tillstånd till teknisk användning av alkohol beviljades i 69 fall och till följd av nedlagd verksamhet återkallades 53 tillstånd. I slutet av 2004 fanns det 2 413 giltiga tillstånd till teknisk användning.

3.5 Produkttillsyn

Antalet alkoholdrycker på marknaden har fortsatt att öka. I slutet av 2004 fanns det cirka 30 000 alkoholdrycker i produktregistret över alkoholdrycker. Av dessa var drygt hälften (15 600) sådana produkter som partiförsäljarna levererade till serverings- och detaljhandelsställen under 2004. Totalt 4 124 nya produkter registrerades. Av dessa var 451 inhemska och 554 från platser utanför EU. Ungefär hälften av de nya produkterna var lättviner.

Inom produkttillsynen uppmärksammas särskilt sådana produkter, vars marknadsföring av produktsammansättningen eller märkningen att döma är inriktad på barn och ungdomar. År 2004 utfärdades 12 styrande utlåtande, av vilka tre tog hänsyn till ungdomarnas bruk. Produkttillsynscentralen förhindrade att en alkoholhaltig energidryck släpptes ut på marknaden. På den finländska marknaden finns i motsats till många europeiska länders inte en enda produkt av denna typ. År 2004 utfärdades säljförbud för fem produkter. Av dessa kunde fyra anses ha ungdomar som målgrupp.

År 2004 undersöktes på begäran av produkttillsynscentralen sammanlagt 192 prov av alkoholdrycker. Proven togs från olika produktkategorier enligt följande: 51 färdiga blandningar av drycker (t.ex. long drinkar), 49 öl, 21 cider, 20 viner, 14 fruktviner, 25 likörer och 8 andra destillerade alkoholdrycker. Dessutom undersöktes tre restaurangers egna dryckesblandningar. På en konsuments begäran undersöktes en produkts kemiska kvalitet. När det gäller koffeinhalten i drycker, undersöktes också en alkoholfri energidryck som användes allmänt i dryckesblandningar i fyra restauranger.

Proverna genomgick primärkontrollanalyser (bl.a. alkoholhalt och extrakt) med hänsyn till dryckeskategorierna. Dessutom gjordes kemiska, mikrobiologiska och sinnesbaserade undersökningar med utgångspunkt i riskvärdering av de olika produkterna och produktkategorierna.

När det gäller öl fokuserade man på utländska ölsorter som säljs i livsmedelsbutiker. Fyra av proverna (samma säljbeteckning men annat tillverkningsparti) hade högre alkoholhalt än tillåtet (4,7 volymprocent). Partihandlaren drog bort alla partier av denna produkt från marknaden.

Patulinhalten i fruktviner och deras råämnen undersöktes också. Prover togs även av alkoholdrycker som innehåller äppel och av deras råämnen. I de åtta prover som undersöktes var halterna under den fastställda gränsen (10 mg/l).

Ursprunget till alkoholen (jäsning eller destillerad etylalkohol) i cider och blandningar av drycker som såldes i livsmedelsbutiker undersöktes. Det gick inte att påvisa att en viss produktserie (tre olika beteckningar) tillverkats enbart genom jäsning och därför begränsades försäljningen av den. Som en del av utvecklingen av jäsningsanalytik fortsatte man att bygga upp databanken över alkoholdrycker som tillverkats genom jäsning och deras råämnen.

Vid analyser av främmande ämnen i vin gjordes bestämningar av okratoxin, nonylfenyl (lådvin), lysosym (vitvin) och etylkarbamat (rödvin).

Dessutom genomfördes i samarbete med Alko Oy en tillsynsundersökning av halterna av kinin och koffein i alkoholdrycker samt av derivaten teobromin och teofyllin. Man undersökte sammanlagt 72 alkoholdrycker. De undersökta dryckerna är likörer och blandningar av drycker som redan finns på marknaden.

Inom produkttillsynen övervakas vid sidan av dryckernas sammansättning även märkningen av dem. Om märkningen av alkoholdrycker gavs följande anvisningar: en allmän anvisning, anvisningar för produkter med en etikett enligt beställarens önskemål samt anvisningar för hur ursprunget och alkoholhalten skall anges. Anvisningarna för märkningen av vin uppdaterades så att de följer kraven i kommissionens förordning (316/2004). Även tillsynsanvisningarna för alkoholdrycker som marknadsförs som ekologiskt producerade uppdaterades så att de motsvarar kommissionens förordning om märkning (753/2002).

Systemet för tillsyn av ekologisk produktion omfattade nio företag 2004: tre bryggerier, tre företag som importerar alkoholdrycker från länder utanför Europeiska unionen, två tillverkare av fruktvin samt ett företag med både buteljering av druvviner och import av buteljerade druvviner från tredje land. År 2004 anslöt sig tre nya tillståndshavare till systemet. Alla objekt som omfattas av tillsynssystemet genomgick en sådan årlig kontroll som krävs enligt rådets förordning om ekologisk produktion (2092/1991).

År 2004 genomfördes totalt 243 inspektioner som rörde användning och förhållanden inom produkttillsyn, tillverkning och lagring. Av tillsynsinspektionerna var 63 inriktade på tillverkning, 74 på partiförsäljning, 1 på import av sprit och 105 på industriell användning.

3.6 Alkoholreklam

Att begränsa reklam för alkoholdrycker har ansetts vara ett viktigt sätt att styra alkoholkonsumtionen. I de flesta europeiska länder begränsas alkoholreklamen. Enligt EU:s televisionsdirektiv skall TV-reklamen för alkoholdrycker begränsas. I Finland har detta direktiv verkställts genom reklambestämmelserna i alkohollagen från 1995. I Norge har reklam för alkoholdrycker förbjudits helt. I Sverige ändrades reklambestämmelserna till följd av det s.k. Gourmetbeslutet i EG-domstolen, så att det är tillåtet att göra reklam för under 15-procentiga alkoholdrycker.

WHO:s rekommendation från december 1995 och den s.k. Stockholmsdeklarationen 2001 förordar en begränsning av alkoholreklam, i synnerhet reklam som riktar sig till unga. En metod som nämns och

som i synnerhet tilltalar unga är att koppla ihop alkoholen med idrott. Principen har följts till exempel i Frankrikes lagstiftning, enligt vilken det är förbjudet att göra reklam för alkohol på idrottstävlingar.

Enligt alkohollagen är det tillåtet att på vissa villkor göra reklam för svaga drycker som innehåller högst 22 volymprocent alkohol. Villkoren gäller bl.a. reklam som riktar sig till omyndiga, reklam med missvisande påståenden om hälsoeffekter och reklam som bryter mot god sed. Villkoren gäller även reklam för drycker med 1,2–2,8 volymprocent alkohol. Reklam för starka alkoholdrycker med över 22 volymprocent alkohol, indirekt reklam och annan säljfrämjande verksamhet är förbjuden. År 1999 gav produkttillsynscentralen anvisningar om reklam för alkoholdrycker. Anvisningarna innehåller alla tidigare anvisningar och exempel på fall av alkoholreklam.

Produkttillsynscentralen och länsstyrelserna övervakar reklam för drycker som innehåller över 1,2 volymprocent alkohol. Reklam som strider mot lagen kan förbjudas och förbudet förstärkas med vite. Annonserna kan alternativt ges skriftliga anvisningar om rättelse av reklamen. Tyngdpunkten i övervakningen ligger på förebyggande arbete.

År 2004 behandlade produkttillsynscentralen 93 frågor om alkoholreklam. Sammanlagt fyra förbud utfärdades, varav tre förelagts vite. Man gav totalt 10 anvisningar. Med anledning av förfrågningar från näringsutövare gavs sammanlagt fyra förhandsutlåtanden om lagenligheten hos reklam. Därtill fick näringsutövarna personlig rådgivning både per telefon och skriftligen, vilket inte registrerats. Dessutom registrerades tre tillsynsåtgärder som länsstyrelserna vidtagit.

1 Development of the alcohol situation

In 2004, the total consumption of alcoholic beverages increased nearly 10 per cent on the previous year, being 10.3 litres of pure alcohol per capita (9.4 litres in 2003). Nearly 93 per cent of the adult population uses alcoholic beverages. Of these, heavy consumers are estimated to account for 6 to 12 per cent.

The growth of alcohol consumption anticipates increased alcohol-related morbidity and deaths. In 2004, 36 441 alcohol-related periods of inpatient care were recorded in hospital and health-centre wards. The increase on the previous year was nearly 3 500 periods or more than 10 per cent. In 2004, deaths caused by alcohol diseases and poisonings totalled 1860. The increase on the previous year was 300 deaths.

1.1 Finnish alcohol policy

As specified in the Government Resolution on alcohol policy from 9 October 2003 and the Alcohol Act, the main objective of Finnish alcohol policy is to diminish the adverse effects of alcohol. According to the Government Resolution, the key objectives of alcohol policy are to reduce the negative effects of alcohol on the well-being of children and families, to diminish the harmful use of alcoholic beverages and related problems, and to bring about a downward trend in the total consumption of alcoholic beverages.

Co-ordinated by the Ministry of Social Affairs and Health, the four-year Alcohol Programme 2004 to 2007 issued in April 2004 aims to prevent and reduce alcohol harm. As alcohol harm is influenced both by drinking habits and the level of alcohol consumption, the alcohol programme attempts to affect both. Preparatory work for the Alcohol Programme involved central and local governments, churches, NGOs and the business sector. The programme is based on co-operation and partnership between all stakeholders. Local authorities participating in the partnership also commit themselves to updating their substance abuse prevention strategies, facilitating policy implementation, and defining a number of concrete priority areas and measures.

The implementation of the Alcohol Programme is monitored by several indicators, including trends in documented and undocumented consumption of alcohol, alcohol-related accidents and violent offences, alcohol-related domestic violence, and alcohol-related deaths. This publication deals with these and other indicators of the alcohol situation. Local and national level indicators of the alcohol and drug situation in Finland can be found online in the SOTKANet indicator bank at: <http://www.sotkanet.fi/>.

1.2 Alcohol attitudes among Finns

Attitudes towards alcohol have become less liberal in recent years. An increasing majority of the population are in favour of the present restrictions imposed through alcohol policy measures. According to an opinion poll commissioned by the National Research and Development Centre for Welfare and Health (STAKES) from TNS Gallup at the beginning of 2000, 54 per cent of Finns were satisfied with the present restrictions, while the corresponding figure for 2005 was 68 per cent. 18 per cent were in favour of stricter regulations, while 12 per cent were in favour of more liberal regulations. One out of every 20 respondents did not give their opinion. The change towards less liberal attitudes can clearly be seen in the fact that in 1994 the proportion of those in favour of less strict regulations was 41 per cent.

An overwhelming majority of the population regard the present age limits for buying alcoholic beverages as appropriate. The age limit of 20 years for buying strong alcoholic beverages was regarded as appropriate by 83 per cent of the respondents, and the age limit of 18 years for buying beer and wine by 90 per cent.

According to opinion polls, a majority of Finns were of the opinion that strong alcoholic beverages, including strong beer, should not be on sale in grocery stores. In a study conducted in January 2005, 90 per cent of the respondents thought that strong alcoholic beverages should be sold only at the state company Alko's stores. The corresponding figure for strong beer was 60 per cent. Ninety per cent of the respon-

dents supported the present system of selling medium beer in grocery stores. Of the respondents, 48 per cent thought that wines should be sold in grocery stores and 51 per cent that they should only be sold in Alko stores.

1.3 Alcohol consumption and use in 2004

1.3.1 Alcohol import quotas, taxes and prices

Quotas on tax-free imports of alcoholic beverages for personal use by passengers arriving in Finland from other EU countries were abolished on the 1st of January 2004. When the quotas were still in effect, passengers' tax-free imports from other EU countries to Finland were restricted to one litre of strong alcoholic beverages, three litres of intermediate-strength beverages, five litres of wine and 64 litres of beer. No changes were made in the amounts of alcoholic beverages that can be imported without tax from outside the EU for personal use: one litre of strong alcoholic beverages or two litres of intermediate-strength beverages and two litres of wine and 16 litres of beer. The time limits also remained unchanged, that is, a person residing in Finland who arrives in Finland from outside the EU by other means than by flight is allowed to import alcoholic beverages only if the journey has taken more than 20 hours.

The abolishment of the quotas was expected to increase imports of alcoholic beverages by passengers. Estonia's accession to the EU on the 1st of May 2004 was expected to considerably increase passenger imports from Estonia. Estonia is a major source of alcohol imports because of the clearly lower price level, geographical proximity, and the abolishment of import quotas and the 20-hour rule. Passenger imports were expected to increase to such an extent that they would not only decrease the sales of alcoholic beverages in Finland but also reduce alcohol tax revenue and the employment created in Finland by the alcohol industry. In addition, the grey alcohol market was expected to expand.

In order to curb the growth of passenger imports, excise taxes on alcoholic beverages were cut by an average of 33 per cent on the 1st of March 2004: taxes on strong alcoholic beverages were reduced by 44 per cent, taxes on intermediate-strength beverages by 40 per cent, taxes on wines by 10 per cent and taxes on beers by 32 per cent.

The tax reduction resulted in a reduction of an average of 20 per cent in the retail prices of alcoholic beverages, while restaurant prices decreased by 3 per cent. As expected, the tax reduction had a greater influence on retail prices than restaurant prices as taxes clearly make up a greater share in retail prices. The lower alcohol prices were in force for 10 months of 2004; at an annual level, in real terms (i.e., in relation to the consumer price index), the level of alcohol prices in 2004 was an average of 12.5 per cent lower than in 2003.

1.3.2 Total consumption of alcoholic beverages

In 2004, the total consumption of alcoholic beverages amounted to 53.7 million litres as pure alcohol equivalent to 10.3 litres per capita. Compared with 2003, the per-capita total consumption increased by nearly 10 per cent.

Total consumption includes both documented and undocumented consumption of alcoholic beverages. Documented consumption includes sales in Alko stores and wholesalers' deliveries of alcoholic beverages to grocery stores and licensed restaurants. Undocumented consumption includes legal and illegal domestic brewing and distilling, passenger imports, smuggling, surrogates, and alcohol consumed by Finns outside Finland.

1.3.3 Documented consumption of alcoholic beverages

Documented consumption of alcohol grew more rapidly in 2004 than previously, with an increase of 6.9 per cent over the previous year, amounting to 42.8 million litres in pure alcohol equivalent to 8.2 litres per capita. Above all, this is associated with the tax reduction and the resultant reduction in alcohol prices.

The tax reduction was greater for strong alcoholic beverages, intermediate-strength beverages and beer. In 2004, the increase in consumption was greatest for these groups of beverages. Calculated as consumption in litres, the increase was 17.9 per cent for strong alcoholic beverages, 14.5 per cent for strong wines and 5.7 per cent for medium beer. The consumption of other beverage groups decreased. The decrease in consumption was 0.9 per cent for light wines, 3.3 for cider, 3.1 per cent for long drinks and 3.2 per cent for strong beer.

Documented consumption shifted towards stronger alcoholic beverages in 2004. The share accounted for by strong beverages in documented consumption increased to 28 per cent (26 per cent in the previous year), while the share of beers decreased to 46 per cent (47 per cent) and that of light wines to 14 per cent (15 per cent).

In particular, the reduction in alcohol taxes resulted in a reduction in the retail prices of alcohol. In 2004, retail consumption increased 9.1 per cent compared with the previous year, accounting for 83 per cent of the overall documented consumption. A total of 35.6 million litres of pure alcohol, i.e. 6.8 litres per capita, was sold through retail outlets (Alko stores, grocery stores, kiosks and petrol stations).

Compared with retail prices, restaurant prices were much less affected by the tax reduction. Consumption of alcoholic beverages at licensed restaurants decreased 3.1 per cent from the previous year, accounting for 17 per cent of the documented consumption. In 2004, licensed sales totalled 7.1 million litres of pure alcohol, which is 1.4 litres per capita.

1.3.4 Undocumented consumption of alcoholic beverages

Alcohol imports by passengers increased by about two thirds in 2004 over the previous year. The increase was almost twofold for strong alcoholic beverages. For intermediate-strength beverages and beer, the increase was just over one third. Imports of ciders and long drinks increased to nearly eight million litres. Wine imports also increased by nearly one fifth. Home brewing of wine and beer, in turn, has been decreasing since the mid-1990s. The trend continued in 2004. Alcohol smuggling decreased clearly after having stayed at roughly the same level in the past few years. Production of home-distilled spirits ('pontikka') is still less important than smuggling as a means of getting illegal alcohol.

Undocumented consumption of alcohol amounted in 2004 to some 2.1 litres of pure alcohol per capita. It accounted for 20 per cent of the total consumption, compared with slightly less than 18 per cent in the previous year. Passenger imports accounted for some 70 per cent of undocumented consumption. Alcohol consumed by Finns abroad represented some 15 per cent. Legal home-brewing and illegal alcohol both accounted for some 7 per cent of undocumented consumption of alcohol.

1.3.5 Prevalence of alcohol use

The total consumption of alcohol has more than doubled during the past thirty years (Figure 3). A parallel trend in drinking habits shows a shift from strong to lighter drinks (Figure 2). In the 1960s, just nearly 70 per cent of alcohol consumption was composed of strong alcoholic beverages while their proportion in the 2000s is slightly more than one quarter. At the same time, the sales of beer and light wines have increased. Despite these trends, however, two traits still strongly reflect Finnish drinking habits, i.e. having alcohol at meals is still rare while binge drinking continues to be common (STAKES: the 2003/2004 panel study on alcohol use).

The Drinking Habits Survey conducted in 2004 showed that 93 per cent of Finns aged 15–69 had consumed at least one kind of alcoholic beverage during the twelve months preceding the survey. The number of alcohol consumers was greatest among young adults and middle-aged people. During the previous 12 months, 96 per cent of men aged 30–49 and 93 per cent of women of the same age had had alcohol. There is no longer anything but a minor difference between men and women in the proportions of alcohol consumers. In the Drinking Habits Survey of 2004, the proportion of those abstaining from alcohol was 6 per cent for men and 9 per cent for women, compared with 13 per cent for men and 43 per cent for women in the 1968 survey.

The number of heavy consumers of alcohol is estimated to range between 250 000 and 500 000, accounting for 6 to 12 per cent of the adult population. In 2004, one in every ten men as compared with one in every twenty woman consumed alcohol at least four times a week. Further, 27 per cent of men reported consuming at least six portions and 14 per cent of women reported consuming at least four portions of alcohol at one drinking occasion at least once a week. 16 per cent of men as compared with 7 per cent of women reported having engaged in binge drinking at least once a month.

One of the main objectives of the Alcohol Programme 2004 to 2007 is to increase the well-being of children and young people. School Health Promotion Studies and ESPAD school surveys show that most young people start to experiment with drinking between the ages of 12 and 16 years. In 2005, nine in ten 12-year-olds had not used alcohol during the previous year. The corresponding proportion among 16-year-olds was one in five. The School Health Promotion studies conducted in the 2000s suggest that the frequency of alcohol drinking among 16-year-olds and in younger age groups has slightly decreased. The habit of binge drinking also shows a decline. However, no changes occurred in the almost 20 per cent of young people who drink the most (are drunk almost every week). On average, however, Finns continue to get drunk more often than other Europeans, even though they drink alcohol less frequently than on average.

1.4 Services for substance abusers

The responsibility for organising services for substance abusers rests with local authorities. The service system for alcohol and drug abusers includes general community-based and outpatient services provided by health and social care units, such as health centres, occupational health care, school and student health care, mental health clinics and social welfare offices, and institutional care provided in hospitals and housing services. Community-based specialised services for substance abusers are provided by A-clinics, youth clinics, drop-in centres, health counselling centres and day centres, while institutional specialised care is offered by detoxification and rehabilitation centres and housing services.

A census of intoxicant-related cases is made every four years to gather cross-sectional data on the number of service visits involving alcohol or drugs use. The data provided by the census describes intoxicant-related visits rather than individual clients as the same client may have used several kinds of services during the census day.

In the 2003 census, 56 per cent of the service visits involving alcohol or drugs use were visits to community-based/outpatient services, and 44 per cent were visits to units in institutional and housing services. Specialised services for substance abusers accounted for 48 per cent of the service visits, health care for 33 per cent, social care for 17 per cent and church welfare work and other services for substance abusers for 3 per cent (Metso L. et al. 2004).

The 2004 national evaluation of social and health services aimed to examine the need for and supply of services for substance abusers, and assess the adequacy of service provision. Another aim was to evaluate interventions aimed at substance abuse prevention. In particular, the analysis concerned the adequacy and means of organising detoxification, withdrawal, substitution and maintenance treatment and rehabilitative institutional care. The evaluation of substance abuse prevention focussed on the position, extent and administrative arrangements of interadministrative substance abuse prevention and the possibilities for local authorities to implement substance abuse prevention. The conclusions of the evaluation included the following:

- Local authorities have not increased the availability of treatment in proportion to the need caused by an increased use of alcohol and drugs. While client numbers have not increased in services for substance abusers, increases in the lengths of stay in treatment suggest that clients are in a poorer condition and that mixed use of substances is increasing.
- The availability of detoxification treatment is reasonably good, and treatment is provided in both health and social care units. However, only half of the local authorities can provide immediate access to detoxification treatment and slightly fewer than one tenth have no detoxification treatment available.

- Less than half of the local authorities have an alcohol and drugs strategy or other similar plan. In less than half of the local authorities, the alcohol and drugs strategy has been submitted to the administrative bodies for consideration. In most cases, the decision on the strategy has been taken by a committee or the municipal board.

1.4.1 Specialised care and services for substance abusers

Specialised care and services for substance abusers are mainly provided by local authority social care departments. In addition, they have more recently been provided within health services, where a few units are now specialising in treating substance abusers.

The steady increase in the consumption of alcoholic beverages since the mid-1990s has increased the demand for services for abusers. As was expected, the steep rise in alcohol consumption figures in 2004 increased client numbers in both community-based/outpatient services and detoxification and rehabilitation treatment, in addition to which it also increased lengths of stay.

In 2004, A-clinics had a total of 42 973 client visits, which is 3 per cent more than in the previous year. More than half of the clients were aged 40 to 59. Over-60s accounted for 8.3 per cent. The share accounted for by women continues to increase, being 31 per cent in 2004. Youth clinics had 5271 clients, which is 2.9 per cent less than in the previous year. A majority of the clients visiting youth clinics were under 30. Women accounted for 46 per cent of all clients.

In 2004, the detoxification centres operated as part of care and services for substance abusers and the rehabilitation units receiving rehabilitation funds from the Social Insurance Institution had a total of 11 355 clients. Men accounted for 74 per cent of these. More than half of the clients were aged 35 to 54.

In all, municipally funded detoxification services within care and services for substance abusers had 10 091 clients, which is 9.4 per cent more than in 2003. Care days totalled 106 204. Rehabilitation units for substance abusers had 6842 clients, which is one per cent more than in 2003. Care days totalled 300 288. Lengths of stay in treatment have clearly increased in the 2000s for both detoxification and rehabilitation patients. In addition to detoxification units operated as part of care and services for substance abusers, detoxification treatment is provided in health-centre wards and psychiatric hospitals.

In 2004, 3719 clients used housing services and 1386 overnight shelters operated as part of the services provided for substance abusers. Lengths of service use have increased particularly with regard to clients in housing services.

1.4.2 Alcohol-related diseases in health care

In 2004, inpatient wards registered 26 673 periods of care in which the primary diagnosis was an alcohol-related disease. The increase in the periods of inpatient care was nearly 9 per cent on the previous year. A total of 36 441 periods of care were registered in which an alcohol-related disease was either the primary or secondary diagnosis, which is nearly 11 per cent more than in 2003.

The greatest increases in alcohol-related diseases occurred in organic brain syndrome (16.0 per cent), diseases of the liver (15.8 per cent) and intoxication (12.1 per cent). Of all abuser clients, men accounted for nearly 80 per cent.

1.4.3 Alcohol-related deaths

In 2004, deaths caused by alcohol diseases and poisonings totalled 1860. The increase on the previous year was some 20 per cent. Alcohol poisonings caused 481 deaths, which is 20 per cent more than in 2003. The number of deaths caused by cirrhosis of the liver increased nn per cent. Alcohol-related causes of death continued to be the second most frequent cause of death among men and women of working age (15 to 64 years). They accounted for 6 per cent of all deaths. Men accounted for some 80 per cent of

alcohol-related deaths. The 45–64 age group accounted for more than 60 per cent of the deaths caused by alcohol diseases and poisonings.

In 2004, 966 persons died as a result of an accident or violence while under the influence of alcohol. Moreover 18 persons died as victims of the act of a drunken person. In all 2844 persons died in Finland as a result of alcohol use. It has also been estimated that alcohol was a contributory cause of death in more than 700 cases of death.

1.5 Crimes and arrests involving alcohol use

1.5.1 Violent offences

In 2004, the number of violent offences recorded by the police amounted to 30 284, which is 3.3 per cent higher than the previous year. Manslaughters and murders increased nearly 40 per cent, representing 144 deaths.

Traditionally there is a link between alcohol use and violent offences. The 2004 statistics show that 67 per cent of assaults reported to the police and 62 per cent of fatal violent offences were committed under the influence of alcohol. The percentages are of the same order as in previous years. The steep rise in alcohol consumption in 2004 does not seem to have resulted in any peak figures in violent offences. Violent offences have increased with the rather steady growth of alcohol consumption since the mid-1990s. However, the increase in assaults in 2004 can be largely attributed to increasing violence inside residences and other private locations. This is as expected as it was the retail consumption of alcoholic beverages and passenger imports in particular that increased in 2004 while consumption in restaurants kept decreasing.

1.5.2 Drink driving and traffic offences

In 2004, the number of cases of drink driving recorded by the police amounted to 26 977, which is 9.6 per cent higher than the previous year. Aggravated cases of drink driving accounted for 59 per cent. Aggravated drink driving involves a blood alcohol content of over 1.2 per mil. Cases of driving under the influence of alcohol or drugs increased 10.5 per cent, and cases of aggravated drink driving 9.0 per cent.

The increase in alcohol consumption does not fully explain the increase in the cases of drink driving in 2004. Although the growth of alcohol consumption affects drink driving offences, this effect is lessened by police activity, more effective traffic surveillance and surveillance techniques, and the greater risk of being caught. In 2004, for instance, the police breath tested 1 057 000 drivers. This was 171 000 breath tests more than the previous year, that is, the increase was 20 per cent.

The increase in offences of drink driving in 2003 and 2004 can also partly be attributed to the entry into force on the 1st of February 2003 of legislation on zero tolerance for drugs. In 2004, drug cases accounted for 8 per cent of cases of driving while intoxicated, and mixed use of substances for 3 per cent. Other cases of drink driving (drunkenness on water, rail and air transport) increased in 2004 by 8.2 per cent from the previous year, amounting to 501 cases.

In 2004, a total of 92 persons (in the previous year 76 persons) were killed and 1357 persons (1286) injured in road accidents involving alcohol. Further, alcohol cases accounted for 27 per cent of fatal road traffic accidents and for 14 per cent of road traffic accidents with personal injuries.

National studies of road-side tests show a slight decrease in the number of breath-tested drivers who have consumed some alcohol, that is, have had a breath test result below 0.5 per mil. Since the mid-1990s, the share of such drivers has increased steadily.

1.5.3 Arrests for drunkenness

In 2004, arrests for drunkenness started to grow, totalling 105 819. The increase on the previous year was 11,1 per cent or over 10 500 persons.

1.6 Alcohol economy and cost of alcohol harm

In 2004, consumers' expenditure on documented alcohol totalled EUR 3.75 billion, which is 7.4 per cent less than in the previous year. In per-capita terms, expenditure on alcoholic beverages totalled EUR 716, which is EUR 60 less than in 2003. Alcohol expenditure accounted for 5.4 per cent of private consumption expenditure. The state's alcohol tax revenues (including value-added tax) decreased by more than 16 per cent to EUR 1.7 billion, which accounted for 4.6 per cent of the total state revenues (financing measures excluded).

In 2003, society paid between EUR 0.6 and 0.8 billion in direct costs and between EUR 2.5 and 4.7 billion in indirect costs as a result of the abuse of alcohol. Over 30 per cent of these direct costs were caused by public disturbances. Health care accounted for a quarter and social services for just under one fifth of the direct costs caused by alcohol-related harm.

2 Drug situation

The growth in the population share of experimental drug users slowed down in the early 2000s. Between 2002 and 2004, no major changes occurred in the figure. The proportion of those who had experimented with cannabis during the previous year was still 3 per cent of people aged 15–69. By contrast, a clear increase occurred in problem users of amphetamines and opiates between 1999 and 2002. In 2002, problem users were estimated to represent 0.4 to 0.6 per cent of the 15–69 age group.

The increase in drug experimentation in the late 1990s has increased the demand for substance abuse services for problem users in the early 2000s. In 2003, drug clients accounted for 27 per cent of all substance abuse clients in social and health care, compared with 16 per cent in 1999.

2.1 Finnish drug policy

The 2003 Programme of the Finnish Government stated that the Government would draw up a Drug Policy Action Programme for 2004 to 2007. The Action Programme, approved in February 2004, specified measures for co-ordinating the drugs policy, reducing drug demand, supply and harm, and promoting international actions, research and monitoring.

In the area of public administration, the programme aims to establish permanent procedures necessary to co-ordinate national drugs policy, and to revise the Finnish legislation in order to take into account changes in Community legislation and the increasingly rapid market entry of new substances not yet covered by the control measures. To reduce the demand for drugs, the programme aims to develop new methods of substance abuse prevention, to enhance co-operation between authorities at local level, and to strengthen the role of NGOs. In addition, multiprofessional co-operation is to be intensified in school and student health care, and local co-operation practices are to be established for preventing the exclusion of young substance abusers. Further, in the area of treatment provision, efforts are to be made to ensure the availability of adequate drug treatment services, to develop knowledge and skills in the prevention and treatment of drug problems, and to increase the use of treatment in the context of penal sanctions. Efforts are also to be made to enhance co-operation between the police, the customs, the Frontier Guard authorities, the prosecutor and the private security branch to limit the supply of drugs, and co-operation between different authorities is to be increased concerning drug precursors. Furthermore, the knowledge base and research concerning drugs are to be developed, and international actions for preventing the use and distribution of drugs are to be promoted, in addition to which Finland continues to support the work against drugs in its neighbouring areas and within the framework of development co-operation.

2.2 Drug attitudes among Finns

A follow-up survey conducted in 2004 concerning lifestyles and their health impacts (Jallinoja, P. 2004) showed that the percentage of those who consider drug use to be a serious problem (81 per cent) has decreased by 9 percentage points over three years. An even clearer sign of more liberal attitudes is that the percentage of those who regard drug use as a very serious problem (40 per cent) has decreased by 18 percentage points. Men aged 15–24 represent one extreme in the comparison: the percentage of those who regard drug use as a serious problem decreased in this age group from 75 per cent to 56 per cent between 2001 and 2004. Even more liberal attitudes were found among those who had contacts with people who had tried drugs and those who had been offered drugs. Accordingly, it could be assumed that concern about drugs is less frequent where drugs are circulating and used more frequently, compared with where people themselves have little contact with the drug phenomena.

The findings seem to suggest that the fear and anxiety felt due to the drug wave's rapid spread in the 1990s and the related serious harm (e.g. sudden deaths) are passing. Nevertheless, these changes in attitudes among Finns do not mean that drug use is culturally accepted in Finland. Four in five respondents still think that drug use is a serious problem in Finland, and half of them regard it as a very serious problem. When the respondents were asked for their opinions on drug use trends, nearly three quarters anticipated that the use will increase. Reports of drug use as a minor or insignificant problem have typically been very infrequent, only a few dozen respondents reporting that they anticipate drug use to decrease in the near future.

2.3 Drug experimentation and use

In the 1990s, drug use, experimentation and harm increased throughout the country. Drug experimenting and use increased particularly among young people and young adults. The first signs of a slow-down only become visible at the turn of the decade.

In 2004, about 12 per cent of Finns aged 15–69 reported having experimented with cannabis at least once. The finding is the same as in 2002. Slightly more than 3 per cent of the adult population had experimented with cannabis during the previous year. Five per cent of the adult population had sometimes used medicines to get intoxicated, with 2 per cent reporting drug use during the previous year. Around 1 to 2 per cent of the adult population had sometimes experimented with amphetamines and ecstasy, and 0.5 per cent reported experimentation during the previous year (Hakkarainen P. et al. 2005). Experimenting with ecstasy and cocaine is regarded as a measure of recreational drug use; 2 to 3 per cent of Finns aged 15–34 have reported experimenting with these substances at least once.

Although the proportion of experimental cannabis users in the adult population seems to have grown steadily for the past ten years, no major changes have occurred in cannabis use during the previous twelve months, compared with 1998 and 2002. The result seems to indicate that the growth of drug use is slowing down among the population that is most actively experimenting. More than one in five young adults (15 to 34 years) have taken cannabis at least once during their lifetime. (Hakkarainen Pekka et al. 2005). However, it seems that increasingly few 15–24-year-olds start experimenting with cannabis. Surveys among schoolchildren have given similar results. In 2003, 11 per cent of 15–16-year-olds had sometimes experimented with some illegal drug. This estimate has remained roughly unchanged since 1999 (Ahlström S. et al., 2003). The School Health Promotion Study, for example, confirms this finding and even gives some suggestions of a downward trend in drug experimentation among schoolchildren.

In 2002, the proportion of amphetamine and opiate abusers among people aged 15–69 was estimated at 0.4 to 0.6 per cent in the whole country, and at 0.7 to 1.1 per cent in the Greater Helsinki area. Amphetamine abusers were the largest abuser group. (Partanen P. et al., 2004). Unlike the general drug use trends, from 1999 to 2002, the estimated number of amphetamine and opiate abusers has increased rapidly. The census of intoxicant-related cases shows the same trend. The proportion of drug abusers of all substance abuse clients as recorded in health and social care services on one day was 16 per cent in 1999, compared with 27 per cent in 2003. Although a majority of problem users are amphetamine abusers, the use of buprenorphine in particular has increased.

2.4 Drug treatment system

During recent years, the provision of services for drug abusers by specialised care units has been increased in Finland. For example, new community-based drug treatment units for young drug abusers have been set up. A new decree (289/2002) was issued in 2002 on the pharmacotherapy of opiate addicts, which increased the number of units assessing the need for care and providing treatment. In 2002 and 2003, the Ministry of Social Affairs and Health granted an extra EUR 7.5 million for developing the care of drug abusers. One of the priority areas was to develop the pharmacotherapy of opiate addicts, as well as to promote the provision of care for other seriously addicted substance abusers.

The model of low-threshold health counselling centres for intravenous drug abusers has been adopted on a wider scale. The counselling centres provide needle exchange services, as well as basic health services and counselling. The first centre was opened in Helsinki in 1997, and by the end of 2004 a health counselling centre had been opened in 23 different municipalities. Since 2004, health centres have also been obliged to provide health counselling services. In addition, pharmacies have an important role in providing clean syringes and needles in areas where no specific health counselling services are available.

2.4.1 Specialised services for substance abusers

Data on treatment given to drug abusers has been gathered in a Drug Treatment Information System since 1998 by an anonymous data collection procedure that treatment units take part in on a voluntary basis.

In 2004, 166 units offering services for substance abusers provided data for the system, and information was received concerning 5701 clients. The units included A-clinics, youth clinics, detoxification and rehabilitation units, outpatient and institutional drug treatment units, and psychiatric units. The material mostly concerned community-based/outpatient units, particularly in the Province of Southern Finland.

According to the Drug Treatment Information System, the primary reason for seeking treatment among narcotics and medicine abusers was the use of opiates (34 per cent) rather than the use of amphetamines or other stimulants (26 per cent). Within the opiates groups, the proportion of people whose primary reason for seeking treatment was buprenorphine abuse has increased steeply, being 27 per cent in 2004. A typical feature of the Finnish drug culture is also that more than 80 per cent of amphetamine and opiate users use the drug intravenously. Polydrug use was common; two out of three respondents reported having used at least three different substances when seeking treatment.

According to the 2003 census of intoxicant-related cases, more than one third of visits by substance abusers in community-based services for substance abusers were associated with drugs, compared with about 40 per cent in institutional services. An estimate based on the Drug Treatment Information System, which describes the problem use of drugs more appropriately, is that drug users account for some 20 per cent of those using community-based services and some 30 per cent of those using institutional services. In health care, nearly one in four cases involving substance use involves drugs. In 2004, pharmacotherapy for opioid addicts was estimated to have had 700 to 750 clients.

According to the census of intoxicant-related cases, clients who use drugs are more than 10 years younger than other clients in services for substance abusers. In the same way as previously, those seeking treatment in 2004 were young, the average age being 27.3 years. Women were three years younger than men. The clients were usually at risk of exclusion or excluded. They showed a low educational level and were often unemployed (62 per cent). One in nine (11 per cent) was homeless.

In 2003, twelve of the health counselling centres associated with drug treatment were in municipalities with a population over 50 000 and eight in municipalities with a population of 20 000 to 50 000. Data gathered on an anonymous basis in 2003 showed that the number of clients was nearly 10 000: the Helsinki centre had the largest number of visits (about 3900 clients) followed by Turku (about 1200 clients), Vantaa (about 1100 clients), Espoo (about 1100 clients) and Tampere (about 900 clients). (Partanen, A. 2004)

The 2004 national evaluation of social and health services, which examined the supply and use of services for substance abusers, showed that fewer than half of the local authorities offer treatment for substance abusers, such as substitution and maintenance treatment, exchange of needles and syringes and other low-threshold services.

2.4.2 Drug users in health services

Inpatient wards registered 6853 drug-related care periods in which a drug-related disease, i.e. a disease related to narcotics or medicines, was the primary diagnosis, and 9628 care periods in which a drug-related disease was the primary or secondary diagnosis. A fifth of drug-related care periods were directly related to the use of narcotics. A great increase was observed in treatments given for poisonings where the active agent was not reported. Drug-related care periods represented one fifth of all hospital care periods involving substance abuse; however, the proportion was one half for under-35s.

Of communicable diseases, particularly hepatitis C is associated with intravenous drug use. However, the number of new hepatitis C infections reported annually has decreased over the past few years. In 2004, new infections totalled 1238 (the Infectious Disease Register of the National Public Health Institute). The Drug Treatment Information System of STAKES showed that 63 per cent of substance abuse clients with a hepatitis C test result were hepatitis C positive.

HIV is another serious viral infection that is transmitted intravenously. The HIV epidemic that broke out due to intravenous drug use in 1998 still continued, although after the initial rapid increase it has shown some signs of decline for several years. In 2004, less than 10 per cent of all new HIV infections were

due to intravenous drug use, as compared with more than half in 1999 (Infectious Disease Register). The Drug Treatment Information System showed that some 2 per cent of clients with a HIV test result were HIV positive, while the corresponding figure was about 1 per cent based on the monitoring data of the health counselling centres.

2.4.3 Drug-related deaths

From 1997 to 2000, narcotics findings reported in forensic analyses almost doubled. After this, the number of findings has stabilised and even decreased, being estimated at 146 in 2003. In 67 cases of death, the primary cause of death was narcotics poisoning. The most important single reason for this was that the supply of heroin dried up in the market, with a resultant decrease in the number of deaths caused by heroin. (Helsinki University Department of Forensic Medicine)

2.5 Drugs and criminality

2.5.1 Drug offences

In 2004, the police and the Customs recorded a total of 14 486 drug offences. Of them, two out of three were associated with drug-user offences, and 4 per cent with aggravated drug offences. No major changes have occurred in the figures since 2001. The number of cannabis and buprenorphine seizures has remained relatively unchanged, while amphetamine and ecstasy seizures even show a slight downward trend and heroin seizures have plummeted. Seizures show a clear upward trend only as far as cannabis plants are concerned. Furthermore, 46 per cent of prisoners practice disease-level drug use, and 18 per cent have been sentenced with a drug offence as their primary cause of imprisonment.

2.5.2 Violent offences

The 2000–2003 data show that 64 per cent of homicides and 71 per cent of assaults were committed under the influence of alcohol. Some 6 per cent of homicides and some 2 per cent of assaults were committed under the influence of drugs. The number of offences committed under the influence of drugs and their proportion of all recorded violent offences has increased since the early 1990s, particularly in robbery offences. Nevertheless, alcohol is still many times more frequently involved in robbery offences than drugs (43 and 9 per cent, respectively). (Lehti et al. 2004)

2.5.3 Road traffic offences

In 2004, narcotics and medicines were found to be present in 3065 cases of drink driving (compared with 2577 in 2003), representing some 11 per cent of all cases of drink driving. Of these, narcotics were found in 1467 cases (1266). In February 2003, legislation on drink driving was amended by provisions on zero limits for drugs. As a result, there was an increase of over 50 per cent in cases of drug driving between 2002 and 2003. This amendment also made it easier for the police to start pretrial investigations in suspected cases of drug driving. In the 2003 data, cannabis accounted for 25.5 per cent (60 per cent in the previous year), amphetamines 81.8 per cent (66.7 per cent) and heroin 2 per cent (12 per cent) of all narcotics findings.

2.6 Cost of drug-related harm

In 2003, direct costs brought about by the abuse of narcotics and medicines amounted to EUR 0.2 to 0.3 billion, and estimated indirect costs to EUR 0.3 to 0.7 billion. Social care and crime control accounted for the bulk of the direct costs. By far the largest proportion of indirect costs was due to the premature loss of life.

3 Alcohol licensing and supervision

In 2004, the number of the state-owned Alko stores increased while the total numbers of licensed grocery stores and restaurants continued to decrease. Efforts were made to intensify the supervision of the sales and serving of alcoholic beverages. The serving licence was revoked in the case of 61 restaurants with an A or B licence and 25 restaurants with a C licence. The retail sales licences of 15 grocery stores were revoked.

A slight decrease occurred in the domestic production of alcoholic beverages. By contrast, the number of production licences increased slightly. The number of alcohol products on the market continued to increase. Just over 4000 new products were registered, of which some 10 per cent were produced in Finland. About half of the new products were light wines. In particular, product control is concerned with products whose marketing can be seen to be targeted to children and young people. In 2004, a sales ban was imposed on five products.

3.1 Alcohol licensing and supervision authorities

The National Product Control Agency for Welfare and Health and the State Provincial Offices are the authorities responsible for alcohol licensing and supervision in Finland. The Product Control Agency's division for the prevention of alcohol harm deals with the following four themes: implementing the Alcohol Programme 2004–2007, preventing alcohol use among young people, promoting responsible action in the alcohol industry, and ensuring the quality and product safety of alcoholic preparations.

Since 1995, the Product Control Agency has granted traders' licences for the retail sale and serving of alcohol, except for licences for serving alcoholic beverages produced through fermentation and having an alcohol percentage by volume of no more than 4.7, which have been granted by the State Provincial Offices. As of the beginning of 2005, the granting of all licences for retail sale and serving has been the responsibility of the State Provincial Offices. From the beginning of 2004, the State Provincial Offices have been responsible for deciding on extensions of licensing hours. In this context, no major changes were made in the content of the provisions regulating the granting of extension. Instead, it was decided that the State Provincial Offices will intensify the supervision of restaurants that have been granted an extension of licensing hours. In addition, a special supervision fee was imposed on licence holders for the extension.

As the serving of alcoholic beverages is subject to licensing, it is necessary to not only ensure compliance with regulations but also to identify the risks and thus prevent potential harm by laying down limitations or conditions on the licence or by rejecting it. The amended legislation on the grant of serving licences, effective in early 2003, clarified the licensing procedure from the point of view of both applicants and the licensing authorities.

The State Provincial Offices are also responsible for the regional supervision of alcohol serving and retail sale. The Product Control Agency provides the offices with guidance concerning the implementation of licensing and supervision. The supervision aims to ensure that provisions and regulations are observed.

The licensing authorities have strictly applied the new, partly stricter alcohol legislation that became effective in early 2003. The granting of serving licences is restricted in certain work place, sports and leisure time contexts, and a particularly strict attitude has been taken to granting serving licences for events organised for children, young people and families. The professional qualifications of restaurant staff with supervision tasks and their stand-ins are monitored in order to make the supervision more effective and to make restaurant owners and staff commit themselves to appropriate self-supervision.

Supervision by licence holders themselves plays a vital role in the prevention of adverse effects. The licensing authorities have annually organised guidance and training for licence holders and their staff. The emphasis has been on the importance of effective self-supervision measures that take into account any special circumstances in the licensed premises. The Alcohol Act prescribes that restaurant staff with supervision tasks and their stand-ins must have adequate vocational qualifications, and this has further

improved the effectiveness of self-supervision. Monitoring staff qualifications is one of the most important supervision responsibilities of the licensing authorities. Self-supervision is further promoted by an amendment to the Alcohol Act, stating that licensed premises must have enough staff in view of the extent and type of activities in order to ensure effective supervision and maintenance of order. The licence holder must submit a plan on the number of staff members and their tasks to the licensing authority.

Similarly as in previous years, the supervision has focused on the grey economy and white-collar crime. During 2004, the Product Control Agency participated in a three-year tax control project within the framework of a larger project aimed at promoting co-operation between different authorities (the VIRKE project).

In addition to the grey economy, attention has been paid to preventing the sale and serving of alcohol to under-18s and intoxicated people, and to preventing disturbances to other people. Stricter sanctions than before have been consistently applied with regard to violations of the regulations.

3.2 Retail sales of alcoholic beverages

Since 1995, the Product Control Agency has granted permits to Alko stores and its delivery points and to licensed stores that sell fruit wine and the traditional beer 'sahti'. The State Provincial Offices have granted licences for fermented alcoholic beverages with an alcohol content of no more than 4.7 per cent by volume. As of the beginning of 2005, the State Provincial Offices have been responsible for the granting of all licences. In 2004, the fee for a decision on retail sale licences varied between EUR 141 and 340.

Alko had 320 stores at the end of 2003. It also has the right to supply alcoholic beverages in response to orders through its delivery points, which totalled 141 at the end of the year. A total of 6839 grocery stores held a licence for retail sales of fermented beverages with an alcohol content of no more than 4.7 per cent by volume, which is 47 fewer than the previous year. At the end of 2004, there were 54 stores selling fruit wine or sahti.

The Product Control Agency gave two sanction decisions on violations of the sales regulations in Alko's stores. A two-day sales ban was imposed on an Alko store in the centre of Rovaniemi for selling alcoholic beverages to a person under 18. This was the first time a sales ban was imposed on an Alko store. The other sanction was a notice given to an Alko store in Varkaus for selling alcoholic beverages to an intoxicated person.

The State Provincial Offices revoked 15 and suspended 19 retail sale licences as part of their supervision activities. A total of 74 retailers received a written warning or notice.

3.3 Serving of alcoholic beverages

Since 1995, the Product Control Agency has granted licences allowing the serving of all alcoholic beverages (A licence) and those allowing the serving of alcoholic beverages with an alcohol content of no more than 22 per cent by volume (B licence). State Provincial Offices, in turn, grant licences for fermented alcoholic beverages with an alcohol content of no more than 4.7 per cent by volume (C licence). As of the beginning of 2005, the State Provincial Offices have been responsible for the granting of all licences. In 2004, the fee for a serving licence decision varied from EUR 176 to EUR 500.

In 2004, 244 new licences were granted for an indefinite period, which is 20 licences fewer than the previous year. The number of fixed-term licences granted for a maximum period of twelve months was 72, which is 41 fewer than in 2003. Further, 395 temporary licences were granted for a maximum of one month. At the end of 2004, 5309 A and B licences and 3147 C licences were in force. Since the entry into force of the new Alcohol Act, the number of restaurants with an A or B licence has increased by 2081, while the number of restaurants with a C licence has decreased by 2582.

In 2004, the Product Control Agency gave a written warning to 74 licence holders, suspended 25 licences and revoked 61 licences. The State Provincial Offices revoked 25 serving licences and suspended 10 licences in addition to giving a written warning to 78 licence holders.

Priority has been given to supervision measures aimed at combating the grey economy and white-collar crime in the restaurant business. The intensified supervision is reflected in the growing numbers of revoked licences.

Sections 10 and 20 of the decree on alcoholic beverages and strong spirits (1207/2002) and the transitional provisions of the decree prescribe that, as of the beginning of 2005, licences for alcohol retail outlets, Alko stores and alcohol serving are granted by the State Provincial Office for the municipality where the sale of alcohol will take place.

The decree (as amended by Section 1a in 12/2004) states that the Product Control Agency is responsible for guiding the licensing and supervision administration of State Provincial Offices, developing activities, providing information and communication services for the alcohol administration, and supervising the retail sales, serving, advertising and sales promotion of alcoholic beverages nationwide. The aim is to promote the fulfilment of the objective of Section 1 of the Alcohol Act and ensure the uniform implementation of the Act throughout the country.

3.4 Production, import, wholesale and technical use

The Product Control Agency grants licences for the production, wholesale and technical use of alcoholic beverages, strong spirits and other alcohol preparations and for the import of strong spirits.

A total of 583 million litres of alcohol was produced in 2004, which is one per cent less than the preceding year. The production volumes of strong alcoholic beverages and fortified wines increased while those of the other beverage types decreased.

In 2004, five licences were granted for the commercial production of alcoholic beverages, one of which was for research purposes. In the same year, two production licences were revoked. At the end of the year, 126 licences were in force. Thirty-three licences were issued for the wholesale of alcoholic beverages. Fourteen wholesale licences were revoked, two of them as a sanction imposed by the authorities. At the end of 2004, licences for the wholesale of alcoholic beverages and strong spirits totalled 203. A total of 69 licences were granted for technical use of alcohol, and 53 licences were revoked on the grounds that alcohol was no longer used. At the end of 2004, licences for the technical use of alcohol totalled 2413.

3.5 Product control

The number of alcohol products on the market has increased steadily. At the end of 2004, the product register of alcohol beverages included some 30 000 alcohol products, of which just over half (15 600) were products delivered by wholesalers to licensed restaurants and retail outlets during the year. A total of 4124 new products were registered, of which 451 were produced in Finland and 554 outside the EU. About half of the new products were light wines.

In particular, product control is concerned with products whose composition or labelling is such that their marketing can be seen to be targeted to children or young people. In 2004, 12 advisory opinions were issued; in three of these cases the assessment was made from the viewpoint of the product being used by young people. The Product Control Agency has prevented an alcohol-containing energy drink from entering the market. Unlike many other European countries, no such products are commercially available in Finland. In 2004, a sales ban was imposed on five products. Four of these could be considered to be targeted to young people.

In 2004, the Product Control Agency had a total of 192 samples of alcoholic beverages analysed. The samples represented different product groups as follows: pre-mixed drinks 51 (such as long drinks), beers 49, ciders 21, wines 20, fruit wines 14, liqueurs 25 and other distilled alcoholic beverages 8. In addition, three drink mixtures prepared by restaurants themselves were analysed. Further, at the request of a consumer, one product was analysed for its chemical composition. Four non-alcoholic energy drinks commonly used in restaurants' drink mixtures were analysed for their caffeine content.

The samples underwent preliminary analyses (such as alcohol content and extract analyses), in addition to which a number of chemical and microbiological tests and sensory evaluations, depending on the product/product group, were carried out on the basis of a risk analysis.

With regard to beers, the focus was on imported beers on sale at grocery stores. Four samples (the same trade name, different manufacturing batches) had an alcohol content above the allowable limit of 4.7 per cent by volume, and all batches of the product were withdrawn from the market by the wholesaler.

Fruit wines and their ingredients were analysed for patuline content. Samples were taken from alcoholic beverages containing apple as an ingredient, as well as from the ingredients. In the eight samples analysed, patuline content remained below the determination level (10 mg/l).

Ciders and pre-mixed drinks on sale at grocery stores were analysed for the origin of the alcohol contained in them (alcohol produced through fermentation vs. distilled ethyl alcohol). In the case of one product series (three different trade names), it could not be proved that the product had been manufactured exclusively by fermentation, and hence restrictions on sales were imposed. Work was continued on the compilation of a databank on fermented alcoholic beverages and their ingredients as a part of the efforts to further develop fermentation analytics.

Wine samples were analysed for foreign substances by determining their ochratoxin, nonylphenyl (wines boxes), lysozyme (white wines) and ethylcarbamate (red wines) contents.

In addition, a control study was carried out with Alko Inc. to determine the amounts of quinine and caffeine and its derivatives theobromine and theophylline in alcoholic beverages. Seventy-two alcoholic beverages were analysed. They consisted of commercially available liquors and pre-mixed drinks.

In addition to the composition of alcoholic beverages, their compliance with labelling requirements is monitored. The following guidelines were issued concerning the labelling of alcoholic beverages: general guidelines, guidelines on in-house labelling and guidelines on notifications of origin and alcohol content. The guidelines on wine labelling were updated in compliance with the Commission Regulation (316/2004). Further, the guidelines on supervising alcoholic beverages marketed as organically produced were updated in compliance with the Commission Regulation (753/2002) on the labelling of wines.

In 2004, the control system for organic alcoholic beverages covered nine companies: three breweries, three companies importing alcoholic beverages from outside the EU, two fruit wine producers and a company that both bottles grape wines and imports bottled grape wine from third countries. Three new licence holders joined the system in 2004. An annual inspection referred to in the Council Regulation (2092/91) on organic production of agricultural products was carried out in all companies covered by the system.

In 2004, a total of 243 inspection visits were carried out in the context of the product control of alcoholic beverages and in order to control technical use and production and storage conditions. Sixty-three inspection visits concerned production, 74 concerned wholesale, one concerned the import of strong spirits and 105 concerned technical use.

3.6 Advertising of alcoholic beverages

Regulation of alcohol advertising has been considered an important way of controlling alcohol consumption. Most European countries have imposed restrictions on alcohol advertising. The EU Television Directive restricts alcohol advertising on television. The directive was implemented in Finland by the provisions on advertising included in the 1995 Alcohol Act. As for the other Nordic countries, Norway allows no alcohol advertising whilst in Sweden regulations concerning this type of advertising were amended in accordance with the judgement of the European Court of Justice in the Gourmet case so that advertising of beverages with an alcohol content less than 15 per cent by volume is permitted.

The WHO recommendation adopted in December 1995 and the Stockholm Declaration on Young People and Alcohol 2001 support restrictions on alcohol advertising, especially on advertising targeted to young people. Both explicitly mention that alcohol is often associated with sports to appeal to young people. This has been taken into account in France, for instance, where alcohol advertising is banned at sports events.

Under the Alcohol Act, the advertising of light beverages with an alcohol content of no more than 22 per cent by volume is allowed, with certain restrictions. These restrictions apply to advertising targeted to minors, including alleged health effects, being against good conduct, etc. The restrictions also apply to beverages with an alcohol content between 1.2 and 2.8 per cent by volume. The advertising, indirect advertising and other sales promotion of strong alcoholic beverages with an alcohol content of over 22 per cent by volume is forbidden. In 1999, the Product Control Agency issued guidelines on the advertising of alcoholic beverages that combine earlier specific instructions and examples of earlier cases.

The supervision of the advertising of alcoholic beverages and drinks with an alcohol content of more than 1.2 per cent by volume is the responsibility of the Product Control Agency and the State Provincial Offices. Both of these authorities may forbid advertising that does not comply with the legislation, and they can impose a conditional fine. Alternatively, the advertiser can be given written notice to rectify the advertisement. The emphasis in the supervision of advertising has been on preventive measures.

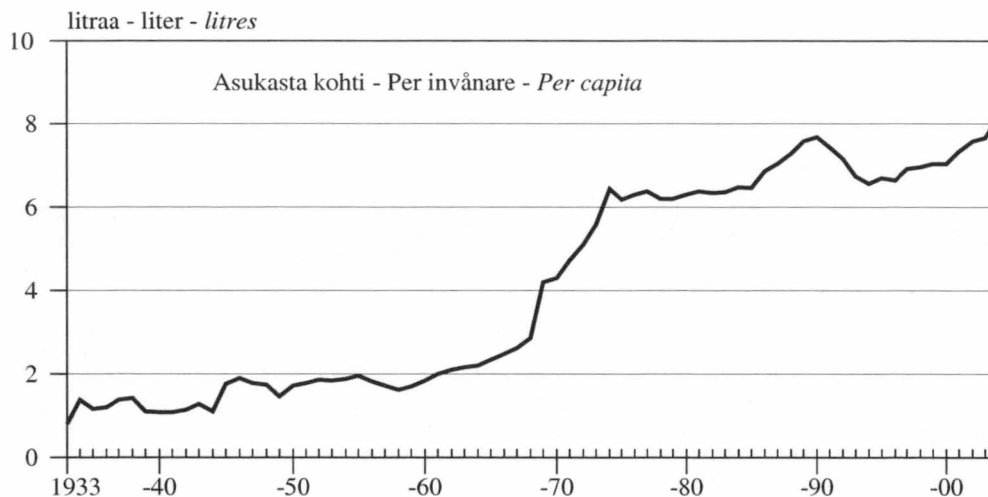
In 2004, the Product Control Agency dealt with 93 cases relating to alcohol advertising. Four prohibitive decisions were made, and three of these cases were deemed to merit a conditional fine. Advisory opinions were issued in 10 cases. At the request of entrepreneurs themselves, 4 preliminary statements were issued concerning the conformity of advertisements to the legislation. In addition, individual guidance was available to entrepreneurs by phone and by mail, but no statistical data are available on these activities. A total of three control measures by the State Provincial Offices were recorded.

Taulukoissa käytetyt symbolit - Teckenförklaring - *Explanation of symbols:*

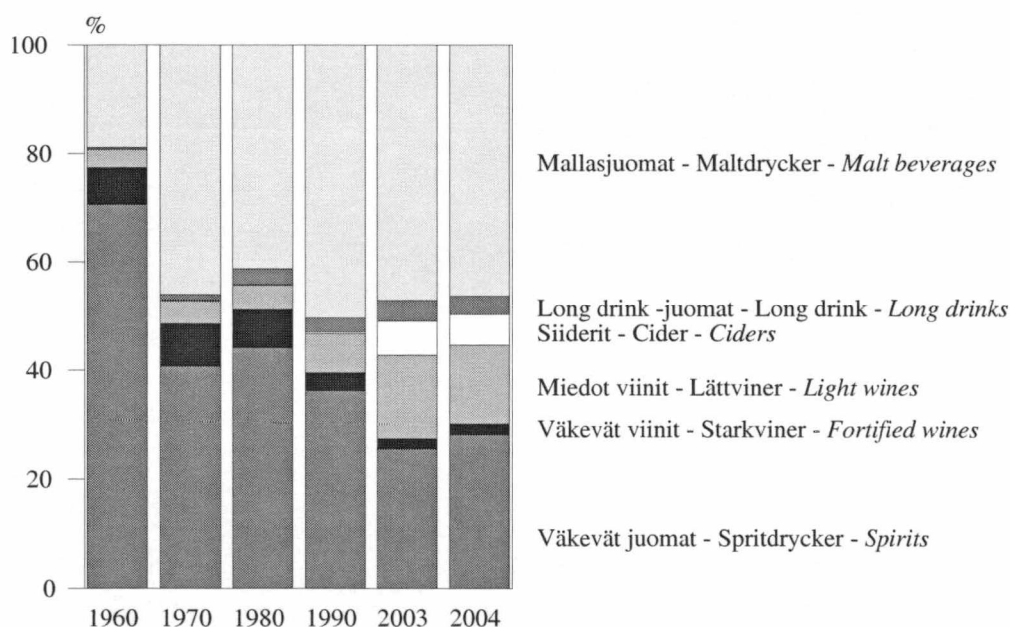
- Ei yhtään - Värdet noll - *Magnitude nil.*
- 0 Suure pienempi kuin puolet käytetystä yksiköstä - Mindre än hälften av den använda enheten - *Magnitude less than half of unit employed.*
- . Tieto epälooginen esitettäväksi - Uppgift kan inte förekomma - *Category not applicable.*
- .. Tietoa ei ole saatu tai se on liian epävarma esitettäväksi - Uppgift ej tillgänglig eller alltför osäker för att anges. - *Data not available or too uncertain for presentation.*
- ... Salassapitosäännön alainen tieto - Sekretessbelagd uppgift - *Data subject to secrecy.*
- * Ennakkotieto - Förhandsuppgift - *Advance information*

TAULUKOT JA KUVIOT
TABELLER OCH FIGUR
TABLES AND FIGURES

Kuvio 1. Alkoholijuomien kulutus 100 %:n alkoholina asukasta kohti vuosina 1933–2004
Figur 1. Alkoholkonsumtion i 100 %-ig alkohol per invånare åren 1933–2004
 Figure 1. Consumption of alcoholic beverages per capita, 100 % alcohol in 1933–2004

Kuvio 2. Alkoholijuomien kulutuksen rakenne juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina vuosina 1960–2004
Figur 2. Fördelning av alkoholkonsumtionen per dryckesgrupp i 100 %-ig alkohol åren 1960–2004
 Figure 2. Division of the consumption of alcoholic beverages by type of beverage, 100 % alcohol in 1960–2004

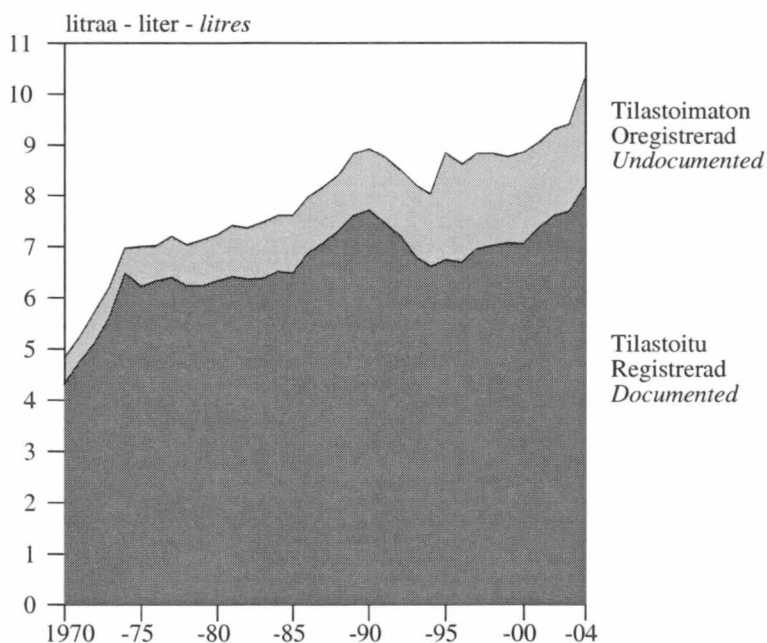
1. Alkoholijuomien kokonaiskulutus 100 %:n alkoholina asukasta kohti vuosina 1985–2004
Total alkoholkonsumtion i 100 %-ig alkohol per invånare åren 1985–2004
Total consumption of alcoholic beverages per capita, 100 % alcohol in 1985–2004

	1985	1990	2000	2003	2004	
	litraa - liter - litres					
Tilastoitu kulutus - <i>Documented consumption</i>	6,5	7,7	7,0	7,7	8,2	Registrerad konsumtion
Tilastoimaton kulutus - <i>Undocumented consumption</i>	1,1	1,2	1,8	1,7	2,1	Oregistrerad konsumtion
Kokonaiskulutus - <i>Total consumption</i>	7,6	8,9	8,8	9,4	10,3	Konsumtion sammanlagt

2. Alkoholijuomien tilastoimaton kulutus 100 %:n alkoholina vuosina 1998–2004
Oregistrerad alkoholkonsumtion i 100 %-ig alkohol åren 1998–2004
Undocumented consumption of alcoholic beverages, 100 % alcohol in 1998–2004

	1998	1999	2000	2003	2004	
	milj.litraa - milj. liter - million litres					
Kotivalmistus - <i>Home distilled</i>	1,4	1,0	1,0	1,0	0,7	Hembrygd
Turistialkoholi - <i>Tourist alcohol</i>	5,1	4,7	5,2	4,6	7,7	Turistinköp
Ulkomailla nautittu - <i>Consumed abroad</i>	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	Konsumerade utomlands
Laiton valmistus ja salakuljetus - <i>Illegal distilling and smuggling</i>	1,4	1,3	1,2	1,4	0,8	Olaglig tillverkning och smuggling
Yhteensä-Total	9,6	8,7	9,1	8,7	10,9	Totalt

Kuvio 3. Alkoholijuomien kokonaiskulutus 100 %:n alkoholina asukasta kohti vuosina 1970–2004
Figur 3. Total alkoholkonsumtion i 100 %-ig alkohol per invånare åren 1970–2004
Figure 3. Total consumption of alcoholic beverages per capita, 100 % alcohol in 1970–2004

Lähteet: SVT. Alkoholitilastot. Stakes; STTV - Källor: FOS. Alkoholstatistik. Stakes, STTV - Sources: OSF. Alcohol statistics. Stakes; STTV

Alkoholijuomien kulutus
Alkoholkonsumtion
Consumption of alcoholic beverages

3. Alkoholijuomien kulutus asukasta kohti vuosina 1960–2004
Alkoholkonsumtion per invånare åren 1960–2004
Consumption of alcoholic beverages per capita in 1960–2004

Vuosi År Year	Litraa 100 %:n alkoholia Liter i 100 %-ig alkohol Litres 100 % alcohol			Euroa Euro EUR		
	Asukasta kohti Per invånare Per capita	15 vuotta täyttä- nyttä kohti Per invånare 15 år och över Per capita aged 15 years or more	18 vuotta täyttä- nyttä kohti Per invånare 18 år och över Per capita aged 18 years or more	Asukasta kohti Per invånare Per capita	15 vuotta täyttä- nyttä kohti Per invånare 15 år och över Per capita aged 15 years or more	18 vuotta täyttä- nyttä kohti Per invånare 18 år och över Per capita aged 18 years or more

Kulutus - Konsumtion - Consumption

1960	1,85	2,69	2,87	15	21	23
1970	4,30	5,84	6,31	59	80	87
1980	6,31	7,94	8,45	233	292	311
1990	7,69	9,53	9,97	632	783	820
2000	7,04	8,59	9,02	677	826	867
2001	7,34	8,95	9,37	721	879	920
2002	7,60	9,24	9,67	762	927	969
2003	7,67	9,31	9,73	776	943	986
2004	8,17	9,89	10,35	716	868	908

Vähittäiskulutus - Konsumtion genom detaljhandel - Consumption through retail outlets

1960	1,40	2,04	2,18	9	14	15
1970	3,12	4,24	4,58	36	49	53
1980	4,77	6,00	6,39	143	180	191
1990	5,87	7,28	7,61	376	466	487
2000	5,54	6,76	7,09	417	509	534
2001	5,86	7,14	7,48	454	553	580
2002	6,13	7,46	7,80	487	593	620
2003	6,26	7,59	7,94	500	607	635
2004	6,80	8,24	8,62	452	548	573

Anniskelukulutus - Konsumtion genom servering - Consumption through licensed serving

1960	0,45	0,65	0,70	5	8	8
1970	1,18	1,61	1,74	23	31	34
1980	1,54	1,94	2,07	90	113	120
1990	1,82	2,25	2,36	256	318	332
2000	1,51	1,84	1,93	260	317	333
2001	1,49	1,81	1,90	267	325	341
2002	1,46	1,78	1,86	274	334	349
2003	1,41	1,71	1,79	276	335	351
2004	1,36	1,65	1,73	264	320	335

Lähteet: SVT. Alkoholitilastot. Stakes; STTV - Källor: FOS. Alkoholstatistik. Stakes; STTV - Sources: OSF. Alcohol statistics. Stakes; STTV

4. Alkoholijuomien kulutus 100 %:n alkoholina vuosina 1990–2004
Alkoholkonsumtion i 100 %-ig alkohol åren 1990–2004
Consumption of alcoholic beverages, 100 % alcohol, in 1990–2004

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Spirits	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other spirits	Väkeviä viinejä Starkviner Fortified wines	Mietoja viinejä Lättviner Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Stark öl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer	Yhteensä Totalt Total
1 000 litraa - liter - litres									
1990	9 403	4 522	1 204	2 809	87	1 016	7 633	11 559	38 233
1991	8 336	4 019	1 160	3 358	102	774	6 135	13 310	37 193
1992	7 140	3 608	1 096	3 664	122	606	3 945	15 918	36 101
1993	6 126	3 407	949	3 842	176	524	2 513	16 763	34 299
1994	6 227	2 629	1 273	3 804	267	571	2 137	16 613	33 520
1995	6 634	2 660	1 265	3 721	849	677	2 032	16 456	34 295
1996	6 473	2 544	1 268	3 489	996	1 022	1 874	16 501	34 167
1997	6 657	2 739	1 170	3 767	1 293	1 216	1 803	16 986	35 632
1998	6 750	2 888	772	4 165	1 707	1 398	1 749	16 579	36 009
1999	6 609	2 846	748	4 394	2 243	1 222	1 750	16 635	36 446
2000	6 579	2 863	747	4 562	2 528	1 090	1 642	16 469	36 480
2001	6 826	3 083	807	5 094	2 650	1 067	1 618	17 009	38 156
2002	6 935	3 209	727	5 606	2 696	1 436	1 606	17 335	39 551
2003	6 997	3 245	743	6 132	2 562	1 539	1 495	17 305	40 016
2004	8 343	3 722	875	6 146	2 474	1 450	1 441	18 308	42 760

Asukasta kohti, litraa - Per invånare, liter - Per capita, litres

1990	1,89	0,91	0,24	0,56	0,02	0,20	1,53	2,32	7,69
1991	1,67	0,80	0,23	0,67	0,02	0,15	1,23	2,66	7,44
1992	1,42	0,72	0,22	0,73	0,02	0,12	0,78	3,17	7,18
1993	1,21	0,67	0,19	0,76	0,03	0,10	0,50	3,32	6,78
1994	1,23	0,52	0,25	0,75	0,05	0,11	0,42	3,27	6,60
1995	1,30	0,52	0,25	0,73	0,17	0,13	0,40	3,23	6,73
1996	1,27	0,50	0,25	0,68	0,19	0,20	0,37	3,22	6,68
1997	1,30	0,53	0,23	0,73	0,25	0,24	0,35	3,31	6,94
1998	1,31	0,56	0,15	0,81	0,33	0,27	0,34	3,22	7,00
1999	1,28	0,55	0,14	0,85	0,43	0,24	0,34	3,22	7,05
2000	1,27	0,55	0,14	0,88	0,49	0,21	0,32	3,18	7,04
2001	1,31	0,59	0,16	0,98	0,51	0,21	0,31	3,27	7,34
2002	1,33	0,62	0,14	1,08	0,52	0,28	0,31	3,33	7,60
2003	1,34	0,62	0,14	1,17	0,49	0,29	0,29	3,32	7,67
2004	1,59	0,71	0,17	1,17	0,47	0,28	0,28	3,50	8,17

Lähteet: SVT. Alkoholitilastot. Stakes; STTV - Källor: FOS. Alkoholstatistik. Stakes; STTV - Sources: OSF. Alcohol statistics. Stakes; STTV

5. Alkoholijuomien vähittäiskulutus 100 %:n alkoholina vuosina 1990–2004
Alkoholkonsumtion genom detaljhandel i 100 %-ig alkohol åren 1990–2004
Consumption of alcoholic beverages through retail outlets, 100 % alcohol, in 1990–2004

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Spirits	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other spirits	Väkeviä viinejä Starkviner Fortified wines	Mietoja viinejä Lättviner Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Stark öl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer	Yhteensä Totalt Total
1 000 litraa - liter - litres									
1990	8 132	3 865	1 170	2 467	38	683	3 136	9 707	29 199
1991	7 322	3 477	1 132	3 050	49	542	2 510	10 537	28 618
1992	6 211	3 128	1 072	3 381	55	414	1 732	11 664	27 658
1993	5 297	2 985	927	3 577	83	343	1 241	11 700	26 153
1994	5 430	2 198	1 245	3 522	133	359	1 178	11 412	25 476
1995	5 619	2 228	1 195	3 348	527	399	1 064	11 158	25 538
1996	5 548	2 067	1 168	3 111	590	676	937	11 437	25 535
1997	5 608	2 085	1 045	3 245	782	836	941	11 909	26 450
1998	5 764	2 242	750	3 664	1 136	1 100	960	11 851	27 468
1999	5 733	2 305	730	3 947	1 548	957	978	12 124	28 322
2000	5 700	2 344	731	4 117	1 827	868	965	12 128	28 680
2001	5 911	2 555	792	4 630	1 956	853	977	12 753	30 427
2002	6 019	2 717	713	5 155	2 014	1 180	1 002	13 125	31 926
2003	6 112	2 764	728	5 656	1 950	1 223	897	13 321	32 651
2004	7 448	3 241	861	5 639	1 910	1 123	882	14 518	35 623

Asukasta kohti, litraa - Per invånare, liter - Per capita, litres

1990	1,63	0,78	0,24	0,50	0,01	0,14	0,63	1,95	5,87
1991	1,46	0,70	0,23	0,61	0,01	0,11	0,50	2,11	5,73
1992	1,24	0,62	0,21	0,67	0,01	0,08	0,34	2,32	5,50
1993	1,05	0,59	0,18	0,71	0,02	0,07	0,25	2,31	5,17
1994	1,07	0,43	0,25	0,69	0,03	0,07	0,23	2,25	5,02
1995	1,10	0,44	0,23	0,66	0,10	0,08	0,21	2,19	5,01
1996	1,08	0,40	0,23	0,61	0,12	0,13	0,18	2,24	4,99
1997	1,09	0,41	0,20	0,63	0,15	0,16	0,18	2,32	5,15
1998	1,12	0,44	0,15	0,71	0,22	0,21	0,19	2,30	5,34
1999	1,11	0,45	0,14	0,76	0,30	0,19	0,19	2,34	5,48
2000	1,10	0,45	0,14	0,79	0,35	0,17	0,19	2,34	5,54
2001	1,14	0,49	0,15	0,89	0,38	0,16	0,19	2,45	5,86
2002	1,16	0,52	0,14	0,99	0,39	0,23	0,19	2,52	6,13
2003	1,17	0,53	0,14	1,08	0,37	0,23	0,17	2,55	6,26
2004	1,42	0,62	0,16	1,08	0,36	0,21	0,17	2,77	6,80

6. Alkoholijuomien anniskelukulutus 100 %:n alkoholina vuosina 1990–2004
Alkoholkonsumtion genom servering i 100 %-ig alkohol åren 1990–2004
Consumption of alcoholic beverages through licensed serving, 100 % alcohol, in 1990–2004

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Spirits	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other spirits	Väkeviä viinejä Starkviner Fortified wines	Mietoja viinejä Lättviner Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Stark öl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer	Yhteensä Totalt Total
1 000 litraa - liter - litres									
1990	1 271	657	34	342	49	333	4 497	1 852	9 034
1991	1 013	542	28	308	53	232	3 626	2 773	8 575
1992	929	480	24	284	67	192	2 213	4 254	8 443
1993	828	422	22	265	93	181	1 272	5 063	8 146
1994	797	431	28	282	134	212	958	5 201	8 044
1995	1 015	432	71	373	322	278	968	5 298	8 757
1996	925	476	99	378	406	347	938	5 064	8 633
1997	1 049	654	125	522	511	380	862	5 077	9 181
1998	986	646	22	501	571	298	789	4 728	8 541
1999	876	542	18	447	695	265	773	4 510	8 125
2000	879	519	16	444	701	222	677	4 342	7 800
2001	915	528	15	464	695	214	641	4 257	7 729
2002	917	492	14	451	681	256	603	4 210	7 625
2003	885	481	14	477	612	315	598	3 984	7 365
2004	895	482	14	507	564	327	559	3 789	7 137

Asukasta kohti, litraa - Per invånare, liter - Per capita, litres

1990	0,26	0,13	0,01	0,07	0,01	0,07	0,90	0,37	1,82
1991	0,20	0,11	0,01	0,06	0,01	0,05	0,73	0,55	1,72
1992	0,18	0,10	0,00	0,06	0,01	0,04	0,44	0,85	1,68
1993	0,16	0,08	0,00	0,05	0,02	0,04	0,25	1,00	1,61
1994	0,16	0,08	0,01	0,06	0,03	0,04	0,19	1,02	1,58
1995	0,20	0,08	0,01	0,07	0,06	0,05	0,19	1,04	1,72
1996	0,18	0,09	0,02	0,07	0,08	0,07	0,18	0,99	1,69
1997	0,20	0,13	0,02	0,10	0,10	0,07	0,17	0,99	1,79
1998	0,19	0,13	0,00	0,10	0,11	0,06	0,15	0,92	1,66
1999	0,17	0,10	0,00	0,09	0,13	0,05	0,15	0,87	1,57
2000	0,17	0,10	0,00	0,09	0,14	0,04	0,13	0,84	1,51
2001	0,18	0,10	0,00	0,09	0,13	0,04	0,12	0,82	1,49
2002	0,18	0,09	0,00	0,09	0,13	0,05	0,12	0,81	1,46
2003	0,17	0,09	0,00	0,09	0,12	0,06	0,11	0,76	1,41
2004	0,17	0,09	0,00	0,10	0,11	0,06	0,11	0,72	1,36

Lähteet: SVT. Alkoholitilastot. Stakes; STTV - Källor: FOS. Alkoholstatistik. Stakes; STTV - Sources: OSF. Alcohol statistics. Stakes; STTV

Alkoholijuomien kulutus
Alkoholkonsumtion
Consumption of alcoholic beverages

7. Alkoholijuomien kulutuksen arvo vuosina 1990–2004
Värde av alkoholkonsumtion åren 1990–2004
Value of consumption of alcoholic beverages in 1990–2004

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Spirits	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other spirits	Väkeviä viinejä Starkviner Fortified wines	Mietoja viinejä Lättviner Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Stark öl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer	Yhteensä Totalt Total
---------------------	-------------------------------	--	--	---	-----------------------------	--	--	--	-----------------------------

Käypiin hintoihin - till löpande priser - at current prices

1 000 €

1990	787 224	431 406	78 882	215 204	13 148	112 208	831 094	674 220	3 143 387
1991	764 139	413 357	81 277	259 836	18 050	79 353	698 653	911 291	3 225 955
1992	683 766	380 950	79 696	282 217	22 189	64 954	426 993	1 227 579	3 168 346
1993	590 913	357 908	69 166	286 433	32 606	57 386	268 613	1 349 621	3 012 644
1994	567 984	303 365	94 790	283 218	50 195	71 647	238 175	1 363 690	2 973 065
1995	595 846	286 076	101 482	303 618	105 787	85 473	222 850	1 343 906	3 045 038
1996	583 889	281 576	103 373	297 005	122 598	121 607	209 409	1 330 512	3 049 969
1997	575 326	311 145	97 162	327 220	163 106	134 608	179 084	1 415 498	3 203 148
1998	633 028	370 117	75 817	340 174	218 048	120 270	176 128	1 315 834	3 249 417
1999	621 070	370 962	56 933	375 685	269 276	111 970	182 761	1 412 769	3 401 425
2000	631 985	378 492	57 372	395 789	315 738	105 425	164 317	1 457 249	3 506 367
2001	669 570	398 221	60 504	439 905	340 867	106 697	169 707	1 560 126	3 745 597
2002	682 845	416 521	55 515	469 232	367 527	149 329	165 916	1 658 412	3 965 296
2003	683 823	427 967	56 882	514 311	345 592	177 001	158 691	1 688 778	4 053 044
2004	594 232	397 494	61 201	508 163	302 936	159 045	138 857	1 589 445	3 751 371

Asukasta kohti, euroa - Per invånare, euro - Per capita, EUR

1990	158	87	16	43	3	23	167	136	632
1991	153	83	16	52	4	16	140	182	645
1992	136	76	16	56	4	13	85	244	630
1993	117	71	14	57	6	11	53	267	596
1994	112	60	19	56	10	14	47	269	585
1995	117	56	20	60	21	17	44	264	597
1996	114	55	20	58	24	24	41	260	596
1997	112	61	19	64	32	26	35	276	624
1998	123	72	15	66	42	23	34	256	631
1999	120	72	11	73	52	22	35	273	658
2000	122	73	11	77	61	20	32	281	677
2001	129	77	12	85	66	21	33	300	721
2002	131	80	11	90	71	29	32	319	762
2003	131	82	11	99	66	34	30	324	776
2004	113	76	12	97	58	30	27	304	716

Lähteet: SVT. Alkoholitilastot. Stakes; STTV - Källor: FOS. Alkoholstatistik. Stakes; STTV - Sources: OSF. Alcohol statistics. Stakes; STTV

8. Alkoholijuomien vähittäiskulutuksen arvo vuosina 1990–2004

Värde av alkoholkonsumtion genom detaljhandel åren 1990–2004

Value of consumption of alcoholic beverages through retail outlets in 1990–2004

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Spirits	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other spirits	Väkeviä viinejä Starkviner Fortified wines	Mietoja viinejä Lättviner Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Stark öl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer	Yhteensä Totalt Total
---------------------	-------------------------------	--	--	---	-----------------------------	--	--	--	-----------------------------

Käypiin hintoihin - till löpande priser - at current prices

1 000 €

1990	570 163	286 536	70 956	157 930	3 097	48 895	207 751	523 138	1 868 464
1991	568 852	282 668	75 388	197 447	3 894	42 325	180 955	604 852	1 956 380
1992	501 691	262 584	74 362	224 184	4 501	33 444	128 246	689 307	1 918 319
1993	427 946	251 037	64 176	233 517	6 650	27 659	93 001	708 977	1 812 964
1994	414 536	193 040	88 703	235 881	10 158	28 837	82 090	716 676	1 769 922
1995	419 250	195 253	87 945	238 481	43 506	33 428	71 326	720 306	1 809 495
1996	418 860	186 967	84 157	229 312	50 101	57 507	63 080	729 963	1 819 948
1997	424 445	192 481	75 387	244 649	68 781	70 131	62 652	768 193	1 906 719
1998	434 707	199 096	70 757	253 433	99 697	67 386	66 689	769 261	1 961 028
1999	433 644	221 966	52 776	291 141	133 932	68 489	70 115	826 864	2 098 925
2000	438 493	225 858	53 370	308 122	165 389	63 988	71 115	834 791	2 161 126
2001	455 577	246 154	56 821	344 417	185 942	65 692	73 382	931 355	2 359 340
2002	462 881	264 282	52 269	382 906	204 297	94 127	76 364	999 305	2 536 432
2003	466 396	267 784	53 108	419 670	197 070	103 887	73 233	1 030 275	2 611 423
2004	382 517	238 280	57 990	409 788	168 086	84 632	57 465	969 668	2 368 425

Asukasta kohti, euroa - Per invånare, euro - Per capita, EUR

1990	115	58	14	32	1	10	42	105	376
1991	114	57	15	40	1	8	36	121	391
1992	100	52	15	45	1	7	26	137	381
1993	85	50	13	46	1	5	18	140	359
1994	82	38	17	46	2	6	16	141	349
1995	82	38	17	47	9	7	14	141	355
1996	82	37	16	45	10	11	12	143	356
1997	83	38	15	48	13	14	12	150	372
1998	84	39	14	49	19	13	13	149	381
1999	84	43	10	56	26	13	14	160	406
2000	85	44	10	60	32	12	14	161	417
2001	88	47	11	66	36	13	14	179	454
2002	89	51	10	74	39	18	15	192	487
2003	89	51	10	80	38	20	14	197	500
2004	73	46	11	78	32	16	11	185	452

Lähteet: SVT. Alkoholitilastot. Stakes; STTV - Källor: FOS. Alkoholstatistik. Stakes; STTV - Sources: OSF. Alcohol statistics. Stakes; STTV

Alkoholijuomien kulutus
Alkoholkonsumtion
Consumption of alcoholic beverages

9. Alkoholijuomien anniskelukulutuksen arvo vuosina 1990–2004
Värde av alkoholkonsumtion genom servering åren 1990–2004
Value of consumption of alcoholic beverages through licensed serving in 1990–2004

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Spirits	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other spirits	Väkeviä viinejä Starkviner Fortified wines	Mietoja viinejä Lättviner Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Stark öl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer	Yhteensä Totalt Total
---------------------	-------------------------------	--	--	---	-----------------------------	--	--	--	-----------------------------

Käypiin hintoihin - till löpande priser - at current prices

1 000 €

1990	217 062	144 871	7 926	57 274	10 051	63 313	623 343	151 083	1 274 923
1991	195 287	130 689	5 888	62 389	14 156	37 028	517 698	306 440	1 269 575
1992	182 075	118 366	5 334	58 033	17 688	31 510	298 748	538 272	1 250 027
1993	162 967	106 870	4 990	52 915	25 956	29 727	175 612	640 644	1 199 680
1994	153 448	110 325	6 087	47 337	40 037	42 810	156 085	647 014	1 203 144
1995	176 597	90 822	13 536	65 137	62 281	52 045	151 524	623 600	1 235 543
1996	165 029	94 609	19 215	67 692	72 497	64 101	146 329	600 549	1 230 021
1997	150 881	118 664	21 775	82 571	94 325	64 477	116 433	647 305	1 296 429
1998	198 321	171 021	5 060	86 742	118 351	52 883	109 439	546 573	1 288 389
1999	187 426	148 996	4 157	84 544	135 345	43 481	112 646	585 905	1 302 500
2000	193 492	152 634	4 002	87 667	150 349	41 437	93 202	622 458	1 345 241
2001	213 993	152 066	3 683	95 488	154 925	41 005	96 325	628 772	1 386 257
2002	219 964	152 239	3 246	86 325	163 230	55 202	89 552	659 107	1 428 864
2003	217 427	160 183	3 773	94 641	148 522	73 114	85 458	658 503	1 441 621
2004	211 715	159 213	3 211	98 375	134 851	74 413	81 392	619 776	1 382 946

Asukasta kohti, euroa - Per invånare, euro - Per capita, EUR

1990	44	29	2	12	2	13	125	30	256
1991	39	26	1	12	3	7	104	61	254
1992	36	24	1	12	4	6	59	107	249
1993	32	21	1	10	5	6	35	127	237
1994	30	22	1	9	8	8	31	127	237
1995	35	18	3	13	12	10	30	122	242
1996	32	18	4	13	14	13	29	117	240
1997	29	23	4	16	18	13	23	126	253
1998	39	33	1	17	23	10	21	106	250
1999	36	29	1	16	26	8	22	113	252
2000	37	29	1	17	29	8	18	120	260
2001	41	29	1	18	30	8	19	121	267
2002	42	29	1	17	31	11	17	127	274
2003	42	31	1	18	28	14	16	126	276
2004	40	30	1	19	26	14	16	118	264

Lähteet: SVT. Alkoholitilastot. Stakes; STTV - Källor: FOS. Alkoholstatistik. Stakes; STTV - Sources: OSF. Alcohol statistics. Stakes; STTV

10. Alkoholijuomien kulutuksen määrä vuosina 1990–2004
Volym av alkoholkonsumtion åren 1990–2004
Volume of consumption of alcoholic beverages in 1990–2004

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Spirits	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other spirits	Väkeviä viinejä Starkviner Fortified wines	Mietoja viinejä Lättviner Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Stark öl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer
1 000 litraa - liter - litres								
1990	24 267	14 001	6 739	23 987	1 585	18 477	143 748	262 090
1991	21 529	12 457	6 518	28 890	1 794	14 066	115 559	302 456
1992	18 413	10 971	6 151	31 902	2 143	11 026	74 178	360 924
1993	15 795	10 469	5 333	33 557	3 073	9 518	46 786	380 484
1994	16 168	8 024	6 787	33 195	4 631	10 378	39 975	373 016
1995	17 271	7 787	7 201	34 479	17 127	12 300	37 965	368 115
1996	16 838	7 483	7 313	32 049	19 600	19 901	34 659	371 630
1997	17 453	8 015	6 772	34 106	26 246	23 800	33 687	382 320
1998	17 897	8 370	4 511	37 040	35 948	23 298	31 374	367 535
1999	17 678	8 304	4 361	38 256	47 459	20 683	31 352	368 203
2000	17 759	8 352	4 359	39 282	53 626	18 405	29 354	363 840
2001	18 501	9 050	4 698	43 450	56 230	18 047	28 896	375 297
2002	18 742	9 445	4 314	47 324	57 121	24 049	28 625	381 824
2003	18 889	9 544	4 391	51 120	54 357	26 111	26 641	381 139
2004	22 621	10 896	5 026	50 675	52 550	25 314	25 803	402 745

Asukasta kohti, litraa - Per invånare, liter - Per capita, litres

1990	4,88	2,81	1,35	4,82	0,32	3,71	28,90	52,69
1991	4,31	2,49	1,30	5,78	0,36	2,81	23,12	60,51
1992	3,66	2,18	1,22	6,34	0,43	2,19	14,75	71,77
1993	3,12	2,07	1,05	6,64	0,61	1,88	9,26	75,27
1994	3,18	1,58	1,34	6,54	0,91	2,04	7,87	73,46
1995	3,39	1,53	1,41	6,76	3,36	2,41	7,45	72,20
1996	3,29	1,46	1,43	6,26	3,83	3,89	6,77	72,63
1997	3,40	1,56	1,32	6,65	5,11	4,64	6,56	74,49
1998	3,48	1,63	0,88	7,20	6,98	4,53	6,10	71,40
1999	3,42	1,61	0,84	7,40	9,18	4,00	6,06	71,20
2000	3,43	1,61	0,84	7,58	10,35	3,55	5,67	70,22
2001	3,56	1,74	0,90	8,36	10,82	3,47	5,56	72,24
2002	3,60	1,81	0,83	9,09	10,97	4,62	5,50	73,34
2003	3,62	1,83	0,84	9,79	10,41	5,00	5,10	73,02
2004	4,32	2,08	0,96	9,68	10,04	4,83	4,93	76,91

Lähteet: SVT. Alkoholitilastot. Stakes; STTV - Källor: FOS. Alkoholstatistik. Stakes; STTV - Sources: OSF. Alcohol statistics. Stakes; STTV

11. Alkoholijuomien vähittäiskulutuksen määrä vuosina 1990–2004
Volym av alkoholkonsumtion genom detaljhandel åren 1990–2004
Volume of consumption of alcoholic beverages through retail outlets in 1990–2004

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Spirits	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other spirits	Väkeviä viinejä Starkviner Fortified wines	Mietoja viinejä Lättviner Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Stark öl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer
1 000 litraa - liter - litres								
1990	21 053	12 228	6 549	21 035	612	12 426	59 709	220 037
1991	18 970	10 994	6 362	26 214	732	9 851	47 770	239 618
1992	16 068	9 671	6 015	29 441	805	7 535	32 781	264 747
1993	13 698	9 324	5 209	31 315	1 219	6 233	23 011	265 836
1994	14 110	6 816	6 635	30 786	1 957	6 521	21 719	256 840
1995	14 617	6 552	6 813	31 169	10 412	7 249	19 539	249 551
1996	14 448	6 086	6 738	28 739	11 970	13 275	17 187	258 199
1997	14 719	6 111	6 027	29 543	16 534	16 534	17 248	268 088
1998	15 319	6 470	4 379	32 824	23 771	17 817	17 463	261 631
1999	15 382	6 692	4 255	34 541	32 634	15 838	17 502	267 486
2000	15 454	6 785	4 265	35 618	38 715	14 364	16 968	267 408
2001	16 104	7 433	4 609	39 644	41 463	14 154	17 087	280 923
2002	16 339	7 929	4 232	43 650	42 647	19 324	17 515	288 630
2003	16 568	8 051	4 295	47 276	41 356	20 189	16 356	292 088
2004	20 274	9 380	4 944	46 616	40 555	19 310	15 234	319 106

Asukasta kohti, litraa - Per invånare, liter - Per capita, litres

1990	4,23	2,46	1,32	4,23	0,12	2,50	12,00	44,23
1991	3,79	2,20	1,27	5,24	0,15	1,97	9,56	47,94
1992	3,20	1,92	1,20	5,85	0,16	1,50	6,52	52,64
1993	2,71	1,84	1,03	6,19	0,24	1,23	4,55	52,59
1994	2,78	1,34	1,31	6,06	0,39	1,28	4,28	50,58
1995	2,87	1,28	1,34	6,11	2,04	1,42	3,83	48,94
1996	2,82	1,19	1,32	5,62	2,34	2,59	3,36	50,46
1997	2,87	1,19	1,17	5,76	3,22	3,22	3,36	52,24
1998	2,98	1,26	0,85	6,38	4,62	3,46	3,39	50,83
1999	2,97	1,29	0,82	6,68	6,31	3,06	3,38	51,72
2000	2,98	1,31	0,82	6,87	7,47	2,77	3,27	51,61
2001	3,10	1,43	0,89	7,63	7,98	2,72	3,29	54,08
2002	3,14	1,52	0,81	8,38	8,19	3,71	3,36	55,44
2003	3,17	1,54	0,82	9,06	7,92	3,87	3,13	55,96
2004	3,87	1,79	0,94	8,90	7,74	3,69	2,91	60,94

12. Alkoholijuomien anniskelukulutuksen määrä vuosina 1990–2004

Volym av alkoholkonsumtion genom servering åren 1990–2004

Volume of consumption of alcoholic beverages through licensed serving in 1990–2004

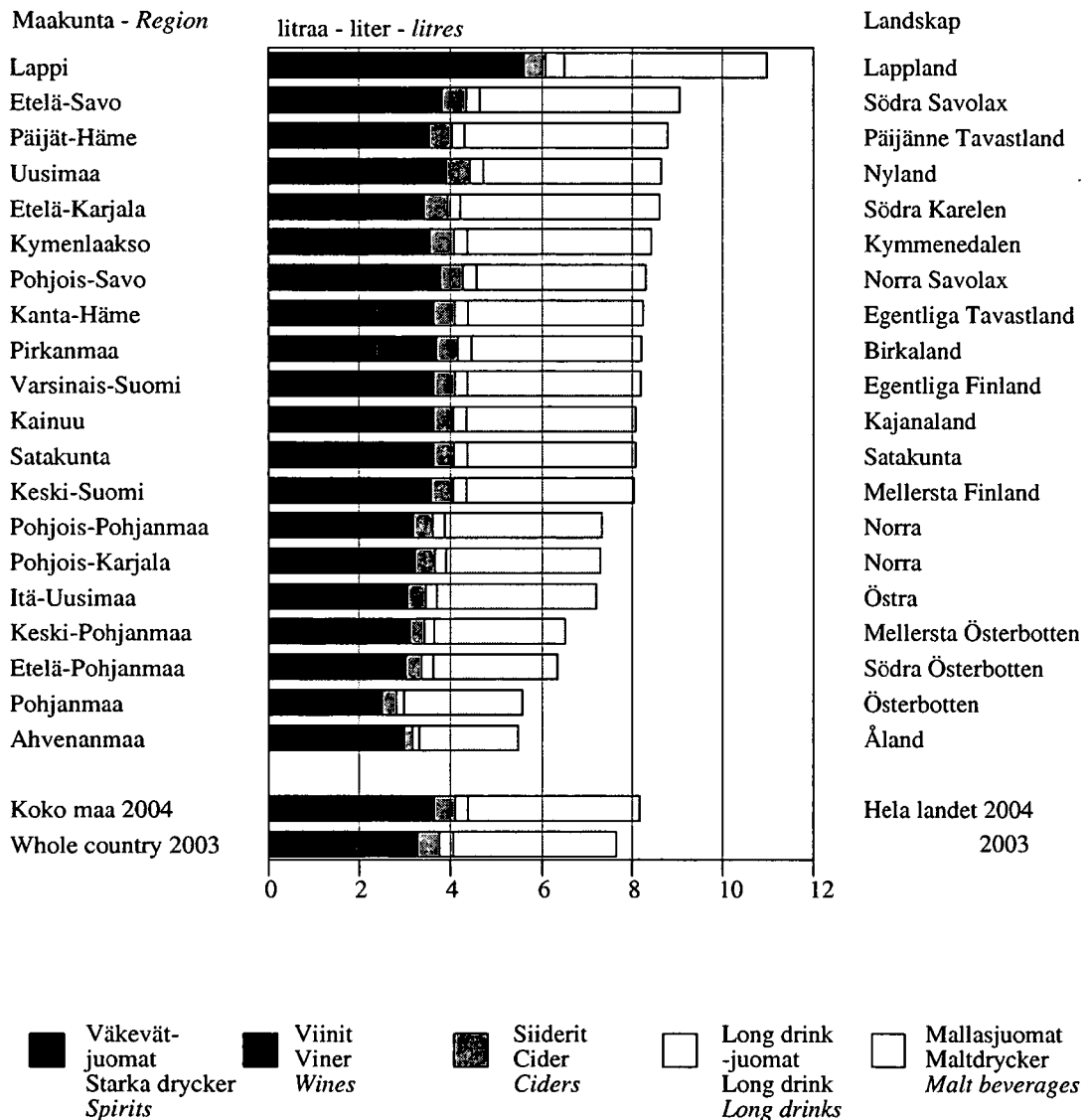
Vuosi År Year	Viinaa Brännvin Spirits	Muita väkeviä juomia Övriga starka drycker Other spirits	Väkeviä viinejä Starkviner Fortified wines	Mietoja viinejä Lättviner Light wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Stark öl Strong beer	Keski- olutta Mellanöl Medium beer
1 000 litraa - liter - litres								
1990	3 214	1 773	190	2 952	973	6 051	84 039	42 053
1991	2 559	1 463	156	2 676	1 062	4 215	67 789	62 838
1992	2 345	1 300	136	2 462	1 337	3 491	41 397	96 177
1993	2 097	1 145	124	2 242	1 854	3 285	23 775	114 648
1994	2 058	1 208	152	2 409	2 674	3 857	18 256	116 176
1995	2 654	1 235	388	3 310	6 715	5 051	18 426	118 565
1996	2 390	1 397	575	3 310	7 630	6 626	17 472	113 431
1997	2 735	1 903	744	4 563	9 711	7 266	16 439	114 232
1998	2 577	1 900	132	4 216	12 177	5 481	13 911	105 904
1999	2 295	1 611	105	3 715	14 825	4 845	13 851	100 717
2000	2 305	1 567	95	3 664	14 911	4 041	12 386	96 432
2001	2 398	1 617	89	3 806	14 767	3 893	11 809	94 374
2002	2 404	1 515	82	3 673	14 474	4 725	11 110	93 195
2003	2 321	1 493	96	3 844	13 002	5 922	10 286	89 050
2004	2 347	1 516	82	4 058	11 994	6 004	10 568	83 639

Asukasta kohti, litraa - Per invånare, liter - Per capita, litres

1990	0,65	0,36	0,04	0,59	0,20	1,22	16,89	8,45
1991	0,51	0,29	0,03	0,54	0,21	0,84	13,56	12,57
1992	0,47	0,26	0,03	0,49	0,27	0,69	8,23	19,12
1993	0,41	0,23	0,02	0,44	0,37	0,65	4,70	22,68
1994	0,41	0,24	0,03	0,47	0,53	0,76	3,60	22,88
1995	0,52	0,24	0,08	0,65	1,32	0,99	3,61	23,25
1996	0,47	0,27	0,11	0,65	1,49	1,30	3,41	22,17
1997	0,53	0,37	0,15	0,89	1,89	1,42	3,20	22,26
1998	0,50	0,37	0,03	0,82	2,37	1,06	2,70	20,57
1999	0,44	0,31	0,02	0,72	2,87	0,94	2,68	19,48
2000	0,44	0,30	0,02	0,71	2,88	0,78	2,39	18,61
2001	0,46	0,31	0,02	0,73	2,84	0,75	2,27	18,17
2002	0,46	0,29	0,02	0,71	2,78	0,91	2,13	17,90
2003	0,44	0,29	0,02	0,74	2,49	1,13	1,97	17,06
2004	0,45	0,29	0,02	0,78	2,29	1,15	2,02	15,97

Lähteet: SVT. Alkoholitilastot. Stakes; STTV - Källor: FOS. Alkoholstatistik. Stakes; STTV - Sources: OSF. Alcohol statistics. Stakes; STTV

Kuvio 4. Alkoholijuomien kulutus 100 %:n alkoholina asukasta kohti maakunnittain vuonna 2004
Figur 4. Alkoholkonsumtion i 100 %-ig alkohol per invånare landskapsvis år 2004
Figure 4. Consumption of alcoholic beverages per capita, 100 % alcohol, by region, in 2004

Lähteet: SVT. Alkoholitilastot. Stakes, STTV - Källor: FOS. Alkoholstatistik. Stakes, STTV - Sources: OSF. Alcohol statistics. Stakes, STTV

13. Alkoholijuomien kulutus asukasta kohti maakunnittain vuonna 2004
Alkoholkonsumtion per invånare landskapsvis år 2004
Consumption of alcoholic beverages per capita, by region, in 2004

Maakunta <i>Region</i>	Asukasta kohti Per invånare <i>Per capita</i>	15 vuotta täyttäneitä kohti Per invånare 15 år och över <i>Per capita aged 15 or over</i>	18 vuotta täyttäneitä kohti Per invånare 18 år och över <i>Per capita aged 18 or over</i>	Landskap
Litraa 100 %:n alkoholia - Liter i 100 %-ig alkohol - Litres in 100 % alcohol				
Koko maa- Whole country	8,17	9,89	10,35	Hela landet
Uusimaa	8,64	10,54	11,00	Nyland
Itä-Uusimaa	7,19	8,95	9,40	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	8,18	9,82	10,24	Egentliga Finland
Satakunta	8,06	9,63	10,06	Satakunta
Kanta-Häme	8,26	10,02	10,47	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	8,20	9,88	10,30	Birkaland
Päijät-Häme	8,79	10,55	11,01	Päijänne-Tavastland
Kymenlaakso	8,43	10,02	10,46	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	8,61	10,19	10,63	Södra Karelen
Etelä-Savo	9,05	10,68	11,17	Södra Savolax
Pohjois-Savo	8,30	9,97	10,45	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	7,28	8,71	9,15	Norra Karelen
Keski-Suomi	8,03	9,71	10,17	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	6,35	7,74	8,13	Södra Österbotten
Pohjanmaa	5,55	6,77	7,10	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	6,52	8,07	8,53	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	7,32	9,25	9,77	Norra Österbotten
Kainuu	8,08	9,65	10,14	Kajanaland
Lappi	10,97	13,22	13,90	Lappland
Ahvenanmaa	5,46	6,64	6,96	Åland
Euroa - Euro - EUR				
Koko maa- Whole country	716	868	908	Hela landet
Uusimaa	817	996	1 040	Nyland
Itä-Uusimaa	1 663	2 071	2 174	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	495	594	619	Egentliga Finland
Satakunta	658	786	822	Satakunta
Kanta-Häme	691	839	876	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	725	873	910	Birkaland
Päijät-Häme	777	933	974	Päijänne-Tavastland
Kymenlaakso	752	895	934	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	757	895	934	Södra Karelen
Etelä-Savo	769	908	950	Södra Savolax
Pohjois-Savo	698	838	878	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	588	703	738	Norra Karelen
Keski-Suomi	672	812	851	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	507	619	650	Södra Österbotten
Pohjanmaa	468	570	599	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	534	662	699	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	621	785	829	Norra Österbotten
Kainuu	645	771	810	Kajanaland
Lappi	933	1 124	1 183	Lappland
Ahvenanmaa	518	630	661	Åland

Lähteet: SVT. Alkoholitilastot. Stakes; STTV - Källor: FOS. Alkoholstatistik. Stakes; STTV - Sources: OSF. Alcohol statistics. Stakes; STTV

14. Alkoholijuomien kulutus 100 %:n alkoholina maakunnittain vuonna 2004
Alkoholkonsumtion i 100 %-ig alkohol landskapsvis år 2004
Consumption of alcoholic beverages, 100 % alcohol, by region, in 2004

Maakunta <i>Region</i>	Väkeviä juomia Starka drycker <i>Spirits</i>	Viinejä Viner <i>Wines</i>	Siideriä Cider <i>Ciders</i>	Long drink -juomia Long drink <i>Long drinks</i>	Mallas- juomia Malt- drycker <i>Malt beverages</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	Landskap
1 000 litraa - liter - litres							
Koko maa- Whole country	12 065	7 021	2 474	1 450	19 749	42 760	Hela landet
Uusimaa	2 598	2 649	714	373	5 310	11 644	Nyland
Itä-Uusimaa	158	125	37	22	322	665	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	1 025	623	207	124	1 734	3 712	Egentliga Finland
Satakunta	613	233	105	67	869	1 888	Satakunta
Kanta-Häme	408	200	79	49	649	1 385	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	1 117	582	228	130	1 728	3 786	Birkaland
Päijät-Häme	456	246	97	56	891	1 746	Päijänne-Tavastland
Kymenlaakso	427	232	97	55	753	1 564	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	298	166	70	36	599	1 170	Södra Karelen
Etelä-Savo	417	204	86	50	717	1 475	Södra Savolax
Pohjois-Savo	669	272	124	73	934	2 072	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	388	155	74	41	569	1 227	Norra Karelen
Keski-Suomi	662	293	125	76	988	2 145	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	454	130	70	49	529	1 232	Södra Österbotten
Pohjanmaa	268	166	51	31	446	962	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	160	60	23	15	202	460	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	874	323	154	100	1 293	2 745	Norra Österbotten
Kainuu	234	78	36	26	320	694	Kajanaland
Lappi	805	238	91	73	837	2 045	Lappland
Ahvenanmaa	34	45	5	4	57	145	Åland
Asukasta kohti, litraa - Per invånare, liter - Per capita, litres							
Koko maa- Whole country	2,30	1,34	0,47	0,28	3,78	8,17	Hela landet
Uusimaa	1,93	1,97	0,53	0,28	3,94	8,64	Nyland
Itä-Uusimaa	1,71	1,35	0,40	0,24	3,49	7,19	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	2,26	1,37	0,46	0,27	3,82	8,18	Egentliga Finland
Satakunta	2,62	1,00	0,45	0,29	3,71	8,06	Satakunta
Kanta-Häme	2,43	1,19	0,47	0,29	3,87	8,26	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	2,42	1,26	0,49	0,28	3,75	8,20	Birkaland
Päijät-Häme	2,30	1,24	0,49	0,28	4,48	8,79	Päijänne-Tavastland
Kymenlaakso	2,30	1,25	0,52	0,29	4,06	8,43	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	2,20	1,22	0,52	0,27	4,41	8,61	Södra Karelen
Etelä-Savo	2,56	1,25	0,53	0,31	4,40	9,05	Södra Savolax
Pohjois-Savo	2,68	1,09	0,50	0,29	3,74	8,30	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	2,30	0,92	0,44	0,24	3,38	7,28	Norra Karelen
Keski-Suomi	2,48	1,10	0,47	0,29	3,70	8,03	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	2,34	0,67	0,36	0,25	2,73	6,35	Södra Österbotten
Pohjanmaa	1,55	0,96	0,30	0,18	2,57	5,55	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	2,26	0,85	0,32	0,21	2,87	6,52	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	2,33	0,86	0,41	0,27	3,45	7,32	Norra Österbotten
Kainuu	2,72	0,91	0,42	0,30	3,72	8,08	Kajanaland
Lappi	4,32	1,28	0,49	0,39	4,49	10,97	Lappland
Ahvenanmaa	1,28	1,70	0,19	0,15	2,15	5,46	Åland

Lähteet: SVT. Alkoholitilastot. Stakes; STTV - Källor: FOS. Alkoholstatistik. Stakes; STTV - Sources: OSF. Alcohol statistics. Stakes; STTV

15. Alkoholijuomien vähittäiskulutus 100 %:n alkoholina maakunnittain vuonna 2004
Alkoholkonsumtion genom detaljhandel i 100 %-ig alkohol landskapsvis år 2004
Consumption of alcoholic beverages through retail outlets, 100 % alcohol, by region, in 2004

Maakunta <i>Region</i>	Väkeviä juomia Starka drycker Spirits	Viinejä Viner Wines	Siideriä Cider Ciders	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Mallas- juomia Malt- drycker Malt beverages	Yhteensä Totalt Total	Landskap
1 000 litraa - liter - litres							
Koko maa- Whole country	10 689	6 500	1 910	1 123	15 401	35 623	Hela landet
Uusimaa	2 205	2 393	519	270	3 667	9 055	Nyland
Itä-Uusimaa	141	117	30	17	277	583	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	915	581	157	97	1 374	3 123	Egentliga Finland
Satakunta	558	223	87	55	736	1 660	Satakunta
Kanta-Häme	366	188	65	40	542	1 201	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	989	543	175	103	1 319	3 128	Birkaland
Päijät-Häme	409	232	73	43	669	1 426	Päijänne-Tavastland
Kymenlaakso	369	222	75	41	588	1 295	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	262	157	54	29	472	975	Södra Karelen
Etelä-Savo	375	194	68	41	582	1 260	Södra Savolax
Pohjois-Savo	603	255	100	59	776	1 792	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	357	149	61	34	492	1 093	Norra Karelen
Keski-Suomi	596	277	98	60	821	1 854	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	419	125	59	39	460	1 102	Södra Österbotten
Pohjanmaa	240	157	41	24	371	832	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	146	57	19	12	169	403	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	775	304	124	80	1 077	2 360	Norra Österbotten
Kainuu	216	74	30	21	280	621	Kajanaland
Lappi	721	214	70	56	686	1 747	Lapland
Ahvenanmaa	27	39	4	3	43	114	Åland
Asukasta kohti, litraa - Per invånare, liter - Per capita, litres							
Koko maa- Whole country	2,04	1,24	0,36	0,21	2,94	6,80	Hela landet
Uusimaa	1,64	1,78	0,39	0,20	2,72	6,72	Nyland
Itä-Uusimaa	1,53	1,26	0,33	0,19	3,00	6,30	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	2,02	1,28	0,35	0,21	3,03	6,88	Egentliga Finland
Satakunta	2,38	0,95	0,37	0,24	3,14	7,09	Satakunta
Kanta-Häme	2,18	1,12	0,39	0,24	3,23	7,17	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	2,14	1,18	0,38	0,22	2,86	6,78	Birkaland
Päijät-Häme	2,06	1,17	0,37	0,21	3,37	7,18	Päijänne-Tavastland
Kymenlaakso	1,99	1,20	0,40	0,22	3,17	6,98	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	1,93	1,16	0,40	0,21	3,47	7,18	Södra Karelen
Etelä-Savo	2,30	1,19	0,42	0,25	3,57	7,73	Södra Savolax
Pohjois-Savo	2,42	1,02	0,40	0,24	3,11	7,18	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	2,12	0,88	0,36	0,20	2,92	6,48	Norra Karelen
Keski-Suomi	2,23	1,04	0,37	0,23	3,07	6,94	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	2,16	0,64	0,30	0,20	2,37	5,68	Södra Österbotten
Pohjanmaa	1,38	0,90	0,23	0,14	2,14	4,80	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	2,07	0,81	0,27	0,17	2,40	5,72	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	2,07	0,81	0,33	0,21	2,87	6,29	Norra Österbotten
Kainuu	2,52	0,86	0,34	0,24	3,25	7,22	Kajanaland
Lappi	3,87	1,15	0,37	0,30	3,68	9,37	Lapland
Ahvenanmaa	1,00	1,46	0,14	0,09	1,60	4,29	Åland

Lähteet: SVT. Alkoholtilastot. Stakes; STTV - Källor: FOS. Alkoholstatistik. Stakes; STTV - Sources: OSF. Alcohol statistics. Stakes; STTV

16. Alkoholijuomien anniskelukulutus 100 %:n alkoholina maakunnittain vuonna 2004
Alkoholkonsumtion genom servering i 100 %-ig alkohol landskapsvis år 2004
Consumption of alcoholic beverages through licensed serving, 100 % alcohol, by region, in 2004

Maakunta <i>Region</i>	Väkeviä juomia Starka drycker <i>Spirits</i>	Viinejä Viner <i>Wines</i>	Siideriä Cider <i>Ciders</i>	Long drink -juomia Long drink <i>Long drinks</i>	Mallas- juomia Malt- drycker <i>Malt beverages</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	Landskap
1 000 litraa - liter - litres							
Koko maa- Whole country	1 376	521	564	327	4 348	7 137	Hela landet
Uusimaa	393	256	194	103	1 643	2 590	Nyland
Itä-Uusimaa	17	8	7	5	45	82	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	110	42	50	27	360	589	Egentliga Finland
Satakunta	55	10	18	12	132	227	Satakunta
Kanta-Häme	41	12	14	9	107	183	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	128	40	53	28	409	658	Birkaland
Päijät-Häme	47	14	23	14	222	321	Päijänne-Tavastland
Kymenlaakso	58	10	22	14	165	269	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	36	8	16	7	128	195	Södra Karelen
Etelä-Savo	42	11	17	9	136	214	Södra Savolax
Pohjois-Savo	66	17	24	15	158	279	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	31	6	13	7	78	135	Norra Karelen
Keski-Suomi	66	15	27	16	167	291	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	35	5	11	9	69	130	Södra Östergötten
Pohjanmaa	29	9	11	7	74	130	Östergötten
Keski-Pohjanmaa	14	3	4	3	33	57	Mellersta Östergötten
Pohjois-Pohjanmaa	99	20	30	21	216	385	Norra Östergötten
Kainuu	18	4	6	5	41	73	Kajanaland
Lappi	84	23	21	17	152	298	Lappland
Ahvenanmaa	7	6	1	1	15	31	Åland
Asukasta kohti, litraa - Per invånare, liter - Per capita, litres							
Koko maa- Whole country	0,26	0,10	0,11	0,06	0,83	1,36	Hela landet
Uusimaa	0,29	0,19	0,14	0,08	1,22	1,92	Nyland
Itä-Uusimaa	0,18	0,09	0,07	0,05	0,49	0,89	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	0,24	0,09	0,11	0,06	0,79	1,30	Egentliga Finland
Satakunta	0,23	0,04	0,08	0,05	0,56	0,97	Satakunta
Kanta-Häme	0,25	0,07	0,08	0,05	0,64	1,09	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	0,28	0,09	0,12	0,06	0,89	1,43	Birkaland
Päijät-Häme	0,24	0,07	0,12	0,07	1,12	1,61	Päijänne-Tavastland
Kymenlaakso	0,31	0,05	0,12	0,07	0,89	1,45	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	0,27	0,06	0,12	0,05	0,94	1,44	Södra Karelen
Etelä-Savo	0,26	0,07	0,11	0,05	0,83	1,32	Södra Savolax
Pohjois-Savo	0,26	0,07	0,10	0,06	0,63	1,12	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	0,18	0,03	0,08	0,04	0,46	0,80	Norra Karelen
Keski-Suomi	0,25	0,06	0,10	0,06	0,62	1,09	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	0,18	0,03	0,06	0,05	0,36	0,67	Södra Östergötten
Pohjanmaa	0,16	0,05	0,06	0,04	0,43	0,75	Östergötten
Keski-Pohjanmaa	0,19	0,04	0,06	0,05	0,47	0,80	Mellersta Östergötten
Pohjois-Pohjanmaa	0,26	0,05	0,08	0,05	0,58	1,03	Norra Östergötten
Kainuu	0,21	0,05	0,07	0,05	0,47	0,85	Kajanaland
Lappi	0,45	0,13	0,12	0,09	0,81	1,60	Lappland
Ahvenanmaa	0,27	0,24	0,05	0,05	0,55	1,16	Åland

Lähteet: SVT. Alkoholitilastot. Stakes; STTV - Källor: FOS. Alkoholstatistik. Stakes; STTV - Sources: OSF. Alcohol statistics. Stakes; STTV

17. Alkoholijuomien kulutuksen arvo maakunnittain vuonna 2004
Värde av alkoholkonsumtion landskapsvis år 2004
Value of consumption of alcoholic beverages, by region, in 2004

Maakunta Region	Vähittäiskulutus Konsumtion genom detaljhandel <i>Consumption through retail outlets</i>	Anniskelukulutus Konsumtion genom servering <i>Consumption through licensed serving</i>	Yhteensä Totalt Total	Landskap
Koko maa- Whole country	2 368 425	1 382 946	3 751 371	Hela landet
Uusimaa	612 381	488 165	1 100 545	Nyland
Itä-Uusimaa	39 276	114 448	153 724	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	208 259	16 186	224 446	Egentliga Finland
Satakunta	109 125	45 111	154 236	Satakunta
Kanta-Häme	79 706	36 195	115 901	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	206 773	127 702	334 475	Birkaland
Päijät-Häme	94 544	59 892	154 436	Päijänne-Tavastland
Kymenlaakso	86 676	52 935	139 611	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	65 104	37 664	102 769	Södra Karelen
Etelä-Savo	83 673	41 692	125 365	Södra Savolax
Pohjois-Savo	118 160	55 871	174 030	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	72 144	26 931	99 075	Norra Karelen
Keski-Suomi	121 862	57 636	179 498	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	71 953	26 537	98 490	Södra Österbotten
Pohjanmaa	55 261	25 821	81 083	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	26 393	11 267	37 661	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	155 649	77 268	232 916	Norra Österbotten
Kainuu	40 623	14 824	55 448	Kajanaland
Lappi	113 197	60 727	173 924	Lappland
Ahvenanmaa	7 666	6 074	13 740	Åland

Asukasta kohti, euroa - Per invånare, euro - Per capita, EUR

Koko maa- Whole country	452	264	716	Hela landet
Uusimaa	455	362	817	Nyland
Itä-Uusimaa	425	1 238	1 663	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	459	36	495	Egentliga Finland
Satakunta	466	193	658	Satakunta
Kanta-Häme	475	216	691	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	448	277	725	Birkaland
Päijät-Häme	476	301	777	Päijänne-Tavastland
Kymenlaakso	467	285	752	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	479	277	757	Södra Karelen
Etelä-Savo	513	256	769	Södra Savolax
Pohjois-Savo	474	224	698	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	428	160	588	Norra Karelen
Keski-Suomi	456	216	672	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	371	137	507	Södra Österbotten
Pohjanmaa	319	149	468	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	374	160	534	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	415	206	621	Norra Österbotten
Kainuu	473	172	645	Kajanaland
Lappi	607	326	933	Lappland
Ahvenanmaa	289	229	518	Åland

Lähteet: SVT. Alkoholitilastot. Stakes; STTV - Källor: FOS. Alkoholstatistik. Stakes; STTV - Sources: OSF. Alcohol statistics. Stakes; STTV

18. Alkoholijuomien kulutuksen määrä maakunnittain vuonna 2004
Volym av alkoholkonsumtion landskapsvis år 2004
Volume of consumption of alcoholic beverages, by region, in 2004

Maakunta <i>Region</i>	Väkeviä juomia Starka drycker <i>Spirits</i>	Viinejä Viner <i>Wines</i>	Siideriä Cider <i>Ciders</i>	Long drink -juomia Long drink <i>Long drinks</i>	Mallas- juomia Malt- drycker <i>Malt beverages</i>	Landskap
1 000 litraa - liter - litres						
Koko maa- Whole country	33 517	55 701	52 550	25 314	428 548	Hela landet
Uusimaa	7 227	21 083	15 136	6 687	114 985	Nyland
Itä-Uusimaa	440	1 004	787	395	7 012	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	2 847	4 979	4 403	2 183	37 717	Egentliga Finland
Satakunta	1 696	1 843	2 238	1 170	18 813	Satakunta
Kanta-Häme	1 133	1 591	1 684	864	14 058	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	3 094	4 600	4 853	2 286	37 366	Birkaland
Päijät-Häme	1 263	1 961	2 049	985	19 255	Päijänne-Tavastland
Kymenlaakso	1 196	1 859	2 061	952	16 380	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	830	1 314	1 497	625	13 074	Södra Karelen
Etelä-Savo	1 159	1 623	1 826	865	15 604	Södra Savolax
Pohjois-Savo	1 865	2 127	2 642	1 237	20 324	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	1 080	1 217	1 575	708	12 393	Norra Karelen
Keski-Suomi	1 827	2 317	2 649	1 287	21 370	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	1 263	1 019	1 490	832	11 484	Södra Österbotten
Pohjanmaa	742	1 320	1 097	527	9 688	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	446	468	486	257	4 392	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	2 438	2 539	3 271	1 708	28 153	Norra Österbotten
Kainuu	651	613	759	428	6 974	Kajanaland
Lappi	2 230	1 865	1 941	1 248	18 266	Lappland
Ahvenanmaa	91	360	105	71	1 239	Åland
Asukasta kohti, litraa - Per invånare, liter - Per capita, litres						
Koko maa- Whole country	6,40	10,64	10,04	4,83	81,84	Hela landet
Uusimaa	5,37	15,65	11,24	4,96	85,37	Nyland
Itä-Uusimaa	4,76	10,86	8,51	4,28	75,86	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	6,27	10,97	9,70	4,81	83,12	Egentliga Finland
Satakunta	7,24	7,87	9,56	5,00	80,32	Satakunta
Kanta-Häme	6,76	9,49	10,04	5,15	83,86	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	6,70	9,97	10,52	4,95	80,97	Birkaland
Päijät-Häme	6,36	9,87	10,31	4,96	96,91	Päijänne-Tavastland
Kymenlaakso	6,45	10,02	11,11	5,13	88,28	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	6,11	9,67	11,03	4,60	96,27	Södra Karelen
Etelä-Savo	7,11	9,96	11,20	5,31	95,74	Södra Savolax
Pohjois-Savo	7,47	8,52	10,59	4,96	81,46	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	6,40	7,22	9,34	4,20	73,50	Norra Karelen
Keski-Suomi	6,84	8,67	9,92	4,82	79,98	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	6,51	5,25	7,68	4,29	59,17	Södra Österbotten
Pohjanmaa	4,28	7,61	6,33	3,04	55,86	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	6,33	6,64	6,90	3,65	62,32	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	6,50	6,77	8,73	4,56	75,09	Norra Österbotten
Kainuu	7,57	7,13	8,83	4,97	81,13	Kajanaland
Lappi	11,96	10,01	10,41	6,69	97,97	Lappland
Ahvenanmaa	3,42	13,56	3,96	2,68	46,69	Åland

Lähteet: SVT. Alkoholitilastot. Stakes; STTV - Källor: FOS. Alkoholstatistik. Stakes; STTV - Sources: OSF. Alcohol statistics. Stakes; STTV

19. Alkoholijuomien vähittäiskulutuksen määrä maakunnittain vuonna 2004
Volym av alkoholkonsumtion genom detaljhandel landskapsvis år 2004
Volume of consumption of alcoholic beverages through retail outlets, by region, in 2004

Maakunta <i>Region</i>	Väkeviä juomia Starka drycker <i>Spirits</i>	Viinejä Viner <i>Wines</i>	Siideriä Cider <i>Ciders</i>	Long drink -juomia Long drink <i>Long drinks</i>	Mallas- juomia Malt- drycker <i>Malt beverages</i>	Landskap
1 000 litraa - liter - litres						
Koko maa- Whole country	29 654	51 560	40 555	19 310	334 341	Hela landet
Uusimaa	6 134	19 054	11 015	4 781	79 585	Nyland
Itä-Uusimaa	392	937	646	310	6 028	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	2 538	4 639	3 335	1 689	29 889	Egentliga Finland
Satakunta	1 542	1 762	1 855	948	15 955	Satakunta
Kanta-Häme	1 017	1 495	1 381	701	11 736	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	2 731	4 284	3 715	1 775	28 504	Birkaland
Päijät-Häme	1 128	1 846	1 555	730	14 495	Päijänne-Tavastland
Kymenlaakso	1 031	1 780	1 593	698	12 786	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	728	1 248	1 156	496	10 279	Södra Karelen
Etelä-Savo	1 041	1 537	1 455	707	12 634	Södra Savolax
Pohjois-Savo	1 678	1 992	2 127	977	16 883	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	993	1 170	1 295	578	10 690	Norra Karelen
Keski-Suomi	1 641	2 195	2 085	999	17 765	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	1 165	976	1 252	658	9 973	Södra Österbotten
Pohjanmaa	661	1 246	868	394	8 067	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	408	446	402	195	3 676	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	2 161	2 382	2 632	1 338	23 447	Norra Österbotten
Kainuu	601	579	628	340	6 088	Kajanaland
Lappi	1 995	1 681	1 484	951	14 932	Lappland
Ahvenanmaa	71	311	76	45	930	Åland
Asukasta kohti, litraa - Per invånare, liter - Per capita, litres						
Koko maa- Whole country	5,66	9,84	7,74	3,69	63,85	Hela landet
Uusimaa	4,55	14,15	8,18	3,55	59,09	Nyland
Itä-Uusimaa	4,24	10,14	6,99	3,35	65,21	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	5,59	10,22	7,35	3,72	65,87	Egentliga Finland
Satakunta	6,58	7,52	7,92	4,05	68,12	Satakunta
Kanta-Häme	6,07	8,92	8,24	4,18	70,01	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	5,92	9,28	8,05	3,85	61,77	Birkaland
Päijät-Häme	5,68	9,29	7,83	3,67	72,95	Päijänne-Tavastland
Kymenlaakso	5,56	9,60	8,59	3,76	68,91	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	5,36	9,19	8,51	3,65	75,69	Södra Karelen
Etelä-Savo	6,39	9,43	8,93	4,34	77,52	Södra Savolax
Pohjois-Savo	6,72	7,98	8,53	3,92	67,67	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	5,89	6,94	7,68	3,43	63,40	Norra Karelen
Keski-Suomi	6,14	8,22	7,80	3,74	66,49	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	6,00	5,03	6,45	3,39	51,39	Södra Österbotten
Pohjanmaa	3,81	7,19	5,00	2,27	46,51	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	5,78	6,33	5,71	2,76	52,16	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	5,76	6,35	7,02	3,57	62,54	Norra Österbotten
Kainuu	6,99	6,73	7,31	3,96	70,82	Kajanaland
Lappi	10,70	9,02	7,96	5,10	80,09	Lappland
Ahvenanmaa	2,67	11,70	2,87	1,69	35,04	Åland

Lähteet: SVT. Alkoholitilastot. Stakes; STTV - Källor: FOS. Alkoholstatistik. Stakes; STTV - Sources: OSF. Alcohol statistics. Stakes; STTV

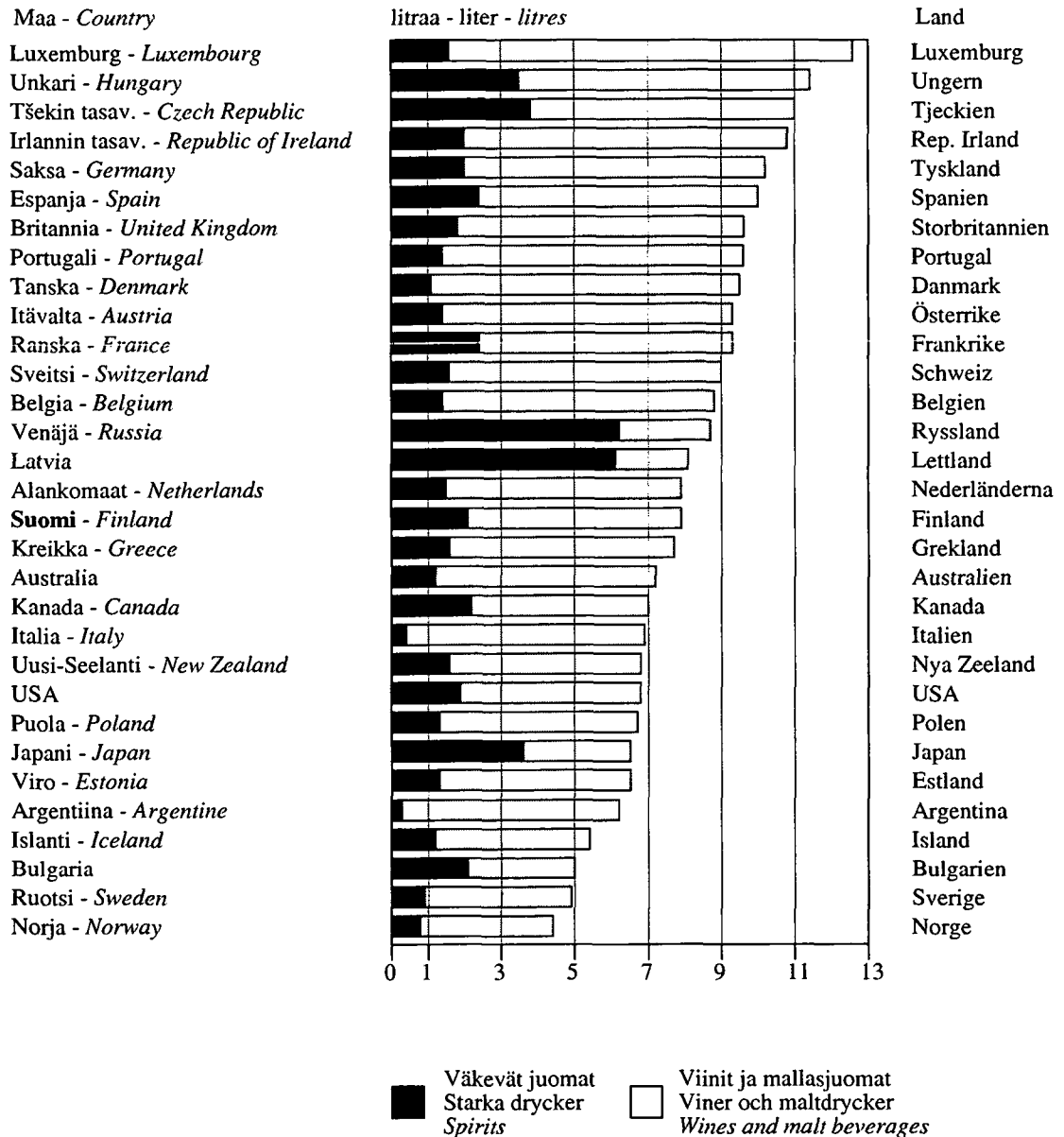
20. Alkoholijuomien anniskelukulutuksen määrä maakunnittain vuonna 2004
Volym av alkoholkonsumtion genom servering landskapsvis år 2004

Volume of consumption of alcoholic beverages through licensed serving, by region, in 2004

Maakunta <i>Region</i>	Väkeviä juomia Starka drycker <i>Spirits</i>	Viinejä Viner <i>Wines</i>	Siideriä Cider <i>Ciders</i>	Long drink -juomia Long drink <i>Long drinks</i>	Mallas- juomia Malt- drycker <i>Malt beverages</i>	Landskap
1 000 litraa - liter - litres						
Koko maa- Whole country	3 863	4 141	11 994	6 004	94 207	Hela landet
Uusimaa	1 093	2 029	4 122	1 906	35 400	Nyland
Itä-Uusimaa	48	67	140	85	984	Östra Nyland
Varsinis-Suomi	309	340	1 068	494	7 828	Egentliga Finland
Satakunta	154	81	383	222	2 858	Satakunta
Kanta-Häme	116	95	303	163	2 322	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	363	316	1 138	511	8 861	Birkaland
Päijät-Häme	135	115	494	256	4 761	Päijänne-Tavastland
Kymenlaakso	165	79	468	254	3 594	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	102	65	341	129	2 795	Södra Karelen
Etelä-Savo	118	86	371	158	2 970	Södra Savolax
Pohjois-Savo	187	135	514	259	3 441	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	87	47	280	130	1 703	Norra Karelen
Keski-Suomi	186	122	564	288	3 605	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	98	42	238	174	1 511	Södra Österbotten
Pohjanmaa	80	74	229	132	1 621	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	38	22	84	63	716	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	277	157	639	370	4 706	Norra Österbotten
Kainuu	50	34	130	87	886	Kajanaland
Lappi	235	185	457	297	3 335	Lappland
Ahvenanmaa	20	49	29	26	309	Åland
Asukasta kohti, litraa - Per invånare, liter - Per capita, litres						
Koko maa- Whole country	0,74	0,80	2,29	1,15	17,99	Hela landet
Uusimaa	0,81	1,51	3,06	1,41	26,28	Nyland
Itä-Uusimaa	0,52	0,72	1,52	0,92	10,65	Östra Nyland
Varsinis-Suomi	0,68	0,75	2,35	1,09	17,25	Egentliga Finland
Satakunta	0,66	0,35	1,64	0,95	12,20	Satakunta
Kanta-Häme	0,69	0,57	1,81	0,97	13,85	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	0,79	0,69	2,47	1,11	19,20	Birkaland
Päijät-Häme	0,68	0,58	2,49	1,29	23,96	Päijänne-Tavastland
Kymenlaakso	0,89	0,42	2,52	1,37	19,37	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	0,75	0,48	2,51	0,95	20,58	Södra Karelen
Etelä-Savo	0,72	0,53	2,28	0,97	18,22	Södra Savolax
Pohjois-Savo	0,75	0,54	2,06	1,04	13,79	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	0,52	0,28	1,66	0,77	10,10	Norra Karelen
Keski-Suomi	0,70	0,46	2,11	1,08	13,49	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	0,51	0,22	1,23	0,89	7,79	Södra Österbotten
Pohjanmaa	0,46	0,43	1,32	0,76	9,35	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	0,54	0,31	1,19	0,89	10,16	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	0,74	0,42	1,70	0,99	12,55	Norra Österbotten
Kainuu	0,59	0,40	1,52	1,02	10,31	Kajanaland
Lappi	1,26	0,99	2,45	1,59	17,89	Lappland
Ahvenanmaa	0,75	1,85	1,09	0,98	11,65	Åland

Lähteet: SVT. Alkoholitilastot. Stakes; STTV - Källor: FOS. Alkoholstatistik. Stakes; STTV - Sources: OSF. Alcohol statistics. Stakes; STTV

Kuvio 5. Alkoholijuomien kulutus eräissä maissa 100 %:n alkoholina asukasta kohti vuonna 2003
Figur 5. Alkoholkonsumtion per invånare i 100 %-ig alkohol i några länder år 2003
Figure 5. Consumption of alcoholic beverages per capita in certain countries, 100 % alcohol, in 2003

Lähde: - Källa: - Source: World Drink Trends, Commission for Distilled Spirits 2005

Alkoholijuomien kulutus
Alkoholkonsumtion
Consumption of alcoholic beverages

21. Alkoholijuomien kulutus asukasta kohti 100 %:n alkoholina eräissä maissa vuosina 1999–2003
Alkoholkonsumtion per invånare i 100 %-ig alkohol i några länder åren 1999–2003
Consumption of alcoholic beverages per capita in certain countries, 100 % alcohol, in 1999–2003

Maa <i>Country</i>	1999	2000	2001	2002	2003	Land
	<i>Litraa 100 %:n alkoholia - Liter i 100 %-ig alkohol - Litres in 100 % alcohol</i>					
Suomi - <i>Finland</i>	7,1	7,0	7,3	7,6	7,7	Finland
Islanti - <i>Iceland</i>	4,5	4,7	4,9	5,0	5,4	Island
Norja - <i>Norway</i>	4,8	5,0	4,4	4,4	4,4	Norge
Ruotsi - <i>Sweden</i>	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	Sverige
Tanska - <i>Denmark</i>	9,5	9,5	9,5	9,5	9,5	Danmark
Alankomaat - <i>Netherlands</i>	8,2	8,2	8,1	8,0	7,9	Nederländerna
Argentiina - <i>Argentina</i>	6,7	6,4	6,3	6,3	6,2	Argentina
Australia	7,3	7,4	7,4	7,3	7,2	Australien
Belgia - <i>Belgium</i>	8,4	8,5	8,5	8,8	8,8	Belgien
Bulgaria	6,6	6,3	6,0	5,4	5,0	Bulgarien
Espanja - <i>Spain</i>	9,9	9,8	9,8	9,6	10,0	Spanien
Irlannin tasavalta - <i>Republic of Ireland</i>	9,6	10,7	10,8	10,8	10,8	Rep. Irland
Iso-Britannia - <i>Great Britain</i>	8,4	8,4	9,1	9,6	9,6	Storbritannien
Italia - <i>Italy</i>	7,6	7,4	7,4	7,4	6,9	Italien
Itävalta - <i>Austria</i>	9,3	9,2	9,0	9,2	9,3	Österrike
Japani - <i>Japan</i>	6,4	6,5	6,5	6,5	6,5	Japan
Kanada - <i>Canada</i>	6,4	6,5	6,7	6,9	7,0	Kanada
Kreikka - <i>Greece</i>	8,4	8,0	7,9	7,8	7,7	Grekland
Latvia	7,7	7,7	7,5	7,7	8,1	Lettland
Luxemburg - <i>Luxembourg</i>	12,3	12,5	12,4	11,9	12,6	Luxemburg
Portugali - <i>Portugal</i>	10,9	10,8	10,3	9,7	9,6	Portugal
Puola - <i>Poland</i>	6,7	6,7	6,3	6,6	6,7	Polen
Ranska - <i>France</i>	10,7	10,4	10,5	10,3	9,3	Frankrike
Saksa - <i>Germany</i>	10,6	10,5	10,4	10,4	10,2	Tyskland
Sveitsi - <i>Switzerland</i>	9,2	9,2	9,2	9,0	9,0	Schweiz
Tšekin tasavalta - <i>Czech Republic</i>	11,0	11,0	10,9	10,8	11,0	Tjeckien
Unkari - <i>Hungary</i>	10,6	10,9	11,1	11,1	11,4	Ungern
USA	6,8	6,8	6,8	6,7	6,8	USA
Uusi-Seelanti - <i>New Zealand</i>	7,3	6,8	6,6	6,9	6,8	Nya Zeeland
Venäjä - <i>Russia</i>	8,6	8,6	8,6	8,6	8,7	Ryssland
Viro - <i>Estonia</i>	5,1	5,6	5,7	6,2	6,5	Estland

Lähde: Kulutustilasto, Produktschap voor Gedistilleerde Dranken, Schiedam 2005
Källa: Konsumtionsstatistik, Produktschap voor Gedistilleerde Dranken, Schiedam 2005
Source: Consumption statistics, Produktschap voor Gedistilleerde Dranken, Schiedam 2005

22. Alkoholijuomien kulutus asukasta kohti juomaryhmittäin eräissä maissa vuonna 2003
Alkoholkonsumtion per invånare i några länder, per dryckesgrupp år 2003
Consumption of alcoholic beverages per capita in certain countries, by type of beverages, in 2003

Maa <i>Country</i>	Väkeviä juomia Starka drycker <i>Spirits</i>	Viinejä Viner <i>Wines</i>	Mallasjuomia Maldrycker <i>Malt beverages</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	Land
	litraa liter <i>litres</i> à 100 %	litraa liter <i>litres</i>	litraa liter <i>litres</i>	litraa % liter <i>litres</i> à 100 %	
Suomi - <i>Finland</i>	2,1	26,3	80,2	7,7	Finland
Islanti - <i>Iceland</i>	1,2	12,0	55,8	5,4	Island
Norja - <i>Norway</i>	0,8	12,4	50,5	4,4	Norge
Ruotsi - <i>Sweden</i>	0,9	16,6	54,2	4,9	Sverige
Tanska - <i>Denmark</i>	1,1	32,6	96,2	9,5	Danmark
Alankomaat - <i>Netherlands</i>	1,5	19,6	78,7	7,9	Nederländerna
Argentiina - <i>Argentina</i>	0,3	34,6	35,7	6,2	Argentina
Australia	1,2	20,4	91,5	7,2	Australien
Belgia - <i>Belgium</i>	1,4	23,0	96,2	8,8	Belgien
Bulgaria	2,1	21,3	7,9	5,0	Bulgarien
Espanja - <i>Spain</i>	2,4	30,6	78,3	10,0	Spanien
Irlannin tasavalta - <i>Republic of Ireland</i>	2,0	15,2	141,2	10,8	Rep. Irland
Iso-Britannia - <i>Great Britain</i>	1,8	20,1	101,5	9,6	Storbritannien
Italia - <i>Italy</i>	0,4	47,5	30,1	6,9	Italien
Itävalta - <i>Austria</i>	1,4	29,8	110,6	9,3	Österrike
Japani - <i>Japan</i>	3,6	2,9	27,3	6,5	Japan
Kanada - <i>Canada</i>	2,2	11,0	67,8	7,0	Kanada
Kreikka - <i>Greece</i>	1,6	33,8	40,4	7,7	Grekland
Latvia	6,1	3,6	36,6	8,1	Lettland
Luxemburg - <i>Luxembourg</i>	1,6	66,1	101,6	12,6	Luxemburg
Portugali - <i>Portugal</i>	1,4	42,0	58,7	9,6	Portugal
Puola - <i>Poland</i>	1,3	11,9	79,0	6,7	Polen
Ranska - <i>France</i>	2,4	48,5	35,5	9,3	Frankrike
Saksa - <i>Germany</i>	2,0	23,6	117,5	10,2	Tyskland
Sveitsi - <i>Switzerland</i>	1,6	40,9	58,1	9,0	Schweiz
Tšekin tasavalta - <i>Czech Republic</i>	3,8	16,8	157,0	11,0	Tjeckien
Unkari - <i>Hungary</i>	3,5	37,4	72,2	11,4	Ungern
USA	1,9	9,5	81,6	6,8	USA
Uusi-Seelanti - <i>New Zealand</i>	1,6	19,1	72,8	6,8	Nya Zeeland
Venäjä - <i>Russia</i>	6,2	8,6	32,8	8,7	Ryssland
Viro - <i>Estonia</i>	1,3	3,4	75,0	6,5	Estland

Lähde: - Källa: - *Source*: World Drink Trends, Commission for Distilled Spirits 2005

23. Raittiiden¹⁾ osuus sukupuolen ja iän mukaan vuosina 1968–2004
Antalet nykterister¹⁾ enligt ålder och kön åren 1968–2004
Prevalence of abstainers¹⁾, men and women by age groups in 1968–2004

Ikäryhmä - Age group	1968	1976	1984	1992	2000	2004 ²⁾	Åldersgrupp
	%						
Miehet - Men							Män
15–19 vuotta - year-olds	28	9	18	17	10	-	15–19 år
20–29 vuotta - year-olds	4	3	6	4	4	3	20–29 år
30–49 vuotta - year-olds	7	7	9	6	7	6	30–49 år
50–69 vuotta - year-olds	19	15	19	18	11	6	50–69 år
Yhteensä - Total	12	8	12	10	8	6	Totalt
Naiset - Women							Kvinnor
15–19 vuotta - year-olds	34	11	27	14	10	13	15–19 år
20–29 vuotta - year-olds	16	4	12	7	8	7	20–29 år
30–49 vuotta - year-olds	44	14	19	12	4	6	30–49 år
50–69 vuotta - year-olds	55	38	49	33	16	12	50–69 år
Yhteensä - Total	39	18	27	17	9	9	Totalt

¹⁾ Raittiiksi on määritelty vastaaja, joka oman ilmoituksensa mukaan ei ollut nauttinut alkoholia haastattelua edeltäneen 12 kuukauden aikana. - Definitionen på nykterist är svarsgivare som enligt egen anmälan inte förtärt alkohol under de 12 månader som föregått intervjun. - An abstainer was defined as a respondent, who according to a self-report had not consumed alcohol during twelve months preceding the interview.

²⁾ Tiedonkeruun menetelmä muuttunut - Insamlingsmetoden ändrats - Changes in the data collection method

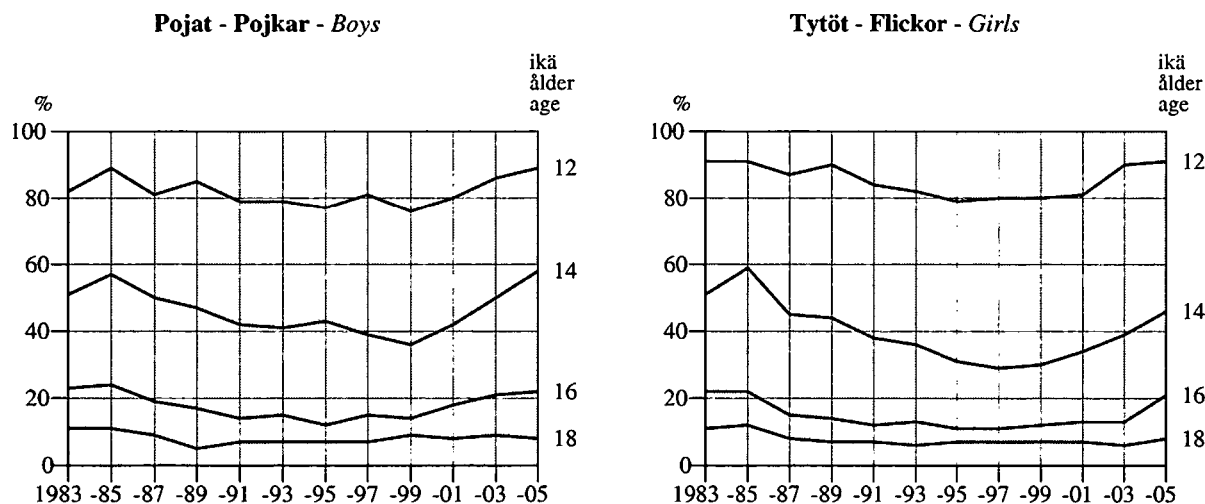
Lähde: Juomatapatutkimukset 1968-2000; Päihdekysely 2004, Stakes

Källa: Undersökningar om alkoholbruk 1968-2000; Alkohol och narkotikaenkäten 2004, Stakes

Source: Drinking habit studies 1968-2000; Alcohol and drug Survey 2004

Kuvio 6. Nuorten alkoholijuomien käyttö ikäryhmittäin vuosina 1983–2005
Figur 6. Ungdomar som konsumerar alkohol enligt åldersgrupp åren 1983–2005
Figure 6. Alcohol drinking among young people by age group in 1983–2005

Raittiit 12–18-vuotiaat - Nykterister 12–18-åriga - Abstainers, 12–18-year-olds

Lähde: Nuorten terveystapatutkimus, Tampereen yliopiston terveystieteen laitos

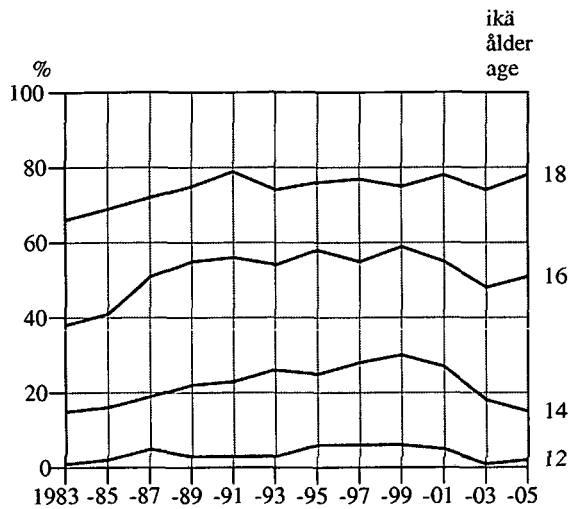
Källa: Undersökning av hälsobeteende bland unga, institutet för hälsovetenskap vid Tammerfors universitet

Source: Young people's health survey, the Tampere School of Public Health

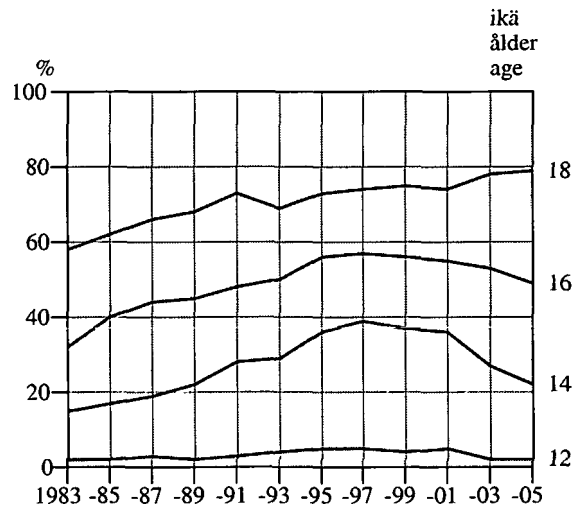
Kuvio 7. Alkoholia vähintään kerran kuukaudessa juovat 12–18-vuotiaat vuosina 1983–2005
Figur 7. Individer som dricker alkohol minst en gång i månaden, 12–18-åriga åren 1983–2005
Figure 7. Individuals drinking alcohol at least once a month, 12–18-year-olds in 1983–2005

Alkoholia vähintään kerran kuukaudessa juovien osuudet
 Andel individer som dricker alkohol minst en gång i månaden
 Shares of individuals drinking alcohol at least once a month

Pojat - Pojkar - Boys

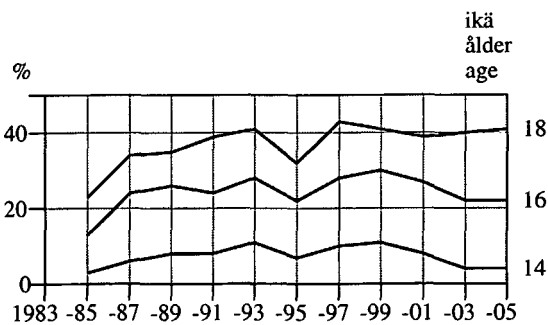

Tytöt - Flickor - Girls

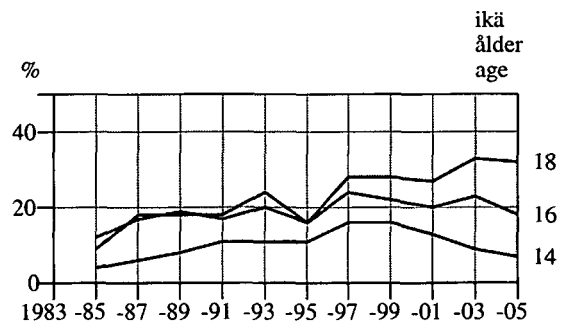

Tosihumalaan itsensä vähintään kerran kuukaudessa juovien osuudet
 Personer som dricker sig allvarligt berusade minst en gång i månaden
 Number of persons engaging in hard drinking at least once a month

Pojat - Pojkar - Boys

Tytöt - Flickor - Girls

Lähde: Nuorten terveystapatutkimus, Tampereen yliopiston terveystieteen laitos
 Källa: Undersökning av hälsobeteende bland unga, institutet för hälsovetenskap vid Tammerfors universitet
 Source: Young people's health survey, the Tampere School of Public Health

24. Alkoholia vähintään kerran viikossa juovat 12–18-vuotiaat vuosina 1983–2005
Individer som dricker alkohol minst en gång i veckan, 12–18-åriga åren 1983–2005
Individuals drinking alcohol at least once a week, 12–18-year-olds in 1983–2005

Alkoholia vähintään kerran viikossa juovien osuudet
 Andel individer som dricker alkohol minst en gång i veckan
 Shares of individuals drinking alcohol at least once a week

	1983	1985	1987	1989	1991	1993	1995	1997	1999	2001	2003	2005	
	%												
Pojat - Boys													Pojkar
12 vuotta - <i>year-olds</i>	1	1	2	1	1	1	2	1	2	2	0	0	12 år
14 vuotta - <i>year-olds</i>	3	2	5	6	6	7	6	8	9	8	5	4	14 år
16 vuotta - <i>year-olds</i>	12	11	15	20	18	18	22	21	23	21	16	19	16 år
18 vuotta - <i>year-olds</i>	21	29	31	38	43	37	39	40	40	41	41	44	18 år
Tytöt - Girls													Flickor
12 vuotta - <i>year-olds</i>	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	0	1	12 år
14 vuotta - <i>year-olds</i>	3	3	4	5	6	6	7	9	11	9	7	6	14 år
16 vuotta - <i>year-olds</i>	7	9	12	12	12	12	15	17	17	18	17	15	16 år
18 vuotta - <i>year-olds</i>	15	18	24	24	26	25	26	29	31	31	36	35	18 år

Tosihumalaan itsensä vähintään kerran viikossa juovien osuudet
 Andel individer som dricker sig allvarligt berusade minst en gång i veckan
 Shares of individuals engaging in hard drinking at least once a week

	1983	1985	1987	1989	1991	1993	1995	1997	1999	2001	2003	2005	
	%												
Pojat - Boys													Pojkar
14 vuotta - <i>year-olds</i>	1	-	1	2	1	2	1	2	2	1	1	0	14 år
16 vuotta - <i>year-olds</i>	2	3	3	4	5	5	3	6	6	6	3	5	16 år
18 vuotta - <i>year-olds</i>	3	5	7	10	10	10	8	12	10	9	7	12	18 år
Tytöt - Girls													Flickor
14 vuotta - <i>year-olds</i>	0	1	1	0	2	1	1	2	2	2	1	1	14 år
16 vuotta - <i>year-olds</i>	1	1	1	3	2	3	2	4	3	4	4	4	16 år
18 vuotta - <i>year-olds</i>	1	2	3	3	2	4	3	5	5	5	8	7	18 år

Lähde: Nuorten terveystapatutkimus; Tampereen yliopiston terveystieteen laitos
 Källa: Undersökning av hälsobeteende bland unga; institutet för hälsövetenskap vid Tammerfors universitet
 Source: *Young people's health survey; the Tampere School of Public Health*

25. Alkoholin käytön useus vuosina 1968–2004
Frekvensen av alkoholkonsumtion åren 1968–2004
Frequency of alcohol consumption in 1968–2004

Vuosi-Year	Miehet - Män - Men						Naiset - Kvinnor - Women					
	1968	1976	1984	1992	2000	2004 ¹⁾	1968	1976	1984	1992	2000	2004 ¹⁾
	%						%					
Vähintään neljä kertaa viikossa - Minst fyra gånger i veckan - At least four times a week	4	6	9	14	10	10	1	1	2	5	2	5
Vähintään pari kertaa viikossa - Minst ett par gånger i veckan - At least a couple of times a week	12	21	20	24	24	25	2	9	8	12	13	15
Vähintään kerran viikossa - Minst en gång i veckan - At least once a week	18	24	21	21	23	19	5	15	13	19	19	16
Vähintään kerran pari kuukaudessa - Minst en till två gånger i månaden - At least a couple of times a month	33	27	27	22	24	26	21	29	26	28	31	33
Harvemmin - Mer sällan - Even less frequently	20	14	11	9	12	13	31	28	25	20	24	22
Raitis - Nykterist - Abstainer	12	8	12	10	8	6	39	18	27	17	9	9

¹⁾ Tiedonkeruumenetelmä muuttunut - Insamlingsmetoden ändrats - Changes in the data collection method

Lähde: Juomatapatutkimukset 1968-2000; Alkoholi- ja huumeiseurantakysely 2004, Stakes
 Källa: Undersökningar om alkoholbruk 1968-2000; Alkohol och narkotikaenkäten 2004, Stakes
 Source: Drinking Habit Studies 1968-2000; Alcohol and Drug Survey 2004, Stakes

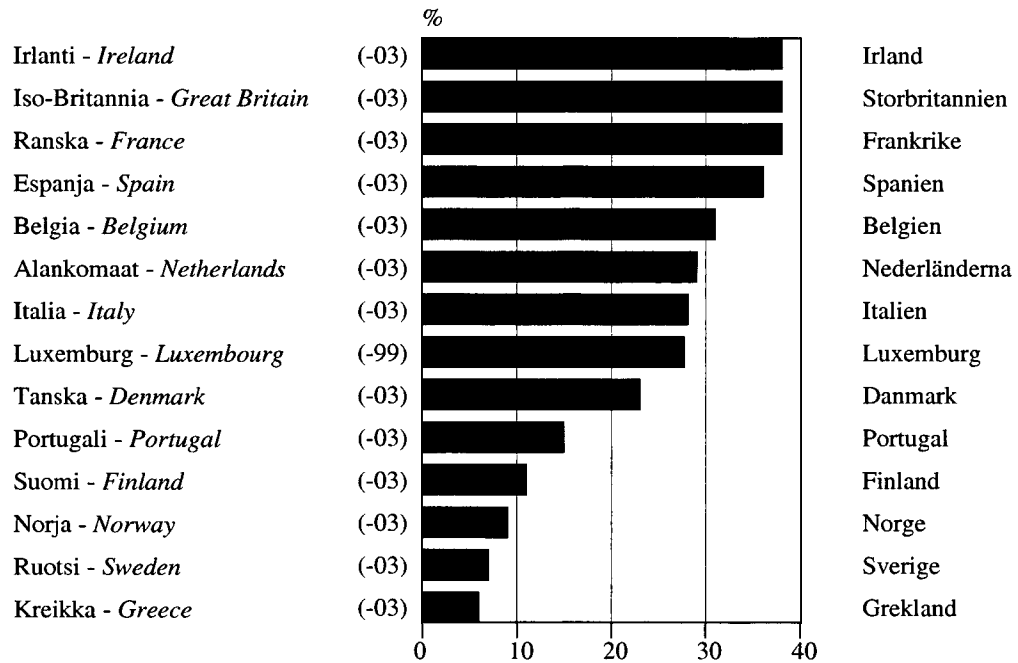
26. Kannabista kokeilleet tai käyttäneet ikäryhmittäin vuosina 1992–2004
Individer som prövat på eller använt cannabis enligt åldersgrupp åren 1992–2004
Experimental or habitual use of cannabis by age group in 1992–2004

Ikäryhmä- Age group	Miehet-Män-Men					Naiset-Kvinnor-Women					Åldersgrupp
	1992	1996	1998	2002	2004	1992	1996	1998	2002	2004	
	%					%					
15–24 vuotta - years	17	17	20	27	22	7	12	18	23	20	15–24 år
25–34 vuotta - years	11	19	27	23	27	9	13	8	16	18	25–34 år
35–69 vuotta - years	3	6	5	7	9	2	2	4	6	5	35–69 år

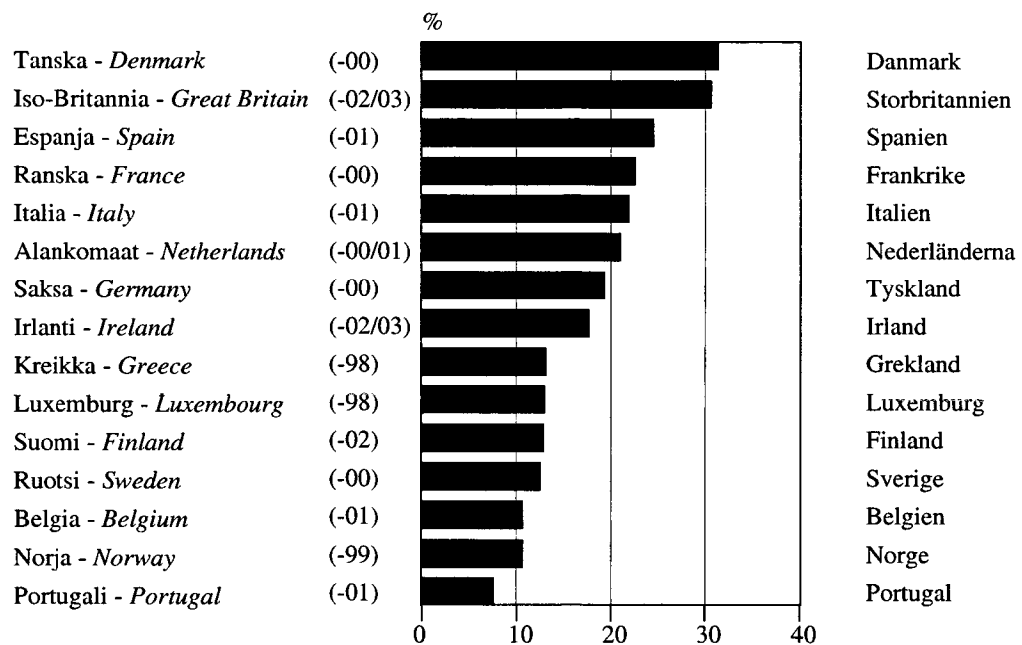
Lähde - Källa - Source: Huumeiden käyttö ja mielipiteet huumeista. Kontula, Osmo; Koskela, Kaj. Helsinki 1992; Huumeet Suomessa 1990-luvulla. Kontula, Osmo. Helsinki 1997; Huumeekysely 1998, Stakes - Narkotikaenkät 1998, Stakes - Drug Survey 1998, Stakes; Päihdekyselyt 2002, 2004, Stakes - Alkohol- och narkotikaenkäter 2002, 2004, Stakes - Alcohol and Drug Surveys 2002, 2004, Stakes

Kuvio 8. Kannabiksen kokeilu tai käyttö eräissä maissa vuosina 1998–2003
Figur 8. Experimentering med eller användning av cannabis i några länder åren 1998–2003
Figure 8. Experimental or habitual use of cannabis in certain countries in 1998–2003

15–16-vuotiaat - åriga - year-olds

Aikuisväestö - Vuxenfolkning - Adults

Lähde: - Källa: - Source: EMCDDA, 2005.

27. Amfetamiinin ja opiaattien käyttäjien osuus Suomessa ja pääkaupunkiseudulla vuonna 2002
Andel användare av amfetamin och opiater i Finland och huvudstadsområdet år 2002
Shares of amphetamine and opiate users in Finland and in the Greater Helsinki Area in 2002

	Suur-Helsingin alue Stor-Helsingfors område Greater Helsinki Area	Koko maa Hela landet Whole country	
	%	%	
Kokonaisarvio - Overall estimate	0,9 - 1,4	0,6 - 0,8	Totalkalkyl
Miehet - Men	1,3 - 2,0	0,8 - 1,0	Män
Naiset - Women	0,3 - 0,7	0,3 - 0,6	Kvinnor
15–25 vuotta - 15–25-year-olds	1,3 - 2,4	0,9 - 1,3	15–25 år
26–35 vuotta - 26–35-year-olds	1,1 - 1,9	0,7 - 1,1	26–35 år
36–55 vuotta - 36–55-year-olds	0,4 - 1,2	0,3 - 0,5	36–55 år
Amfetamiinin käyttäjät - Amphetamine users	0,6 - 1,0	0,4 - 0,7	Användare av amfetamin
Opiaattien käyttäjät - Opiate users	0,3 - 0,6	n. 0,2	Användare av opiater

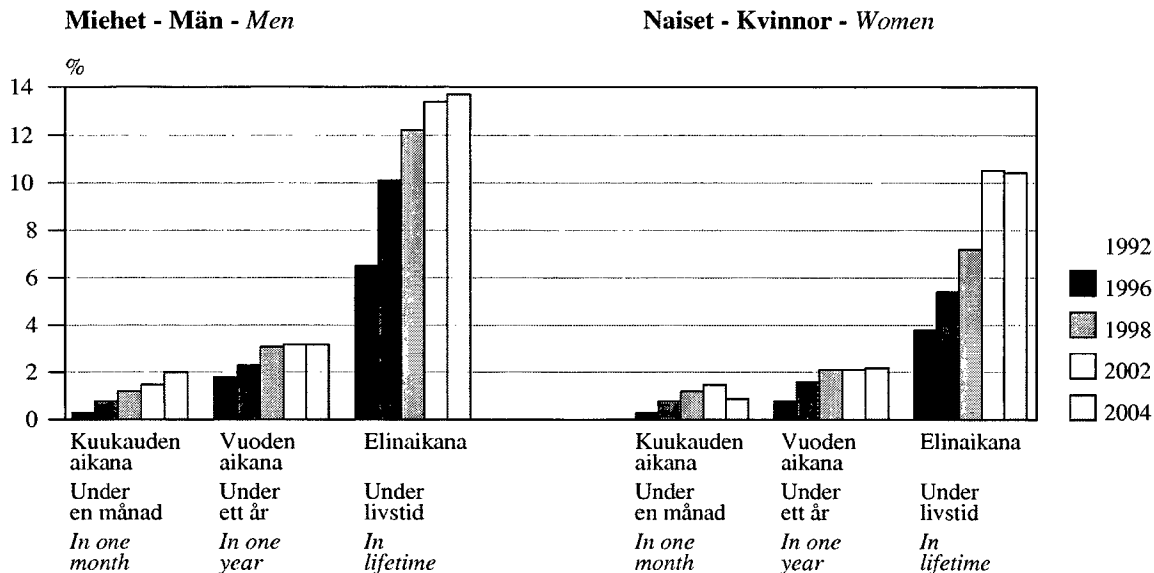
Lähde - Källa: Huumaussainetilanne Suomessa 2003 - Source: Drugs Situation in Finland 2003, Stakes.

28. Kannabiksen kokeilu tai käyttö eräissä maissa vuosina 1998–2003
Experimentering med eller användning av cannabis i några länder åren 1998–2003
Experimental or habitual use of cannabis in certain countries vuosina 1998–2003

Ikä - Ålder - Age	15–16-vuotiaat 15–16 år 15–16-year-olds	Aikuisväestö Vuxenfolkning Adults
	%	%
Alankomaat - Nederländerna - Netherlands	(-03) 29,0	(-00/01) 21,0
Belgia - Belgien - Belgium	(-03) 31,0	(-01) 10,6
Espanja - Spanien - Spain	(-03) 36,0	(-01) 24,5
Irlanti - Rep, Irland - Ireland	(-03) 38,0	(-02/03) 17,6
Iso-Britannia - Storbritannien - Great Britain	(-03) 38,0	(-02/03) 30,6
Italia - Italien - Italy	(-03) 28,0	(-01) 21,9
Kreikka - Grekland - Greece	(-03) 6,0	(-98) 13,1
Luxemburg - Luxemburg - Luxembourg	(-99) 27,7	(-98) 12,9
Norja - Norge - Norway	(-03) 9,0	(-99) 10,6
Portugali - Portugal - Portugal	(-03) 15,0	(-01) 7,6
Ranska - Frankrike - France	(-03) 38,0	(-00) 22,5
Ruotsi - Sverige - Sweden	(-03) 7,0	(-00) 12,5
Saksa - Tyskland - Germany		(-00) 19,3
Suomi - Finland - Finland	(-03) 11,0	(-02) 12,8
Tanska - Danmark - Denmark	(-03) 23,0	(-00) 31,3
Viro - Estland - Estonia		(-98) 5,0

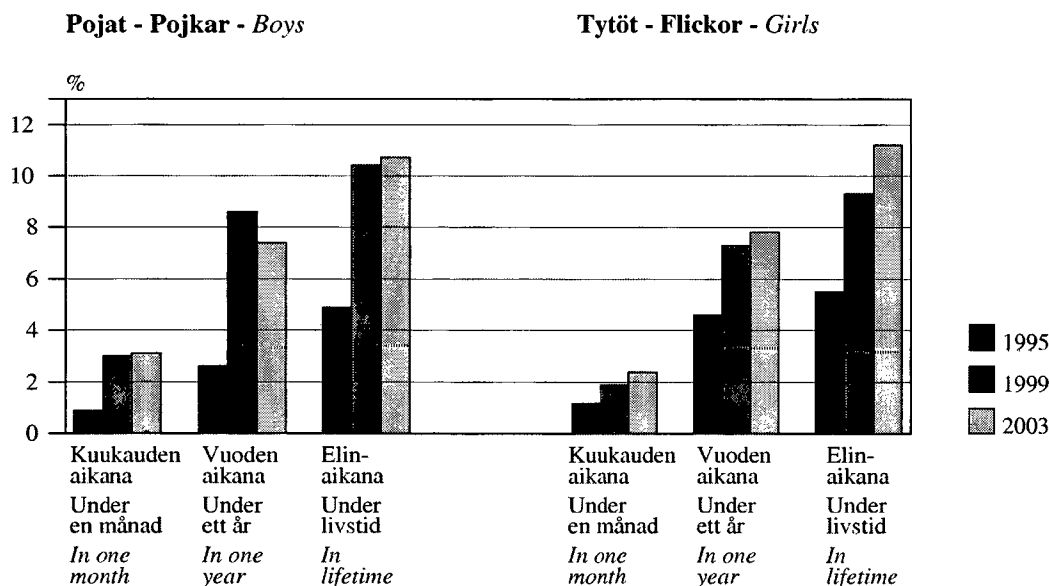
Lähde: - Källa: - Source: Vuosiraportti 2004 - Årsrapport 2004 - Annual Report 2004; ESPAD 2003.

Kuvio 9. Kannabista kokeilleiden tai käyttäneiden aikuisten osuudet vuosina 1992–2004
Figur 9. Andel av vuxna som prövat på eller använt cannabis åren 1992–2004
Figure 9. Shares of adults who have experimented with or used cannabis in 1992–2004

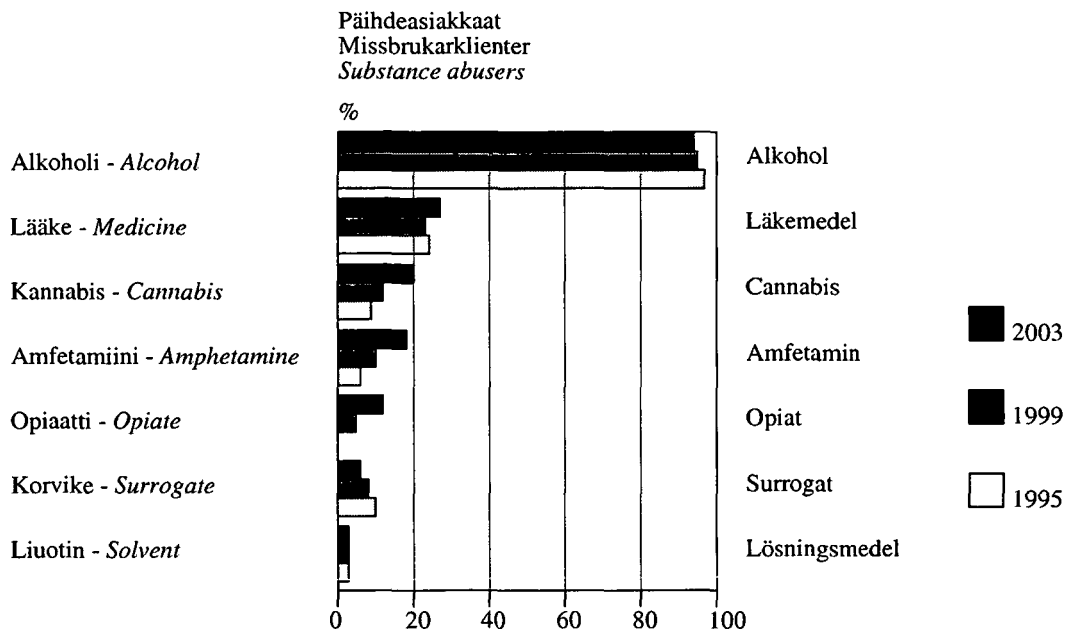
Lähde: - Källa: - Source: Huumeiden käyttö ja mielipiteet huumeista. Kontula, Osmo; Koskela, Kaj. Helsinki 1992; Huumeet Suomessa 1990-luvulla. Kontula, Osmo. Helsinki 1997; Huumekysely 1998, Stakes; Päihdetutkimukset 2002 ja 2004, Stakes

Kuvio 10. Kannabista kokeilleiden tai käyttäneiden nuorten osuudet vuosina 1995–2003
Figur 10. Andel av ungdomarna som prövat på eller använt cannabis åren 1995–2003
Figure 10. Shares of young people who have experimented with or used cannabis in 1995–2003

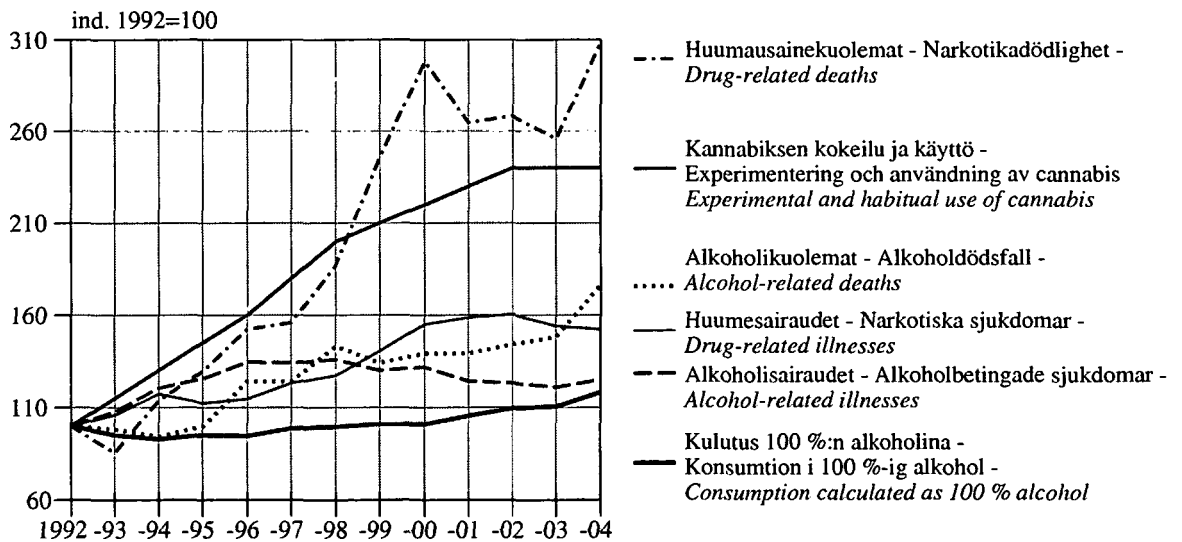
Lähde: - Källa: - Source: ESPAD 1995, 1999, 2003, Stakes

Kuvio 11. Sosiaali- ja terveydenhuollon päihdeasiakkaat vuosina 1995, 1999 ja 2003
Figur 11. Missbrukarklienter inom social- och hälsovården åren 1995, 1999 och 2003
Figure 11. Substance abusers in social and health services in 1995, 1999 and 2003

Lähde: Päihdetapauslaskennat 1995, 1999 ja 2003, Stakes - Källa: Rusmedelsräkningar 1995, 1999 och 2003, Stakes -
Source: Census of intoxicant-related cases in 1995, 1999 and 2003, Stakes

Kuvio 12. Alkohol ja huumeet, kokeilu-, käyttö- ja haittaindeksijä vuosina 1992–2004
Figur 12. Alkohol och narkotika, index för experiment, användning och skador åren 1992–2004
Figure 12. Experimenting, use and harm indices for alcohol and drugs in 1992–2004

Lähde: - Källa: - Source: Päihdetietopankki, Stakes

29. Henkilövahinkoihin johtaneet alkoholitapaukset tieliikenneonnettomuuksissa vuosina 2000–2004
Alkoholfall i vägtrafikolyckor med personskada åren 2000–2004
Alcohol-related cases involving personal injury in road traffic accidents in 2000–2004

	2000	2001	2002	2003	2004	
	Lukumäärä - Antal - Number					
Kuolemaan johtaneet - <i>Fatal cases</i>	87	106	102	70	87	Med dödlig utgång
Loukkaantumiseen johtaneet - <i>With other bodily injuries</i>	884	836	818	923	922	Med annan personskada
Yhteensä - Total	971	942	920	993	1 009	Totalt
	%					
Osuus kaikista - <i>Percentage of all</i>						Andel av alla
kuolemaan johtaneista - <i>fatal cases</i>	24,6	27,5	27,8	20,2	26,9	med dödlig utgång
loukkaantumiseen johtaneista - <i>cases with other bodily injuries</i>	14,1	13,8	14,0	14,1	14,3	med annan personskada
Yhteensä - Total	14,6	14,6	14,8	14,4	14,9	Totalt

Alkoholin vaikutuksen alaiset moottorikäyttöisten ajoneuvojen kuljettajat ikäryhmittäin
 Förare av motorfordon under påverkan av alkohol, enligt åldersgrupp
Motor vehicle drivers under the influence of alcohol by age group

Ikäryhmä - Age group	2000	2001	2002	2003	2004	Åldersgrupp
	Lukumäärä - Antal - Number					
-17 vuotta - <i>year-olds</i>	59	60	48	57	65	-17 år
18–24 vuotta - <i>year-olds</i>	230	235	247	267	316	18–24 år
25–34 vuotta - <i>year-olds</i>	170	173	153	201	198	25–34 år
35–54 vuotta - <i>year-olds</i>	215	222	231	257	236	35–54 år
55– vuotta - <i>year-olds</i>	54	38	46	67	67	55– år
Tuntematon - <i>Unknown</i>	0	0	2	0	0	Okänd
Yhteensä - Total	728	728	727	849	882	Totalt
Miehet - <i>Men</i>	664	664	667	771	784	Män
Naiset - <i>Women</i>	64	64	60	78	98	Kvinnor

Vuosi 2003: Henkilövahinko-onnettomuuksissa loukkaantuneiden tilastointiperusteet ovat muuttuneet.
 År 2003: Grunderna för att föra statistik över skadade i olycksfall med personskador har ändrats.
 In 2003: The statistical criteria for registering accidents involving personal injuries in road traffic were changed.

Lähteet: SVT. Liikenne ja matkailu, Tilastokeskus
 Källor: FOS. Transport och turism, Statistikcentralen
 Sources: OSF. Transport and Tourism, Statistics Finland

30. Tieliikenneonnettomuuksien alkoholitapauksissa kuolleet ja loukkaantuneet vuonna 2004
I vägtrafikolyckorna dödade och skadade, alkoholfall år 2004
Persons killed or injured in road traffic accidents involving alcohol in 2004

Juopunut osallinen <i>Drunken participant</i>	Kuolleita-Dödade-Killed			Loukkaantuneita-Skadade-Injured			Den berusade delaktiga
	Juopunut itse Den berusade själv <i>Drunken person himself/ herself</i>	Muu tiellä liikkuja Annan, som rört sig på väg <i>Other road user</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	Juopunut itse Den berusade själv <i>Drunken person himself/ herself</i>	Muu tiellä liikkuja Annan, som rört sig på väg <i>Other road user</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	
Henkilöauton kuljettaja - <i>Driver of passenger car</i>	41	25	66	527	533	1060	Personbils- förare
Muun moottoriajoneuvon kuljettaja <i>Driver of other motor vehicle</i>	14	3	17	100	47	147	Förare av annat motorfordon
Polkupyöräilijä - <i>Cyclist</i>	1	1	2	57	7	64	Cyklist
Muun ajoneuvon kuljettaja - <i>Driver of other vehicle</i>	1	0	1	12	2	14	Förare av annat fordon
Jalankulkija - <i>Pedestrian</i>	6	0	6	68	4	72	Fotgängare
Yhteensä - Total	63	29	92	764	593	1357	Totalt

Maakunta- <i>Region</i>	Onnettomuuksia Olyckor <i>Accidents</i>	Kuolleita Dödade <i>Killed</i>	Loukkaantuneita Skadade <i>Injured</i>	Landskap
Koko maa - Whole country	1 009	91	1 347	Hela landet
Uusimaa	159	4	214	Nyland
Itä-Uusimaa	24	1	36	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	83	7	111	Egentliga Finland
Satakunta	66	5	91	Satakunta
Kanta Häme	38	4	57	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	68	6	87	Birkaland
Päijät-Häme	41	5	47	Päijät-Häme
Kymenlaakso	43	4	62	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	42	3	62	Södra Karelen
Etelä-Savo	55	3	69	Södra Savolax
Pohjois-Savo	60	9	66	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	31	7	35	Norra Karelen
Keski-Suomi	64	8	86	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	43	3	59	Södra Österbotten
Pohjanmaa	26	4	27	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	8	0	15	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	100	11	147	Norra Österbotten
Kainuu	24	3	31	Kajanaland
Lappi	32	3	42	Lappland
Ahvenanmaa	2	1	3	Åland

Lähteet: SVT. Liikenne ja matkailu, Tilastokeskus
Källor: FOS. Transport och turism, Statistikcentralen
Sources: OSF. Transport and Tourism, Statistics Finland

31. Liikennejuopumustapaukset vuosina 2000–2004
Fall av trafiknykterhetsbrott åren 2000–2004
Cases of road temperance offences in 2000–2004

Vuosi - År Year	Rattijuopumus - Rattfylleri - Drunken driving		Yhteensä Total	Tuhatta 18 vuotta täyttäneitä kohti Per 1 000 invånare 18 år och däröver Per 1 000 inhabitants aged 18 years or over	100 000 moottori- ajoneuvoa kohti ¹⁾ Per 100 000 motorfordon ¹⁾ Per 100 000 motor vehicles ¹⁾
	Rattijuopumus ja huu- maantuneena ajaminen Rattfylleri och körning under påverkan av rusmedel Driving while under the influence of alcohol or narcotics	Törkeä rattijuopumus Grovt rattfylleri Gross drunken driving			
2000	9 400	13 383	22 783	5,6	891
2001	9 400	13 322	22 722	5,6	873
2002	9 324	13 633	22 957	5,6	864
2003	10 087	14 517	24 604	6,0	893
2004	11 147	15 830	26 977	6,5	940

Maakunta Landskap Region	Rattijuopumus yhteensä Rattfylleri, totalt Drunken driving, total		Tuhatta 18 vuotta täyttäneitä kohti Per 1 000 invånare 18 år och däröver Per 1 000 inhabitants aged 18 years or over		100 000 moottori- ajoneuvoa kohti ¹⁾ Per 100 000 motorfordon ¹⁾ Per 100 000 motor vehicles ¹⁾	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004
Koko maa- Whole country	24 604	26 977	6,0	6,5	893	940
Uusimaa	5 271	6 060	5,0	5,7	832	920
Itä-Uusimaa	424	387	6,0	5,5	800	697
Varsinais-Suomi	2 230	2 405	6,2	6,6	880	915
Satakunta	1 152	1 194	6,1	6,4	829	829
Kanta-Häme	829	953	6,3	7,2	865	952
Pirkanmaa	2 011	2 167	5,5	5,9	834	860
Päijät-Häme	1 148	1 295	7,3	8,2	1 126	1 222
Kymenlaakso	997	1 129	6,7	7,5	972	1 053
Etelä-Karjala	797	864	7,2	7,9	1 056	1 103
Etelä-Savo	912	954	7,0	7,2	1 054	1 062
Pohjois-Savo	1 334	1 602	6,7	8,1	1 049	1 209
Pohjois-Karjala	860	956	6,4	7,1	944	1 012
Keski-Suomi	1 248	1 331	6,0	6,3	901	922
Etelä-Pohjanmaa	910	984	6,0	6,5	760	790
Pohjanmaa	562	598	4,2	4,4	536	546
Keski-Pohjanmaa	301	286	5,6	5,3	757	688
Pohjois-Pohjanmaa	1 971	2 055	7,1	7,3	1 045	1 039
Kainuu	416	467	6,1	6,8	914	995
Lappi	1 119	1 159	7,6	7,9	1 126	1 116
Ahvenanmaa	112	131	5,4	6,3	576	655

¹⁾ Autot ja moottoripyörät.- Bilar och motorcyklar.- *Automobiles and motorcycles.*

²⁾ Vesi-, ilma- tai junaliikennejuopumus. - Fylleri i sjö-, luft- eller tågtrafik. - *Waterway, air or rail traffic drunkenness.*

³⁾ Pl. liikennejuopumus moottorittomalla ajoneuvolla. - Excl. trafikfylleri med motorlöst fordon. - *Excl. drunken driving of an unpowered vehicle.*

Muut liikennejuopumusrikokset - Övriga trafikbrott
- Other offences in traffic

Muu liikennejuopumus ²⁾	Kulkuneuvon	Yhteensä
Annat trafikfylleri ²⁾	luovuttaminen	Totalt
Other traffic offences	juopuneelle	Total
while intoxicated ²⁾	Överlämnande av	
	fortskaffnings-	
	medel till berusad	
	Relinquishing	
	a vehicle to	
	a drunken person	

Liikennejuopumus-
tapaukset yhteensä
Trafikfylleri-
brott, totalt
Offences of drunken
driving, total

Liikennejuopumus
moottorittomalla
ajoneuvolla
Trafikfylleri med
motorlöst fordon
Drunken driving of an
unpowered vehicle

Vuosi
År
Year

412	2 082	2 494	25 277	165	2000
497	2 045	2 542	25 264	159	2001
539	2 112	2 651	25 608	157	2002
463	2 192	2 655	27 259	149	2003
501	2 306	2 807	29 784	132	2004

Muut liikenne-
juopumusrikokset
Övriga trafik-
fylleribrott
Other offences of
drunken driving

Liikennejuopumus-
rikokset yhteensä³⁾
Trafikfylleri-
brott, totalt³⁾
Offences of drunken
driving, total³⁾

Maakunta
Landskap
Region

2003	2004	2003	2004	
2 655	2 807	27 259	29 784	Hela landet
502	534	5 773	6 592	Nyland
61	72	485	459	Östra Nyland
219	251	2 449	2 656	Egentliga Finland
124	102	1 276	1 296	Satakunta
69	84	898	1 037	Tavastland
212	185	2 223	2 352	Birkaland
122	141	1 270	1 436	Päijänne-Tavastland
111	110	1 108	1 239	Kymmenedalen
75	79	872	943	Södra Karelen
119	115	1 031	1 069	Södra Savolax
147	202	1 481	1 804	Norra Savolax
101	115	961	1 071	Norra Karelen
138	176	1 386	1 507	Mellersta Finland
90	110	1 000	1 094	Södra Österbotten
79	95	641	693	Österbotten
28	15	329	301	Mellersta Österbotten
253	227	2 224	2 282	Norra Österbotten
61	55	477	522	Kajanaland
120	120	1 239	1 279	Lappland
24	19	136	150	Åland

Lähteet: SVT. Oikeus, Tilastokeskus; SVT. Liikenne ja matkailu, Tilastokeskus
Källor: FOS. Rättsväsen, Statistikcentralen; FOS. Transport och turism, Statistikcentralen
Sources: OSF. Justice Statistics Finland; OSF. Transport and Tourism, Statistics Finland

32. Päähtyneiden säilöönotot vuosina 1995–2004
Omhändertagandena av berusade, åren 1995–2004
Number of cases taken in custody for drunkenness, in 1995–2004

Vuosi År Year	Lukumäärä Antal Number	100 000 asukasta kohti Per 100 000 invånare Per 100 000 inhabitants
1995	90 519	1 769
1996	88 267	1 720
1997	83 072	1 614
1998	90 755	1 759
1999	94 134	1 820
2000	96 944	1 871
2001	95 913	1 846
2002	95 955	1 843
2003	95 275	1 825
2004	105 819	2 021

Maakunta - Region	Lukumäärä - Antal - Number		100 000 asukasta kohti Per 100 000 invånare Per 100 000 inhabitant		Landskap
	2003	2004	2003	2004	
Koko maa- Whole country	95 275	105 819	1 825	2 021	Hela landet
Uusimaa	27 114	29 855	2 026	2 216	Nyland
Itä-Uusimaa	1 474	1 507	1 608	1 630	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	5 851	5 831	1 293	1 285	Egentliga Finland
Satakunta	3 715	4 030	1 582	1 721	Satakunta
Kanta-Häme	2 937	3 243	1 762	1 935	Egentliga Tavastland
Pirkanmaa	6 223	7 561	1 361	1 639	Birkaland
Päijät-Häme	3 913	4 567	1 972	2 299	Päijät-Häme
Kymenlaakso	2 922	3 156	1 574	1 701	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	2 328	2 717	1 708	2 001	Södra Karelen
Etelä-Savo	3 576	4 307	2 203	2 643	Södra Savolax
Pohjois-Savo	6 124	6 873	2 436	2 755	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	4 066	4 296	2 404	2 548	Norra Karelen
Keski-Suomi	6 389	6 665	2 401	2 495	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	2 476	2 890	1 277	1 489	Södra Österbotten
Pohjanmaa	1 651	2 035	954	1 173	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	1 270	1 293	1 799	1 835	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	7 155	8 137	1 924	2 170	Norra Österbotten
Kainuu	1 554	1 522	1 795	1 770	Kajanaland
Lappi	4 230	4 988	2 263	2 675	Lappland
Ahvenanmaa	307	346	1 165	1 304	Åland

Lähde: SVT. Oikeus, Tilastokeskus
Källa: FOS. Rättsväsen, Statistikcentralen
Source: OSF. Justice, Statistics Finland

33. Väikivaltarikollisuus vuosina 2000–2004
Våldsbrott åren 2000–2004
Violent crimes in 2000–2004

	2000	2001	2002	2003	2004	Brott
Rikos - Offence						
Tappo - <i>Manslaughter</i> ¹⁾	109	107	87	75	94	Dråp ¹⁾
Murha - <i>Murder</i>	37	48	44	28	50	Mord
Tapon, murhan tai surman yritys - <i>Attempted manslaughter, murder or homicide</i>	333	367	372	347	334	Försök till dråp, mord eller dråp under förmildr- ande omständigheter
Pahoinpitely - <i>Assault and battery</i>	18 424	17 405	18 339	19 274	19 652	Misshandel
Törkeä pahoinpitely - <i>Aggravated assault and battery</i>	1 972	2 119	2 145	2 108	2 270	Grov misshandel
Lievä pahoinpitely - <i>Petty assault and battery</i>	7 424	7 805	7 538	7 480	7 884	Lindrig misshandel
Yhteensä - Total	28 299	27 851	28 525	29 312	30 284	Totalt

100 000 asukasta kohti - Per 100 000 invånare - Per 100 000 inhabitants

	2000	2001	2002	2003	2004	Brott
Tappo - <i>Manslaughter</i> ¹⁾	2,1	2,1	1,7	1,4	1,8	Dråp ¹⁾
Murha - <i>Murder</i>	0,7	0,9	0,8	0,5	1,0	Mord
Tapon, murhan tai surman yritys - <i>Attempted manslaughter, murder or homicide</i>	6,4	7,1	7,1	6,6	6,4	Försök till dråp, mord eller dråp under förmildr- ande omständigheter
Pahoinpitely - <i>Assault and battery</i>	355,6	335,0	352,2	369,3	375,3	Misshandel
Törkeä pahoinpitely - <i>Aggravated assault and battery</i>	38,1	40,8	41,2	40,4	43,3	Grov misshandel
Lievä pahoinpitely - <i>Petty assault and battery</i>	143,3	150,2	144,8	143,3	150,6	Lindrig misshandel
Yhteensä - Total	546,2	536,1	547,9	561,6	578,3	Totalt

¹⁾ Sisältää vuodesta 1996 lähtien myös surmat (rikoslain muutos 1.9.1995).
Innehåller från år 1996 även dråp under förmildrande omständigheter (ändring av strafflagen 1.9.1995).
From 1996 also includes homicides (Penal Code Amendment 1 Sept. 1995).

34. Huumausainerikollisuus vuosina 1990–2004
Narkotikabrottsligheten åren 1990–2004
Drug-related criminality in 1990–2004

Vuosi År Year	Huumausainerikokset Narkotikabrott <i>Narcotics offences</i>	Huumausainetuomio päärrikoksena Narkotikadom som främsta brott <i>Sentences for narcotics offence as principal offence</i>	Tuomiot, joissa vähin- tään yksi syyksi luettu huumausainerikos Domar där minst en anklagelse har varit ett narkotikabrott <i>Sentences incl. at least one narcotics offence</i>	Huumerikos päärrikoksena istuvien vankien osuus vankilalaskennassa, % Andel fångar dömda för narkotikabrott som främsta brott i fängelseräkningen, % <i>Prisoners serving sentences primarily for drug offences according to prison census, %</i>
1990	2 270	768	1 094	3,4
1991	2 266	1 004	1 493	2,9
1992	3 074	1 466	2 040	3,6
1993	3 792	1 624	2 360	5,1
1994	5 936	1 733	2 580	6,3
1995	9 052	2 354	3 252	7,7
1996	7 868	2 877	3 829	10,7
1997	8 323	3 082	4 161	13,5
1998	9 461	3 985	4 840	15,6
1999	11 674	4 551	5 524	15,2
2000	13 445	5 813	6 789	15,5
2001	14 869	6 415 ¹⁾	7 954 ¹⁾	18,0
2002	13 857	7 387 ¹⁾	9 726 ¹⁾	17,7
2003	15 058	7 460 ¹⁾	9 787 ¹⁾	16,7
2004	14 486	7 756 ¹⁾	10 276 ¹⁾	17,9

1) Lukuun sisältyvät huumausaineen käyttörikoksesta annetut rangaistusmääräykset. - I siffrorna ingår strafforder som givits för straffbart bruk av narkotika. - *The figure include the summary penal judgements for drug use offences.*

Lähde: SVT. Oikeus, Tilastokeskus; Oikeusministeriö
 Källa: FOS. Rättsväsen, Statistikcentralen; Justitieministeriet
 Source: OSF. Justice, Statistics Finland; Ministry of Justice

35. Takavarikoidut huumausaineet, kg, vuosina 1990–2004
Narkotikabeslag, kg, åren 1990–2004
Drug seizures, kg, in 1990–2004

Vuosi År Year	Hasis Hasch Hashish	Marihuana Marihuana Marihuana	Amfetamiini Amfetamin Amphetamine	Kokaiini Kokain Cocaine	Heroini Heroin Heroin	Khat Khat Khat	Subutex Subutex Subutex	LSD LSD LSD	Ekstaasi Ecstasy Ecstasy
									kpl - stycken - number of pills
1990	71,2	0,6	1,4	0,0	0,0	-		39	-
1991	101,3	6,0	5,3	38,1	0,7	39,4		27	-
1992	43,9	3,7	11,6	0,1	1,9	12,6		337	-
1993	117,1	1,2	18,7	0,0	0,7	23,9		29	18
1994	64,3	4,4	9,1	0,0	1,6	88,2		2541	-
1995	146,7	4,3	19,5	0,0	16,1	68,1		500	3750
1996	99,4	3,5	22,4	0,1	6,5	264,5		41	1011
1997	197,7	12,1	22,2	0,1	2,4	249,0	223	323	3062
1998	161,0	8,0	24,8	2,0	2,0	104,0	1175	301	3320
1999	492,3	18,2	n.72	1,7	2,9	374,1	2898	50	17665
2000	196,5	13,8	n.78	38,6	6,0	348,4	12951	2355	87393
2001	566,6	13,7	149,7	7,3	7,9	624,1	38200	49	82900
2002	482	32	129	0,4	3	1039	18700	4680	45100
2003	423	45	114,6	1,1	1,6	1879,4	37284	1460	35216
2004	467	26	102,0	1,1	0,2	-	32970	196	3243

Lähde: Keskusrikospoliisi, - Källa: Centralkriminalpolisens, - Source: Finnish National Bureau of Investigation,

36. Tullin takavarikoiman alkoholin ja pirtun (litraa) määrä vuosina 1995–2004
Tullbeslagen av alkohol- och sprit (liter) åren 1995–2004
Alcohol and spirit seizures by Customs (litres) in 1995–2004

Vuosi År Year	Alkoholijuomat Alkoholdrycker Alcoholic beverages	Pirtu Sprit Spirit	Yhteensä Totalt Total
			litraa - liter - litres
1995	83 000	100 000	183 000
1996	41 620	43 895	85 515
1997	41 927	694 820	736 747
1998	29 783	51 259	81 042
1999	39 725	72 171	111 896
2000	27 299	95 211	122 510
2001	38 789	58 184	96 973
2002	35 394	31 018	66 412
2003	43 809	28 260	72 069
2004	52 520	33 366	85 886

Lähde: SVT. Tullihallitus - Källa: FOS. Tullstyrelsen - Source: OSF. National Board of Customs

37. Alkoholilainsäädäntöä vastaan tehdyt rikokset vuosina 2000–2004

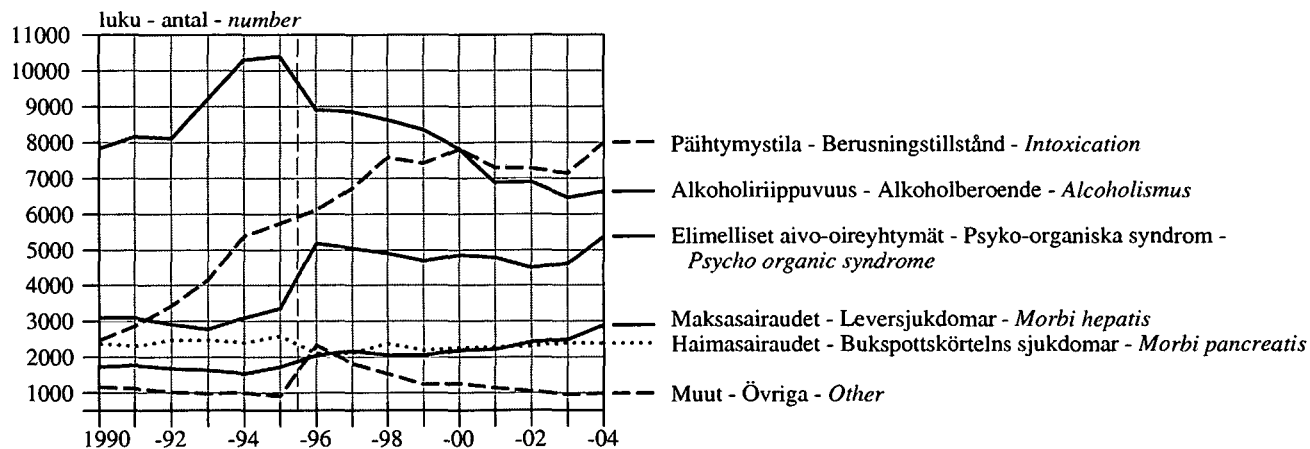
Brott mot alkohollagstiftningen åren 2000–2004

Offences against the Alcohol Act in 2000–2004

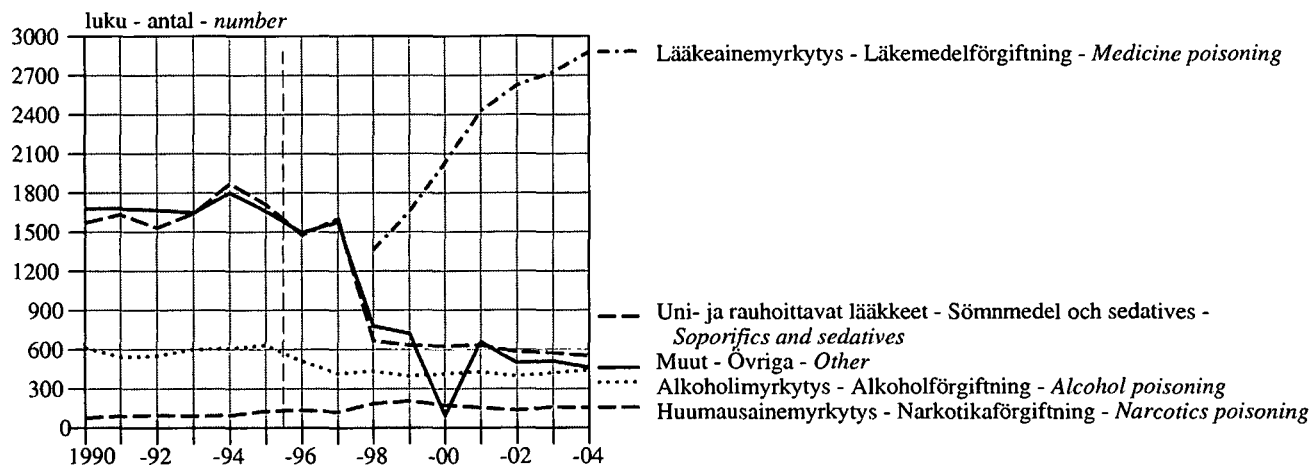
Rikos-Offence	2000	2001	2002	2003	2004	Brott
Alkoholipitoisen aineen luvaton - <i>Illicit</i> valmistus - <i>distillation of alcohol</i>	167	167	133	148	111	Olovlig tillverkning av alk.haltigt ämne
välittäminen - <i>traffic in alcohol</i>	688	646	543	569	631	förmedling
maahantuonti - <i>import</i>	65	64	31	21	8	införsel
hallussapito ja kuljetus - <i>possession</i> <i>and transport</i>	2 938	3 035	2 428	2 078	2 859	innehav och transport
Muut alkoholilakirikokset - <i>Other</i> <i>offences against the Alcohol Act</i>	209	234	196	178	163	Övriga brott mot alkohollagen
Yhteensä - Total	4 067	4 146	3 331	2 994	3 772	Totalt
Tullin tietoon tulleet tullirikokset - <i>Customs offences known to the customs</i> alkoholipitoisen aineen salakuljetus - <i>smuggling of alcoholic substances</i>	2 520	2 054	2 871	2 368	843	Tullbrott som kommit till tullens kännedom smuggling av alkoholhaltiga ämnen
Tapahtumakertoja - Antal tillfälle - Number of events						
Alkoholipitoisen aineen luvaton - <i>Illicit</i> valmistus - <i>distillation of alcohol</i>	488	483	307	378	297	Olovlig tillverkning av alk.haltigt ämne
välittäminen - <i>traffic in alcohol</i>	4 208	5 015	2 409	1 503	2 493	förmedling
maahantuonti - <i>import</i>	78	65	44	28	8	införsel
hallussapito ja kuljetus - <i>possession</i> <i>and transport</i>	3 457	3 675	2 828	2 153	3 341	innehav och transport
Muut alkoholilakirikokset - <i>Other</i> <i>offences against the Alcohol Act</i>	517	241	207	195	199	Övriga brott mot alkohollagen
Yhteensä - Total	8 748	9 479	5 795	4 257	6 338	Totalt

Kuvio 13. Hoitojaksot sairaaloiden vuodeosastoilla vuosina 1990–2004
Figur 13. Vårdperioderna i sjukhusens bäddavdelningar åren 1990–2004
Figure 13. Hospital inpatient care periods in 1990–2004

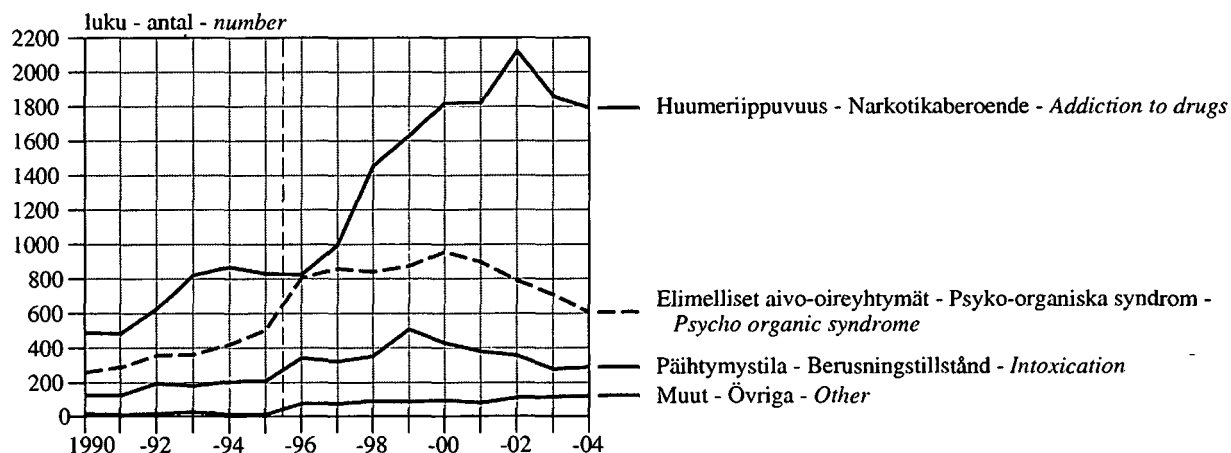
Alkoholisairaudet - Alkoholbetingade sjukdomar - Alcohol-related illnesses
päädiagnoosina - huvuddiagnos - primary diagnosis

Myrkytykset - Förgiftningar - Poisonings
päädiagnoosina - huvuddiagnos - primary diagnosis

Huumesairaudet - Narkotiska sjukdomar - Drug-related illnesses
päädiagnoosina - huvuddiagnos - primary diagnosis

Vuonna 1996 tautiluokituksen muutos. - Revirerade klassifikation av sjukdomar 1996. - The revised classification of Diseases 1996.
Lähde: SVT. Hoitoilmoitusrekisteri, Stakes - Källa: FOS. Vårdnamningsregister, Stakes - Source: OSF. Care register, STAKES

38. Alkoholisairauksien hoitajaksot vuosina 1995–2004
Alkoholbetingade sjukdomar, vårdfall åren 1995–2004
Alcohol-related illnesses, hospital care periods in 1995–2004

Vuosi År Year	Alkoholi- riippuvuus Alkohol- beroende <i>Alcoholismus</i>	Alkoholin aiheutta- mat elimelliset aivo- oireyhtymät ja käyt- täytymishäiriöt Alkoholförorsakade psykoorganiska syndrom - <i>Psyko organic syndrome ex usu alcoholica</i>	Alkoholi- myrkytys Alkohol- förgiftning <i>Alcohol poisoning</i>	Alkoholin aiheuttama maksasairaudet Alkoholför- orsakade leversjukdomar <i>Morbi hepatitis ex usu alcoholica</i>	Alkoholin aiheuttamat kardiomyopatia Alkoholför- orsakade kardiomyopati <i>Cardiomyopathia ex usu alcoholica</i>	Alkoholin aiheuttamat haimasairaudet Alkoholför- orsakade bukspottskörtelns sjukdomar <i>Morbi pancreatis ex usu alcoholica</i>
---------------------	--	--	--	--	--	--

Alkoholisairaus pääsairautena - Alkoholsjukdom som huvuddiagnos - *An alcohol-related illness as the primary illness*

ICD-9	(303)	(291)	(980)	(5710A–5713X)	(4255A)	(5770D–F,5771C–D)
ICD-10	(F10.2)	(F10.3–.9)	(T51)	(K70)	(I42.6)	(K86.0)
1995	10 402	3 365	636	1 731	76	2 584
1996	8 908	5 176	516	2 047	87	2 096
1997	8 860	5 037	420	2 162	57	2 131
1998	8 623	4 893	435	2 048	70	2 382
1999	8 354	4 678	397	2 043	74	2 189
2000	7 816	4 852	421	2 185	46	2 267
2001	6 886	4 779	429	2 221	32	2 274
2002	6 896	4 512	396	2 416	30	2 312
2003	6 464	4 620	427	2 491	31	2 404
2004 ^{*)}	6 623	5 361	444	2 884	26	2 379

Alkoholisairaus pää- tai sivusairautena - Alkoholsjukdom som huvud- eller bidragande diagnos -
An alcohol-related illness as the primary or secondary illness

ICD-9	(303)	(291)	(980)	(5710A–5713X)	(4255A)	(5770D–F,5771C–D)
ICD-10	(F10.2)	(F10.3–.9)	(T51)	(K70)	(I42.6)	(K86.0)
1995	15 182	3 664	723	2 348	118	2 733
1996	12 291	5 760	595	2 584	131	2 203
1997	12 301	5 672	462	2 675	92	2 224
1998	12 374	5 499	469	2 668	102	2 480
1999	11 879	5 277	430	2 587	107	2 297
2000	11 959	5 523	487	2 872	89	2 385
2001	10 851	5 496	475	2 957	71	2 394
2002	10 741	5 193	450	3 207	63	2 449
2003	10 145	5 320	490	3 264	72	2 532
2004 ^{*)}	10 471	6 232	518	3 863	54	2 577

Vuonna 1996 tautiluokituksen muutos. - Revirerad klassifikation av sjukdomar 1996. - *The revised Classification of Diseases 1996.*

^{*)} Ennakkotieto - Förhandsuppgift - *Advance information.*

Lähde: SVT. Hoitoilmoitusrekisteri, Stakes - Källa: FOS. Vårdaträkningen, Stakes - Source: OSF. Care register, STAKES

Alkoholin aiheuttama mahakatarri Alkoholför- orsakade gastrit <i>Gastris ex usu alcoholica</i>	Alkoholi- päihtymystila Alkohol- berusnings- tillstånd <i>Alcohol-related state of intoxication</i>	Äidin alkoholin- käytön vaikutus sikiöön Effekt av moderns alkoholbruk på fostret <i>Foetal effects from alcohol use during pregnancy</i>	Muut alkoholi- sairaudet Övriga alkoholbetingade sjukdomar <i>Other alcohol- related illnesses</i>	Yhteensä Totalt <i>Totalt</i>	100 000 asukasta kohden Per 100 000 invånare <i>Per 100,000 inhabitant</i>	Vuosi År Year
(5353A)	(3050A)	(7607A,6484A)	(2650A,3575A,5307, 6484A,7607A)			
(K29.2)	(F10.0-.1)	(O35.4,Q86.0, P04.3)	(E24.4,E52,G31.2, G62.1,G72.1,Z50.2, Z71.4,Z72.1,R78.0)			
380	5 737	37	412	25 360	495,6	1995
441	6 115	58	1 735	27 179	529,6	1996
384	6 717	48	1 319	27 135	527,2	1997
315	7 583	43	1 099	27 491	532,8	1998
246	7 411	61	862	26 315	508,9	1999
186	7 824	54	963	26 611	513,6	2000
197	7 309	40	879	25 066	482,5	2001
159	7 283	36	831	24 871	477,7	2002
145	7 143	32	737	24 494	469,3	2003
149	8 006	21	780	26 673	509,4	2004 ^{*)}
(5353A)	(3050A)	(7607A,6484A)	(2650A,3575A,5307, 6484A,7607A)			
(K29.2)	(F10.0-.1)	(O35.4,Q86.0, P04.3)	(E24.4,E52,G31.2, G62.1,G72.1,Z50.2, Z71.4,Z72.1,R78.0)			
406	7 164	66	526	32 930	643,6	1995
468	7 750	89	2 121	33 992	662,3	1996
402	8 370	74	1 617	33 889	658,4	1997
343	9 531	74	1 553	34 961	677,6	1998
278	9 410	88	1 162	33 515	648,1	1999
213	10 094	105	1 252	34 979	675,1	2000
217	9 879	106	1 115	33 599	646,8	2001
176	9 882	80	1 107	33 348	640,5	2002
157	9 776	87	1 049	32 892	630,1	2003
166	11 365	86	1 109	36 441	695,9	2004 ^{*)}

39. Huumesairauksien hoitojaksot vuosina 1995–2004
Narkotikarelaterade sjukdomar, vårdfall åren 1995–2004
Drug-related illnesses, care periods in 1995–2004

Vuosi År Year	Päihtymystilat Berusnings- tillstånd <i>Intoxication</i>	Huumeiden aiheut- tamatt elimelliset aivo-oireyhtymät Narkotikaförsakade psyko-organiska syndrom <i>Drug-psychosis</i>	Huumeriippuvuus Narkotikaberoende - Addiction to drugs Huumaussaineet Narkotika <i>Narcotic</i>	Uni- ja rauhoittavat lääkkeet Sömnmedel och sedativa <i>Soporifics and sedatives</i>	Muut Övriga <i>Other</i>
ICD-9	(3052A–3059X)	(292)	(3040A, 3042A–3045A)	(3041A)	(3046A, 3049X)
ICD-10	(F11.0–1–F16.0–1, F18.0–1, F19.0–1)	(F11.3–9–F16.3–9, F18.3–9, F19.3–9)	(F11.2–F12.2, F14.2–F16.2)	(F13.2)	(F18.2, F19.2)

Huumesairaus pääsairautena - Narkotikabetingade sjukdom som huvuddiagnos - *An Drug-related illness as the primary illness*

1995	206	501	285	271	273
1996	342	802	291	224	311
1997	318	857	383	207	404
1998 ¹⁾	350	838	560	282	614
1999	508	873	721	283	626
2000	431	967	935	250	643
2001	399	927	960	267	628
2002	355	790	1 097	282	746
2003	276	706	942	281	638
2004 ^{*)}	284	605	921	224	646

**Huumesairaus pää- tai sivusairautena - Narkotikabetingadesjukdom som huvud- eller bidragande diagnos -
*A drug-related illness as the primary or secondary illness***

1995	347	598	572	840	569
1996	622	1 092	459	679	525
1997	597	1 067	529	559	719
1998 ¹⁾	648	1 016	714	753	1 035
1999	854	1 046	937	711	1 087
2000	808	1 169	1 209	726	1 304
2001	827	1 157	1 226	727	1 246
2002	742	973	1 359	705	1 449
2003	692	849	1 235	686	1 367
2004 ^{*)}	708	775	1 152	769	1 379

Vuonna 1996 tautiluokituksen muutos. - Revirerad klassifikation av sjukdomar 1996. - *The revised Classification of Diseases 1996.*

¹⁾ Vuonna 1998 lääkeainemyrkytysten koodaus muuttui.- År 1998 förändrades förgiftningskoder för läkemedel.-
In 1998 drug-related poisoning codes changed.

^{*)} Ennakkotieto - Förhandsuppgift - *Advance information.*

Lähde: SVT. Hoitoilmoitusrekisteri, Stakes - Källa: FOS. Vårdenmälningsregister, Stakes - *Source: OSF. Care register, STAKES.*

Myrkytykset - Förgiftningar - *Poisonings*

		Muut Övriga <i>Other</i>	Muut Övriga <i>Other</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	100 000 asukasta kohden Per 100 000 invånare <i>Per 100,000 inhabitant</i>	Vuosi År <i>Year</i>
Huumausaineet Narkotika <i>Narcotic</i>	Uni- ja rauhoit- tavat lääkkeet Sömnmedel och sedativa <i>Soporifics and sedatives</i>	Muut Övriga <i>Other</i>	Muut Övriga <i>Other</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	100 000 asukasta kohden Per 100 000 invånare <i>Per 100,000 inhabitant</i>	Vuosi År <i>Year</i>
(9650,9658X,9685A, 9696,9697,9701A)	(967,9694A-9695X)	(9651A-9657A,9659X) 9690A,9691A-9693X 9698X-9699X)	(7607X,6283A, 6483A,E940B)			
(T40.0-9,T43.6, T50.7)	(T42.3-4,T42.6-7)	(T39,T43.0-5, T43.8-9,T52)	(F55,R78.1-5,Z50.3, Z71.5,Z72.2,O35.5, P04.4,P96.1,X40-X42)			
128	1 717	1 664	13	5 058	98,9	1995
135	1 475	1 498	76	5 154	100,4	1996
126	1 604	1 577	78	5 554	107,9	1997
191	668	785 (1 362)	90	5 740	111,2	1998 ¹⁾
209	633	725 (1 665)	84	6 327	122,3	1999
210	700	729 (2 030)	87	6 982	134,7	2000
159	633	662 (2 427)	81	7 143	137,5	2001
139	586	501 (2 626)	112	7 234	138,9	2002
160	578	516 (2 727)	117	6 941	133,0	2003
154	554	463 (2 884)	118	6 853	130,9	2004 ^{*)}
141	1 911	1 909	221	7 108	138,9	1995
154	1 623	1 675	164	6 993	136,3	1996
147	1 728	1 753	177	7 276	141,4	1997
205	745	855 (1 432)	146	7 549	146,3	1998 ¹⁾
224	680	758 (1 770)	146	8 213	158,8	1999
223	750	764 (2 160)	430	9 534	184,0	2000
168	683	715 (2 563)	460	9 772	188,1	2001
156	634	547 (2 822)	429	9 816	188,5	2002
181	641	559 (2 913)	520	9 643	184,7	2003
166	596	502 (3 069)	512	9 628	183,9	2004 ^{*)}

40. Päihdesairauksien hoitajakset ikäryhmittäin vuonna 2004
Rusmedelssjukdomar, vårdfall enligt åldersgrupp år 2004
Alcohol- and drug-related illness, hospital care periods by age group in 2004

Ikäryhmä- Åldersgrupp- Age group	Alkoholi Alkohol <i>Alcohol</i>		Huumaussaineet Narkotika <i>Drugs</i>		Lääkeaineet Läkemedel <i>Medicin</i>		Muut Övriga <i>Other</i>		Yhteensä Totalt <i>Total</i>
	lkm antal <i>number</i>	%	lkm antal <i>number</i>	%	lkm antal <i>number</i>	%	lkm antal <i>number</i>	%	
Päädiaagnosi - Huvuddiagnos - <i>Primary diagnosis</i>									
-14	306	1,1	3	0,2	102	4,0	103	3,6	1,5
15-19	277	1,0	133	9,2	186	7,3	175	6,1	2,3
20-24	403	1,5	448	31,1	390	15,4	263	9,2	4,5
25-34	1 625	6,1	552	38,4	656	25,8	499	17,4	9,9
35-44	5 437	20,4	168	11,7	502	19,8	677	23,6	20,2
45-54	9 238	34,6	88	6,1	400	15,7	634	22,1	30,9
55-64	6 322	23,7	14	1,0	147	5,8	246	8,6	20,1
65-	3 065	11,5	33	2,3	157	6,2	277	9,6	10,5
Yhteensä - Total	26 673	100,0	1 439	100,0	2 540	100,0	2 874	100,0	100,0
Miehet - Män - <i>Men</i>	21 326	80,0	980	68,1	1 479	58,2	1 186	41,3	74,5
Naiset - Kvinnor - <i>Women</i>	5 347	20,0	459	31,9	1 061	41,8	1 688	58,7	25,5

Lähde: SVT. Hoitoilmoitusrekisteri, Stakes. - Källa: FOS. Vårданmälningsregister, Stakes. - Source: OSF. Care register, STAKES.

41. HIV-tartunnat sekä suonensisäisen huumeiden käytön välityksellä saatujen tartuntojen osuus vuosina 1996-2004
HIV-smittade och andel av smittade via intravenöst narkotikabruk åren 1996-2004
HIV-notifications and proportion of intravenous drug use transmission in 1996-2004

	Ilmoitettuja HIV-tartuntoja HIV-anmälningar <i>HIV-notifications</i>	Suonensisäinen huumeiden käyttö tartuntatapana Intravenöst narkotikabruk som smittovägen <i>Intravenous drug use as source of infection</i>
	Lkm-Antal-Number	%
1996	69	1
1997	71	0
1998	81	24
1999	143	60
2000	145	38
2001	128	38
2002	131	20
2003	132	17
2004	129	7

Lähde: Kansanterveyslaitos.-Källa: Folkhälsoinstitutet.-Source: National Public Health Institute.

42. Päihdehuollon erityispalvelut vuosina 2000–2004
Missbrukarvården åren 2000–2004
Services for substance abusers in 2000–2004

	2000	2001	2002	2003	2004	
A-Klinikat¹⁾ A-Kliniker - A-Clinics						
Asiakkaita vuoden aikana - <i>Clients during the year</i>	42 115	42 030	41 748	41 707	42 973	Klienter under året
Nuorisoasemat¹⁾ - Ungdomsstationer - Youth clinics						
Asiakkaita vuoden aikana - <i>Clients during the year</i>	5 601	5 604	5 179	5 428	5 271	Klienter under året
Terveysneuvontapisteet - Hälsovårdsrådgivningsställen - Health counselling centres						
Asiakkaita vuoden aikana - <i>Clients during the year</i>	4 800	8 400	9 300	9 300	10 400	Klienter under året
Käyntikertoja - <i>Visits</i>	32 900	44 500	55 300	70 600	83 400	Besök
Katkaisuhoitoasemat¹⁾ - Akutvårdsstationer - Detoxification centres						
Asiakkaita vuoden aikana - <i>Customers during the year</i>	10 136	9 345	8 962	9 223	10 091	Klienter under året
Hoitovuorokausia - <i>Bed-days</i>	94 141	93 554	92 610	97 129	106 204	Vårddygn
Kuntoutuslaitokset¹⁾ - Rehabiliteringsanstalter - Rehabilitation centres						
Asiakkaita vuoden aikana - <i>Customers during the year</i>	6 927	6 808	6 540	6 777	6 842	Klienter under året
Hoitovuorokausia - <i>Bed-days</i>	223 389	262 384	265 360	278 075	300 288	Vårddygn
Ensisuojat¹⁾ - Natthärbärgen - First-stage homes						
Asiakkaita vuoden aikana - <i>Clients during the year</i>	1 090	1 006	1 113	1 421	1 386	Klienter under året
Hoitovuorokausia - <i>Bed-days</i>	70 872	59 729	67 539	70 311	65 466	Vårddygn
Asumispalvelut¹⁾ - Boendeservicen - Overnight shelters						
Asiakkaita vuoden aikana - <i>Clients during the year</i>	3 833	3 705	3 994	3 960	3 719	Klienter under året
Hoitovuorokausia - <i>Bed-days</i>	504 565	493 230	503 237	492 425	519 125	Vårddygn

¹⁾ Kuntien kustantamat palvelut. - Kommunernas bekostade service. - *Services paid by municipalities.*

Lähteet: SVT. Kuntien talous- ja toimintatilasto, Tilastokeskus; SOTKANet
Källor: FOS. Statistik över kommunernas ekonomi och verksamhet, Statistikcentralen; SOTKANet
Sources: OSF. Statistics on Municipal Finances and Activities, Statistics Finland; SOTKANet

43. Päihdehuollon laitoksissa¹⁾ hoidetut asiakkaat vuonna 2004

Klienter i anstalter för missbrukare¹⁾ år 2004

Clients in institutional care for substance abusers¹⁾ in 2004

Ikäryhmä - Age group	Asiakkaita vuoden aikana - Klienter under året - Customers during the year		Åldersgrupp
	Lkm - Antal - Number	%	
- 19 vuotta - year-olds	340	3,0	- 19 år
20 - 24 vuotta - year-olds	852	7,5	20 - 24 år
25 - 29 vuotta - year-olds	899	7,9	25 - 29 år
30 - 34 vuotta - year-olds	877	7,7	30 - 34 år
35 - 44 vuotta - year-olds	2936	25,9	35 - 44 år
45 - 54 vuotta - year-olds	3466	30,5	45 - 54 år
55 - 64 vuotta - year-olds	1635	14,4	55 - 64 år
65 - vuotta - year-olds	350	3,1	65 - år
Yhteensä - Total	11 355	100,0	Totalt
Miehet - Men	8442	74,3	Män
Naiset - Women	2913	25,7	Kvinnor

44. Hoitojaksot päihdehuollon laitoksissa¹⁾ vuonna 2004

Vårdperioder i anstalter för missbrukare¹⁾ år 2004

Care periods in institutional care for substance abusers¹⁾ in 2004

Jakson pituus - Length of period	Päätyneet hoitojaksot Avslutade vårdperioder Discharges care periods		
	Lkm - Antal - Number	%	
Alle 8 vrk - under 8 days	13 162	60,6	Under 8 dygn
8-14 vrk - 8-14 days	3 835	17,7	8-14 dygn
15-30 vrk - 15-30 days	2 713	12,5	15-30 dygn
31-60 vrk - 31-60 days	1 166	5,4	31-60 dygn
61-90 vrk - 61-90 days	366	1,7	61-90 dygn
yli 90 vrk - over 90 days	481	2,2	Över 90 dygn
Yhteensä - Total	21 723	100,0	Totalt

¹⁾ Päihdehuollon laitoksiksi määritellään tässä Kelan kuntoutusraahan oikeuttavat laitokset ja kaikki katkaisuhoidoasemat. Enligt här använd definition är institutioner för missbrukarvård: institutioner som berättigar till FPA:s rehabiliteringspenning samt alla akutvårdsstationer.
Institutions providing care for substance abusers: facilities which provide care on the basis of rehabilitation benefits granted by the Social Insurance Institution and all detoxification centres.

45. Päihdehuollon huumeasiakkaiden päihteiden käyttö vuosina 2001–2004
Missbrukarvårdsklienternas bruk av berusningsmedel åren 2001–2004
Drugs used by clients visiting substance abuse clinics in 2001–2004

Huumeiden käytön vuoksi päihdepalveluihin hakeutuneiden asiakkaiden päihteiden käyttö
Narkotikabruk bland klienter som sökt sig till missbrukarvård på grund av drogbruk
Drug use among clients visiting services for substance abusers on account of drug use

Päihderyhmä <i>Drug group</i>	Ensisijainen päihde Primär rusmedel <i>Primary drug</i>				Pää- tai 2.-3. lisäpäihde Primär eller 2.-3. bidragande rusmedel <i>Primary or secondary 2nd or 3rd drug</i>				Rusmedels- grupp
	%				%				
	2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004	
Opiaatit - <i>Opiates</i>	28	28	31	34	40	39	43	46	Opiat
Heroini - <i>Heroin</i>	13	6	3	3					Heroin
Buprenorfiini - <i>Buprenorphine</i>	12	20	24	27					Buprenorfin
Muu opiaatti - <i>Other opiates</i>	3	3	4	5					Annat opiat
Stimulantit - <i>Stimulants</i>	26	28	28	26	55	58	57	55	Stimulanter
Kannabis - <i>Cannabis</i>	20	18	16	15	62	60	58	56	Cannabis
Hypnootit, sedatiivit - <i>Hypnotics, sedatives</i>	6	5	6	6	30	32	36	38	Sömnmedel, sedativa
Alkoholi (sekakäyttö) - <i>Alcohol (mixed use)</i>	19	20	19	18	40	42	40	39	Alkohol (blandad användning)
Ei tietoa - <i>No information</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	Ingen uppgift

Huumeiden käytön vuoksi päihdepalveluihin hakeutuneiden asiakkaiden ongelmapäihde vuonna 2004
Primär rusmedel bland klienter som sökt sig till missbrukarvård på grund av drogbruk år 2004
Primary drug among clients visiting services for substance abusers on account of drug use in 2004

Sijaluku Ordning <i>Order</i>	Opiaatit Opiat <i>Opiates</i>	Stimulantit Stimulanter <i>Stimulants</i>	Kannabis Cannabis <i>Cannabis</i>	Hypnootit, sedatiivit <i>Hypnotics, sedatives</i>	Alkoholi Alkohol <i>Alcohol</i>	Muut Övriga <i>Other</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>
%							
1.	34	26	15	6	18	-	100
2.	11	19	25	20	13	1	89
3.	8	14	16	14	8	2	62
4.	6	8	7	7	5	1	34
5.	4	4	2	3	3	1	18

(Jatk. - forts. - cont.)

(Jatk. - forts. - cont.)

Ensisijainen päihde ikäryhmittäin vuonna 2004 - Primär rusmedel enligt åldersgrupp år 2004 -
Primary drug by age group in 2004

Ikäryhmä Åldersgrupp Age group	Opiaatit Opiat Opiates	Stimulantit Stimulanter Stimulants	Kannabis Cannabis Cannabis	Hypnootit, sedatiivit Hypnotics, sedatives	Alkoholi Alkohol Alcohol	Kaikki asiakkaat ¹⁾ Alla klienter ¹⁾ All clients ¹⁾
	%					
-14	-	0	1	1	1	1
15-19	5	9	36	5	18	14
20-24	35	35	36	27	24	33
25-29	30	21	12	18	18	22
30-34	15	15	8	14	12	13
35-39	8	10	2	14	12	8
40-44	4	4	2	9	7	5
45-	4	5	2	13	8	5
Yhteensä - Totalt <i>Total</i>	100	100	100	100	100	100

Pääasiallisesti suonensisäisesti ko. ainetta käyttävät vuonna 2004 - Använt drogen huvudsakligen intravenöst år 2004
Persons who have used the drug mainly intravenously in 2004

%	86	79	-	4	-	50
---	----	----	---	---	---	----

1) Sisältää em. päihdeyhmien lisäksi myös hallusinogeenit, liuottimet ja muut huumeet.
Inbegriper utöver de ovannämnda grupperna av berusningsmedel även hallucinogener, lösningsmedel och övriga narkotika.
In addition to the above drug groups includes hallucinogens, solvents and other drugs.

Lähde: Huumehoidon tietojärjestelmä, Stakes - Källa: Informationssystemet för narkomanvården, Stakes
Source: the Drug Treatment Information System of STAKES

46. Kodin ulkopuolelle sijoitetut sekä avohuollon piirissä olleet lapset ja nuoret vuonna 1995–2004 Barn och unga som placerats utom hemmet och i öppenvården under åren 1995–2004 Children and young people placed outside their home and in open care in 1995–2004

Vuosi År Year	Kodin ulkopuolelle sijoitetut Barnskydds barn Placements outside home	Avohuollon piirissä I öppenvård In open care
1995	10 697	30 686
1996	11 124	33 269
1997	11 764	35 809
1998	12 010	39 666
1999	12 224	43 679
2000	12 835	49 351
2001	13 453	49 610
2002	14 164	54 333
2003	14 364	56 393
2004	14 704	59 912

Lähde: SVT. Lastensuojelurekisteri ja -tilasto, Stakes - Källa: FOS. Barnskyddsregister och -statistik, Stakes -
Source: OSF. Register and Statistics of Child Welfare, STAKES

47. Alkoholisairauksien perusteella myönnetty, vuoden lopussa voimassa olevat työkyvyttömyyseläkkeet vuosina 2000–2004

På grund av alkoholbetingade sjukdomar beviljade, vid årslutet gällande pensionerna för arbetsoförmåga åren 2000–2004

Disability pensions effective at the end of the year, granted on the grounds of alcohol-related illnesses in 2000–2004

Vuosi År	Alkoholin aiheuttamat elimelliset aivo-oireyhtymät ja käytäytymishäiriöt Alkoholförsäkrade psykoorganiska syndrom - <i>Psykoorganiska syndrom ex usu alcoholica</i>	Alkoholi- myrkytys Alkohol- förgiftning <i>Alcohol poisoning</i>	Krooniset maksasairaudet ja maksakirroosi Kroniska lever- sjukdomar och levercirrhos <i>Morbi hepatis chronici et cirrhosis hepatis</i>	Haiman sairaudet Bukspott- körtelsjukdomar <i>Illnesses of the pancreas</i>	Muut alkoholi- sairaudet Övriga alkohol- betingade sjukdomar <i>Other alcohol-related illnesses</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	Osuus voimassa olevista työkyvyttömyyseläkkeistä Andel av alla gällande pensioner för arbetsoförmåga <i>Percentage of all effective disability pensions</i>
-------------	--	--	---	---	--	------------------------------------	--

ICD-9 (303,291)	(980)	(571)	(577)			%
ICD-10 (F10)	(T51)	(K70)	(K86)	(Z50,Z71,Z72)		

Kansaneläkelaitoksen myöntämät eläkkeet, joissa esiintyy alkoholisairaus. - Av Folkpensionsanstalten beviljade pensioner med alkoholsjukdom som grund. - *Pensions granted by Social Insurance Institution listing an alcohol-related illness.*

2000	8 372	13	366	184	3	8 938	4,1
2001	7 455	13	271	135	3	7 877	5,2
2002	7 974	18	304	145	4	8 445	5,6
2003	8 698	16	316	157	3	9 190	6,1
2004	9 347	17	310	171	4	9 849	6,4

Näistä alkoholisairaus pääsairautena. - Varav med alkoholsjukdom som huvuddiagnos. - *As above, with an alcohol-related illness as the primary illness.*

2000	3 113	10	250	119	0	3 492	1,6
2001	2 747	10	176	86	0	3 019	2,0
2002	2 872	11	185	89	0	3 157	2,1
2003	3 004	10	185	97	0	3 296	2,2
2004	3 109	10	167	102	0	3 388	2,2

Yksityisen ja julkisen sektorin työeläkkeet¹⁾, joissa esiintyy alkoholisairaus. - Arbetspensioner i den privata och den offentliga sektorn¹⁾ med alkoholsjukdom som grund - *Employment pensions in the private and public sectors¹⁾ listing an alcohol-related illness.*

2000	7 875	9	419	207	14	8 524	3,9
2001	8 207	11	409	220	14	8 861	4,1
2002	8 620	12	394	224	20	9 270	4,3
2003	9 347	12	401	230	21	10 011	4,6
2004	9 709	12	380	233	23	10 357	4,8

Näistä alkoholisairaus pääsairautena. - Varav med alkoholsjukdom som huvuddiagnos. - *As above, with an alcohol-related illness as the primary illness.*

2000	3 698	9	315	156	7	4 185	1,9
2001	3 851	10	296	166	7	4 330	2,0
2002	4 107	10	277	160	11	4 565	2,1
2003	4 508	9	285	169	9	4 980	2,3
2004	4 694	8	281	164	12	5 159	2,4

Luvuissa on mukana varsinaiset työkyvyttömyyseläkkeet ja yksilölliset varhaiseläkkeet. - I siffrorna ingår egentliga invalidpensioner och individuella förtidspensioner. - *The figures include actual disability pensions and individual early retirement pensions.*

¹⁾ Henkilöt ovat suurimmalta osin samat kuin Kansaneläkelaitoksen sarjassa. - Personer är till största delen desamma som i Folkpensionsanstaltens serie. - *Persons are mostly the same as those in the series of Social Insurance Institution.*

Lähde: SVT. Kansaneläkelaitos ja Eläketurvakeskus - Källa: FOS. Folkpensionsanstalten och Pensionsskyddscentralen
Source: OSF. Social Insurance Institution of Finland and Finnish Centre for Pensions

48. Huumesairauksien perusteella myönnetty, vuoden lopussa voimassa olevat työkyvyttömyyseläkkeet vuosina 2000–2004

På grund av narkotikabetingade sjukdomar beviljade, vid årslutet gällande pensionerna för arbetsoförmåga åren 2000–2004

Disability pensions effective at the end of the year, granted on the grounds of drug-related illnesses in 2000–2004

Vuosi År Year	Huumeiden aiheuttamat elimelliset aivo-oireyhtymät ja käyttäytymisen häiriöt - Psykiska störningar och beteende störningar orsakade av drog <i>Psycho-organic syndrome induced by drugs</i>	Huumeiden aiheuttamat elimelliset aivo-oireyhtymät Narkotikaförorsakade psykoorganiska syndrom <i>Psycho-organic syndrome induced by drugs</i>	Huumeriippuvuus Narkotikaberoende <i>Addiction to drugs</i>	Päihtymystilat/ tupakka-riippuvuus Berusnings-tillstånd/ tobaksberoende <i>Intoxication/ addiction to tobacco</i>	Myrkytykset, muut huumesairaudet Förgiftningar, övriga narkotikabetingade sjukdomar <i>Poisonings, other drug-related illnesses</i>	Yhteensä Totalt Total
ICD-9		(292)	(304)	(305)	(965,967,969,982)	
ICD-10	F11-F16) F18,F19)				(T39,T40,T42,T43 T50,T52,R78,F55)	

Kansaneläkelaitoksen myöntämät eläkkeet, joissa esiintyy huumesairaus. - Av Folkpensionsanstalten beviljade pensioner med narkotikasjukdom som grund. - *Pensions granted by Social Insurance Institution listing an drug-related illness*

2000	328	73	287	19	58	765
2001	419	41	206	11	27	704
2002	560	42	186	9	29	826
2003	734	35	179	7	23	978
2004	908	34	165	6	23	1 136

Näistä huumesairaus pääsairautena. - Varav med narkotikasjukdom som huvuddiagnos. -
As above, with an drug-related illness as the primary illness.

2000	72	42	32	3	44	193
2001	79	22	16	0	15	132
2002	98	21	13	0	16	148
2003	126	16	13	0	12	167
2004	156	16	13	0	12	197

Yksityisen ja julkisen sektorin työeläkkeet¹⁾, joissa esiintyy huumesairaus. - Arbetspensioner i den privata och den offentliga sektorn¹⁾, i vilka narkotikasjukdom utgör grund. - *Employment pensions in the private and public sectors¹⁾ listing an drug-related illness.*

2000	227	72	134	43	79	555
2001	276	63	123	41	78	581
2002	335	56	114	36	72	613
2003	394	48	110	35	63	650
2004	455	42	107	26	55	685

Näistä huumesairaus pääsairautena. - Varav med narkotikasjukdom som huvuddiagnos. -
As above, with an drug-related illness as the primary illness

2000	79	51	23	15	65	233
2001	99	44	20	15	64	242
2002	125	40	18	13	57	253
2003	132	35	17	13	50	247
2004	155	31	16	8	42	252

Luvuissa on mukana varsinaiset työkyvyttömyyseläkkeet ja yksilölliset varhaiseläkkeet. - I siffrorna ingår egentliga invalidpensioner och individuella förtidspensioner. - *The figures include actual disability pensions and individual early retirement pensions.*

¹⁾ Henkilöt ovat suurimmalta osin samat kuin Kansaneläkelaitoksen sarjassa. - Personer är till största delen desamma som i Folkpensionsanstaltens serie. - *Persons are mostly the same as those in the series of Social Insurance Institution.*

Lähde: SVT. Kansaneläkelaitos ja Eläketurvakeskus - Källa: FOS. Folkpensionsanstalten och Pensionsmyndigheten -
 Source: OSF. Social Insurance Institution of Finland and Finnish Centre for Pensions

49. Alkoholien käytön seurauksena kuolleet vuosina 1997-2004
Dödsfall till följd av alkohol åren 1997-2004
Alcohol-related deaths in 1997-2004

	1997	2002	2003	2004	
	Lkm - Antal - Number				
ALKOHOLIKUOLEMAT - Alcohol-related deaths	2 251	2 431	2 486	2 844	ALKOHOLDÖDSFALL
Peruskuolinsyy: alkoholisairaus tai -myrkytys <i>Main cause of death: alcohol - related illness or poisoning by alcohol</i>	1 246	1 465	1 560	1 860	Huvuddiagnos: alkoholsjukdom eller -förgiftning Dödsfall på grund av sjukdomar
Sairauksiin kuolleet - <i>Deaths due to illnesses</i>	972	1 127	1 160	1 379	Kardiomyopati
Kardiomyopatia - <i>Cardiomyopathy</i>	107	88	108	116	Leversjukdomar
Maksasairaudet - <i>Cirrhosis of liver</i>	548	682	665	866	Bukspottskörtelnns sjukdomar
Haiman sairaudet - <i>Illnesses of the pancreas</i>	75	78	88	100	Andra
Muut - <i>Other</i>	242	279	299	297	
Tapaturmaiset alkoholimyrkytykset - <i>Accidental poisonings by alcohol</i>	274	338	400	481	Alkoholförgiftningar på grund av olycksfall
Päihdyksissä tapaturmaan ja väkivaltaan kuolleet yht.- <i>Accidental and violent deaths under the influence of alcohol</i>	967	913	896	966	Dödsfall genom olycksfall och våld i berusat tillstånd, sammanl.
Tapaturmaan kuolleet - <i>Accidental deaths</i>	533	508	521	536	Död genom olycksfall
Maaliikennetapaturmat - <i>Road accidents</i>	101	88	78	105	Olycksfall i landtrafiken
Vesiliikennetapaturmat - <i>Boating accidents</i>	37	40	43	34	Olyckor i sjöss
Tapaturmaiset putoamiset ja kaatumiset - <i>Accidental falls</i>	126	125	146	140	Fall på grund av olycksfall
Hukkumiset - <i>Drownings</i>	101	98	87	78	Drunkningar
Kuumuus, kylmyys, tuli - <i>Heat-induced, cold-induced, burns</i>	117	105	107	118	Hetta, köld, eld
Muut - <i>Other</i>	51	52	60	61	Andra
Väkivaltaan kuolleet - <i>Violent deaths</i>	434	405	375	430	Dödsfall på grund av våld
Itsemurhat ja vastaavat - <i>Suicides and corresponding</i>	328	305	288	315	Själv mord och motsvarande
Murha, tappo, pahoinpitely - <i>Murder, manslaughter, assault</i>	72	68	46	83	Mord, dråp, misshandel
Muut (epäselvät - <i>Other (undetermined)</i>)	34	32	41	32	Andra (oklara)
Muut päihtyneen uhrina väkivaltaisesti kuolleet - <i>Other violent deaths caused by perpetrator under the influence of alcohol</i>	38	53	30	18	Övriga dödsfall på grund av våld om offer för berusad person
Tieliikenneonnettomuudet - <i>Road accidents</i>	11	28	4	..	Vägrafikolyckor
Murha, tappo, pahoinpitely ¹⁾ - <i>Murder, manslaughter, assault¹⁾</i>	27	25	26	18	Mord, dråp, misshandel ¹⁾

Vuonna 1996 uudistetun tautiluokituksen mukaan. - Enligt reviderade klassifikation av sjukdomar 1996.
According to the revised Classification of Diseases 1996.

1) Arvioitu päihtyneenä teon tehneiden osuuden perusteella. - Beräknat på basis av andelen gärningar utförda i berusat tillstånd.
Estimated on the basis of statistics for drunkenness in connection with the crime.

Lähteet: SVT. Tilastokeskus; Stakes - Källor: FOS. Statistikcentralen; Stakes - Sources: OSF. Statistics Finland; Stakes

Päihdekuolemat
Alkohol och narkotika dödsfall
Alcohol and drug related deaths

50. Alkoholisairauksiin kuolleet vuosina 1995–2004
Dödsfall i alkoholbetingade sjukdomar åren 1995–2004
Deaths from alcohol-related illnesses in 1995–2004

Vuosi År Year	Alkoholin aiheuttamat elimelliset aivo-oireyhtymät Alkoholföror- sakade psyko- organiska syndrom <i>Syndromata psychoorganica ex usu alcoholica</i>	Alkoholin aiheuttama maksasairaudet Alkoholföror- sakade lever- sjukdomar <i>Morbi hepatitis ex usu alcoholica</i>	Alkoholin aiheuttama kardiomyopatia Alkoholföror- sakade kardiomyopati <i>Cardio- myopathia ex usu alcoholica</i>	Alkoholin aiheuttamat haimasairaudet Alkoholföror- sakade bukspot- skörteln sjukdomar <i>Morbi pancreatis ex usu alcoholica</i>	Muut alkoholi- sairaudet Övriga alkohol- betingade sjukdomar <i>Other alcohol- related illnesses</i>	Tapatur- mainen alkoholi- myrkytys Alkohol- för- giftning <i>Poisoning by alcohol</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	Siitä:	
								Miehet Män <i>Men</i>	Naiset Kvinnor <i>Women</i>
	ICD-9 (291,303) ICD-10 (F10)	(5710A-5713X) (K70)	(4255A) (I42.6)	(5770D-5771C-D) (K86.0)	(345,535) (G312,G405.1, K292)	(980) (X45)			
1995	35	439	111	88	11	424	1 194	1 009	185
1996	227	526	126	77	15	345	1 316	1 096	220
1997	224	548	107	75	18	274	1 246	1 008	238
1998	315	553	129	99	25	382	1 503	1 225	278
1999	335	511	98	67	37	380	1 428	1 159	269
2000	294	562	95	88	48	390	1 477	1 192	285
2001	256	617	98	50	68	401	1 490	1 166	324
2002	228	682	88	78	51	338	1 465	1 174	291
2003	243	665	108	88	56	400	1 560	1 233	327
2004	237	866	116	100	60	481	1 860	1 477	383

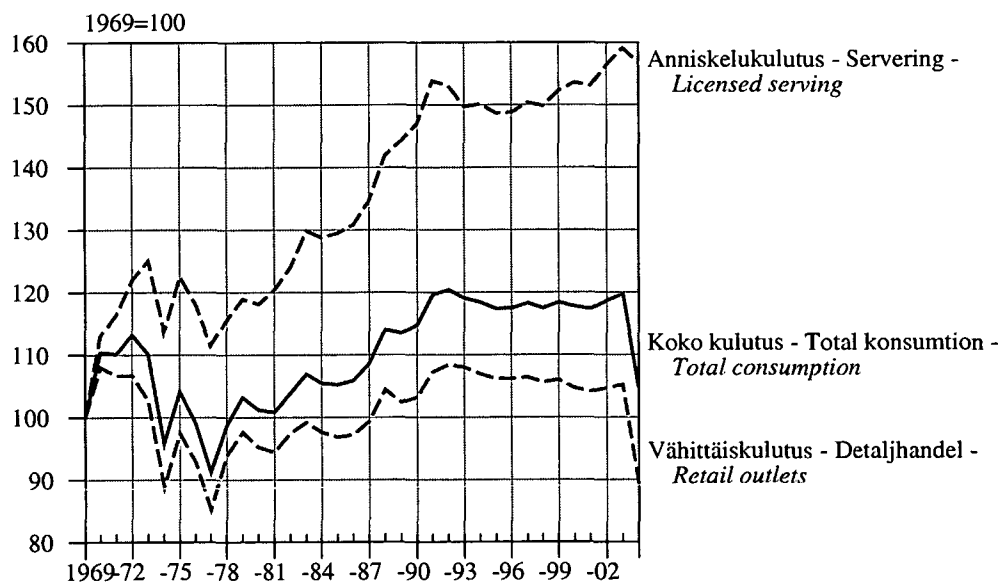
Lähde: SVT. Kuolemansyyt, Tilastokeskus - Källa: FOS. Dödsorsaker, Statistikcentralen - Source: OFS. Causes of Death, Statistics Finland

51. Huumausainekuolemat ruumiinavauksissa tehtyjen löydösten perusteella vuosina 1994–2004
Narkotikadödlighet på basis av obduktionsfynd åren 1994–2004
Deaths associated with classical drug findings in autopsies in 1994–2004

Vuosi År Year	Huumausaine- löydökset yhteensä Narkotikafynd totalt <i>Drugrelated findings, total</i>	Opiaatti- löydökset Opiat- fynd <i>Opiates-related findings</i>	Kannabis- löydökset Cannabis- fynd <i>Cannabis-related findings</i>	Amfetamiini- löydökset Amfetamin- fynd <i>Amphetamine- related findings</i>
1996	87	47	39	25
1997	89	55	22	31
1998	107	52	43	50
1999	140	86	52	55
2000	170	106	62	70
2001	151	53	62	84
2002*)	153	57	69	60
2003*)	146
2004*)	176

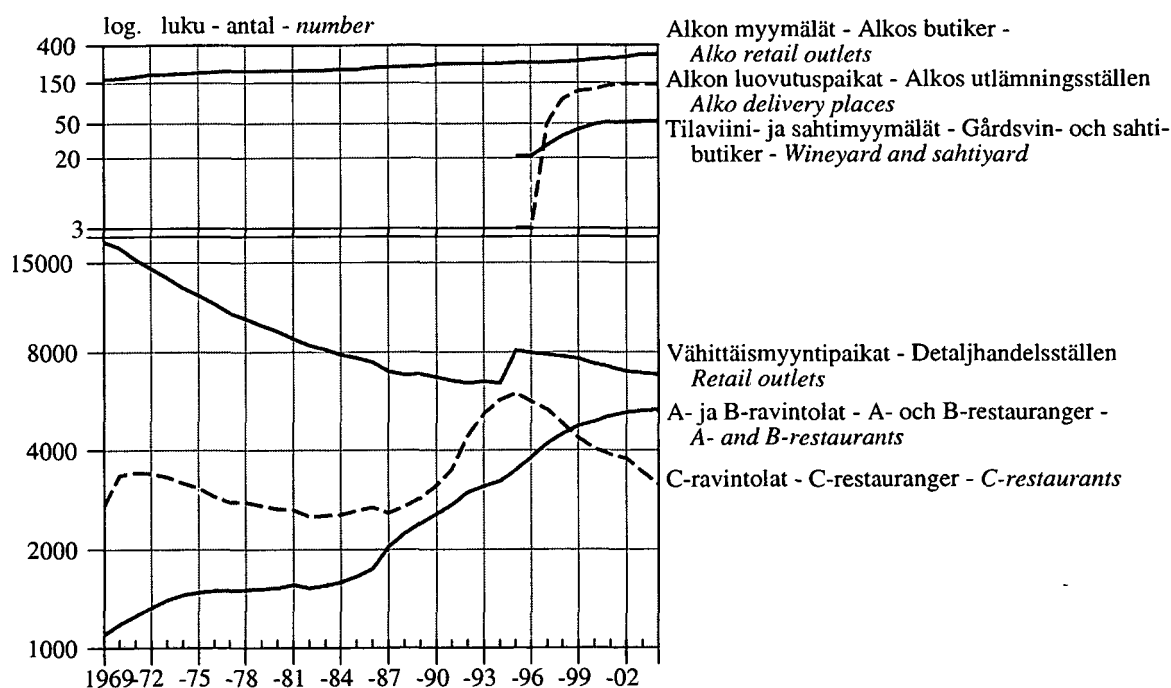
Lähde: Helsingin yliopiston oikeuslääketieteen laitos - Källa: Helsingfors universitets rättsmedicinska inrättning - Source: Department of Forensic Medicine, University of Helsinki

Kuvio 14. Alkoholijuomien kulutuksen reaalihintaindeksejä vuosina 1969–2004
Figur 14. Realprisindex för alkoholkonsumtion åren 1969–2004
 Figure 14. Real price indices for consumption of alcoholic beverages in 1969–2004

Lähde: SVT. Alkoholitilastot. Stakes - Källa: FOS. Alkoholstatistik. Stakes - Source: OSF. Alcohol statistics. Stakes

Kuvio 15. Alkoholijuomien jakeluverkosto vuosina 1969–2004
Figur 15. Nätet för distribution av alkoholdrycker åren 1969–2004
 Figure 15. Distribution network for alcoholic beverages in 1969–2004

Lähtet: - Källor: - Sources: STTV; Pähdetietopankki, Stakes

52. Alkoholijuomien kulutuksen nimellishintaindeksejä vuosina 1995–2004
Nominella prisindex för alkoholkonsumtion åren 1995–2004
Nominal price indices for consumption of alcoholic beverages in 1995–2004

1969=100

Vuosi År Year	Viinat Brännvin <i>Eau-de-Vie</i>	Muut väkevät juomat Övriga spritdrycker <i>Other spirits</i>	Väkevät viinit Starkviner <i>Fortified wines</i>	Miedot viinit Lättviner <i>Light wines</i>	Long drink -juomat Long drinks <i>Long drinks</i>	Vahva olut Stark öl <i>Strong beer</i>	Keskiolut Mellanöl <i>Medium beer</i>	Kaikki juomat Alla drycker <i>All beverages</i>
---------------------	---	--	---	---	--	--	---	--

Kulutus - Konsumtion - Consumption

1995	646,5	655,4	834,3	761,9	910,7	901,0	745,7	753,7
1996	649,4	659,7	837,7	784,2	905,7	918,1	744,8	758,5
1997	653,7	669,5	842,6	805,0	913,9	937,2	762,7	772,6
1998	654,8	681,3	827,0	781,5	918,6	958,9	778,9	778,6
1999	661,6	691,4	834,4	795,2	934,9	976,6	799,9	793,7
2000	671,7	702,0	847,3	816,7	962,5	1010,7	831,3	816,2
2001	680,3	703,4	830,7	816,2	996,9	1042,0	866,6	834,8
2002	687,6	711,1	828,9	832,9	1039,4	1084,0	899,4	857,1
2003	692,3	718,9	833,1	846,7	1060,4	1101,9	922,2	872,6
2004	542,4	610,4	672,6	824,0	1001,2	1028,2	852,8	764,7

Vähittäiskulutus - Konsumtion genom detaljhandeln - Consumption through retail outlets

1995	608,9	613,4	805,3	665,1	815,8	694,5	730,3	681,2
1996	612,8	617,5	808,2	684,0	811,3	692,1	729,7	685,4
1997	613,8	625,5	812,8	703,1	807,7	696,7	746,2	695,9
1998	612,1	637,3	798,1	669,1	806,2	731,0	768,4	700,4
1999	615,6	640,2	805,2	680,5	814,6	746,5	784,4	710,3
2000	621,9	645,8	817,7	693,6	836,7	770,2	810,7	726,1
2001	627,4	640,2	799,5	683,4	874,7	795,4	851,2	740,7
2002	630,1	641,4	796,6	695,5	916,5	813,3	879,7	756,0
2003	627,8	644,7	800,0	706,1	933,4	826,8	900,3	766,2
2004	439,6	497,8	635,3	681,9	852,1	728,9	791,4	650,2

Anniskelukulutus - Konsumtion genom servering - Consumption through licensed serving

1995	882,1	872,0	989,1	1145,5	1059,1	963,1	921,1	954,3
1996	882,4	877,6	996,3	1181,3	1053,3	991,6	919,7	960,4
1997	898,9	894,0	1002,5	1209,4	1075,6	1018,2	943,3	983,0
1998	912,0	907,9	982,6	1214,9	1089,1	1027,5	953,8	993,3
1999	931,6	935,2	991,6	1237,3	1121,1	1044,8	987,9	1021,1
2000	956,4	958,9	1005,9	1289,8	1158,3	1083,9	1034,4	1060,1
2001	976,9	977,5	1028,9	1327,3	1181,8	1116,0	1066,8	1089,2
2002	986,9	987,5	1039,4	1340,9	1222,3	1176,3	1077,9	1129,4
2003	1015,5	1010,3	1057,3	1367,7	1250,6	1196,5	1109,1	1159,8
2004	976,7	988,0	1052,6	1356,8	1236,5	1169,5	1104,8	1144,6

Lähde: SVT. Alkoholitilastot. Stakes - Källa: FOS. Alkoholstatistik. Stakes - Source: OSF. Alcohol statistics. Stakes

53. Alkoholijuomien kulutuksen reaalihintaindeksejä vuosina 1995–2004

Realprisindex för alkoholkonsumtion åren 1995–2004

Real price indices for consumption of alcoholic beverages in 1995–2004

1969=100

Vuosi År Year	Viinat Brännvin <i>Eau-de-Vie</i>	Muut väkevät juomat Övriga spritdrycker <i>Other spirits</i>	Väkevät viinit Starkviner <i>Fortified wines</i>	Miedot viinit Lättviner <i>Light wines</i>	Long drink -juomat Long drinks <i>Long drinks</i>	Vahva olut Stark öl <i>Strong beer</i>	Keskiolut Mellanöl <i>Medium beer</i>	Kaikki juomat Alla drycker <i>All beverages</i>
---------------------	---	--	---	---	--	--	---	--

Kulutus - Konsumtion - Consumption

1995	100,7	102,1	130,0	118,7	141,9	140,4	116,2	117,4
1996	100,6	102,2	129,8	121,5	140,3	142,2	115,4	117,5
1997	100,1	102,5	129,0	123,2	139,9	143,5	116,7	118,3
1998	98,8	102,8	124,8	118,0	138,7	144,7	117,6	117,5
1999	98,7	103,1	124,5	118,6	139,5	145,7	119,3	118,4
2000	96,9	101,3	122,3	117,8	138,9	145,8	120,0	117,8
2001	95,7	98,9	116,8	114,8	140,2	146,6	121,9	117,4
2002	95,2	98,5	114,8	115,3	143,9	150,1	124,6	118,7
2003	95,1	98,7	114,4	116,3	145,6	151,3	126,6	119,8
2004	74,3	83,7	92,2	112,9	137,2	140,9	116,9	104,8

Vähittäiskulutus - Konsumtion genom detaljhandeln - Consumption through retail outlets

1995	94,9	95,6	125,5	103,6	127,1	108,2	113,8	106,2
1996	94,9	95,7	125,2	106,0	125,7	107,2	113,1	106,2
1997	94,0	95,7	124,4	107,6	123,6	106,6	114,2	106,5
1998	92,4	96,2	120,5	101,0	121,7	110,3	116,0	105,7
1999	91,8	95,5	120,1	101,5	121,5	111,4	117,0	106,0
2000	89,7	93,2	118,0	100,1	120,7	111,1	117,0	104,8
2001	88,2	90,0	112,4	96,1	123,0	111,9	119,7	104,2
2002	87,3	88,8	110,3	96,3	126,9	112,6	121,8	104,7
2003	86,2	88,4	109,8	96,9	128,2	113,4	123,6	105,2
2004	60,3	68,2	87,1	93,5	116,8	99,9	108,5	89,1

Anniskelukulutus - Konsumtion genom servering - Consumption through licensed serving

1995	137,4	135,8	154,1	178,5	165,0	150,0	143,5	148,7
1996	136,7	135,9	154,3	183,0	163,1	153,6	142,5	148,8
1997	137,6	136,9	153,5	185,1	164,6	155,9	144,4	150,5
1998	137,7	137,0	148,3	183,4	164,4	155,1	144,0	149,9
1999	139,0	139,5	147,9	184,6	167,2	155,9	147,4	152,3
2000	138,0	138,4	145,2	186,1	167,1	156,4	149,3	153,6
2001	137,4	137,5	144,7	186,7	166,2	157,0	150,0	153,2
2002	136,7	136,0	143,9	185,7	169,3	162,9	149,3	156,4
2003	139,4	138,7	145,2	187,8	171,7	164,3	152,3	159,2
2004	133,9	135,4	144,3	186,0	169,5	160,3	151,4	156,9

Lähde: SVT. Alkoholitilastot. Stakes - Källa: FOS. Alkoholstatistik. Stakes - Source: OSF. Alcohol statistics. Stakes

54. Alkoholijuomien vähittäismyyntiverkosto vuosina 1995–2004
Distributionsnät för detaljhandel av alkoholdrycker åren 1995–2004
Distribution network for alcoholic beverages through retail outlets in 1995–2004

Vuosi År Year	Alkon myymälät Alkos butiker <i>Alko retail outlets</i>	Vähittäismyynti- paikat Detaljhandels- ställen <i>Retail outlets ≤ 4.7 %</i>	Tilaviini- ja sahtimyymlät Gårdsvin- och sahtibutiker <i>Stores for selling fruit wine and sahti</i>	Alkon luovutus- paikat Alkos utlämnings- ställen <i>Alko delivery places</i>
1995	251	8 076	21	3
1996	255	7 951	21	3
1997	255	7 849	28	50
1998	259	7 784	36	95
1999	268	7 630	43	119
2000	275	7 348	49	124
2001	284	7 199	52	139
2002	299	6 996	52	144
2003	314	6 886	53	142
2004	320	6 839	54	141

2004:

Maakunta <i>Province</i>					Landskap
Uusimaa	63	1 236	3	5	Nyland
Itä-Uusimaa	4	118	0	4	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	29	580	4	17	Egentliga Finland
Satakunta	14	363	2	10	Satakunta
Kanta-Häme	9	226	3	1	Tavastland
Pirkanmaa	28	539	2	4	Birkaland
Päijät-Häme	14	244	1	0	Päijänne-Tavastland
Kymenlaakso	12	249	2	3	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	9	197	2	2	Södra Karelen
Etelä-Savo	14	306	6	8	Södra Savolax
Pohjois-Savo	15	357	3	13	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	11	275	6	9	Norra Karelen
Keski-Suomi	20	363	3	11	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	15	319	2	9	Södra Österbotten
Pohjanmaa	8	264	0	4	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	4	104	1	2	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	23	507	2	13	Norra Österbotten
Kainuu	7	155	5	5	Kajanaland
Lappi	20	391	6	21	Lapland
Ahvenanmaa	1	46	1	0	Åland

55. Alkoholijuomien anniskeluverkosto vuosina 1995–2004
Distributionsnät för servering av alkoholdrycker åren 1995–2004
Distribution network for alcoholic beverages through licensed serving in 1995–2004

Anniskeluravintolat - Restauranger - Restaurants

Vuosi År	Anniskeluluvat ¹⁾ - Serveringstillstånd ¹⁾ - Valid licences ¹⁾			Asiakaspaikkoja ²⁾ - Gästplatser ²⁾ - Seating for customers ²⁾		
	A-luvat A-tillstånd A-licenses	B-luvat B-tillstånd B-licenses	Yhteensä Totalt Total	C-luvat C-tillstånd C-licenses	A+B-luvat A+B-tillstånd A+B-licenses	C-luvat C-tillstånd C-licenses
1995	3 222	270	3 492	5 989	642 176	-
1996	3 464	332	3 796	5 641	683 153	-
1997	3 852	355	4 207	5 315	778 400	-
1998	4 165	315	4 480	4 832	829 199	307 128
1999	4 439	309	4 748	4 393	1 567 946	332 416
2000	4 640	264	4 904	4 050	1 616 404	332 974
2001	4 861	244	5 105	3 903	1 677 603	305 384
2002	5 011	230	5 241	3 780	1 727 911	304 394
2003	5 086	212	5 298	3 435	1 806 755	286 939
2004	5 107	202	5 309	3 147	1 841 054	283 777

2004:

Maakunta Region	Anniskeluluvat ¹⁾ - Serveringstillstånd ¹⁾ - Valid licences ¹⁾			Asiakaspaikkoja ³⁾ - Gästplatser ³⁾ - Seating for customers ³⁾			Landskap
	A-luvat A-tillstånd A-licenses	B-luvat B-tillstånd B-licenses	Yhteensä Totalt Total	C-luvat C-tillstånd C-licenses	A+B-luvat A+B-tillstånd A+B-licenses	C-luvat C-tillstånd C-licenses	
Uusimaa	1 349	51	1 400	632	530 854	42 218	Nyland
Itä-Uusimaa	82	2	84	53	22 709	3 623	Östra Nyland
Varsinais-Suomi	466	12	478	252	174 143	23 449	Egentliga Finland
Satakunta	206	2	208	159	63 243	16 908	Satakunta
Kanta-Häme	160	8	168	79	55 953	6 391	Tavastland
Pirkanmaa	439	11	450	233	143 071	23 230	Birkaland
Päijät-Häme	199	11	210	111	65 128	7 368	Päijänne-Tavastland
Kymenlaakso	210	1	211	136	53 760	10 994	Kymmenedalen
Etelä-Karjala	147	5	152	94	43 897	7 768	Södra Karelen
Etelä-Savo	224	5	229	169	69 318	16 735	Södra Savolax
Pohjois-Savo	228	11	239	157	85 538	12 445	Norra Savolax
Pohjois-Karjala	124	4	128	84	36 688	15 044	Norra Karelen
Keski-Suomi	243	6	249	179	79 387	18 668	Mellersta Finland
Etelä-Pohjanmaa	121	7	128	133	69 349	15 658	Södra Österbotten
Pohjanmaa	132	11	143	125	52 659	14 195	Österbotten
Keski-Pohjanmaa	55	4	59	46	21 379	5 331	Mellersta Österbotten
Pohjois-Pohjanmaa	287	10	297	209	109 428	20 711	Norra Österbotten
Kainuu	76	5	81	64	31 182	5 006	Kajanaland
Lappi	302	11	313	196	119 559	15 900	Lappland
Ahvenanmaa	57	25	82	36	13 809	2 135	Åland

1) A-luvat: kaikki alkoholijuomat, B-luvat: miedot alkoholijuomat, C-luvat: enintään 4,7 til-% alkoholijuomat -
A-tillstånd: alla alkoholdrycker, B-tillstånd: svaga alkoholdrycker, C-tillstånd: högst 4,7 % alkoholdrycker -
A-licenses: all alcohol beverages, B-licenses: light alcohol beverages, C-licenses: max 4.7 % alcohol beverages

2) Käytössä olleet asiakaspaikat - Gästplatser i bruk - Number of seats in use

3) Anniskelulupien mukaiset asiakaspaikat - Gästplatser enligt serveringstillstånd - Seating for customers according to the valid licenses

Lähde: - Källa: - Source: STTV

56. Väkiwiinan ja teollisuusalkoholin käyttökohteiden valvontaan liittyviä toimenpiteitä 1995–2004
Åtgärder i samband med kontroll av industriella alkohol- och spritförbrukningen åren 1995–2004
Control of sale and use of industrial ethyl alcohol in 1995–2004

Vuosi År Year	Tarkastuskohteita Kontrollpunkter Places checked	Tarkastuksissa annettuja huomautuksia Anmärkningar i samband med kontroll Notices issued at checks	Kirjallisia huomautuksia Skriftliga anmärkningar Written notices
1995	2 454	15	-
1996	2 274	9	2
1997	2 232	22	1
1998	2 224	12	3
1999	2 255	20	8
2000	2 293	18	3
2001	2 330	-	-
2002	2 396	2	-
2003	2 406	18	-
2004	2 402	19	-

Lähde: - Källa: - Source: STTV

57. Vähittäismyynnin valvontaan liittyviä toimenpiteitä 1995–2004
Åtgärder i samband med kontroll av detaljhandel åren 1995–2004
Control measures related to sale through retail outlets in 1995–2004

Vähittäismyyntipaikoille annettuja - Utfärdat till detaljhandelsställen - Issued to retail outlets ≤ 4.7 %

Vuosi År Year	Kirjallisia huomautuksia Skriftliga anmärkningar Written notices	Kirjallisia varoituksia Skriftliga varningar Written warnings	Määräaikaisia peruutuksia Temporära indragningar Temporary revocations of licence	Lopullisia peruutuksia Definitiva indragningar Permanent revocations of licence	Luvan rajoitus Begränsning av tillståndet Restriction on licence
1995	19	2	3	-	-
1996	12	5	3	-	-
1997	6	8	4	1	-
1998	8	30	2	3	2
1999	22	28	15	10	1
2000	17	29	24	4	4
2001	23	68	31	12	-
2002	27	21	24	12	-
2003	51	23	19	15	1
2004	21	9	15	13	-

Lähde: - Källa: - Source: STTV

58. Anniskelun valvontaan liittyviä toimenpiteitä vuosina 1995–2004
Åtgärder i samband med serveringskontroll åren 1995–2004
Control measures related to licensing supervision in 1995–2004

A- ja B-ravintoloille annettuja - Utfärdat till A- och B-restauranger - Issued to A and B licensed restaurants

Vuosi År Year	Kirjallisia huomautuksia Skriftliga anmärkningar <i>Written notices</i>	Kirjallisia varoituksia Skriftliga varningar <i>Written warnings</i>	Määräaikaisia peruutuksia Temporära indragningar <i>Temporary revocations of licence</i>	Lopullisia peruutuksia Definitiva indragningar <i>Permanent revocations of licence</i>	Luvan rajoitus Begränsning av tillståndet <i>Restriction on licence</i>
1995	5	17	4	-	-
1996	40	67	11	5	-
1997	66	53	15	5	1
1998	73	84	11	12	2
1999	145	106	21	43	0
2000	107	124	33	48	9
2001	108	191	29	62	-
2002	62	145	36	68	3
2003	101	108	18	33	1
2004	124	74	25	61	-

C-ravintoloille annettuja - Utfärdat till C-restauranger - Issued to C-licensed restaurants

Vuosi År Year	Kirjallisia huomautuksia Skriftliga anmärkningar <i>Written notices</i>	Kirjallisia varoituksia Skriftliga varningar <i>Written warnings</i>	Määräaikaisia peruutuksia Temporära indragningar <i>Temporary revocations of licence</i>	Lopullisia peruutuksia Definitiva indragningar <i>Permanent revocations of licence</i>	Luvan rajoitus Begränsning av tillståndet <i>Restriction on licence</i>
1995	38	36	20	6	-
1996	82	58	36	12	-
1997	24	80	38	10	1
1998	40	87	29	16	8
1999	76	127	36	22	5
2000	65	244	46	28	6
2001	61	176	51	34	1
2002	75	94	39	20	3
2003	127	78	38	20	2
2004	146	59	10	25	-

Lähde: - Källa: - Source: STTV

59. Mainonnan valvonta vuosina 2000–2004
Reklam tillsyn åren 2000–2004
State control of alcohol advertising in 2000–2004

Päätös - Decision	2000	2002	2003	2004	Beslut
Tuotevalvontakeskus <i>- National Product Control Agency</i>					Produkt tillsynscentralen
Kielto ja uhkasakko - <i>Prohibitive decision and conditional imposition of fine</i>	2	3	1	3	Förbud och vite
Kielto ilman uhkasakkoa - <i>Prohibitive decision without conditional imposition of fine</i>	-	-	3	1	Förbud utan vite
Ohje, jota tehostaa uhkasakko <i>- Administrative directives and conditional imposition of fine</i>	-	-	-	-	Anvisning förstärkt med vite
Annettu ohje - <i>Guidelines issued</i>	30	7	19	10	Given anvisning
Ennakkolausunto markkinoinnista <i>- Preliminary statement about marketing</i>	5	19	7	4	Förhandsutlåtande om marknadsföring
Lausunto muulle viranomaiselle <i>- Opinion given to another authority</i>	1	-	-	4	Utlåtande för annan myndighet
Ammattijulkaisun hyväksyminen <i>- Approval of a trade journal</i>	1	2	-	2	Godkännande av fackpublikation
Muu - <i>Other</i>	34	61	24	69	Annat
Yhteensä - Total	73	92	54	93	Totalt
Lääninhallitus - Provincial Government					Länsstyrelsen
Kirjallisia ohjeita ja kieltoja <i>- Administrative directives and prohibitive decisions</i>	17	34	26	3	Direktiv och förbud

Lähde: Källa: Source: STTV

60. Alkoholiteollisuuden ja kaupan palveluksessa olevat henkilöt vuosina 1994–2004
Anställda inom alkoholindustrin och handel åren 1994–2004
Persons employed by the alcohol industry and trade in 1994–2004

Valmistus Tillverkning Production	Alkoholiteollisuus toimialan mukaan - Alkoholindustri efter verksamhetsområde - Alcohol industry by line of activity				
Vuosi År Year	Tislattut alko- holijuomat Destillerade drycker Distilled beverages	Etyylialkoholi Etylalkohol Ethyl alcohol	Viinit Viner Wines	Oluet Öl Beer	Maltaat Malt Malt
TOL 95	(1591)	(1592)	(1593+1594)	(1596)	(1597)
	Henkilöstö - Personal - Staff				
1994	1 063	126	148	2 136	173
1995	551	107	32	2 027	158
1996	470	0	67	1 770	171
1997	434	97	77	2 407	190
1998	435	55	116	2 053	164
1999	471	101	126	2 226	164
2000	320	131	219	2 202	161
2001	264	125	203	2 500	134
2002	208	127	237	2 512	132
2003*)	387	132	226	2 433	131

Kauppa Handel Trade	Alkoholi- ja muiden juomien tukkukauppa toimialan mukaan Grosshandel av alkohol- och andra drycker efter verksamhetsområde Wholesale of alcoholic and other drinks by line of activity	Alko Oy - Alko Ab Alko Inc.
TOL 95	(5134)	

Vuosi År Year	Henkilöstö Personal Staff	Henkilöstö Personal Staff
1999	549	2 175
2000	669	2 208
2001	447	2 399
2002	422	2 520
2003	421	2 574
2004	..	2 508

*) Ennakkotieto - Förhandsuppgift - Advance information.

Lähde: Tilastokeskus, Alko Oy. - Källa: Statistikcentralen, Alko Ab. - Source: Statistics Finland, Alko Inc.

61. Anniskeluravintoloiden palveluksessa olevat henkilöt vuosina 1988–2004

Restaurangernas personal åren 1988–2004

Personnel at licensed premises in 1988–2004

A- ja B-ravintolat - A- och B-restauranger - A and B restaurants

Vuosi År Year	Hovi- mesta- reita Hov- mästare Head- waiters	Tarjoili- joita Serverings- personal Waiters	Vahti- mesta- reita Portierer Doormen	Keittiö- henkilö- kuntaa Köks- personal Kitchen personnel	Muusikoita ym. taitei- lijoita Musiker och övriga artister Musicians and other artists	Muuta henkilö- kuntaa Övriga personal Other personnel	Ravintola- henkilö- kunta yht. Restaurang- personal totalt Restaurant personnel, total	Majoitus- henkilö- kuntaa Inkvartering- personal Hotel personnel	Yhteensä Totalt Total
1988	1 325	11 034	2 240	8 935	493	4 736	28 763	3 201	31 964
1989	1 302	11 189	2 195	9 004	484	4 623	28 797	2 928	31 725
1990	1 344	11 071	2 148	9 014	463	4 528	28 568	3 138	31 706
1991	1 100	9 917	1 898	7 997	359	3 970	25 241	2 876	28 117
1992	941	8 782	1 730	6 941	322	3 354	22 070	2 524	24 594
1993	828	7 742	1 504	6 099	256	3 001	19 430	2 105	21 535
1994	744	7 224	1 450	5 706	338	2 840	18 302	1 938	20 240
1995	830	6 990	1 404	5 884	541	2 770	18 419	2 075	20 494
1996	906	7 074	1 462	6 367	464	3 118	19 391	2 192	21 583

Vuosi År Year	Ravintolahenkilökuntaa Restaurangpersonal Restaurant personnel			Majoitushenkilökuntaa Inkvarteringpersonal Hotel personnel			Omistajia ja perheenjäseniä Ägare och familje- medlemmar Proprietors and members of the family
	Koko- aikaisia Heltids- anställda Full-time employees	Osa- aikaisia Deltids- anställda Part-time employees	Vuokra- työvoimaa Hyrad personal Hired personnel	Koko- aikaisia Heltids- anställda Full-time employees	Osa- aikaisia Deltids- anställda Part-time employees	Vuokra- työvoimaa Hyrad personal Hired personnel	
	Lkm Antal Number	Lkm Antal Number	t/kk h/månad h/month	Lkm Antal Number	Lkm Antal Number	t/kk h/månad h/month	Lkm Antal Number
1997	15 471	12 248	223 375	2 471	950	35 918	3 870
1998	15 860	13 572	232 035	2 594	1 059	38 403	4 468
1999	16 348	14 121	201 063	-	-	-	4 516
2000	16 519	14 586	223 005	-	-	-	4 735
2001	17 041	15 188	212 601	-	-	-	4 899
2002	17 448	15 466	246 560	-	-	-	4 939
2003	17 514	15 689	277 888	-	-	-	5 092
2004	17 055	15 420	314 034	-	-	-	5 041

Tilastointimuutos vuonna 1997. - Revision av statistik år 1997. - Change in statistical practice in 1997.

Lähde: - Källa: - Source: STTV

62. Kuluttajien alkoholimenot jakeluteittäin ja niiden osuus yksityisistä kulutusmenoista vuosina 1995–2004

Konsumenternas alkoholutgifter enligt distributionsväg och deras andel av de privata konsumtionsutgifterna åren 1995–2004

Consumer expenditure on alcohol by distribution channel and its share of private consumer expenditure in 1995–2004

Vuosi År Year	Alkoholimenot - Alkoholutgifter - <i>Alcohol expenditure</i>			Yksityiset*) kulutusmenot Privata*) konsumtionsutgifter <i>Private*) consumer expenditure</i>	Alkoholimenojen osuus yksityisistä kulutus- menoista Alkoholutgifternas andel av de privata konsumtionsutgifterna <i>Alcohol expenditure as a percentage of private</i>
	Vähittäiskulutus Konsumtion genom detaljhandel <i>Consumption through retail outlets</i>	Anniskelukulutus Konsumtion genom servering <i>Consumption through licensed serving</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>		
	1 000 000 €				%
	Käypiin hintoihin - Löpande priser - <i>Current prices</i>				
1995	1 810	1 236	3 045	48 751	6.2
1996	1 820	1 230	3 050	51 391	5.9
1997	1 907	1 296	3 203	54 169	5.9
1998	1 961	1 288	3 249	57 610	5.6
1999	2 099	1 302	3 401	60 352	5.6
2000	2 161	1 345	3 506	64 447	5.4
2001	2 359	1 386	3 745	69 003	5.4
2002	2 536	1 429	3 965	72 024	5.5
2003	2 611	1 442	4 053	75 145	5.4
2004	2 368	1 383	3 751	77 694	4.8

2000 hintoihin - 2000 års priser - *2000 prices*

1995	1 954	1 334	3 288	53 991	
1996	1 954	1 320	3 274	55 995	
1997	2 023	1 375	3 398	57 923	
1998	2 051	1 347	3 398	60 399	
1999	2 170	1 346	3 516	62 528	
2000	2 161	1 345	3 506	64 447	
2001	2 299	1 351	3 650	66 625	
2002	2 434	1 371	3 805	67 598	
2003	2 485	1 373	3 858	70 547	
2004	2 249	1 314	3 563	72 833	

*) V. 2004: Ennakkotieto. - Förhandsuppgift. - *Advance information.*

Lähde: SVT. Alkoholitilastot, Stakes; SVT. Kansantalouden tilinpito, Tilastokeskus
Källa: FOS. Alkoholstatistik, Stakes; FOS. Nationalräkenskaper, Statistikcentralen
Source: OSF. Alcohol statistics, Stakes; OSF. National Accounts, Statistics Finland

63. Valtion alkoholitulot vuosina 1995–2004
Statens alkoholintäkter åren 1995–2004
State revenues from alcohol in 1995–2004

Vuosi År Year	Alkoholi- juomavero Skatt på alkoholdrycker <i>Tax on alcoholic beverages</i>	Osuus valtion vero- ja veronluonteisista tuloista Andel av skatter och inkomster av skattenatur <i>Percentage of taxes and revenue similar to taxes</i>	Valtion alkoholitulot Statens alkoholintäkter <i>State revenues from alcohol</i>	Osuus valtion tuloista ilman rahoitustaloustoimia Andel av statsinkomsterna excl. finanstransaktioner <i>Percentage of State revenue before financial transactions</i>
	Milj. € - Mn € - EUR million	%	Milj. € - Mn € - EUR million	%
1995	1 145	6,3	1 708	7,0
1996	1 179	5,6	1 743	6,3
1997	1 204	5,3	1 782	6,1
1998	1 209	4,8	1 810	5,6
1999	1 254	4,7	1 875	5,3
2000	1 245	4,1	1 882	4,8
2001	1 290	4,4	1 965	5,6
2002	1 338	4,4	2 053	5,7
2003	1 364	4,4	2 095	5,7
2004	1 071	3,3	1 747	4,6

Lähde: SVT. Stakes; Tullihallitus; Valtiovarainministeriö - Källa: FOS. Stakes; Tullstyrelsen; Finansministeriet
Source: OSF. Stakes; National Board of Customs; Ministry of Finance

64. Päihdehuollon¹⁾ menot ja tulot vuosina 1995–2003
Rusvårdens¹⁾ utgifter och inkomster åren 1995–2003
Expenditure and revenue of the services for substance abusers¹⁾ in 1995–2003

Vuosi År Year	Käyttömenot Driftsutgifter <i>Current expenditure</i>	Käyttötulot Driftsinkomster <i>Current revenue</i>	Nettomenot Nettoutgifter <i>Net expenditure</i>
	1 000 €		
1995	69 941	8 417	61 524
1996	75 508	9 048	66 460
1997	75 287	9 758	65 529
1998	75 235	8 907	66 328
1999	79 916	8 965	70 951
2000	87 430	9 210	78 220
2001	99 170	9 615	89 555
2002	107 221	11 044	96 177
2003	118 180	13 608	104 572

¹⁾ Kuntien kustantamat palvelut. - Kommunernas bekostade service. - *Services paid by municipalities.*

Lähde: SVT. Kuntien talous- ja toimintatilasto, Tilastokeskus, SOTKANet
Källa: FOS. Statistik över kommunernas ekonomi och verksamhet, Statistikcentralen, SOTKANet
Source: OSF. Statistics on Municipal Finances and Activities, Statistics Finland, SOTKANet

65. Haittakustannukset pääryhmittäin vuonna 2003
Skadepostnader per huvudgrupp år 2003
Costs of detrimental effects by main category in 2003

	Alkoholi Alkohol <i>Alcohol</i>		Huumaussaineet ja lääkkeiden väärin- käyttö Narkotika och miss- bruk av läkemedel <i>Drugs and medicine abuse</i>	
	Milj. € - Mn € - EUR million			
	min	max	min	max
Välittömät kustannukset - Direkt kostnader - <i>Direct costs</i>	615	810	190	272
Terveyskulut - Hälsokostnader- <i>Health costs</i>	123	226	32	60
Sosiaalikulut - Sociala kostnader - <i>Social costs</i>	135	148	58	64
Rikollisuusvalvonta - Brottskontroll - <i>Crime control</i>	232	267	49	63
Omaisuuksvahingot, valvonta, tutkimus, ennaltaehkäisevä päihdetyö - Egendomsskador, övervakning, forskning, förebyggande rusmedelsarbete - <i>Damage to property, control, research, substance abuse prevention</i>	125	169	51	85
Välilliset kustannukset - Indirekt kostnader - <i>Indirect costs</i>	2 498	4 660	313	680
Tuotantomenetykset - Värde på förlorad arbetsinsats - <i>Value of work contributions lost</i>	442	512	60	100
Menetetyn elämän arvo enneaikaisen kuoleman johdosta - Värde på förlorat liv till följd av förtidigt död - <i>Value of life lost as a result of premature death</i>	2 057	4 149	253	580

Lähde: Källa: *Source: Päihdehaittakustannukset 2005, Stakes*

Kuvio 16. Alkoholituotannon ja -kaupan puitteet

Figur 16. Ramen av alkoholproduktionen och -handeln

Figure 16. Frame of the production and trade in alcoholic beverages

2.1.2005 (31.12.1994)

Valmistuspaikat - Tillverkningsställen - Places of production

Väkiiviina
 Sprit
 Spirits
 3 (1)

Alkoholijuomat
 Alkoholdrycker
 Alcoholic beverages
 126 (32)

Tukkumyyntiluvat-Tillstånd till partiförsäljning-Licenses for wholesale selling

Väkiiviina
 Spirit
 Spirits
 9 (1)

Alkoholijuomat
 Alkoholdrycker
 Alcoholic beverages
 204 (9)

Jakeluverkosto - Nätet för distribution - Distribution network

Alkon myymälät
 Alkos butiker
 Alko retail outlets
 320 (248)

Alko
 Luovutuspaikat
 Utlämningsställen
 Delivery places
 141 (0)

Vähittäismyymälät $\leq 4,7\%$
 Detaljhandelsställen $\leq 4,7\%$
 Retail outlets $\leq 4,7\%$
 6 839 (6 419)

Anniskeluravintolat $> 4,7\%$
 Serveringsrestauranger $> 4,7\%$
 Licensed restaurants $> 4,7\%$
 A ja B-luvat-tillstånd-licences
 5 309 (3 228)

Anniskeluravintolat $\leq 4,7\%$
 Serveringsrestauranger $\leq 4,7\%$
 Licensed restaurants $\leq 4,7\%$
 3 147 (5 729)

Teoll. alkoholin käyttöluvan haltijat
 Innehavare av hanteringstillstånd
 Holder of license for use
 2 414 (2 845)

Tilaviini ja sahtimyymälät
 Gårdsvins- och sahti-butiker
 Stores for selling fruit wine and sahti
 54 (0)

Lähde: - Källa: - Source: STTV

66. Alkoholijuomien valmistus ja astiointi vuosina 1995–2004
Tillverkning och omtappning av alkoholdrycker åren 1995–2004
Production and bottling of alcoholic beverages in 1995–2004

Vuosi År Year	Viinaa Brännvin <i>Eau-de-Vie</i>	Muita väkeviä juomia Övriga spritdrycker <i>Other spirits</i>	Väkeviä viinejä Starkviner <i>Fortified wines</i>	Mietoja viinejä Lättviner <i>Light wines</i>	Long drink -juomia Long drink <i>Long drinks</i>	Mallasjuomia Maltdrycker <i>Malt beverages</i>
1 000 litraa - liter - litres						
1995	34 026	5 954	10 720	29 663	29 778	454 468
1996	35 233	6 046	8 677	33 906	31 402	464 307
1997	34 472	6 486	5 921	37 754	23 225	469 614
1998	34 004	9 146	4 146	54 812	23 217	454 751
1999	33 095	9 898	4 636	70 467	24 670	464 932
2000	33 393	7 807	3 502	72 701	21 908	446 176
2001	32 553	6 030	4 548	73 397	22 052	456 824
2002	35 240	6 605	4 734	70 274	26 681	458 769
2003	35 100	3 850	4 620	66 840	28 100	451 700
2004	40 790	5 900	4 989	59 945	27 354	444 503

Lähde: - Källa: - Source: STTV

67. Väkiiviinan valmistus ja kotimaan myynti vuosina 1995–2004
Tillverkning och inhemsk försäljning av sprit åren 1995–2004
Production and domestic sales of industrial ethyl alcohol in 1995–2004

Vuosi - År - Year	Väkiiviinan valmistus 100 %:n alkoholina Tillverkning av sprit i 100%-ig alkohol <i>Production of industrial ethyl alcohol, 100 % alcohol</i>	Puhdistettu, tekninen ja lievästi denaturoitu väkiiviina sekä -valmisteet Renad, teknisk och lindrigt denaturerad sprit och -preparat <i>Rectified, technical and slightly denatured ethyl alcohol and -products</i>
	1 000 kg	1 000 kg
1995	17 861	7 929
1996	18 860	6 612
1997	19 121	7 981
1998	19 400	6 156
1999	21 207	7 121
2000	18 845	7 686
2001	18 728	9 291
2002	19 619	7 867
2003	19 199	8 329
2004	19 822	15 020

Lähde: - Källa: - Source: STTV

68. Alkoholittomien juomien toimitukset vuosina 1995–2004
Leveranserna av alkoholfria drycker åren 1995–2004
Deliveries of non-alcoholic beverages in 1995–2004

Vuosi År Year	Väkevöityjä juomia ja viinejä Förskurna drycker och viner <i>Fortified beverages and wines</i> (1.2-2.8 %)	Olutta Öl <i>Beer</i> (0.5-2.8 %)
	1 000 litraa - liter - litres	
1995	9 506	15 561
1996	6 154	14 106
1997	5 469	14 648
1998	4 268	13 276
1999	4 001	15 603
2000	3 620	12 980
2001	3 152	12 098
2002	2 875	12 577
2003	2 701	10 330
2004	2 513	9 904

Lähde: SVT. Tullitilastot, Tullihallitus. - Källa: Tullstyrelsen. - Source: National Board of Customs.

69. Kotimaiset ja ulkomaiset valmisteet alkoholijuomien myynnissä vuonna 2004
Inhemiska och utländska producter inom försäljningen av alkohdrycker år 2004
Domestic and imported products in sales of alcoholic beverages in 2004

Juomaryhmä - Drink Category	%			Varu­grupp
	Kotimaiset Inhemiska <i>Domestic</i>	Ulkomaiset Utländska <i>Imported</i>	Yhteensä Totalt <i>Total</i>	
Väkevät juomat - <i>Spirits</i>	74,1	25,9	100,0	Starka drycker
Väkevät viinit - <i>Strong wines</i>	83,8	16,2	100,0	Starkvin
Miedot viinit - <i>Mild wines</i>	6,3	93,7	100,0	Lätta viner
Siiderit - <i>Ciders</i>	86,3	13,7	100,0	Cider
Long drink - <i>Long drinks</i> ¹⁾	98,2	1,8	100,0	Long drink
Mallasjuomat - <i>Malt beverages</i>	94,0	6,0	100,0	Maltdrycker

¹⁾ Käymisteitse valmistettu long drink. - Genom jäsnig framställd long drink. - *Long drink, made by fermentation.*

Lähteet: SVT. Alkoholitilastot. Stakes; STTV - Källor: FOS. Alkoholstatistik. Stakes; STTV - Sources: OSF. Alcohol statistics. Stakes; STTV

70. Alkoholijuomien myynti juomaryhmittäin vuosina 2000–2004
Försäljning av alkoholdrycker per varugrupp åren 2000–2004
Sales of alcoholic beverages per drink category in 2000–2004

Juomaryhmä <i>Drink Category</i>	2000	2001	2002	2003	2004	Varugrupp
	1 000 litraa - liter - litres					
Väkevät juomat - <i>Spirits</i>	26 111	27 551	28 187	28 433	33 517	Starka drycker
Maustamattomat viinat - <i>Unflavoured plain spirits</i>	16 264	16 838	17 025	17 104	20 569	Okryddat brännvin
Maustetut viinat - <i>Flavoured spirits</i>	1 495	1 664	1 718	1 785	2 052	Kryddat brännvin
Hedelmäviinat - <i>Fruit spirits</i>	45	57	59	55	58	Fruktbrännvin
Konjakit ja brandyt - <i>Cognac and brandy</i>	2 352	2 563	2 806	2 910	3 474	Konjak och brandy
Viskit - <i>Whisky</i>	2 033	2 076	2 011	1 968	2 240	Whisky
Rommit - <i>Rum</i>	859	938	926	919	967	Rom
Liköörit ja punssit - <i>Liqueurs and punch</i>	2 577	2 953	3 179	3 252	3 715	Likör och punsch
Katkerot- <i>Bitters</i>	487	462	463	439	442	Bitters
Väkevät viinit - <i>Strong wines</i>	4 359	4 698	4 314	4 391	5 026	Starkvin
Miedot viinit - <i>Mild wines</i>	39 282	43 450	47 324	51 120	50 675	Lätta viner
Punaviinit - <i>Red wines</i>	15 133	17 772	20 233	23 098	24 358	Rödvin
Roseviinit - <i>Rosé wines</i>	415	510	489	488	482	Rosévin
Valkoviinit - <i>White wines</i>	17 022	18 247	19 617	20 643	19 580	Vitvin
Kuohuviinit - <i>Champagne</i>	2 316	2 538	2 648	2 696	2 911	Mousserande vin
Muut miedot viinit - <i>Other mild wines</i>	4 397	4 384	4 337	4 194	3 343	Andra lätta viner
Siiderit - <i>Ciders</i>	53 626	56 230	57 121	54 357	52 550	Cider
Long drink -juomat - <i>Long drinks</i>	18 405	18 047	24 049	26 111	25 314	Long drink
Vahva olut - <i>Strong beer</i>	29 354	28 896	28 625	26 641	25 803	Starköl
Keskiolut - <i>Mild beer</i>	363 840	375 297	381 824	381 139	402 745	Mellanöl
Yhteensä 100 %:n alkoholina <i>Total 100 % alcohol</i>	36 480	38 156	39 551	40 016	42 760	Totalt 100 % alkohol

Lähteet: SVT. Alkoholitilastot. Stakes; STTV - Källor: FOS. Alkoholstatistik. Stakes; STTV - Sources: OSF. Alcohol statistics. Stakes; STTV

71. Alkoholijuomien myynti jakeluteittain 100 %:n alkoholina vuosina 1995–2004
Försäljning av alkoholdrycker enligt distributionsväg i 100 %-ig alkohol åren 1995–2004
Sales of alcoholic beverages by distribution channel, 100 % alcohol, in 1995–2004

Vuosi År Year	Vähittäismyynti - Detaljförsäljning <i>Retail sales</i>		Anniskelu - Servering - Licensed <i>serving</i>		Yhteensä Totalt Total
	Alkon myymälät Alkos butiker <i>Alko retail outlets</i>	Muu vähittäis- myynti - Övriga detaljhandel <i>Other retail sales</i>	A+B - ravintolat restauranger <i>restaurants</i>	C- ravintolat restauranger <i>restaurants ≤4.7 %</i>	
	1 000 litraa - liter - litres				
1995	14 068	11 333	6 478	2 279	34 158
1996	13 417	12 006	6 562	2 070	34 056
1997	13 487	12 831	7 245	1 936	35 499
1998	13 991	13 477	6 851	1 689	36 009
1999	14 215	14 107	6 722	1 403	36 446
2000	14 545	14 136	6 597	1 203	36 480
2001	15 553	14 875	6 639	1 089	38 156
2002	16 437	15 489	6 629	996	39 551
2003	17 026	15 625	6 473	893	40 016
2004	18 773	16 850	6 373	764	42 760
	%				
1995	41,2	33,2	19,0	6,7	
1996	39,4	35,3	19,3	6,1	
1997	38,0	36,1	20,4	5,5	
1998	38,9	37,4	19,0	4,7	
1999	39,0	38,7	18,4	3,8	
2000	39,9	38,7	18,1	3,3	
2001	40,8	39,0	17,4	2,9	
2002	41,6	39,2	16,8	2,5	
2003	42,5	39,0	16,2	2,2	
2004	43,9	39,4	14,9	1,8	

Lähteet: SVT. Alkoholitilastot. Stakes; STTV - Källor: FOS. Alkoholstatistik. Stakes; STTV - Sources: OSF. Alcohol statistics. Stakes; STTV

72. Alkoholijuomien myynti vuosina 1995–2004
Försäljning av alkoholdrycker åren 1995–2004
Sales of alcoholic beverages in 1995–2004

Vuosi År Year	Väkeviä juomia Spritdrycker Spirits	Väkeviä viinejä Starkviner Fortified wines	Mietoja viinejä Lättviner Light wines	Siidereitä Cider Cider	Long drink -juomia Long drink Long drinks	Vahvaa olutta Stark öl Strong beer	Keskiolutta Mellanöl Medium beer	Yhteensä 100 %:n alkoholina Total 100 % alkohol Total 100 % alcohol
---------------------	--	--	--	------------------------------	--	--	--	--

1 000 litraa - liter - litres

Vähittäismyynti - Detaljförsäljning - Retail sales

1995	21 014	6 782	30 735	10 391	7 201	19 409	249 300	25 401
1996	20 434	6 710	28 340	11 938	13 216	17 055	257 960	25 423
1997	20 714	6 008	29 038	16 480	16 467	17 122	267 793	26 318
1998	21 789	4 379	32 824	23 771	17 817	17 463	261 631	27 468
1999	22 075	4 255	34 541	32 634	15 838	17 502	267 486	28 322
2000	22 239	4 265	35 618	38 715	14 364	16 968	267 408	28 680
2001	23 537	4 609	39 644	41 463	14 154	17 087	280 923	30 427
2002	24 268	4 232	43 650	42 647	19 324	17 515	288 630	31 926
2003	24 619	4 295	47 276	41 356	20 189	16 356	292 088	32 651
2004	29 654	4 944	46 616	40 555	19 310	15 234	319 106	35 623

Toimitukset anniskeluun - Leveranserna till servering - Deliveries to licensed serving

1995	3 889	388	3 310	6 715	5 051	18 426	118 565	8 757
1996	3 787	575	3 310	7 630	6 626	17 472	113 431	8 633
1997	4 638	744	4 563	9 711	7 266	16 439	114 232	9 181
1998	4 478	132	4 216	12 177	5 481	13 911	105 904	8 541
1999	3 906	105	3 715	14 825	4 845	13 851	100 717	8 125
2000	3 872	95	3 664	14 911	4 041	12 386	96 432	7 800
2001	4 014	89	3 806	14 767	3 893	11 809	94 374	7 729
2002	3 919	82	3 673	14 474	4 725	11 110	93 195	7 625
2003	3 814	96	3 844	13 002	5 922	10 286	89 050	7 365
2004	3 863	82	4 058	11 994	6 004	10 568	83 639	7 137

Yhteensä - Totalt - Total

1995	24 903	7 170	34 045	17 105	12 252	37 835	367 864	34 158
1996	24 221	7 285	31 649	19 568	19 842	34 527	371 391	34 056
1997	25 352	6 753	33 601	26 192	23 733	33 561	382 025	35 499
1998	26 267	4 511	37 040	35 948	23 298	31 374	367 535	36 009
1999	25 981	4 361	38 256	47 459	20 683	31 352	368 203	36 446
2000	26 111	4 359	39 282	53 626	18 405	29 354	363 840	36 480
2001	27 551	4 698	43 450	56 230	18 047	28 896	375 297	38 156
2002	28 187	4 314	47 324	57 121	24 049	28 625	381 824	39 551
2003	28 433	4 391	51 120	54 357	26 111	26 641	381 139	40 016
2004	33 517	5 026	50 675	52 550	25 314	25 803	402 745	42 760

Lähteet: SVT. Alkoholitilastot. Stakes; STTV - Källor: FOS. Alkoholstatistik. Stakes; STTV - Sources: OSF. Alcohol statistics. Stakes; STTV

73. Alkoholijuomien tuonti vuosina 1995–2004
Import av alkoholdrycker åren 1995–2004
Imports of alcoholic beverages in 1995–2004

Vuosi År Year	Väkevät juomat Sprit- drycker <i>Spirits</i>	Kuohu- viinit Skumviner <i>Sparkling wines</i>	Siiderit Cider <i>Cider</i>	Muut viinit Övriga viner <i>Other Wines</i>	Mallas- juomat Malt- drycker <i>Malt beverages</i>	Arvo Värde <i>Value</i> (cif)
	1 000 litraa - liter - litres					1 000 €
1995	7 792	1 422	2 748	27 398	8 168	100 562
1996	7 946	1 299	7 505	25 524	7 282	104 295
1997	8 679	1 734	12 886	29 519	7 446	124 878
1998	9 400	2 350	14 537	33 139	8 007	149 258
1999	9 495	2 764	17 215	32 511	6 728	161 404
2000	10 114	2 612	10 821	38 189	6 581	171 651
2001	11 405	2 671	11 407	40 333	7 816	190 796
2002	14 045	2 712	11 595	44 100	10 909	210 312
2003	15 599	2 738	11 056	48 475	22 319	225 729
2004	17 077	3 128	11 621	48 260	31 782	241 103
EU	15 220	3 029	11 572	27 191	31 224	189 312
Muu Eurooppa - Övriga Europa - <i>Rest of Europe</i>	174	0	8	934	22	2 006
Muut maat - Övriga länder - <i>Other countries</i>	1 683	99	41	20 135	535	49 785

Lähde: SVT. Tullihallitus; Stakes - Källa: FOS. Tullstyrelsen; Stakes - Source: OSF. National Board of Custom; Stakes

74. Alkoholijuomien vienti vuosina 1995–2004
Export av alkoholdrycker åren 1995–2004
Exports of alcoholic beverages in 1995–2004

Vuosi År Year	Väkevät juomat Sprit- drycker Spirits	Kuohu- viinit Skumviner Sparkling wines	Siiderit Cider Cider	Muut viinit Övriga viner Other Wines	Mallas- juomat Malt- drycker Malt beverages	Arvo Värde Value (fob)
	1 000 litraa - liter - litres					1 000 €
1995	27 682	10	1 374	162	30 493	59 736
1996	31 139	25	1 640	200	29 536	77 511
1997	23 442	1	793	101	32 181	73 633
1998	22 644	3	1 360	172	31 765	78 029
1999	17 575	4	4 495	150	28 645	72 615
2000	16 010	3	4 615	132	27 392	66 681
2001	15 745	2	5 485	279	27 513	72 445
2002	16 572	18	5 914	727	27 285	80 852
2003	16 367	5	5 189	457	23 855	58 467
2004	19 960	23	7 828	731	25 138	47 333
EU	9 995	20	7 644	521	22 345	24 421
Muu Eurooppa - Övriga Europa - Rest of Europe	2 435	2	162	188	2 613	9 737
Muut maat - Övriga länder - Other countries	7 530	0	22	22	20	13 175

Lähde: SVT. Tullihallitus; Stakes - Källa: FOS. Tullstyrelsen; Stakes - Source: OSF. National Board of Customs; Stakes

PÄIHTEITÄ KOSKEVAN LAINSÄÄDÄNNÖN KEHITYS JA PÄIHDEOLOIHIN VAIKUTTANEITA TAPAHTUMIA

Alkoholi:

- 1919 Kieltolaki tulee voimaan 1.6.1919.
- 1931 Neuvoo-antava kansanäänestys kieltolaista 29–30.12.1931.
- 1932 Kieltolaki kumotaan. Väkijuomalaki (45/1932).
- Alkoholimonopoli perustetaan.
- Vähittäismyynti sallitaan kaupungeissa ja kauppaloissa.
- Anniskelumyynti sallitaan erityistapauksissa myös maalaiskunnissa.
- Ostokärajat: vähittäismyynnissä 21 vuotta, anniskelumyynnissä 18 vuotta.
Oy Alkoholiliike Ab aloittaa toimintansa 5.4.1932 klo 10.00.
- 1943 Viinakortti otetaan käyttöön sodan aikana.
- 1946 Ostajaintarkailuorganisaatio perustetaan.
- 1949 Miedot viinit vapautettiin ostajaintarkkailusta.
- 1952 Väkevät viinit vapautettiin ostajaintarkkailusta.
- 1958 Ostajaintarkailuorganisaatio puretaan. Viinakortti jää edelleen.
- 1969 Alkoholilaki (459/1968) ja
Laki keskioluesta (462/1968) tulevat voimaan 1.1.1969:
- Kunnallista määräämisvaltaa lisätään.
- Vähittäismyynti sallitaan myös maaseudulla.
- Vähittäismyynnissä ostokäraja alennetaan 18 vuoteen mietojen juomien osalta.
Alkoholijuomaverolait (463–466/1968) tulevat voimaan 1.1.1969.
Viinakortti poistuu.
- 1977 Alkoholimainonta kielletään lailla.
Alkon myymälöiden kesäaikainen lauantaisulkemiskokeilu alkaa.
- 1992 WHO:n Euroopan alkoholiohjelma (European Alcohol Action Plan) allekirjoitetaan.
- 1994 ETA-sopimus tulee voimaan 1.1.1994.
Laki alkoholi- ja alkoholijuomaverosta (1471/1994) tulee voimaan 1.7.1994:
- Siirrytään määräveroon.
- 1995 EU-jäsenyys tulee voimaan 1.1.1995.
Alkoholilaki (1143/1994) tulee voimaan 1.1.1995:
- Alkoholijuomien tuonti-, vienti-, valmistus- ja tukkumyyntimonopolijärjestelmä
puretaan, väkevien juomien ja viinien vähittäismyyntimonopoli säilytetään.
- Mietojen alkoholijuomien mainonta sallitaan tietyin rajoituksin
Laki alkoholi- ja alkoholijuomaverosta (1471/1994) tarkistettiin 1.1.1995.
Tullimääräyksiä väljennetään 1.1.1995.
Matkustajien alkoholituontia säätelevät aikarajat poistetaan.
WHO:n Euroopan alkoholiperuskirja (European Charter on Alcohol) hyväksytään.
Esitys kansalliseksi alkoholiohjelmaksi julkaistaan.
- 1996 Turistituomisten aikarajoja palautetaan.
- 1997 EY-tuomioistuimen päätös julkistetaan ns. Franzenin tapauksesta.
Esitys kansallisen alkoholiohjelman toimeenpanemiseksi julkaistaan.
- 1998 Tehdään päätös vähittäismyyntimonopolin irrottamisesta konsernista.
- 1999 Oy Alko Ab aloittaa toimintansa itsenäisenä vähittäismyyntimonopolina.
WHO hyväksyy Euroopan 2. alkoholiohjelman (European Alcohol Action Plan 2000–2005).

- 2001 2000-luvun alkoholiohjelma "Yhteistyötä ja vastuuta". WHO:n Euroopan aluetoimiston, Ruotsin hallituksen ja Euroopan komission kokouksessa Tukholmassa hyväksyttiin "Nuoret ja alkoholi" -julistus, jonka tarkoituksena on lasten ja nuorten suojeleminen alkoholihaitoilta
- 2002 Alkoholipolitiikka 2000 työryhmän loppuraportti "Kohti monen polun alkoholipolitiikkaa". Päihdepalvelujen laatusuosituksen raportti.
- 2003 Valtioneuvoston periaatepäätös alkoholipolitiikan linjauksista.
- 2004 Matkustajien, muista EU-maista verotta omaan käyttöönsä hankkimien ja mukanaan tuomien alkoholijuomien määrälliset tuontirajoitukset poistetaan 1.1.2004. Alkoholijuomaverot alennetaan 1.3.2004. Alkoholiohjelma 2004–2007 valmistuu 1.4.2004. Viro liittyy EU:n jäseneksi 1.5.2004.

Huumeet:

- 1942 Huumausainelaki (233/1942). Ensimmäinen lakitasoinen huumausainesäädös Suomessa. Sovellettiin kansainvälisten huumausainesopimusten määräyksiä.
- 1956 Huumausainelaki (572/1956). Huumausaineiden valmistus ja kauppa kiellettiin. Rangaistussäännöksiä laajennettiin.
- 1961 YK:n huumausaineyleissopimus. Suomi ratifioi sopimuksen asetuksella (439/1965). Sopimukseen yhdistettiin kaikki aikaisemmat huumausainesopimukset. Luettelo kontrolloitavista huumausaineista.
- 1966 Huumausaineasetus (514/1966). Huumausaineiden käyttö määriteltiin rangaistavaksi teoksi.
- 1971 YK:n psykotrooppisia aineita koskeva yleissopimus. Suomi ratifioi sopimuksen asetuksella (781/1976). Luetteloa kontrolloitavista huumausaineista laajennettiin.
- 1972 Huumausainelaki (41/1972). Sisällöltään rikosoikeudellinen. Säänteli vuoden 1961 YK:n huumausainesopimuksen alaisia aineita ja valmistusta.
- 1981 Huumausaineasetus (282/1981). Asetus laajensi huumausaineluetteloon merkittyjen lääkeaineiden määrää huomattavasti.
- 1988 YK:n huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laitonta kauppaa koskeva yleissopimus. Suomi ratifioi sopimuksen vuonna 1994 uuden huumausainelainsäädännön ja rikoslain kokonaisuudistuksen myötä.
- 1993 Uusi huumausainelaki (1289/1993) ja Rikoslain kokonaisuudistus (1304/1993). Huumausainelainsäädännön nykyaikaistaminen. Rikoslain kokonaisuudistuksessa huumerikokset siirrettiin huumausainelaista rikoslakiin.
- 1994 Sosiaali- ja terveysministeriön päätös syytetoimista luopumiseksi, jos huumausainerikoksen tekijä sitoutuu hoitoon.
- 1996 Huumausainepoliittisen toimikunnan nimeäminen. Huumausainetilanteen arviointi ja ehdotus toimenpiteistä huumausaineiden väärinkäyttöä ja niihin liittyvää rikollisuutta vastaan.
- 1997 Huumausainepoliittisen toimikunnan huumausainestrategia 1997. (Komiteamietintö 1997:10). Taustamateriaalia toimikunnan mietintöön. (Komiteamietintö 1997:11).
- 1998 Valtioneuvoston periaatepäätös kansallisesta huumausainepolitiikasta (STM julkaisuja 4/1999). Rikoslain kokonaisuudistuksessa säädettiin rahanpesusta (68–79/1998).
- 2000 Valtioneuvoston periaatepäätös huumausainepolitiikan tehostamisesta.

- 2001 Schengenin säännösten soveltaminen Suomessa aloitetaan.
Laki rikoslain muuttamisesta (654:2001), huumausaineen käyttörikos.
Toimenpideohjelma huumausainepoliittikan tehostamisesta vuosille 2001–2003 valmistuu.
- 2002 Sosiaali- ja terveysministeriön asetus opioidiriippuvaisten vieroitus-, korvaus ja ylläpito-hoidosta eräillä lääkkeillä (289/2002).
- 2003 Suomen hallitusohjelmassa esitetään, että hallitus valmistelee huumausainepoliittisen toimenpideohjelman vuosille 2004–2007.
- 2004 Huumausainepoliittinen toimenpideohjelma vuosille 2004–2007 valmistuu.

Päihteisiin liittyviä lakeja ja direktiivejä:

Kansanterveyslaki (66/1972), Raittiustyölaki (828/1982), Sosiaalihuoltolaki (910/1982), Päihdehuoltolaki (41/1986), Lääkelaki (395/1987), Lastensuojelulaki (139/1990), Mielenterveyslaki (1116/1990), Rikoslaki (1304/1993), (545/1999), Poliisilaki (493/1995). Neuvoston direktiivi yhteisön ajokortista (91/439/ETY) sisältää määräyksiä ajo-oikeuden myöntämisestä ja päihderiippuvuudesta, Järjestyslaki (612/2003).

UTVECKLINGEN AV LAGSTIFTNINGEN OM BERUSNINGMEDEL SAMT HÄNDELSE MED INVERKAN PÅ ALKOHOL- OCH NARKOTIKALÄGET

Alkohol:

- 1919 Förbudslagen träder i kraft 1.6.1919.
- 1931 Rådgivande folkomröstning om förbudslagen 29–30.12.1931.
- 1932 Förbudslagen upphävs. Alkohollagen (45/1932):
- Alkoholmonopolet bildas.
- Detaljhandel tillåts i städer och köpingar.
- Försäljning genom servering tillåts i speciella fall även på landsbygden.
- Åldersgränser för inköp: vid detaljförsäljning 21 år, försäljning genom servering 18 år.
Oy Alkoholiliiike Ab inleder sin verksamhet den 5 april 1932 kl. 10.00.
- 1943 Det s.k. brännvinskortet införs under kriget.
- 1946 En organisation för kundkontroll inrättas.
- 1949 Lättvinerna undantas kundkontrollen.
- 1952 Starkvinerna undantas kundkontrollen.
- 1958 Organisationen för kundkontroll upplöses, men brännvinskortet kvarstår.
- 1969 Alkohollagen (459/1968) och Lagen om mellanöl (462/1968) träder i kraft 1.1.1969:
- Den kommunala bestämmanderätten ökas.
- Detaljhandel tillåts även på landsbygden.
- I detaljhandeln sänks åldersgränserna för inköp till 18 år i fråga om svaga drycker.
Lagarna om accis på alkoholdrycker (463–466/1968) träder i kraft 1.1.1969.
Brännvinskortet tas ur bruk.
- 1977 Alkoholreklam förbjuds genom lag. Försöket med lördagsstängt sommartid i Alkos butiker inleds.
- 1992 WHO:s europeiska alkoholprogram (European Alcohol Action Plan) undertecknas.
- 1994 EES-avtalet träder i kraft 1.1.1994.
Lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker (1471/1994) träder i kraft 1.7.1994:
- övergång till skatt som påförs enligt alkoholhalten.

- 1995 EU-medlemskapet träder i kraft 1.1.1995.
Alkohollagen (1143/1994) träder i kraft 1.1.1995:
- Import-, export-, tillverknings- och partiförsäljningsmonopolet på alkoholdrycker hävs, detaljhandelsmonopolet på starka drycker och viner kvarstår.
- Reklam för svaga alkoholdrycker tilläts med vissa begränsningar.
Lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker (1471/1994) reviderades 1.1.1995.
Tullbestämmelser luckras upp 1.1.1995.
Tidsgränser som reglerar resenärers alkoholinförsel slopas.
WHO:s europeiska alkoholpolitiska stadga (European Charter on Alcohol) godkänns.
Förslag till nationellt alkoholprogram offentliggörs.
- 1996 Tidsgränserna för resenärers införsel återinförs.
- 1997 EG-domstolens beslut i det s.k. Franzen-fallet offentliggörs.
Förslag till genomförande av det nationella alkoholprogrammet offentliggörs.
- 1998 Beslutet om lösgörandet av detaljhandelsmonopolet från koncernen Alko-Bolagen.
- 1999 Oy Alko Ab inledde sin verksamhet som ett självständigt bolag med monopolställning inom detaljhandeln.
Det andra europeiska alkoholprogrammet (Second European Alcohol Plan 2000–2005) godkändes av WHO.
- 2001 2000 -talets alkoholprogram "Yhteistyötä ja vastuuta" ("Samarbete och ansvar"). På ett möte som WHO:s regionkontor för Europa, Sveriges regering och Europeiska kommissionen höll i Stockholm antogs en deklARATION om unga och alkohol. Dess syfte är att skydda barn och unga mot skadeverkningarna av alkohol.
- 2002 Arbetsgruppen "Alkoholpolitik 2000" blev klar med sitt betänkande "Mot en mång-fasetterad alkoholpolitik".
Kvalitetsrekommendation för missbrukarvården-rapport.
- 2003 Statsrådets principbeslut om alkoholpolitikens riktlinjer.
- 2004 Mängdbegränsningarna för skattefri införsel av alkoholdrycker för eget bruk från EU-länder avskaffas 1.1.2004.
Skatterna på alkoholdrycker sänks 1.3.2004.
Alkoholprogrammet 2004–2007 blir färdigt 1.4.2004.
Estland blir EU-medlem 1.5.2004.

Narkotika

- 1942 Narkotikalag (233/1942). Den första lagen om narkotika i Finland.
De internationella narkotikaavtalens bestämmelser tillämpades.
- 1956 Narkotikalag (572/1956). Tillverkning av och handel med narkotika förbjöds.
Straffbestämmelserna utvidgas.
- 1961 FN:s allmänna avtal om narkotika.
Finland ratificerade avtalet genom förordning (439/1965).
I detta avtal förenades alla tidigare narkotikaavtal.
Förteckning över narkotika att kontrollera.
- 1966 Narkotikaförordning (514/1966).
Bruk av narkotika blev en straffbar gärning.
- 1971 FN:s allmänna avtal om psykotropiska ämnen.
Finland ratificerade avtalet genom förordning (781/1976).
Förteckningen över narkotika att kontrollera utvidgades.
- 1972 Narkotikalag (41/1972).
Straffrättslig till sitt innehåll. Reglerade ämnen och tillverkningen av narkotika enligt FN:s narkotika-avtalen från 1961.
- 1981 Narkotikaförordning (282/1981).
Förordningen ökade betydligt antalet läkemedel som upptagits i förteckningen över narkotika.

- 1988 FN:s allmänna avtal om illegal handel med narkotika och psykotropiska ämnen. Finland ratificerade avtalet år 1994 genom en ny narkotikalagstiftning och en totalreform av strafflagen.
- 1993 Ny narkotikalag (1289/1993) och totalreform av strafflagen (1304/1993): Modernisering av narkotikalagstiftningen. I samband med totalreformen av strafflagen överfördes narkotikabrotten från narkotikalagen till strafflagen.
- 1994 Social- och hälsovårdsministeriets beslut om att avstå från åtal om förövare av narkotikabrott förbinder sig till vård.
- 1996 Nationell narkotikapolitisk kommitté tillsätts. Bedömning av narkotikaläget samt förslag till åtgärder i syfte att bekämpa narkotikamissbruk och narkotikabrottslighet.
- 1997 Narkotikapolitiska kommitténs narkotikastrategi. (Kommittébetänkande 1997:10). Bakgrundsmaterial för kommitténs betänkande. (Kommittébetänkande 1997:11).
- 1998 Statsrådets principbeslut om den nationella narkotikapolitiken (Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 4/1999). I totalreformen av strafflagen regleras om penningtvätt (68–79/1998).
- 2000 Statsrådets principbeslut om effektivisering av narkotikapolitiken.
- 2001 Schengenregelverket började tillämpas i Finland. Lagen om ändringen av strafflagen (654:2001), straffbart om bruk av narkotika. Åtgärdsprogrammet för effektivisering av rusmedelspolitiken åren 2001–2003 blir färdigt.
- 2002 Social- och hälsoministeriets förordning om avgiftning samt substitutions- och underhållsbehandling av opioidberoende personer med vissa läkemedel (289/2002).
- 2003 I Finlands regeringsprogram fastställs att regeringen skall bereda ett narkotikapolitiskt åtgärdsprogram för åren 2004–2007.
- 2004 Åtgärdsprogrammet för narkotikapolitiken 2004–2007 blir färdigt.

Lagstiftning om berusningsmedel:

Folkhälsolagen (66/1972), Lagen om nykterhetsarbete (828/1982), Socialvårdslagen (910/1982), Lagen om missbrukarvård (41/1986), Läkemedelslagen (395/1987), Barnskyddslagen (139/1990), Mentalvårdslagen (1116/1990), Strafflagen (1304/1993), (545/1999), Polislagen (493/1995). Rådets direktiv om körkort (91/439/EEG) innehåller bestämmelser om utfärdande av körkort i samband med narkotikaberoende, Ordningslagen (612/2003).

LEGISLATION AND OTHER ISSUES WITH AN IMPACT ON THE ALCOHOL AND DRUG SITUATION

Alcohol

- 1919 Prohibition 1.6.1919.
- 1931 Consultative referendum on prohibition 29–30.12.1931.
- 1932 Repeal of Prohibition.
Alcohol Act (45/1932):
 - Establishment of the alcohol monopoly.
 - Retail sale allowed in cities and towns.
 - In special cases, licensed dispensing authorised also in rural areas.
 - Age limits for buying alcohol: 21 years in retail sale, 18 years in licensed restaurants dispensing alcohol.The state-owned company Oy Alkoholiliiike Ab started to operate on 5 April 1932 at 10 am.
- 1943 The "liquor card" brought into use during the war.
- 1946 A buyer surveillance organisation established in the alcohol company.

- 1949 Light wines freed from buyer surveillance.
- 1952 Fortified wines freed from buyer surveillance.
- 1958 The buyer surveillance organisation abolished. The "liquor card" remained.
- 1969 Alcohol Act (459/1968) and Medium Beer Act (462/1968) 1.1.1969:
- Municipal autonomy in decision-making enhanced.
- Retail sale allowed also in rural areas.
- Age limits for buying mild beverages lowered to 18.
Alcoholic Beverages Tax Acts (463–466/1968) 1.1.1969.
The "liquor card" abolished.
- 1977 Alcohol advertising outlawed. Alko started experimenting with keeping alcohol shops closed on summer Saturdays.
- 1992 European Alcohol Action Plan of the WHO signed.
- 1994 EEA Treaty took effect 1.1.1994.
Alcohol Tax Act (1471/1994) 1.7.1994:
- Transfer to a tax system based on alcohol content.
- 1995 Finnish EU Membership 1.1.1995.
Alcohol Act (1143/1994) 1.1.1995:
- Monopoly on the import, export, production and wholesale of alcohol abolished; retail monopoly on spirits and wines retained.
- Advertising of mild alcoholic beverages was permitted with certain restrictions.
Customs regulations relaxed 1.1.1995. The Alcohol Act and the Alcohol Tax Act (1471/1994) were amended as of 1 January 1995.
Time limits on importing alcohol by travellers removed.
WHO's European Charter on Alcohol took effect.
Proposal for a national alcohol policy strategy published.
- 1996 Time limits on importing alcohol by travellers reintroduced.
- 1997 Ruling of the European Court of Justice in the so-called Franzen case.
Proposal for the implementation of the national alcohol strategy published.
- 1998 A decision was made to detach of the retail sale monopoly from the Alko Group.
- 1999 Alko Inc. started up as an independent retail sale monopoly.
The Second European Alcohol Action Plan 2000–2005 was adopted by the WHO.
- 2001 The National Alcohol Policy Programme for the 2000s. "The Declaration on Young People and Alcohol" adopted by a conference in Stockholm by the WHO Regional Office for Europe, the Swedish government and the European Commission. The main purpose of the Declaration was the protection of children and young people from the harm caused by alcohol.
- 2002 The working group on alcohol policy 2000 completed its memorandum "Kohti monen polun alkoholipolitiikkaa".
Report on the quality recommendations concerning services for substance abusers.
- 2003 Government resolution on alcohol policy guidelines.
- 2004 Abolishing import quotas of tax-free alcoholic beverages for personal use by travellers to other EU countries 1.1.2004.
Tax on alcohol lowered 1.3.2004. The Alcohol Programme 2004–2007 completed 1.4.2004.
Estonia joined the EU 1.5.2004.

Narcotic

- 1942 Narcotics Act (233/1942).
The first statute on narcotics in Finland.
Adapted the regulations of international narcotics conventions.

- 1956 Narcotics Act (572/1956).
The production and sales of narcotics were prohibited.
The scope of the penal provisions was extended.
- 1961 UN Single Convention on Narcotic Drugs.
Finland ratified the Convention by decree (439/1965).
The Convention combined all previous narcotics conventions.
A list of narcotics subject to control.
- 1966 Narcotics Decree (514/1966).
The use of narcotics became a punishable act.
- 1971 UN Convention on Psychotropic Substances.
Finland ratified the Convention by decree (781/1976).
New drugs added to the list of narcotics subject to control.
- 1972 Narcotics Act (41/1972).
Content relating to the Penal Code. Regulated the substances referred
to in the 1961 UN Single Convention on Narcotic Drugs and their production.
- 1981 Narcotics Decree (282/1981).
The Decree added substantially to the number of pharmaceuticals in the narcotics list.
- 1988 UN Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances.
Finland ratified the Convention in 1994 in connection with the new
narcotics legislation and the reform of the Penal Code.
- 1993 New Narcotics Act (1289/1993) and reform of the Penal Code (1304/1993).
Updating of narcotics legislation.
Following the reform of the Penal Code, narcotics offences were
transferred from the Narcotics Act to the Penal Code.
- 1994 Decision of the Ministry of Social Affairs and Health not to prosecute if the
perpetrator of a narcotics offence agrees to undergo treatment.
- 1996 Appointing the National Narcotics Policy Committee.
Evaluation of the narcotics situation and proposal of measures to combat
narcotics abuse and narcotics-related crime.
- 1997 Drug Strategy 1997 by the National Narcotics Policy Committee (Memorandum 1997/10).
Background material to the memorandum (Memorandum 1997/11).
- 1998 Government Resolution on National Drug Policy. (Publications of the Ministry of
Social Affairs and Health 4/1999).
The reform of the Penal Code laid down provisions for money laundering (68–79/1998).
- 2000 Government Resolution on consolidating the narcotis policy.
- 2001 The provisions of the Schengen Agreement took effect in Finland.
The reform of the Penal Code (654/2001) concerning punishment of drug use.
Drug Policy Action Programme for 2001–2003 to consolidate the drug policy.
- 2002 Decree of the Ministry of Social Affairs and Health on Withdrawal, Substitute and Mainte-
nance Therapies of Opioid-dependent Persons by Certain Medicines (289/2002).
- 2003 Drawing up a Drug Policy Action Programme for 2004–2007 was proposed by the
Government Programme 2003.
- 2004 The Drug Policy Action Programme for 2004–2007 was completed.

Legislation on alcohol and drugs:

The Public Health Act (66/1972), The Temperance Work Act (828/1982), The Social Welfare Act (910/1982), The Act on Welfare for Substance Abusers (41/1986), The Pharmaceuticals Act (395/1987), The Child Welfare Act (139/1990), The Mental Health Act (1116/1990), The Penal Code (1304/1993),(545/1999), The Police Act (493/1995), Council directive on driving licences (91/439/EEC) includes provisions on the grant of a driving licence to persons dependent on psychotropic substances, Public Order Act (612/2003).

Tilastoaineisto ja tietosisältö

Tämä julkaisu sisältää tilastotietoa alkoholijuomien kulutuksesta, tuotannosta ja kaupasta, alkoholijuomien hinnoista, alkoholivalvonnasta, huumausaineiden ja lääkeaineiden käytöstä, päihteiden aiheuttamista terveydellisistä ja sosiaalisista haitoista ja päihdehuollosta.

Alkoholijuomien myynti- ja kulutustilastot on kerätty Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen ja Stakesin rekistereistä.

Alkoholijuomien tuonti- ja vientitilastot on kerätty Tullihallituksen rekistereistä.

Alkoholielinkeinotilastot on kerätty Alkon, Tilastokeskuksen, Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen ja Tullihallituksen rekistereistä.

Tiedot alkoholin valvonnasta on saatu Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen ja Lääninhallitusten rekistereistä.

Tietoja päihteiden kokeilusta ja käytöstä on arvioitu erilaisilla väestökyselyillä (Stakes ym.).

Tiedot päihdesairauksien hoidosta on kerätty Stakesin terveydenhuollon hoitoilmoitusrekisteristä. Tiedot on kerätty vuodesta 1987, jolloin tautiluokitus ICD-9 otettiin käyttöön. Ne kattavat vuodet 1987–1995. Vuoden 1996 alussa otettiin käyttöön tautiluokitus ICD-10.

Päihdehuoltoa koskevat tilastot on saatu Stakesin sosiaalihuollon hoitoilmoitusrekisteristä sekä A-klinikkasäätiön keräämistä tiedoista. Kuntien kustantamaa päihdehuoltoa koskevat tiedot on kerätty tilastotietokanta SOTKA:sta. Tämän lisäksi päihdehuoltoa koskevaa tietoa on saatu Stakesin koordinoimasta huumehoidon tietojärjestelmästä. Se on päihdehoitoyksiköiden vapaaehtoisuuteen perustuva erillisselvitys, jossa kerätään anonyymiä tilastotietoa huumeiden käytön vuoksi päihdehoitoon hakeutuneista asiakkaista.

Päihdetapauslaskentatiedot on kerätty Stakesin 10.10. 1991, 1995, 1999 ja 2003 suorittamien valtakunnallisten yhden päivän laskentojen tuloksista.

Työkyvyttömyyseläketiedot on saatu KELAn ja Eläketurvakeskuksen rekistereistä.

Poliisin tietoon tulleet rikokset: liikennejuopumus-, päihtyneiden säilöönotto- ja väkivaltarikostilastot on kerätty Tilastokeskuksen rekistereistä.

Huumausainerikollisuutta koskevat tiedot on saatu Tilastokeskuksen ja keskusrikospoliisin rekistereistä, huumausainekuolemia koskevat tiedot Helsingin yliopiston oikeuslääketieteen laitokselta ja huumeiden kokeilua ja käyttöä koskevat tiedot Pääesikunnan aineistosta, Stakesin keräämistä tiedoista ja Euroopan huumausaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskuksesta (EMCDDA).

Tiedot takavarikoinneista on saatu Tullihallituksen ja Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen rekistereistä.

Tiedot lasten ja nuorten huostaanotoista perustuvat Stakesin lastensuojelurekisteriin ja -tilastoihin.

Julkaisussa käytettyjä julkaisemattomia tietoja saa Stakesin StakesTiedosta.

Statistiskt material och innehåll

Denna publikation innehåller statistik över försäljningen och konsumtionen av alkoholdrycker, alkoholpriserna, alkoholkontroll, bruket av narkotiska ämnen och läkemedel, de av rusmedel förorsakade hälsomässiga och sociala skadeverkningarna samt rusmedelsvården.

Alkoholkonsumtionsstatistiken är hämtad ur Social- och hälsovårdens produkttillsynscentralers och Stakes' register.

Statistiken över införseln och utförseln av alkoholdrycker har erhållits från tullverkets register.

Uppgifterna om alkoholkontroll har erhållits från Produkttillsynscentralens och länsstyrelses register.

Flera befolkningsenkäter har genomförts för att samla in uppgifter om experimentering med och användning av rusmedel (Stakes mm.).

Uppgifterna om sjukhusvård på grund av alkohol- och narkotikarelaterade sjukdomar är hämtad ur Stakes' vårdanmälningsregister inom hälsovården. Uppgifterna är insamlade från och med år 1987, då sjukdomsklassificeringen ICD-9 togs i bruk. De täcker åren 1987–1995. I början av år 1996 togs sjukdomsklassificeringen ICD-10 i bruk.

Statistiken över missbrukarvård har erhållits från Stakes' vårdanmälningsregister inom socialvården och uppgifter som A-klinikstiftelsen samlat in. Uppgifterna om kommunalt finansierad missbrukarvård har tagits från den statistiska databasen SOTKA. Därutöver har uppgifter om missbrukarvård erhållits genom Informationssystemet för narkomanvården. Det är fråga om en särskilt utredning i syfte att få anonyma statistiska uppgifter från enheter inom missbrukarvård angående klienter som sökt sig till behandling med anledning av drogmissbruk. Datainsamlingen samordnas av Stakes och den sker på frivillig grund.

Uppgifterna om rusmedelsfall baserar sig på resultaten från de riksomfattande inventeringarna som Stakes gjort under ett dygn den 10 oktober 1991, 1995, 1999 och 2003.

Uppgifterna om invalidpensioner har hämtats ur Folkpensionsanstaltens FPA:s och Pensionsskyddscentralens register.

De brott som kommit till polisens kännedom statistiken över trafikfylleri, omhändertagande av berusade och våldsbrott har hämtats ur Statistikcentralens register.

Uppgifterna om narkotikarelaterad kriminalitet är hämtade ur Statistikcentralens och centralkriminalpolisens register, narkotikarelaterade dödsfall från Helsingfors universitets institutionen för rättsmedicin och uppgifterna om erfarenhet och användning av narkotika ur Försvarets material, uppgifter som Stakes samlat in och från EMCDDA (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction).

Uppgifterna om konfiskering av rusmedel är hämtade ur Tullstyrelsens och Rättspolitiska forskningsinstitutets register.

Uppgifterna om omhändertagna barn och ungdomar bygger på barnskyddsregister och -statistik vid Stakes.

De uppgifter som inte har publicerats men som används i denna publikation kan fås från StakesInformation vid Stakes.

Statistical material and data content

This publication contains statistics on the sales and consumption of alcoholic beverages, the prices of alcoholic beverages, alcohol control, the use of narcotics and pharmaceuticals, the ill effects of alcohol and drugs on health and society and the welfare of substance abusers.

The statistics on the consumption of alcoholic beverages have been compiled from the registers of the National Product Control Agency for Welfare and Health (STTV) and the National Research and Development Centre for Welfare and Health Care (STAKES).

Statistics on alcohol imports and exports have been obtained from the registers of the Finnish Customs.

Data on alcohol control measures have been obtained from the registers of the National Product Control Agency for Welfare and Health and from County Administrative Board.

Various population surveys have been conducted to obtain data on the experimentation and use of alcohol and drugs (STAKES a.s.o.)

The data on hospital treatment related to alcohol and drug consumption and use are based on STAKES' care register for Health Care. The data have been collected since 1987, when the disease classification system ICD-9 was introduced. Disease classification system ICD-10 entered into force in the beginning of 1996.

Statistics on services for substance abusers have been collected from STAKES' care register for Social Welfare and from data collected by the A-Clinic Foundation. Data on municipally funded substance-abuse services was taken from the Finnish Municipal Database for Social and Health Statistics (SOTKA). In addition, data on substance-abuse services has been obtained from the Drug Treatment Information System of STAKES. This data has been collected from substance-abuse service units on a voluntary basis with the aim of obtaining anonymous statistical data on clients who have sought treatment on account of substance abuse.

Data on alcohol- and drugrelated cases are based on the results of the 24-hour national-level counts carried out by STAKES on the 10th of October in 1991, 1995, 1999 and 2003.

The data on disability pensions came from the registers of the Social Insurance Institution of Finland and the Finnish Centre for Pensions.

Data on offenses reported to the police, i.e., statistics on drunken driving, violent offences and persons taken into custody for drunkennes have been collected from the registers of Statistics Finland.

Information about drug-related crime was collected from the registers of Statistics Finland and the National Bureau of Investigation, the data on drug-related deaths came from the Department of Forensic Medicine at the University of Helsinki, information about drug experimenting and use was based on material provided by the Finnish Defence Forces, STAKES and the EMCDDA (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction).

The data on drug seizures were based on the registers of the National Board of Customs and the National Research Institute of Legal Policy.

Information on children and young persons taken into care is from Register and Statistics of Child Welfare, Stakes.

Unpublished data used in this publication are available from STAKES Information at STAKES.

KÄYTETYT KÄSITTEET

Päihde:	Alkoholi, korvikkeet, liuottimet, lääkeaineet ja huumausaineet.
Alkoholijuoma:	Nautittavaksi tarkoitettu juoma, jonka alkoholipitoisuus on yli 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.
Väkevä juoma:	Alkoholipitoisuus yli 22 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Näitä ovat viina ja muu väkevä juoma.
Mieto juoma:	Alkoholipitoisuus enintään 22 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Näitä ovat viini, siideri, long drink -juoma ja olut eli mallasjuoma.
Tislattu juoma:	Tislaamalla valmistettu alkoholijuoma, jonka alkoholipitoisuus on yli 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.
Väkevä viini:	Viinistä tai hedelmäviinistä etyylialkoholia lisäämällä valmistettu juoma, jonka alkoholipitoisuus on enintään 22 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.
Mieto viini tai hedelmäviini	Viinirypäleistä, hedelmistä tai marjoista käymisteitse valmistettu juoma, jonka alkoholipitoisuus on enintään 15 tilavuusprosenttia etyylialkoholia ja joka ei sisällä lisättyä etyylialkoholia.
Vahva olut:	Käymisteitse pääasiassa maltaista valmistettu juoma, jonka alkoholipitoisuus on yli 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.
Keskiolet:	Käymisteitse pääasiassa maltaista valmistettu juoma, jonka alkoholipitoisuus on enintään 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.
Alkoholiton juoma:	Ei sisällä lainkaan tai enintään 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.
Mieto olut:	Käymisteitse pääasiassa maltaista valmistettu juoma, jonka alkoholipitoisuus on enintään 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.
Alkoholipitoinen virvoitusjuoma:	Alkoholipitoisuus yli 1,2 mutta enintään 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.
Väkiiviina:	Etyylialkoholi tai sen vesiliuos, jota ei ole denaturoitu.
Denaturoitu etanoli:	Alkoholivalmiste, joka on valmistettu denaturoimalla väkiiviinaa tai sen vesiliuosta.
Huume:	Yleiskäsite, joka sisältää sekä huumausaineet että ne pääasiassa keskuhermostoon vaikuttavat lääkeaineet, joita voidaan käyttää päihtymistarkoitukseen.
Huumausaine:	Määritellään huumausaineasetuksessa mainittujen ainelistojen perusteella.
Alkoholijuomien ostoikärajat:	Vähittäismyynnissä 18 vuotta täyttäneet voivat ostaa mietoja alkoholijuomia ja 20 vuotta täyttäneet kaikkia alkoholijuomia. Anniskelussa ikäraja on 18 vuotta. Juomien, joiden alkoholipitoisuus on 1,2–2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia, vähittäismyynti ja anniskelu on sallittua 18 vuotta täyttäneille.
Alkoholijuomien kokonaisynti sisältää seuraavat myynti- ja toimituserät.	
Vähittäismyynti:	Vähittäismyynti Alkon myymälöistä ja tilauspalvelupisteistä sekä alkoholijuomien toimitukset elintarvikeliikkeille ja tilaviini- ja sahtimyymälöille.
Anniskelu:	Alkoholijuomien toimitukset anniskeluravintoloille. A-ravintolat: anniskelulupa kaikille alkoholijuomille B-ravintolat: anniskelulupa miedoille alkoholijuomille C-ravintolat: anniskelulupa enintään 4,7 tilavuusprosenttia alkoholijuomille.
Muu myynti:	Myynti lääkinnällisiin, teknisiin ja kirkollisiin tarkoituksiin, myynti ulkomaan liikenteeseen ja vienti.

Alkoholijuomien kulutus:

Tilastoitu kulutus:	Alkoholijuomien vähittäismyynti ja alkoholijuomien anniskelu kotimaassa (sisältää erät: Alkon myymälöiden myynti vähittäismyyntiasiakkaille, alkoholijuomien toimitukset elintarvikeliikkeille sekä anniskeluravintoloille).
Tilastoimaton kulutus:	Turistien alkoholituomiset, alkoholijuomien kotivalmistus, laiton alkoholijuomien valmistus, salakuljetus ja korvikealkoholi sekä turistien ulkomailla nauttima alkoholi.
Kokonaiskulutus:	Tilastoitu ja tilastoimaton kulutus yhteensä.
Tilastoidun kulutuksen arvo:	Vähittäiskulutuksen arvo on vähittäismyyntin arvo pl. long drink -juomien, siiderin ja mallasjuomien osalta paluupullojen arvo. Anniskelukulutuksen arvo sisältää oston arvon lisäksi ravintoloiden perimän anniskelukatteen. Edustuskulutusta ei ole vähennetty kulutuksen arvosta.
Sekakäyttö:	Eri päihteiden samanaikainen käyttö.
Päihdepalvelut:	Päihdehuollon erityispalvelut ja sosiaali- ja terveystalvet, joista haetaan apua päihteiden käyttöön liittyvistä syistä.
Päihdehuollon erityispalvelut:	A-klinikat ja nuorisoasemat sekä vastaavat avohoitoyksiköt, katkaisuasemat ja kuntoutusyksiköt, päihdeongelmallisille tarkoitetut asumis- ja palvelut, ensisuoja- ja päivätoimintakeskukset.
Päihde-ehtoinen asiakkuus:	Päihdeongelmainen tai myös A-klinikoiden palveluita käyttävä päihdeongelmaisen omainen.
Päihdetapaus:	Päihdetapauslaskennassa päihdetapaus ei tarkoita henkilöä, vaan päihde-ehdoista asiointikertaa.
Päihdehuollon laitos:	KELAn kuntoutusrahan oikeuttavat laitokset ja kaikki katkaisuhuoltoasemat.
Huumehoittoon erikoistuneet yksiköt:	Päihdehuollon erityis- ja palveluiden tai terveydenhuollon yksiköt, jotka ovat erikoistuneet huumeiden käyttäjien hoitoon.
Päihdesairauksien sairaalahoito:	Sairaalahoitajakso, jossa päihdediagnoosi on joko 1. päädiagnoosina ja/tai 2.-3. sivudiagnoosina.
Alkoholisairaus:	
ICD-9 diagnoosit:	2650A, 291, 303, 3050A, 3575A, 4255A, 5307A, 5353A, 5710A-5713X, 5770D-5770F, 5771C-5771D, 6484A, 7607A, 980.
ICD-10 diagnoosit:	F10, T51, K70, K86.0, I42.6, K29.2, E52, E24.4, G31.2, G62.1, G72.1, P04.3, Q86.0, O35.4, Z50.2, Z71.4, Z72.1, R78.0
Huumesairaus:	
ICD-9 diagnoosit:	292, 304, 3052A-3059X, 6483A, 7607X, 967, 9694A-9695X, 9696A, 9697A, 9697B, 9697X; 9650A-9650X, 9651A-9657A, 9659X; 9658X, 9685A, 9690A, 9691A-9693X, 9698X-9699X, 9701A, 982.
ICD-10 diagnoosit:	F11-F16, F18-F19, F55, T39, T40, T42.3-T42.4, T42.6-T42.7, T43, T50.7, T52, R78.0-R78.5, Z50.3, Z71.5, Z72.2, O35.5, P04.4, P96.1, X40-X42.
Väkivalta-rikollisuus:	Poliisin tietoon tulleet murhat, tapot, surmat ja pahoinpitelyrikokset ja tapon, murhan tai surman yritykset.

Lastensuojelu:	
Lapsi:	Henkilö, joka ei ole täyttänyt 18 vuotta (LsL 3 pyk.).
Huostaanotto:	Lapsen hoidon ja kasvatuksen järjestäminen kunnan sosiaalilautakunnan toimesta.
Sijoitettu lapsi:	Sosiaalilautakunnan päätöksellä kodin ulkopuolelle joko avohuollon tukitoimena, huostaanotettuna tai jälkihuoltona sijoitettu lapsi.

ANVÄNDA BEGREPP

Rusmedel:	Alkohol, surrogat, lösningsmedel, läkemedel och narkotika.
Alkohol dryck:	Dryck för njutningsändamål, vilken innehåller över 2,8 volymprocent etylalkohol.
Stark dryck:	Alkoholhalt högre än 22 volymprocent etylalkohol. Till denna kategori hör brännvin och övriga starka drycker.
Svag dryck:	Alkoholhalt högst 22 volymprocent etylalkohol. Till denna kategori hör vin, cider, longdrinkar och öl d.v.s. maldrycker.
Destillerad dryck:	Genom destillation tillverkad alkohol dryck, vars alkoholhalt är över 2,8 volymprocent etylalkohol.
Starkvin:	Av vin eller fruktvin genom tillsats av etylalkohol tillverkad dryck, vars alkoholhalt är högst 22 volymprocent etylalkohol.
Lättvin eller fruktvin:	Av vinduvor, frukt eller bär genom jäsnings tillverkad dryck, vars alkoholhalt är högst 15 volymprocent etylalkohol och som inte innehåller tillsatt etylalkohol.
Starköl:	I huvudsak av malt genom jäsnings tillverkad dryck, vars alkoholhalt är över 4,7 volymprocent etylalkohol.
Mellanöl:	I huvudsak av malt genom jäsnings tillverkad dryck, vars alkoholhalt är högst 4,7 volymprocent etylalkohol.
Alkoholfri dryck:	Innehåller ingen etylalkohol alls, eller högst 2,8 volymprocent etylalkohol.
Lättöl:	I huvudsak av malt genom jäsnings tillverkad dryck, vars alkoholhalt är högst 2,8 volymprocent etylalkohol.
Alkoholhaltiga läskedrycker:	Alkoholhalt över 1,2 men högst 2,8 volymprocent etylalkohol.
Starksprit:	Etylalkohol eller vattenlösning därav som inte denaturerats
Denaturerad alkohol:	Alkoholpreparat som tillverkats genom att denaturera starksprit eller vattenlösning därav
Narkotika:	Ett allmänbegrepp, som omfattar narkotiska ämnen samt de läkemedel som påverkar det centrala nervsystemet och som kan användas som knark.
Narkotiska ämnen:	Narkotiska ämnen definieras på grundval av de i narkotikaförordningen nämnda förteckningarna.
Åldersgränserna för köp av alkohol drycker:	I detaljhandeln får 18 år gamla köpa svaga alkohol drycker och 20 år gamla alla alkohol drycker. I fråga om servering är åldersgränsen 18 år. Detaljhandel med servering av drycker som innehåller 1,2–2,8 volymprocent etylalkohol är tillåten för 18 år gamla.

Total försäljning av alkoholdrycker inbegriper följande försäljning och leveranser:

Detaljhandel:	Minutförsäljning i Alkos butiker och expeditionsplatser samt leveranser av alkoholdrycker till livsmedels-, gårdsvins- och sahtibutiker.
Servering:	Leveranser av alkoholdrycker till restauranger med serveringstillstånd restauranger med A-rättigheter: tillstånd till servering av alla alkoholdrycker restauranger med B-rättigheter: tillstånd till servering av svaga alkoholdrycker restauranger med C-rättigheter: tillstånd till servering av alkoholdrycker som innehåller högst 4,7 volymprocent alkohol
Övrig försäljning:	Försäljning för medicinska, tekniska och kyrkliga ändamål, försäljning till utrikestrafiken samt export.

Alkoholkonsumtion:

Registrerad konsumtion:	Minutförsäljning av alkoholdrycker och servering av alkohol i hemlandet (innehåller posterna: försäljning i Alkos butiker till detaljhandelskunder, leveranser av alkoholdrycker till livsmedelsbutiker och restauranger med serveringstillstånd).
Oregistrerad konsumtion:	Turisternas införsel, hemtillverkning av alkoholdrycker, illegal tillverkning och smuggling av alkoholdrycker, T-sprit och andra surrogat samt den alkohol turister dricker i utlandet.
Total konsumtion:	Registrerad och oregistrerad konsumtion sammanlagt.
Värde av registrerad konsumtion:	Värdet av alkoholkonsumtion är inom detaljhandeln värdet av detaljförsäljningen exklusive returflaskans värde när det gäller longdrinkar, cider och malt-drycker. Serveringens värde inkluderar värdet på inköpet samt den täckning för serveringen som restauranger tar ut. Värdet av alkoholkonsumtion inkluderar representationsutgifter.

Blandad användning: Samtidigt bruk av olika rusmedel.

Tjänster inom missbrukarvården: Missbrukarvårdens specialtjänster samt den social- och hälsovård där vården söks på grund av alkohol- och drogmissbruk.

Missbrukarvårdens specialtjänster: A-klinikerna och ungdomsstationerna samt motsvarande öppenvårdsenheter, akutvårdsstationer och rehabiliteringsenheter, boendeservice för missbrukare samt skyddshärbärgen och dagcentraler.

Rusmedelsrelaterade klienter: Missbrukare, men även anhörig till missbrukare som använder A-klinikens tjänster.

Rusmedelsfall: I inventeringen av rusmedelsfall avser rusmedelsfall inte en person utan ett rusmedelsrelaterat klientbesök.

Institution för missbrukarvård: Institutioner som är berättigade till FPA:s rehabiliteringspenning och alla akutvårdsstationer.

Enheter som specialiserat sig på narkomanvård: Enheter inom missbrukarvården och hälsovården som specialiserat sig på att behandla narkomaner.

Barnskydd:

Barn: Person som inte fyllt 18 år (BsL 3).
Omhändertagande: Anordnande av barnets vård och uppfostran genom kommunens socialnämnd.
Placerat barn: Barn, som genom socialnämndens beslut placerats utanför hemmet antingen genom stödåtgärd inom den öppna vården eller som omhändertaget eller för eftervård.

Alkohol- och drogrelaterad sjukhusvård: vårdperiod vid sjukhus, varvid en rusmedelsrelaterad diagnos är antingen den första huvuddiagnosen och/eller den andra eller den tredje bidiagnosen.

Alkoholrelaterad sjukdom: diagnoserna

ICD-9 2650A, 291, 303, 3050A, 3575A, 4255A, 5307A, 5353A, 5710A–5713X, 5770D–5770F, 5771C–5771D, 6484A, 7607A, 980.

ICD-10 F10, T51, K70, K86.0, I42.6, K29.2, E52, E24.4, G31.2, G62.1, G72.1, P04.3, Q86.0, O35.4, Z50.2, Z71.4, Z72.1, R78.0

Narkotika relaterad sjukdom: diagnoserna

ICD-9 292, 304, 3052A–3059X, 6483A, 7607X, 967, 9694A–9695X, 9696A, 9697A, 9697B, 9697X; 9650A–9650X, 9651A–9657A, 9659X; 9658X, 9685A, 9690A, 9691A–9693X, 9698X–9699X, 9701A, 982.

ICD-10 F11–F16, F18–F19, F55, T39, T40, T42.3–T42.4, T42.6–T42.7, T43, T50.7, T52, R78.0–R78.5, Z50.3, Z71.5, Z72.2, O35.5, P04.4, P96.1, X40–X42.

Våldsbrottslighet: Mord, dråp, dråp under förmildrande omständigheter och misshandelsfall som kommit till polisens kännedom samt brott som leder till skada och dödsvållande.

CONCEPTS USED IN THIS PUBLICATION

Intoxicant:	Alcohol, surrogates, solvents, psychoactive pharmaceuticals and illegal drugs.
Alcoholic beverage:	A beverage intended for consumption and containing over 2.8 percent by volume of ethyl alcohol.
Strong beverage:	Alcohol content over 22 percent by volume of ethyl alcohol. Includes spirits and other strong beverages.
Light beverage:	Alcohol content max. 22 percent by volume of ethyl alcohol. Includes wine, cider, long drinks and beer (malted beverages).
Distilled beverage:	An alcoholic beverage produced by distillation and containing over 2.8 percent by volume of ethyl alcohol.
Fortified wine:	A beverage produced from wine or fruitwine by adding ethyl alcohol and containing max. 22 percent by volume of ethyl alcohol.
Light wine or fruit wine:	A beverage produced from grape, fruits or berries by fermentation, containing max. 15 percent by volume of ethyl alcohol and to which ethyl alcohol has not been added.
Strong beer:	A beverage produced primarily from malt by fermentation and containing over 4.7 percent by volume of ethyl alcohol.
Medium beer:	A beverage produced primarily from malt by fermentation and containing max. 4.7 percent by volume of ethyl alcohol.
Non-alcoholic beverage:	Contains no ethyl alcohol or max. 2.8 percent by volume of ethyl alcohol.
Mild beer:	A beverage produced primarily from malt by fermentation and containing max. 2.8 percent by volume of ethyl alcohol.
Alcoholic soft drinks:	Alcohol content over 1.2 but max 2.8 percent by volume of ethyl alcohol.
Strong spirits:	Ethanol or its aqueous solution, which has not been denatured.
Denatured ethanol:	Alcohol product, made by denaturing strong spirits or their aqueous solutions.
Drug:	A general term, which includes both narcotics and medicines which effect to the central nervous system and which can be used for the purpose of becoming intoxicated.

Narcotic:	Defined according to the lists of substances mentioned in the Narcotics Decree.
Age limits on purchase of alcohol:	In retail sale people who are 18 years of age or older are entitled to buy mild alcoholic beverages and those aged 20 or over may buy all alcoholic beverages. In licensed serving the age limit is 18 years. Drinks containing 1.2–2.8 per cent by volume of ethyl alcohol may be sold and served to people aged 18 or over.
Total sales of alcoholic beverages:	incl. the following sales and delivery items.
Retail sale:	Retail trade at ALKO Ltd's stores and its delivery points and deliveries to grocery stores as well as wine and beer farms.
Licensed dispensing of alcohol:	Deliveries of alcoholic beverages to licensed restaurants: Restaurants, Class A: Licence to serve all types of alcohol. Restaurants, Class B: Licence to serve mild alcoholic beverages. Restaurants, Class C: Licence to serve alcoholic beverages with alcohol contents not more than 4.7 per cent by volume.
Other sales:	Sales for medicinal, technical or ecclesiastical purposes, duty-free sales and exports.
Consumption of alcoholic beverages:	
Documented consumption:	The retail sale of alcoholic beverages and the serving of alcoholic beverages in Finland (includes the following items: sales by Alko stores to retail clients, deliveries of alcoholic beverages to grocery stores and restaurants).
Undocumented consumption:	Alcoholic beverages brought to Finland by tourists, home-brewed alcoholic beverages illicit products, smuggled products, surrogates and alcoholic beverages consumed by Finnish tourists abroad.
Overall consumption:	The total documented and undocumented consumption.
The value of documented consumption:	The value of consumption excludes the price of the return bottle of long drinks, cider and beer. The value of licensed consumption includes the purchase value as well as the margin on licensed serving recovered by restaurants. The value of consumption includes entertainment expenses.
Mixed use:	The simultaneous use of different substances.
Services for substance abusers:	Specialised services for substance abusers and social and health services used for alcohol- and drug-related reasons.
Specialised services for substance abusers:	A-clinics and youth clinics and other similar open-care units, detoxification centres and rehabilitation units, housing services for substance abusers and overnight shelters and activity centres.
Alcohol- or drug related client:	A substance abuser or also the abuser's family member who uses the services of an A-clinic.
Case of alcohol or drug abuse:	Cases of alcohol or drug abuse are calculated according to the number of alcohol- or drug-related client visits, not according to the number of abusers.
Unit providing welfare for substance abusers:	Facilities entitled to rehabilitation benefits of the Social Insurance Institution and all detoxification units.
Units specialised in treatment for drug abusers	Units in specialised services for substance abusers or in health care services that are specialised in the treatment of drug users.

Inpatient care for period of hospital care with an intoxicant-related diagnosis either alcohol or drug-related as the first primary diagnosis or as the second or third disease:

Alcohol-related diseases, diagnoses:

ICD-9: 2650A, 291, 303, 3050A, 3575A, 4255A, 5307A, 5353A, 5710A–5713X, 5770D–5770F, 5771C–5771D, 6484A, 7607A, 980.

ICD-10: F10, T51, K70, K86.0, I42.6, K29.2, E52, E24.4, G31.2, G62.1, G72.1, P04.3, Q86.0, O35.4, Z50.2, Z71.4, Z72.1, R78.0

Drug-related diseases, diagnoses:

ICD-9: 292, 304, 3052A–3059X, 6483A, 7607X, 967, 9694A–9695X, 9696A, 9697A, 9697B, 9697X; 9650A–9650X, 9651A–9657A, 9659X; 9658X, 9685A, 9690A, 9691A–9693X, 9698X–9699X, 9701A, 982.

ICD-10: F11–F16, F18–F19, F55, T39, T40, T42.3–T42.4, T42.6–T42.7, T43, T50.7, T52, R78.0–R78.5, Z50.3, Z71.5, Z72.2, O35.5, P04.4, P96.1, X40–X42.

Violent offences: Murders, manslaughters, homicides and assaults offences known to the police.

Child welfare:

Child: A person who has not yet turned 18 (Child Welfare Act, Section 3).

Taken into care: Transfer of the care and upbringing of a child to the municipal social welfare authorities.

Placed child: A child that has been placed outside the home in the framework of open care, transfer of by social welfare authorities guardianship or aftercare.

Lähteenä käytetty kirjallisuus - Litteraturförteckning - Literature

Ahlström Salme & Metso Leena & Tuovinen Eeva-Liisa: Nuorten juominen vähentynyt, usein humaltuminen ei. Yhteiskuntapolitiikka 68(2003):6. Stakes 2003.

Alkoholi- ja huumeiseurantakyselyt 2002 ja 2004. Stakes.

Hakkarainen Pekka & Metso Leena: Suomalaisten suhtautuminen huumeisiin ja huumepolitiikkaan. Mieli-piteet ja asenteet väestössä 2002. (Opinions and attitudes towards drugs and drug policy in Finland 2002). Yhteiskuntapolitiikka 69(2004):1. Stakes 2004.

Juomatapatutkimukset 1968, 1984, 1992, 2000. Stakes.

Metso Leena & Nuorvala Yrjö: Huumeasiakkaat yleistyivät sosiaali- ja terveystalouksissa. Dialogi 3/2004. Stakes 2004.

Partanen Airi: Päihdehuollon huumeasiakkaat 2004. Tilastotiedote 12/2005. Stakes 2005.

Partanen Päivi & Hakkarainen Pekka & Holmström Pekka & Kinnunen Arne & Leinikki Pauli & Partanen Airi & Seppälä Timo & Vätkki Jouni & Virtanen Ari: Amfetamiinien ja opiaattien ongelmakäytön yleisyys Suomessa 2002. Yhteiskuntapolitiikka 69(2004):3. Stakes 2004.

Sirén Reino & Lehti Martti & Kivivuori Janne: Väkivaltarikokset ja alkoholi. Rikollisuustilanne 2004. Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos 2005.

Sosiaali- ja terveysministeriö: Kartoitus opioidiriippuvaisten lääkekorvaushoidon hoitajanoista. Sosiaali- ja terveysministeriön monisteita 2003:13. STM 2003.

LAATUSELOSTE

PÄIHDETILOSTOLLINEN VUOSIKIRJA 2005

Alkoholi ja huumeet

Päihdetilastollinen vuosikirja 2005, alkoholi ja huumeet -julkaisuun on koottu keskeiset tilastotiedot alkoholin, huumausaineiden ja päihteenä käytettävien lääkeaineiden kokeilusta ja käytöstä, päihteen käytöstä aiheutuvista yhteiskunnallisista, sosiaalisista ja terveydellisistä haitoista sekä niiden kehityksestä. Julkaisu sisältää tietoja päihdeasiakkaiden terveydenhuoltopalvelujen ja päihdehuollon erityispalveluiden käytöstä, päihteen käytöstä yhteiskunnalle aiheutuneista kustannuksista sekä alkoholi- ja huumekuolleisuudesta. Päihdetilastollinen vuosikirja on ilmestynyt nyky muodossaan vuodesta 1997 alkaen. Sitä edelsi Alkoholitilastollinen vuosikirja, jonka tiedot ulottuvat 1930-luvulle asti.

Julkaisu on tarkoitettu käsikirjaksi päätöksentekijöille, sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelijoille, tutkijoille, opiskelijoille sekä kaikille niille, jotka tarvitsevat perustietoa alkoholista ja huumeista.

Julkaisun tiedot perustuvat pääasiassa Stakesin, Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen ja Tilastokeskuksen keräämiin valtakunnallisiin tilastoihin ja rekistereihin. Niiden keruu perustuu Tilastolakiin (62/1994) ja Stakesin tilastotoimesta annettuun lakiin (409/2001).

Nyt ilmestyvä julkaisu koskee tilastovuotia 1990–2004. Aikasarjojen pituus vaihtelee aihealueittain. Vuoden 2004 tiedot ovat osittain ennakkotietoja. Päihdetilastollinen vuosikirja, alkoholi ja huumeet julkaistaan vuosittain.

Julkaisussa käytetyt aineistot on kuvattu luvussa Tilastoaineisto ja tietosisältö s. 147. Käytetyt luokitukset ovat samoja kuin muissa Stakesin tilastotuotteissa. Käytetyt käsitteet on esitetty julkaisun luvussa " Käytetyt käsitteet" s. 150. Tarkemmin aineistojen keruutapa ja tiedon laatu on kuvattu kunkin aineiston peruseräraportissa ja rekisteriselosteissa, jotka ovat saatavilla osoitteessa: <http://www.stakes.info/> ja <http://www.stat.fi/meta/index.html>

KVALITETSDEKLARATION

RUSMEDELSSTATISTISK ÅRSBOK 2005

Alkohol och narkotika

Publikationen Rusmedelsstatistisk årsbok 2005 - Alkohol och narkotika innehåller de viktigaste statistikuppgifterna om att pröva på och bruka alkohol och narkotika samt läkemedel i berusnings syfte, om samhällliga och sociala problem samt ohälsa som bruket av berusningsmedel orsakar och om hur dessa problem utvecklas. Publikationen innehåller också uppgifter om missbrukarnas användning av hälso- och sjukvårdstjänster och missbrukarvårdens specialtjänster, om de kostnader som missbruket orsakar samhället och om alkohol- och narkotikarelaterade dödsfall. Rusmedelsstatistisk årsbok har utkommit i sin nuvarande form sedan 1997. Före den utgavs Alkoholitilastollinen vuosikirja (Alkoholstatistisk årsbok), vars uppgifter sträckte sig ända till 1930-talet.

Publikationen är avsedd som handbok för beslutsfattare samt för planerare, forskare och studerande på social- och hälsovårdsområdet och för alla som behöver grundläggande information om alkohol och narkotika.

Uppgifterna i publikationen grundar sig i huvudsak på nationell statistik och nationella register som Stakes, Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral och Statistikcentralen svarar för. Insamlingen av uppgifter för statistiken och registren grundar sig på statistiklagen (280/2004) och lagen om statistikväsendet vid Stakes (409/2001).

Denna publikation gäller statistikåren 1990–2004. Tidsseriernas längd varierar dock beroende på ämne. Uppgifterna om 2004 är delvis preliminära. Rusmedelsstatistisk årsbok - Alkohol och narkotika utkommer varje år.

Det material som ligger till grund för publikationen beskrivs i kapitlet Statistiskt material och innehåll (s. 148). De klassificeringar som använts är de samma som i Stakes övriga statistiska produkter. Begreppen presenteras i kapitlet Använda begrepp (s. 152). Metoden för insamling av materialet och kvaliteten på uppgifterna beskrivs närmare i den grundläggande rapporten om varje material och i registerbeskrivningarna, som finns på adressen <http://www.stakes.info/> och <http://www.stat.fi/>

QUALITY SPECIFICATION

YEARBOOK OF ALCOHOL AND DRUG STATISTICS 2005

The Yearbook of Alcohol and Drug Statistics 2005 gives a statistical overview of experiments and use of alcohol, drugs and medicines taken for intoxicating purposes. Furthermore it covers data on the resulting harmful effects on society, and on social welfare and health, and discusses the trends in substance abuse. The publication covers statistics on the use of healthcare services and of specialised abuser services by substance abusers, and discusses costs to society resulting from substance abuse. Statistics on alcohol and drug related diseases and mortality rates are also included. The Yearbook has been published in its current form since 1997. It succeeds the yearbook of alcohol statistics published by Alko Inc. since the 1930s.

The yearbook offers an essential knowledge base for decision-makers, planners of social welfare and healthcare services, researchers, students and all who need basic information of alcohol and drugs.

The data are based mainly on national statistics and registers collected and maintained by STAKES, the National Product Control Agency for Welfare and Health, and Statistics Finland. The data collection is in accordance with provisions laid down by the Statistics Act (280/2004) and the Act on the National Statistical Service of STAKES (409/2001).

The current publication covers the years 1990 to 2004. The length of time series, however, varies from one topic to another. Some of the figures for 2004 are preliminary. The Yearbook of Alcohol and Drug Statistics is published annually.

The material used for compiling the statistics is described in the chapter Statistical material and data content (p. 149). The publication follows the statistical classification generally used by STAKES in all its publications. The applied concepts are listed in the chapter Concepts used in this publication (p. 154). Closer details on the methods of data collection and on the quality of data are given in the background reports and file descriptions that can be found at: <http://www.stakes.info/> and <http://www.stat.fi/>

Päihdetilastollinen vuosikirja 2005

Alkoholi ja huumeet

Rusmedelsstatistisk
årsbok 2005
Alkohol och narkotika

Yearbook of Alcohol
and Drug Statistics 2005

Päihdetilastollinen vuosikirja sisältää keskeiset tiedot alkoholijuomien ja huumeiden kokeilusta ja käytöstä, siitä aiheutuvista sosiaalisista ja terveydellisistä haitoista, päihdehuollosta ja päihteisiin liittyvästä rikollisuudesta. Kirjassa on tietoja myös alkoholijuomien tuotannon ja kaupan kehityksestä sekä alkoholielinkeinon ja alkoholimainonnan valvonnasta.

Kirja antaa tarkan kuvan maamme päihdetilanteen kehityksestä. Yleiskatsauksessa esitetään maamme alkoholi- ja huumeepoliittikan keskeisiä tavoitteita sekä niiden yhteyksiä kansainvälisiin alkoholi- ja huumeepoliittisiin sopimuksiin ja ohjelmiin.

Rusmedelsstatistisk årsbok innehåller centrala uppgifter om att pröva på och bruka alkohol och narkotika, om de sociala och hälsorelaterade skadeverkningarna av detta, om missbrukarvårdet och om alkohol- och narkotikarelaterad brottslighet. I årsboken ges också information om hur tillverkningen av och handeln med alkoholdrycker utvecklas samt om övervakningen av alkoholnäringsen och alkoholreklamerna.

Årsboken ger en detaljerad bild av hur alkohol- och narkotikasituationen utvecklas i vårt land. I den allmänna översikten presenteras huvudmålen för vårt lands alkohol- och narkotikapolitik samt deras kopplingar till internationella alkohol- och narkotikapolitiska avtal och program.

The yearbook contains essential information on experimenting with and use of alcohol and drugs, on the resulting ill effects on health and society, on the welfare of substance abusers, and on drug-related criminality. Subjects dealt with also include the production of and trade in alcoholic beverages, the monitoring of businesses handling alcoholic beverages, and compliance of advertising with the existing regulations.

The yearbook provides an accurate account of the trends in alcohol and drug use in Finland. The summary discusses the main objectives of Finnish alcohol and drug policies and their links to the relating international conventions and programmes.

Stakes

Sosiaali- ja terveysalan
tutkimus- ja kehittämiskeskus
Postimyynti
Stakes/Asiakaspalvelu
PL 220, 00531 Helsinki
Puhelin: (09) 3967 2190
(09) 3967 2308 (automaatti)
Internet: www.stakes.fi/julkaisut

Stakes

Forsknings- och utvecklingscentralen
för social- och hälsovården
Postförsäljningen
Stakes/Publikationer
PB 220 FIN-00531 Helsingfors
Tfn +358 9 396 71 eller +358 9 3967 2190
Internet: www.stakes.fi

STAKES

National Research and Development Centre for
Welfare and Health
Mail orders
STAKES/Publications
P.O.B. 220
FIN-00531 Helsinki, Finland
Tel: +358 9 39 671
Internet: www.stakes.fi

ISBN 951-33-1817-6

ISSN 1795-5165 (Suomen virallinen tilasto)

ISSN 1455-7444 (Päihdetilastollinen vuosikirja)

Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

9 789513 318178